

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasuti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
ÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 786. Kiadóhivatal 706.

Ezer sebből vérzünk

Irta: Lengyel Zoltán.

Unalmas parlament. Hiábavaló szópazarlás. Czelntalan időpocséklás. Nagyjában most is így megy. A Ház színvonala ugyan előkelőbb, mint volt az előzőé. Esik közbe-közbe egy-egy igazi szó is. Legtöbbjé mégis felesleges. Kár a szóért. Kár az időért. Kár az emberért.

Munkapárti a többség. Munka is van. De hangulat — az nincs. A meglátás is hiányzik. Ma is a kortesszemponatok uralkodnak, mint a választás alatt. Nem tudnak egyhamar kijönni a textusból. Hazabeszélnek. Czivakodnak. Egymásra kigyót-békát kiáltanak.

Ez a hangulatom a felirati vita vége felé . . .

A kormány adott egy sablonos programot. Szív és hangulat nélkül. Az ellenzék nem tudott az adott keretből magasabbra emelkedni. Vezető beszéd itt se volt, ott se akadt a Tiszán kívül. Tisza azonban nem tartott kormányzati beszédet. Magasan szárnyalt a fölragadt kérdés területén. De csak egy kérdésnek egy vonalán száguldott végig. A többiben irányt mutatnia nem lehetett. Másnak a hivatása. Feltolakodnia időtlenség lett volna.

Az ellenzéknek messzemenő tere

lett volna magasra emelkedni a hétköznapi szürke teréről. De nincs hangulata, csak kesereg, mint Márius Karthagó romjain. Vert hadak, vakmerő remények. Ritka siker, üres zseb. Elvesztegetett múlt, bizonytalan jövő.

A sokféle ellenzéknek két árnyalata van a pártkeretekre való tekintet nélkül. Az egyik a jelszavas, a hangos, a tagadós, a kiabálós. Ezek gerince a Justh-párt zöme, hozzá jön a néppárt jórészt s efélét olvasok ki a nemzetiségi mohikánokból is. A másik árnyalat úgy gondolkozik, mintha pártkeretekre való tekintet nélkül volna kötelességünk szolgálni a nemzetet. Ez a rész nem tolakodik előre. Czelntalan szerepeket nem vállal. Inkább hallgat, minthogy összevissza beszéljen.

Ez a rész válogat a föladatak közt. Ami jó: nem utasítja feltétlenül vissza. Konkrét kérdésekben annál határozottabb. Ha szükség van: harozra kész. Ha harozba megy: győzni is akar. Csendes, de erős. Nem ugrál, de kitartó. Nincs elkeseredve, de nincs is miért lelkesednie. Készül és vár.

Ide lehet számítani a Kossuth-pártot és az Andrassy-csoportot.

És én úgy látom, ezeknek van a legszebb, de legnehezebb hivatásuk. Mert a munkapárti szakerek ritkán szólhatnak föl. A kormány mellett be-

szelniök nem elsősorú szerep, csak haroz idején. Az meg most nincs. A kormány ellen felszólalniok nem lehet. A másik ellenzéki árnyalat nem szereti a súlyos kérdéseket. Nincs hozzá érzeke. Nincs közönsége se e czelra. Nem is ért hozzá.

Igy hát az ellenzék e részének marad föladata, hogy a vezérkérdésekben vitát kezdjen, a magasabb szempontoknak önzetlenül kifejezést adjon, a nemzet igazi érdekeit védje, a kormánypártot ellenőrizze, a jövő nagy feladataira vonatkozó eszméknek hangulatot csináljon.

Nehéz föladat. A tömeg nem érti meg. Az értelmiség nagy zöme kormánypárti. Abból soknak hiába beszélünk.

Nehéz föladat. Az ilyen szerephez sok tudás kell. Még több önmérséklet. Felül kell tudni emelkedni a kicsinyeségeken. Jól kell az alkalmat megválasztani.

Nehéz föladat ez és mégis a legszükségesebb. A legszükségesebb és talán az egyetlen föladat. S ha jól betöltjük: mindent visszanyerhetünk közbecsülésben, tekintélyben s a nyugodt öntudat fölemelő érzésében.

Hogy tulong-tul hosszadalmas ne legyenek: így képzelem a dolgot.

Bajban van az egész államgazda-

Hortense.

Irta: Mohácsi Jenő.

(Utányomás tílos.)

Lompos volt, mint egy elhanyagolt háziczica, szürke volt, jelentéktelen volt Hortense. Elnéztem fölötte hidegen, mert nem volt benne semmi abból a graciazóus pikantériából, amit ebben a fogalomban éreznünk, francia lány. Valahonnan Nancy vidékéről származott, színfrancia volt tehát, de szétapotsott cipőben járt. Valami prémes bundát viselt, ebben eszkimó nőre emlékeztetett; francziául beszélt, de még ez sem volt a többi francia kisasszony esicsérgő, majd élesen pattogó, majd lágyan rengedező nyelve.

Nekem nem volt nő, én csak nemtelen őrizetnek tekintettem, aki annak van a világon, hogy Babyt kísérje. Oh, ha meg tudnám magyarázni tökéletesen, hogy ki volt Baby! Tizenhat éve ellenére még kurta szoknyában járt, olyan volt, mint egy óriási nürbergi baba, kivánatos volt, izgató volt. Elhitttem neki, hogy báróifakkal tenniszezik, ha nyár van, mert áttört selyemharisnyája minden nap más színben pompázott, és a kalapja is más volt mindig, a ruhája is. Ha megérintettem a ruhája szegélyét, vad gondolataim lámadtak; ha kezemre tette a kezét, a menyországban voltam.

Egyébként egy Rákóczi-uti boltban ismerkedtem meg vele, ahol ismerősöm volt az asszony; itt láttam majdnem minden délután,

mert erre járt haza és schasem mulasztotta el meglátogatni az asszonyt, aki jó és tapasztalt és megértő nő volt. Mindig a háttérben ültünk ketten, Baby a kopott divánon, én előtte egy széken, Hortense és az asszony valahol az ajtó közelében beszélgettek. Szállítási iroda volt, az asszony vezette az üzletet és emberek ritkán jöttek.

Kalandosan szép volt Baby, sőt, kalandorosan szép. Sok furesát hallottam róla, sok furesát beszélt nekem, valami tettett naivitással, melyről rögtön azt éreztem, hogy raffinált. Néha szóba került Hortense is, de ezt a témát elintézte Baby egy kézlegyintéssel. Mert elintézni az embereket, ehez Baby alaposan értett. Néha romlott lánynak tartottam Babyt, de aztán eszembe jutott: naivitást ennyire tettetni, ezt igazán csak nagyon naiv lány teheti, akinek fogalma sincs arról, milyen mélyre hatol embertársai tekintete.

Egyszer Hortense volt a boltban, Baby nélkül.

— Hol van Baby? — kérdeztem szemrehányással.

— Elkísértem a szabónőhöz. Ott próbált, negyedóra múlva érte megyek, — szolt az eszkimónő, és fagyosan lapult a falhoz, a vas-kályha mellé.

— Már megint új ruhát kap. Hiszen már annyi van neki. — mondtam és elgondoltam, hogy minden új ruhája messzebb sodorja tüllem a lányt, mert most már egy hete ismerjük egymást, engem pedig mindig csak ugyanabban a jellegzetes zöld öltönyömben láthatott.

— Oh, Baby kisasszonynak sok ruhája van, — szolt Hortense szomoruan.

— Bizonyára büszke lány és rosszul bántik magát, — kezdtem a lányt megkísérteni, mert nekem titkok kellettek, intimitások, apróságok Baby életéből, akit elkényeztetett, akaratos nőnek ismertem.

— Baby nagyon jó, Baby nagyon kedves. Barátnők vagyunk, — sietett Hortense kijelenteni és most már nem a szava, de a szeme volt nagyon szomorú. Soha ilyen francia lányt!

Ezután megkönyöztem az asszonyt, hogy tudjon meg az én számomra Baby-intimitásokat. Az asszonyt nagyon szerették a francia lányok, mert barátságos volt hozzájuk és szívesen látta őket bármikor egy kis tereferére. Persze, az asszony önző volt és gyakorolni akarta a francia tudását és beszélt is olyan jól, mint bárki Budapesten; de mert mindig csak francia kisasszonyokkal érintkezett, akik úgy beszéltek maguk közt és vele, mint otthon: a kisvárosi pinczon, vagy a párisi külvárosban, az asszony minden második szava argotkifejezés volt, szokatlan volt, sőt illetlen volt, anélkül, hogy tudott volna róla. Csak, ha fölütötte néha nagy szótárát, csodálkozva olvasta egy-egy szót mellett: póriás, goromba.

Ennek a molett, merészgondolat, de élni gyáva asszonynak a francia nők elmondták minden bajukat és örömeiket, az asszony pedig nekem, és ekképen kerültem abba a furesa, csodálatos, lehetetlen, egyetlen helyzetbe, hogy mindig tudtam: Babettenek ki a ked-

ság. A közterhek nőnek s még sem elegendők. A gépezetet pedig nem szabad megállítani. Ha a kenőcsöt elvonjuk: kigyulnak a tengelyek. Nekünk tehát szembe kell szállni az osztrák követelésekkel. Igyekezni kell apasztani a nem jövedelmező kiadásokat. A hasznos befektetéseket pedig sürgetni kell. Szükségesség e téren az éber ellenőrzés. Mert a kormányzatot mindig s minden oldalról zaklatják. S ha ellenzék, erős, tekintélyes, bátor és hozzáértő ellenzék nincs, sokban engedni kénytelen kortesszempontból a közérdek s az előbbre való kívánság rovására is.

Igazságszolgáltatásunk beteg. Negyvenhárom évi alkotmányos élet után is érvényben van az elavult osztrák polgári törvénykönyv. Szégyen és gyalázat, de úgy van. Polgári perrendtartásunk ósdi, írásos, hosszadalmas és nehézkes. Új ügyvédi rendtartás, új közjegyzői törvény kell. Kell pedig sürgősen és alaposan, mert a bajok nagyok, mélyek s az idő drága.

Közművelődésünk hátra van. Népünk nagy százaléka irástudatlan. Közepoktatásunk nem gyakorlati és nem a kereső pályákra vezeti az ifjúságot. Felső oktatásunk rettenetesen beteg, mint arra legutóbb rámutattam.

Tulajdonképen való kereskedelmi, ipari és forgalmi politikánk nincs. Megy valahogy minden, de a világversenyben fokozatosan lemaradunk. Vasúti hálózatunk óriási befektetéseket igényel. Hajózásunk elnyeli a sok szubvencziót, de alighogy lézeng az a néhány magyarnak keresztelt hajó a többi nemzetektől keresztülkaszáltszántott tengerek hátán.

Sok volna mindent csak vázolni is azon a téren, hol senkitől se függ a mi előhaladásunk, csak önerőnkől, tudásunktól és munkánktól. És mindezek tetejében folyton kell verekednünk az osztrákkal, hogy hadihajóra, ágyura, ka-

tonára el ne szedje utolsó garasunkat is. Folyton kell verekednünk a roppant osztrák befolyás ellen, mely beleszól mindenbe, belejátszik nemzetiségi dolgunkba is, sőt legfőbb szerepet szerőné magának biztosítani a választási reform megalkotásában s a közigazgatás új szervezésében is, hogy az új parlament széttagolt, erőtlén, ellenállásra képtelen, a közigazgatás pedig vakon engedelmessé legyen.

Vagyis úgy látom, hogy ha igaz az, hogy a nagy haladás csak nagy küzdelemre lehet, akkor nekünk nagyot kellene haladnunk, mert nagyon kell küzdenünk. És roppant erőfeszítéssel kell kiemelnünk a nagy közművelődési, a nagy gazdasági és nemzetszervező feladatokat, hogy az új parlament ne legyen az apró pepecselések, az ostoba szószátyárkodás és a céltalan veszekedések parlamentje, hanem a régtől óhajtott nemzeti haladás emeltyűje.

Ezernyi sebet kell begyógyítanunk bizony. Népünknek önbizalmát és munkakedvét kell visszaadnunk. A nemzeti fejlődésnek medret kell ásunk s a rohanó élet forgatagában hatalmas épületeket kell emelnünk.

Nem sok van belőle. Ezért oly kicsinyes, hétköznapi és előrelátás nélkül való az életünk, tartalmatlan a beszédünk, kapkodó a cselekvésünk. De soknak kell lennie. Soknak, mindennek önerőnkől, nehéz küzdelem árán, hogy méltók legyünk a világ becslésére és régi hírnevünkre.

Ha ebben összeműködnek a pártok: a nemzetnek hasznára dolgoznak. Ha egymást bémítják a cselekvésben: az a kevés becslés is elvész, ami még megmaradt.

Budapest, július 16.

A föllirati vita. A képviselőház hétfőn, e hónap 18-án, délelőtt tíz órakor ülést tart, amelyen folytatják a föllirati vitát. Szólásra

csak Zelenyák János, Nadányi Gyula és Parsay Andor van ugyan fölliratkozva, de hétfőn Szmracsányi György, Haller István és mind a két függetlenségi pártból többen jelentkeznek szólásra.

A kultusz-államtitkárság. Hir szerint a válás- és közoktatásügyi minisztérium politikai államtitkárává mégis Náray-Szabó Sándor államtitkárt fogják kinevezni, noha Molnár Viktor ilyen mellesleg mindenfelé csak rossz vért szülne. A kinevezésre vonatkozó felterjesztést a kormány már megtette a királynak s a kinevezés a hivatalos lap egyik legközelebbi számában fog megjelenni. Az új államtitkár mandátumot is fog vállalni. Gróf Zichy János miniszter pécsi mandátumáról lemondott és az új államtitkár itt szándékozik fellépni képviselőjelöltül.

Bienert a királynál. Báró Bienert miniszterelnök ma délelőtt 11 órakor kihallgatáson jelent meg a király előtt Ischlben. A „Neue Freie Presse“ szerint ennek a mai audienciának, mely körülbelül két és fél óráig tartott, különösen nagy fontossága van épen ma, az osztrák alkotmány megszületésének félévszázados évfordulóján. 1860. július 16-án adta ki a császár Rainer főherceghez intézett legfelsőbb kéziratát, amely hozzájárult „a birodalmi tanácsnak új adók behozatalára és kölcsön felvételére“ vonatkozó határozatához. A legfelsőbb kézirat aztán másnap nyilvánosságra jutott. A mai jubileumon a miniszterelnök a parlament elnapolásáról és az annak következtében beállott politikai helyzetről tett jelentést. A delegációk ülésezésének határideje azonban nem került szóba a kihallgatáson. Augusztus közepén minden valószínűség szerint báró Bienert újabb kihallgatásra fog menni s akkor fog eldőlni, hogy mikor ül össze a delegáció. Nagyon valószínű, hogy október utolsó napjaiban vagy november elején kezdődnek a delegációk. Magától értetődik, hogy a mai kihallgatáson szó volt az aktuális politikai kérdésekről, így az olasz jogi fakultásról, a csatornaépítkezésekről és a kormány pénzügyi terveiről is. A miniszterelnök azzal a benyomással távozhatott az audienciáról, hogy a kormány bírja az uralkodó legteljesebb bizalmát. Az osztrák miniszterelnök és Ehrhardt osztrálfőnök meghívást kaptak a mai udvari ebédre. Éjjel 10 óra 41 perczkor báró Bienert Ischlből a tiroli Iglsbe utazott.

vese, Fernande tegnap, kivel rándult ki a Hüvsvölgybe, Blanche kivel került mult éjszaka közelebbi ismeretségbe, Louiset miért vitték kórházba és mit mondott az orvos, Sophie főhadnagya mért sztrájkol, Germaine hogyan tépelődik azon már hét nap óta, engedjen-e a bankhivatalnoknak vagy ne engedjen. Különösen megható és groteszk volt ez a mindennapi krónika, teljes meztelenségében láttam napról-napra egy tucsat idegenben vergődő, züllőfélben levő, léha, de alapjában véve derék, jószívű, szegény láunak a lelkét, megfigyelhettem a köznapi komédiákat, oh, mert komolyan venni nem lehetett ezeket az apró grisetettörténeteket, melyek Budapestre varázsoltak nekem egy darab Quartier-t.

Egynéhány nap mulva azt mondja nekem az asszony:

— Hortense meggyónt.

— Beszéljen, kérem, — szoltam türelmetlenül.

Azt mesélte az asszony, hogy Baby veszőlyben forog, mert a szabónő, akihez mindennap Hortense kíséri, nem is szabónő, hanem egy színésznő, aki állítólag magánórát ad neki a színjátszás elemeiből, de ez titok maradjon, mert Babynek egyszerre kész művésznőként kell kipattannia.

Utána fogok járni ennek a színésznő-históriának, gondoltam, és legközelebb, amikor megint Babyvel szemközt ültem és néha ujjammal érintetem a ruháját, nagyszerűen találgattam tőle, az után vagy va-

lami czukrászdába vagy akárhova, de Hortense nélkül.

— Nem bánom, — mondta Baby, és a szívem erősen dobogott, a kezem reszketett a nagy örömtől, — nem bánom, találkozunk (valami czukrászdát mondott) holnap délután öt órakor, de Hortense velem lesz.

— De kérem, Hortense talán...

— Hortense a legjobb barátnőm és bizalmasam, Hortense csak két hét óta van Pesten és magyarul egy szót sem tud, Hortense nélkül egy lépést sem tehetek.

Másnap találkoztunk a czukrászdában, és Baby még naivabban adta a naivat, és minden szavából azt láttam, hogy ez nem első találkájára néki és, ez már így szokott lenni, hirtelen megutáltam és nem tudtam vele öt szót beszélni. Inkább Hortense tisztelére törtém a francziát és nyugtalansága és a szomorú szeme megint meggyőztek arról, hogy ilyet már tapasztalt ez a szegény Hortense, ilyen találkánál már asszisztált. Babytől ezután bucsút vettem, és amikor meg akarta velem ígertetni, hogy holnap megint a Rákóczi-úti boltban találkozunk, azt feleltem neki: lehet, hogy igen, de lehet, hogy nem.

Ez az a pillanat, amikor nagy fenekelt kerithetnék az eseményeknek és mélyithetnék rajtuk és bennük rezeghetne egy egész világgölgő vagy legalább egy emberi tragédia. De minek komplikáltan magyarázni azt, ami oly egyszerű, mert egy egyszerű, lompos, elhanyagolt francia lányra vonatkozik. Szegény Hortense elkísérte Baby kis-

asszonyt a színésznőhöz, mert igaz volt a színésznői dolog, de elkísérte Babyt ártatlan találgatásra (ugy-e, kötelességem azt mondani, hogy ártatlan találgatások voltak?) amelyek megösmékedett Baby vagy fölújította az ösméretességét huszártisztekkel, ügyvédekkel és más egyénekkel, akiket jó volt ugratni. Hogy Babyvel mi van tulajdonképen, azt nem mondom el, bár nagyon jól tudom az igazat; el kell hinni, hogy Babyvel alapjában nem történt semmi; én csak tudom, mert az asszonytól tudom, aki Hortensetől tudja, aki pedig magától Babytől tudja.

De szegény lompos Hortense minden nap lomposabb lett és amikor kipattantak a tavaszi rügyek, lompos volt már egészen, mert le kellett vetni a prémes kabátot és hogy ehelyett micsoda kabátot vett föl, erről legjobban nem beszélni, különösen, ha eszünkbe jut a Baby három ragyogó tavaszi kosztümje. Hortense lelke is megfakult egészen, szomorúság és irigység bántotta a Baby urvarló miatt, de ezenkívül Babette eldicsékedett neki a kedvesével, Fernandenak egy öreg ut fizette a lakását, Blanchenak is nagyon sok új ismerőse volt, Louise vigan élte a világát egy mérnökkel, Sophie főhadnagytól pedig előléptették kapitánynak. A gondtalan francia lányoknak pedig minden szerelmi infimítás olyan volt, mint az evés-ivás és ruházkodás apró kómikumai és Hortensenak tudni kellett mindenről.

— Én még érintetlen vagyok — siránkozott az asszonynak. — Nekem nincsen senkim. A legutolsó lánynak tartanak.

A bán és a horvátok.

Budapest, július 16.

Amióta Tomasics ül a bán székben, azóta új erőre kapott az a horvát-szerb koalíció, mely az előbbi bán, báró Rauch két évig tartott kormányzása alatt már teljesen az örvény szélére jutott. Tomasics, akinek pedig a magyar állameszmét kellene képviselnie lenni Horvátországban, Messiása akart lenni a horvátoknak. Ahelyett, hogy teljesen a horvát-szerb koalíció letörését vallotta volna politikájának, ő maga volt az, aki lovat adott alája. A törvény szerint és pedig nemcsak a magyar törvény szerint, hanem a horvát autonóm törvény szerint is, a bán egyáltalán nem felelős a horvát tartománygyűlésnek s mégis már akkor, mikor a bán székét elfoglalta, a horvát-szerb koalíció bizalmát kereste s kijelentette, hogy csak addig tartja meg állását, míg a horvát tartománygyűlés többségének bizalmát bírja.

Mi sem természetesebb, mint az, hogy ennek folytán a horvát-szerb koalíció vérszemét kapott, a „bizalomért“ koncessziókat kért s ezeket a koncessziókat Tomasics meg is ígérte. Minden lehetőt és lehetetlent beígért a horvátoknak s a zágrábi országgyűlés nyílt ülésén jelentette ki, hogy annyi koncessziót fog a horvátoknak a magyar kormánytól szerezni, hogy „felemelt fejjel“ léphet majd a horvát nemzet elé.

A tárgyalások a bán és a horvát-szerb koalíció tagjai közt titokban folytak s azok felől semmi sem szivárgott ki. De a magyar nemzetet nagy aggodalommal töltötte el az, hogy Zágrábban egyszerre csend lett és reményteljes a hangulat s Bánffy Dezső néhány nappal ezelőtt az egész magyar nemzet nevében mondhatta a képviselőházban, hogy legnagyobb aggálylyal nézi a magyar-horvát viszonyok elfajulását, a Tomasics bán auspiciumai alatt való horvát államiség kialakulását.

Senki sem tudta, hogy Tomasics miben állapodott meg a horvát koalícióval, ma

— Hát mit csináljak vele — kérdezte tőlem legközelebb az asszony — szívesen kérném meg a férfiakat, hogy könyörüljenek meg rajta, hiszen nem is olyan csunya.

— De csunya — mondtam.

— Az Isten áldja meg — szólt nekem másnap megint az asszony. — Hortense már közel van az öngyilkossághoz. Maga azt mondja magáról, hogy szereti az embereket: hát nem tehetné boldoggá ezt a lányt, egy hétre, egy napra vagy nem bánom: egy órára, hiszen azután elhagyhatná...

Nem volt az asszony beszédében még árnyéka sem a frivolságnak; az asszony nagyon becsületes és nagyon jó asszony volt és szavai ezért gondolkodóba ejtettek. Egyszer magamra hagytam az üzletben Hortensét, ez volt az a kiszámított helyzet, amikor találkat kellett volna kérnem a lánytól, akinek besugta az asszony, hogy nagyon szerelmes vagyok belé, hogy meghalok utána, bár tudom, hogy nem szép. Pedig ma szebb volt mint máskor, bearanyozta fakó vonásait a vágy az én vágyam után.

Isten nevében, gondoltam és mellé ültem és ránéztem. Alamsznát adok, gondoltam, sötét éjszaka van, mondjuk, hogy sötét éjszaka és én összetéveszttem majd Hortensét valakivel.

Akkor azonban Hortense remegni kezdett és elkezdett sírni, annyira vágyódott, annyira vágyódott és nekem gyűlöletes volt a szomorú szeme és azt éreztem kegyetlenül: ha koldusnak született, maradj koldus és nem könyörültem meg rajta.

sem tudja még, épen azért valósággal bombaként hatott, mikor tegnap annyira összekülönbözött velük, hogy már lemondással is fenyegetőzött. Ez egyszerre az egész politikai világ figyelmét a horvátországi állapotokra terelte. De hogy mit akarnak a horvátok, azt ma sem tudja senki. Sőt annál feltűnőbb a dolog, mert a horvát-szerb koalíció hivatalosan is kijelentette, hogy a bán nem azért lépett vissza, mintha a koalíció Magyarországgal szemben túlzott, vagy lehetetlen követelésekkel lépett fel, mert „a Magyarország és Horvátország közti függő kérdésekre vonatkozólag a tegnapi értekezleten a koalíció egyáltalán nem is jutott abba a helyzetbe, hogy nézeteit nyilvánítsa.“ És Khuen-Héderváry miniszterelnök is azt mondta ma egy újságíró előtt, hogy neki magyar szempontból nincs a horvátokkal semmi baja és „a magyar ügyekben egyelőre semmi nézeteltérés nincs“ a horvát koalíció és a bán közt.

Ez lehet, hogy megnyugtassa a miniszterelnököt, de nem nyugtathatja meg a magyar nemzetet. Sokkal szívesebben vettük volna, hogyha a „magyar ügyekben“ volna nézeteltérés a bán és a koalíció vezetői közt, mert akkor még remélni lehetne, hogy a magyar álláspont fog győzedelmeskedni. De az, ami most történik, a legnagyobb aggodalommal tölt el bennünket. A bán ugyanis a miatt fenyegetőzött a lemondásával, mert a horvát-szerb koalíció a volt Rauch-féle tisztviselők üldözését, áthelyezését s főleg Aramaczky igazságügyi osztályfőnöknek, aki Rauch alatt neveztetett ki, statáriális uton való elmozdítását követeli. Khuen-Héderváry reményét fejezte ki, hogy „rövidesen sikerülni fog a differenciákat eloszlatni“, mi azonban attól tartunk, hogy ez a magyar érdek rovására történék. Mert Pribisevics azt mondta, hogy Aramaczky elmozdítása kardinalis pontja annak a paktumnak, melyet a bán a horvát-szerb koalícióval kötött. Ha tehát a koalíció a bán lemondási szándéka, vagy a horvát országgyűlés feloszlatásával való fenyegetés által terrorizálható volna is és le is mondana arról, hogy Aramaczky elmozdittassék, valószínű, hogy ezt csak egy új paktum kötése árán tenné meg, melyben Magyarország rovására ígértetnének a koalíciónak rekompenciációk.

Mert most is, mikor még egyáltalán mélyeséges titok fedi a horvát koalíciónak Magyarországgal szemben támasztott követeléseit, kétségtelen, hogy azok gazdaságiak és politikaiak. De kétségtelen az is, hogy Magyarország pénzügyi helyzete ma sokkal kedvezőtlenebb s Horvátország máris olyan jogosulatlan és indokolatlan pénzügyi és gazdasági előnyökben részesül Magyarország rovására, hogy mi semmiféle újabb engedményeket nem hozhatunk.

Ami pedig a politikai követeléseket illeti, ott egyencsen áthághatatlan az ellentét a horvát túlzók és a magyar nemzet közt. Mert már a követelések elintézésének módja tekintetében is más a horvát és más a magyar álláspont. Az 1863 : XXX. tcz. 70. szakasza, illetőleg az 1868 : I. horvát autonóm törvény 70. szakasza szerint minden olyan vitás kérdés, melyet Magyarország és Horvátország közös egyetértéssel kell hogy elintézzenek, regnikoláris bizottság útján intézendő. A horvát koalíció azonban úgy akarja, hogy a horvát országgyűlés a regnikoláris bizottság megkerülésével autonóm

joggal és egyoldalulag oldhassa meg az összes megoldandó kérdéseket.

Nem mondhatjuk, hogy nem lehetnek jogos követeléseik a horvátoknak, hisz már a Wekerle-kormány is 1907 április 30-án kijelentette, hogy a Horvátország és Magyarország közt fennálló differenciákat megoldandók. A pár nappal ezelőtt elhangzott királyi trónbeszéd is kilátásba helyezi ezt a horvátoknak, azt mondván: „Horvát-Szlavonországokat illetőleg kormányunknak feladata lesz, hogy a magyar birodalom érdekeinek teljes megoldása mellett a függő kérdéseket fennálló törvényeink szemmel tartásával, az igazság és méltányosság elvei szerint vigye megoldásra.“ Tehát nem a gravaminákat tagadjuk, de tagadjuk azt, hogy a függő kérdések egyoldalul horvát érdekek szerint oldassanak meg, hanem az egész magyar birodalom érdekei legyenek a döntők. És ha a kormány a vitás kérdéseket a „fennálló törvények szemmel tartásával“ fogja megővni, akkor semmiféle egyoldalul horvát megoldást el nem ismerhet, hisz a „fennálló törvények“ a regnikoláris bizottságot ismerik el egyedül kompetens fórumnak.

Ha tehát a horvátok a „séreleim“ megoldását komolyan akarják s a gravaminális politikájuk nem csupán korteszesség a horvát sovíniszta körök igazgatására, akkor nekik maguknak kellene követelniük a regnikoláris bizottság sürgős összehívását. Mert addig, míg a regnikoláris bizottság meg nem oldja a „sérelemes“ függő kérdéseket, addig legyennek meggyőződve a horvátok, azok meg sem fognak oldatni, akármennyi ideig és akármilyen hangosan kiabálnak is a horvát-szerb koalíció tagjai.

Budapest, július 16.

A többes mandátumok sorsa. A nemzeti munkapárt vezetősége a kettős és többes mandátumok tárgyában elhatározta, hogy Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter a *pcszonyi*, gróf Serényi Béla földmivelésügyi miniszter a *besztercebányai*, dr. Székely Ferenc igazságügyminiszter a *szombathelyi*, gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter, az *egri*, gróf Tisza István az *aradi* és *Láng Lajos* a *debreczeni* mandátumot tartják meg. Ezerint megüresedett az *iglói*, *miskolci*, *marosvásárhelyi*, *pécsi*, *ugrai* és *versezi* mandátum. A *losonezi*, *nagybeckerei*, *zsolnai* és *kolozsvári*, valamint az *esztergomi* mandátumok tulajdonosai — dr. *Rohonyi Gyula* igazságügyi államtitkár, illetve *Kálmán Gusztáv* kereskedelmi államtitkár még *nem tartoznak nyilatkozni*, miután mandátumaik ellen petíciót nyújtottak be. *Lukács László* pénzügyminiszter körmöczbányai és nagyenyedi mandátumát, valamint *Zsilinszky Mihály* szarvasi és lipótszentmiklósi mandátumát illetőleg a nemzeti munkapárt vezetősége még nem határozott. Lukács minden valószínűség szerint a *nagyenyedi* mandátumot tartja meg.

A szerb kereskedelmi szerződés. Belgrádban ma volt az első közös tanácskozásuk a szerb és az osztrák-magyar kormányok delegátusainak. A tárgyalás reggel 10 órától délután 2 óráig tartott és 6 órákor folytatták a tanácskozást. Hir szerint *szükségesnek látszik, hogy a megbízottak kormányaiktól újabb utasításokat kérjenek.*

Az illetékek reformja. A pénzügyminisztérium illetékügyi osztálya két törvényjavaslatot dolgozik, amelyek közül az egyik a *progresszív örökösödési és ajándékozási* illetékekről, a másik az *illetékek kiszámítási* alapjának emeléséről szól.

A néppárt és a keresztényszocialisták. Egy értesülés szerint a néppárt és a keresztényszocialisták között érintkezések vannak folyamatban, amelyek a két párt egyesítését célozzák.

Mezőssy Béla napja.

— Ismét nemzetiségi siránkozás. —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 16.

A fölrati vita tehát föltétlenül áthúzódik a jövő hétre, s úgy látszik annak még első felét igénybe fogja venni, miután a Justh-párt és a néppárt nyolcz-tíz szónokot akar még állítani, s még a zárszavak is következnek. A mai ülésen csak két szónok beszélt: Mezőssy Béla, volt államtitkár, a Kossuth-párt egyik legkiválóbb, legképzettebb tagja, s őt megelőzve Pop Csicsó István, oláh nemzetiségi képviselő.

Pop, aki mellett Mihályi Tivadar, a nemzetiségi klub elnöke sugó gyanánt szerepelt, vontatottan, fülsértő magyartalansággal ismertette a románok panaszait s polemizált Tisza Istvánnal. Majd hosszasan előadta a párt választási sérelmeit s úgy vélekedett, hogy a visszaélések megállapítására parlamenti bizottságot kellene kiküldeni. Érdekes, hogy Popnak, aki bevezetőben nemzetiségnek deklarálta a magyar nemzetet, a Justh-párt utóbb zajosan helyeselt, élén Justh Gyulával.

Mezőssy beszélt azután, nagy figyelem között mondotta el nagyhatású beszédét. A volt államtitkár elsőben Tiszával egyetértően magyarázta a nemzeti politikát, szemben a nemzetiségekkel. Sajnálta, hogy Tisza más kérdéssről nem nyilatkozott, különösen pedig a munkapárt katonai programjáról s a választójogról. Majd éles támadásban részesítette gróf Khuen-Héderváry Károlyt, a legelőbb ajánlattevőt s keleties rendszerét, s megígérte, hogy le fogják arczáról lopni az örök mosolyt. Végül figyelmeztette a jobboldalt, hogy a legnagyobb többségnek is meg kell buknia, ha nem elégíti ki a nemzet érdekeit. A baloldal lelkes tapssal és éljenzéssel honorálta Mezőssy nívós, mély és ötletes fejtegetéseit.

Részletes tudósításunk a következő:

Jelentések.

Náray Lajos alelnök tíz óra után tíz perccel megnyitja az ülést.

A jegyzőkönyvet észrevétel nélkül hitelesítik. Az elnöki bejelentések után az állandó bírálóbizottság azon tagjai, akik még eddig nem tettek esküt, most leteszik.

Szilassy Zoltán, a közigazgatási bizottság előadója beterjeszti a bizottság jelentését a statisztikai hivatal 1910. évi működési tervéről.

Papp Géza beterjeszti a pénzügyi bizottság jelentését a Romániával kötött szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatról.

Elnök: Következik a választási irat tárgyalásának folytatása.

A felirati vita.

Pop-Csicsó István: Gróf Tisza István beszédével foglalkozik. A „szabadelveknek“ mindig a nemzetiségi kérdés volt a „Prügelknabe“-ja. Tiltakozik az ellen, hogy a nemzetiségi kérdést könyörödomány alakjában adott kedvezményekkel akarják megoldani. Az erdélyi unió megkötésekor elismerték a románokat nemzetnek. (Ellenmondások. Zaj.) Emlékeztet a nagy memorandum-pörrre, amit magyar szempontból is nemzeti szerencsétlenségnek mond. Tisza István nyíltan provokálta a románokat.

Mártonffy Márton: Cine mintye?

Pop-Csicsó István: Tiltakozik az ellen, hogy ők a választás alatt a magyarság ellen izgatnak. Az igaz, hogy izgatnak, de nem a magyarság, hanem az osztályuralom ellen. (Zaj.) A választási visszaélésekkel foglalkozik. A választás alatt azt lehetett hinni, hogy Magyarországon a törvények fel vannak függesztve. (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.) Azt se tudtuk, hogy kihez forduljunk jogorvoslásért. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Szégyenletes volt a csendőrség feljövését nem szabad másra használni, mint a közrend fenntartására, de nem szabad a pártpolitikában közrejátszani. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az a szerepünk nekünk, hogy a nép-

ben lerontuk azt, amit az iskola öt esztendőben teremtet. (Igaz! Ugy van!)

Felkiáltások a jobboldalon: Önök izgatnak a nép között, önök kaszálták le a vetéseket! (Zaj.)

Justh Gyula (a jobboldal felé): Ez nem mentesség önökre. (Zaj a jobboldalon.)

Szencsényi György: Az igazságot nem lehet agyonlármazni.

Huszár Károly: Mások hűnével nem lehet mentegődni.

Pop-Csicsó István: Küldjünk ki egy parlamenti bizottságot, levonja a konzekvenciákat, ha találnak olyan kerületet, falut, ahol a rend fentartására kiküldött hatósági közeg azt mondja, hogy ő izgatott a magyarok ellen, a vagyon ellen. Jöjjön minden párt, irtsuk ki a visszaéléseket.

Justh Gyula: Helyes!

Pop-Csicsó István: Husz esztendeje véd bünsöket, de még nem látott akkora csalafintaságot, mint ezen a választáson. A hatóságok a csendőrséggel karöltve lábbal tiporták a törvényeket.

Fürster Aurél: Ugy-e, ez a Deák Ferencz politikája?

Pop-Csicsó István: Az alkotmányt, az intézményeket kell félteni ilyen állapotok mellett. Az ilyen dolgokon nem lehet napirendre térni. Tisza összes beszédeinél többet ér egy-egy visszaélés megtorlása. Ha meg nem toroljuk ezeket a visszaéléseket, csak buzdítást meritenek belőle azok, akik ilyenekre kaphatnak. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Követeli az általános, egyenlő, titkos választójogot. Elfogadja Mihályi Tivadar fölrati javaslatát.

Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után

Berzeviczy Albert elnök az ülést újból megnyitja.

Mezőssy beszéde.

Mezőssy Béla: Gróf Tisza István beszédével foglalkozva azt fejtegeti, miért beszélt Tisza István gróf a nemzetiségi kérdésről. Az ellenzék nem ezt várta, hanem azt, hogy a többségnek milyen az álláspontja a választói jog kérdésében, továbbá azt, hogy a többségnek mi a katonai programja. Sajnos, ezekre a kérdésekre nem kaptunk választ. Mi volt hát az oka, hogy Tisza István gróf egyszerre csak a nemzetiségi kérdést dobta a vitába? Az az impressziója, hogy ez egy második fölrati, amely szől olyan hatalmas köröknek, amelyek Magyarország sorsára máris döntő befolyást gyakorolnak. Szóló híve az olyan dualisztikus politikának, mely a gazdasági önállóságot megvalósítja és a magyar hadseregben a magyar nemzeti szellemnek és nyelvnek érvényesítését meggyítja, de addig, míg ez meg nem történik, az ellenzék fogja sarkalni a többséget azok megvalósítására. A kormányelnök átvette a miniszterelnöki széket, anélkül, hogy becses személyénél egyebet hozott volna. Ha annyit hozna, amennyit Andrássy Gyula gróf kívánt vagy Justh Gyula biztosítani akart, köszönettel fogadja. De hangoztatni fogja mindig, hogy a korona a mai többségnél előbb ajánlattevőt nem kaphat soha. (Igaz! Ugy van!) Visszatér Tisza István fejtegetéseire. Mi neveite nagyra nálunk a nemzetiségi kérdést. Nagyra növelte az osztrák keresztényszocialista párt és annak vezére, Lueger! Nem bizonyítja-e ezt az, hogy Lueger koporsójánál megjelentek az idegen varjak, megjelentek a magyar nemzetiségek, a románok küldöttsége, ott volt Popovics ur, beszéddel a zsebében és hogy a beszéd elmaradt, annak az a magyarázata, hogy munkapárt közvetlenül a választások előtt állt. Attól tartottak, ha elmondja, a kisdéd munkapárti csecsemőt könnyen elparentálhatta volna. És nem jelent meg a hivatalos czáfolat, hogy az ünneplés szól az embernek, de nem szól a magyarságot gyűlölő politikuskának. A föderalizmus, amelynek Lueger olyan tüzes propagálója volt, magyar nemzeti szempontból, a dinasztia szempontjából, nagyhatalmi szempontból képtelen gondolat s éppen azért, mert ez köztudomású, miért nem kapjuk a hivatalos körök csak rövid pár szónyi nyilatkozatát, hogy a hivatalos körök a nemzetiségi agitációt helytelenítik, azokat a törekvéseket, amelyek Magyarországot részekre akarják szakítani, elítélik? (Igaz! Ugy van! balfelől.) Addig, amíg erre hivatalos köröktől nem kapunk biztosítást, Tisza István mondhat fényes szónokiakat, gyakorlati jelentősége a magyar nemzeti politika szempontjából sohasem lesz. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Mi nem tesszünk egyetlen lépést, hogy Ausztriában a német faj hegemóniáját biztosítsuk, viszont mi is elvárhatjuk, hogy Bécsben se avatkozzanak a mi belügyeinkbe. (Igaz! Ugy van!) Több hűséget a dualizmus iránt, több kiméletet a magyar nemzeti törekvésekkel szemben, leintését a nemzetiségi izgatásoknak, akkor nem lesz vizsály Ausztria és Magyarország között, hanem lesz két megelégedett állag, amelyek egymás támogatására sietnek. (Zajos éljenzés a baloldalon.) A munkapárt szereti magát Deák Ferencz követőjének feltüntetni. Nem veszi figyelembe, hogy Deák Ferencz sohasem ragaszkodott a hatalomhoz. (Nagy tetszés a baloldalon. Mozgás jobbfelől.) Sőt Deák Ferencz meggátolt mindenkit abban, hogy a ha-

talomért nyuljon, amíg a király és nemzet közti tisztességes béke nem köthető. (Zajos éljenzés a taps balfelől.) Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök pedig oly időben és olyan feltételek mellett vállalkozott a hatalomra, amilyen áron — bizvást el lehet mondani — senki Magyarországon kapható nem volt. (Zajos éljenzés és taps a baloldalon. Mozgás jobbfelől.) A miniszterelnök ezzel lehetővé tette azoknak törekvését, akik a nemzet és király között már tíz év óta folyt keserves küzdelmet nem akarták anélkül befejezni, hogy az a nemzet teljes és tökéletes vereségével végződjék. (Zajos éljenzés és taps balfelől.) Feldiszhetik a miniszterelnököt a világ minden rangjával és rendjével, mint valami díszes karácsonyfát, a nemzetre nézve a munkapárt diadala nagy erkölcsi vereség (Igaz! Ugy van!), amely a magyar nép kártartásának hiányát, a nemzet mélyeséges megálzását jelenti. Várady Zsigmond beszéde azt a benyomást tette rá, hogy erős bűnügyi klientelája van, mert erkölcsi fölfogásában asszimilálódott a védői rendszerhez. (Nagy derültség.) Azt mondotta Várady Zsigmond, hogy a vesztegetés egészen elfogadott alkotmányos szokás... (Nagy zaj.)

Felkiáltások a jobboldalon: Nem azt mondta! (Zaj.)

Mezőssy Béla: Az értelme az volt a beszédjének. (Zaj a jobboldalon.) Példákat hoz föl, hogy milyen nagy a különbség a régi és a mostani közszellem között. Rámutat, hogy mostani miniszterek, hogy befolyásolták a választás eredményét.

Egy hang jobbról: A koalíció alatt úgy nevezték ki a képviselőket.

Mezőssy Béla: Bocsanatot kérek, nem ismerem a közleszóló képviselő urat...

Pap Zoltán: Nem mernek bemutatkozni.

Mezőssy Béla: Ha jól hallottam, a közbeszóló képviselő ur azt mondta, hogy a koalíció alatt is adtak ajánló leveleket a jelölteknek. Megengedem, de hogy mennyire szabadon nyilatkozott meg a nemzet akarata a Wekerle-kormány alatt, mutatja az, hogy az urak közül senki se juthatott mandátumhoz. (Zajos éljenzés és taps a baloldalon.) A kormánynak félesztendőre volt szüksége, hogy a választásokat előkészítse. Tizenegy év óta tagja parlamentnek s mindig tárgyilagos ítéletet alkotott és sajnos, be kell vallania, hogy Pop Cs. Istvánnak a választási visszaélések ölgában teljes és tökéletes igazsága volt. (Zajos éljenzés a baloldalon.) És egy ilyen választás után a miniszterelnök azt mondja, hogy ennek a választásnak „erkölcsnemesítő hatása“ volt. (Derültség balról.)

Pap Zoltán: Czinkus elvetemedettségg!

Mezőssy Béla: Nem irigylj annak jóizlését, aki ennek a választásnak erkölcsnemesítő hatást mer tulajdonítani. A miniszterelnök sokat lakott a kelethez közel, jóizlését bizonyára onnan hozta. (Tetszés a baloldalon), de kétségtelen, hogy akkora kárt tett a nemzetben (Igaz! Ugy van!), hogy évek hosszú sorának kell eltelti, hogy ezt valamely kikéverjük. (Igaz, Ugy van!) Hogy a miniszterelnök ezen nem ütözködik meg, azon nem csodálkozok, hisz első szereplése hasonlóan indult.

Ugron Gábor: Korrumpálta Horvátországot is!

Mezőssy Béla: De arról biztos lehet a miniszterelnök ur, hogy ezt a terheltséget nem fogjuk elfelejteni. (Zajos éljenzés a baloldalon.) A trónbeszédben nagy pénz- és véráldozat veti előre árnyékát és ennek elenértéke a nemzeti jogok irányában sívár hallgatás, vagy jámbor óhajlás, de előre is megmondhatja, ha az őszszel benyújtandó javaslatban legalább a 9-es bizottság követeléseit meg nem valószínűsítják...

Bakonyi Samu: Az nem elég!

Mezőssy Béla: Mondom, ha legalább azt meg nem valószínűsítjük, olyan vihar kerekedik nemcsak a Házban, hanem az egész országban, amely ezt a rendszert könnyen elsöpörheti. (Élénk éljenzés a baloldalon. Mozgás jobbról.) Elismeri, hogy a véderő fejlesztésével nekünk is lépést kell tartanunk a nemzet anyagi erejének kellő figyelembe vételével, de meg nem engedhető, hogy a nemzet ujonczmégajánlási jogát úgy alkalmazzák, hogy vér- és pénzbeli újabb terheket rakjanak a nemzet vállára, jogainkat ellenben semmibe se vegyék. (Zajos éljenzés a baloldalon.) Azokat a kérdéseket, amelyek katonai téren már évek óta a levegőben lógnak, a nemzetre háritandó pénz- és vérbeli áldozat meghozatala előtt rendezni kell. (Zajos éljenzés balfelől.) Ha ez meg nem történik, az egész országban olyan közelkéseregés fog felülkerekedni, amelynek elkerülése minden magyar embernek hő óhajása. (Zajos éljenzés balfelől.) Ne bizza el magát a munkapárt, mert nagy kormánytöbbségek még abszolút semmit sem jelentenek. (Igaz! Ugy van!) Ha a nemzet látja, hogy neki folyton áldozatokat kell hoznia, de jogaitól semmit se tejesítenek, ennek a meghunyászkodó politikának nagyon hamar végét fog vetni. (Zajos éljenzés és taps a baloldalon.) Követeli a mostani választások szomorú tapasztalatai után a tisztviselői kar választási szabadságának biztosítását. Ha megfelelő törvényünk volna a választások során hatalmukkal viszázó tisztviselők

ellen, nagyon sok szolgabíró ment volna be az aszói javítóintézetbe s bizvást mondhatja, az igazságügyminiszternek máris javaslatot kellett volna benyújtani a férőhelyek szaporításáról. (Nagy derűtlenség a baloldalon). Az új népszámlálás nem lehet halasztó hatással a választóreform megalkotására. Végül kijelenti, hogy elfogadja Apponyi Albert gróf felirati javaslatát. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps a baloldalon. Szónokot számosan üdvözlök).

Zelenyák János kéri, hogy az előrehaladott időre való tekintettel a legközelebbi ülésen mondassa el beszédét.

A Ház megadja az engedelmet. Az elnök indítványára kimondja a Ház, hogy hétfőn tartja legközelebbi ülését, amelyen a felirati vitát folytatják.

Ülés vége háromnegyed két órakor.

A horvát konfliktus.

— Hédeváry és Tomasics nem enged. —

Bajban a drávántuli koalíció.

Budapest, július 16.

A horvát-szerb koalíciónak, amely még tegnap nem fért a bőrébe s ultimátumot akart diktálni a bánnak, s a bánon keresztül a magyar kormányhoz is, mára kelve hősiessége kissé megesappant, mert nyilvánvaló lett, hogy a bán egyáltalán nem szándékozik tőlük megijedni s igen radikálisan kész velük végezni. És nagyon jól tudják azt is, hogy a miniszterelnök teljesen szolidáris a bánnal s így annak a lemondásáról, illetve esetleges lemondásának elfogadásáról komolyan még csak beszélni sem lehet. Ellenben bizonyos az, — amennyiben a koalíció be nem adja a derekát, — hogy a miniszterelnök teljesen szabad kezét enged a bánnak s nem állná útját, hogy tabula rasat csináljon, ami annyit jelent, hogy hozzájárulna a horvát országgyűlés föloldozásához. Képzeltető, hogy akkor a bánnak gondja lenne arra, hogy olyan többséget szerezzen, amely ne folytassa a koalíció széthúzó gravaminális politikáját, hanem az unionista irányzatot képviselje a közös országgyűlésen.

A horvátok eme végzetes jövőt előre látva egész nap, jóformán megszakítás nélkül, tanácskoztak. Kétféle aránylat került egymással szembe; az egyik, amely békét, a másik, amely, ha nem is harcra, de a viszony határozott tisztázását kívánja a bánnal. Az előbbi frakció úgy vélekedik, hogy el kell menni a bánhoz, el kell oszlatni a félreértést, mert csakis a magyarokkal való barátságos érintkezés révén oldhatók meg a függő kérdések, különösen pedig a vasuti pragmatika ügye. A másik rész azt vallja, hogy Tomasics az Aramitzky-affér kiélejtésével csupán a paktumtól akar szabadulni s éppen ezért ragaszkodnia kell a koalíciónak a korábbi megegyezéshez. A minden áron békét akarók és a makacsok között az objektívek látják talán a legjobban a helyzetet, mondván, hogy mindegy, akármit is tesznek, mert előbb vagy utóbb csak eljön az alkalom, amikor Tomasics, aki a négy nemzetipártot szeretné föltámasztani, meneszteni fogja őket.

A tanácskozáson szóba került az is, vajjon nem volna-e helyes gyűlésre összehívni a koalícióhoz tartozó mind az 59 képviselőt, hogy együttesen határozzanak, mert a jelenlévők magukban nem lehetnek kompetensek. De előlött, valamint afölött, hogy mit válaszoljanak a bánnak ama föltételére, amely szerint addig nem tárgyal velük, amíg egyes kipécézett hivatalnokok elmozdítására vonatkozó kívánságukat el nem ejtik, — csak holnap, a folytatólagos konferencián fognak dönteni. De minden jel arra vall, hogy — akár a koalíció Budapesten lévő része, akár az egész

plénuma is üljön össze — a nagy többség a bánnal való megértés és együttműködés mellett fog lándzsát törni s így valószínű, hogy egyelőre a horvát konfliktus elodázódik s legalább ideiglenesen, őszig zavar nem lesz. A békeség végleges megpecsételése persze már nehezebb lesz, mert — amint mi elejétől fogva hangoztattuk — a Tomasics személyre esett választás éppen nem szerencsés és aligha kedvező a nyugalomnak a helyreállítására a Drávántul.

Tudósításunk a horvát válság legújabb eseményeiről a következő:

Mit akar a koalíció?

A tegnapi napon — amint megírtuk — érdemleges tárgyalások kezdődtek a bán és a horvát koalíció tagjai között, amelyeknek két memorandum az előzménye. A memorandumokat a koalíció adta át Tomasich bánnak.

Az első emlékirat ama követeléseket tartalmazza, amelyeket Horvátország Magyarországgal szemben támaszt, míg a másik a horvát-szerb koalíciónak a horvát kormányhoz való viszonyát érinti.

A Magyarországgal szemben támasztandó követeléseket és kívánságokat egybefoglaló emlékirat gravaminális formában felsorolja *mindama közjogi és politikai kérdéseket, amelyek 1868-tól kezdve a mai napig, a magyar kormány és a horvát tartományi kormány között többé vagy kevésbé fontos ellentéteket támasztottak s az emlékirat most azt követeli, hogy mind e kérdéseket, a magyar kormány most egy csapásra oldja meg. Nemesak a vasuti szolgálati pragmatika kérdését veti fel az emlékirat, hanem számos hasonló természetű vasuti, közgazdasági és adóügyet, így a likai vasutat s a Magyarország és Horvátország közötti pénzügyi elszámolást.*

A második emlékirat számos előkelő hivatalnok elmozdítását követeli egyedül és kizárólag azért, mert az előbbi kormány alatt szolgáltak. Közöttük van a mostani tartományi kormány igazságügyi osztályfőnöke, Aramitzky, Jankovich főispán, Krizs, Malvic és Horváth alispánok és a felségvértési pörből ismeretes Accurti főügyész helyettes, Pobor, törvényszéki bíró, akinek valamikor a koalíció egyik politikusaival párba volt, a károlyvárosi kerületi előjáró és mások.

A bán álláspontja.

A tegnapi tárgyalások kezdetén a bán azt kívánta, hogy a két emlékirat anyagát válaszszák külön. Ehhez azonban a képviselők nem járultak hozzá.

Tomasics bán hosszabb beszédet tartott, amelyben így szólt:

— Nem volna helyes és rendes politika, ha mindjárt a követeléseknek ilyen tömegével lépnek fel, bármennyire is jogosultak lennének is horvát szempontból a követelések. Ezzel a magyar közvéleményben éppenséggel nem keltenének jó indulatot s hozzá ilyen számos követelésnek egyszerre való támasztása eredményre nem vezethetne s a magyar kormány sem foglalkozhatnék azzal első sorban. Okosabb lenne tehát s előbb vezetne célhoz, ha lépésről-lépésre haladnának s megvárnák azt, amíg a magyar kormány maga szüntetné meg azokat az okokat, amelyek a szolgálati pragmatika megalkotásához s ezzel a szakadáshoz vezettek. Akkor a horvátok is látnák, hogy mit akar tenni a magyar kormány, amelynek tekintettel a trónbeszédre és a többség felirati javaslatára, amelyek szerint a Magyarország és a Horvátország közötti függő kérdések jog és méltányosság szerint fognak elintéztetni, csak bizalmat éllegezhetünk. A horvát képviselők akkor követnek helyes politikát, ha nem lépnek fel a sérelmek hosszú sorozatával, hanem megszavazzák az országgyűlésen a napirenden lévő állami szükségleteket s a többi függő kérdésekre nézve nyilatkozatot adnak ki, amely szerint további politikai megállapításukat attól teszik függővé, hogy a magyar kormány a kiegyezés magyarosítását nézve, miként fogja honorálni Horvátország jogos követeléseit.

A bán kijelenti továbbá, hogy a gravaminális politika sikerre nem vezethet, a közvéleményt nyugtalanítaná s a vizet ama magyar sovinszták málmára hajtáná, akik függő kérdéseknek nem jog és méltányosság szerint való, hanem sovi-

nizta szellemű megoldását kívánják. Majd így beszélt a bán:

— Mi meg akarjuk mutatni a nemzetnek, hogy mi az unionista gondolatot olyannyira meg akarjuk szilárdítani, amennyire csak az egészségesen megszilárdítható. Ez az útja annak, hogy Magyarország közvéleményét megnyerjük arra, hogy Horvátország iránt ne visellessék ellenséges érzülettel. Azt kívánják továbbá az urak, hogy egyes magasállású tisztviselők elmozdításának csupán azért, mert az előbbi kormány alatt szolgáltak. Az ilyen eljárás nemesak igazságtalan, hanem hazafiatlan is lenne. Ők is nemzetünk fiai, akik nem tettek mást, hogy mint hivatalnokok az előbbi kormány rendeleteit teljesítették. Ha minden változó kormány elcsapná az előbbi kormány hivatalnokait, ebből anarchia lenne. Ehhez nem nyújtok segédkezet s ezért feltétlenül megkövetelem, hogy a horvát-szerb koalíció nemesak mostan, hanem egyszersmindenkorra ejtse el ezt a követelést. Ha erre nem hajlandó, rögtön lemondok. Nem is tárgyalok tovább az urakkal addig, amíg nem biztosítanak, hogy kívánságomat teljesítik.

A bánnak nagy feltűnést keltő kijelentésével a tárgyalások megszakadtak.

Horvát szépitgetés.

A horvát-szerb koalíció ma a következő kommunikét adta ki:

A mai reggeli lapokban a horvát képviselőknek tegnapi napon a bánnal folytatott értekezletéről közölt tudósítások több pontban nem felelnek meg a tényeknek. A két emlékirat, amelyről a bán beszédében említés történik, egyáltalában nem felel meg ennek a jelzésnek. Ezek csak informatív jellegűek, de határozattá soha sem emeltettek. A bán ezeket fejtegetései alappjául vette, jóllehet ez ugynevezett emlékiratok jellegére figyelemessé lett téve. A horvát-szerb koalíció egyáltalában még nem hozott határozatot sem a közös kormányhoz szemben követendő magatartására nézve, sem az autonóm horvát kormányhoz való viszonyára vonatkozólag. A koalíció a bán távollétében nem akart határozatot hozni, mivel az egész vonalon vele egyetértésben akart eljárni.

Ezzel szemben a bán exposéjában kifejtette nézeteit a Magyarország és Horvátország közt függő differenciák elintézésének mikéntjére nézve, valamint a részéről követendő autonóm politikára vonatkozólag, végül körülírta magához a koalícióhoz való viszonyát. Ez a több mint három órán át tartó előadása kitöltötte a tegnapi ülés egész idejét. Miután a bán a korábbi horvát koalíciós kormányhoz szeméretet vetette, hogy a volt nemzeti párt híveit üldözte, e kormány volt bántó helyettese, dr. Nikolics Vladimir indítatva érezte magát, hogy ezt a legutóbbi kormányhoz megzafolja. A bán amaz állításával szemben, hogy a koalíció a Rauch-féle tisztviselők üldözését kívánja, megjegyezte, hogy erről szó sem lehet, mivel csupán csak a közigazgatás és a hivatalnokokat, akik a törvényt durva módon megsértették, (például azt a tisztviselőt, aki Novosel képviselő immunitását megsértette) kevésbé exponált állásokra helyezték át. Ami azt a követelést illeti, hogy Aramitzky, aki Rauch alatt igazságügyi főnök volt, elmozdították, erre nézve Pribicevics képviselő megjegyezte, hogy ez kardinalis pontja ama paktumnak, amelyet a horvát-szerb koalíció a bánnal gróf Khuen-Hédeváry miniszterelnökkel való egyetértésben kötött.

Erre a bán felvetette a kabinetkérdést ama megjegyzéssel, hogy a tisztviselők elmozdításának követelését a törvényhozásba való beavatkozásának tekintti, amit feltétlenül vissza kell utasítania, ami pedig Aramitzky igazságügyi főnök visszalépését illeti, egész nyíltan ki kell jelentenie, hogy a paktumot nem tarthatja be. Ha a koalíció mindennek dacára álláspontjához ragaszkodna, akkor haldéktalanul lemondana. Ez utóbbi két pontra nézve egyáltalában nem is akar vitaközébe bocsátkozni és a koalícióval semmiféle további érintkezésbe lépni, ha e követeléséről véglegesen le nem mond.

A Magyarország és Horvátország közt függő kérdésekre vonatkozólag a koalíció egyáltalában nem is jutott abba a helyzetbe, hogy nézeteit nyilvánítsa, amiből következik, hogy e tekintetben konfliktusról nem is lehet szó.

Nikolics szerepe.

Egy horvát politikus ezeket jelentette ki ma délelőtt a horvát konfliktusról:

— A budapesti „horvát házban”, a Continental-szállóban horvát válság tört ki. Tomasics bán meguntta, hogy neki a horvát-szerb koalíció folytonosan „feltételeket” üzengessen és minden kérés nélkül kijelentette, hogy szépen köszöni a mulatságot, ha továbbra is sérelmi politikát akarunk folytatni úgy Zágrábban, mint Budapesten.

Ezzel ott is hagyta a *Nikolics, Privicsevic, Lorkovics* — e tute quante kompániát, semmi kétséget sem hagyva aziránt, hogy csak akkor áll ismét velük szóba, ha nyíltan és őszintén kijelentik, hogy kis privát mulatságaikkal egyszer és mindenkorra abbahagynak. Ez a konfliktus. *Nikolics* ur. ez az állandó horvát bánjelölt és nemzeti vezér a bánnak nagyon is határozott fellépésére megijedt egy kissé, — nem egészen ok nélkül, mert joggal tételezhette fel, hogy *amilyen elszánt horvát kormányelnökkel van most dolga, könnyen megeshetik, hogy a Dráván túl is amilyen „hangulat- és rendszerváltozás” állhat be, amilyen Magyarországon teremtett új helyzetet és akkor nem lehetetlen, hogy a horvát-szerb koalíció szép aranjuezi napjainak befellegzett.* *Nikolics* ur tehát sietett, nem a bánhoz, hanem *Khuen-Héderváry* miniszterelnökhöz, meggyőzni őt arról, hogy *Tomasics* ur ok nélkül ézékenykedik, a horvát-szerb koalíciónak nincs semmi felforgató szándéka. Amilyen udvarias ember a miniszterelnök, nagy figyelemmel meghallgatta *Nikolics* ur előadását és mosolyogva értesítette, hogy neki az egész ügyről eddig csak az újságokból van tudomása, mert a bánnal valószínűleg csak a délután folyamán lesz szerencséje találkozni.

A miniszterelnök nyilatkozata.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök álláspontját ma a képviselőház folyosóján egy újságíró kérdésére így ismertette:

— Tudtam, hogy *Tomasics* a horvát képviselő uraknak meg fogja mondani, hogy nem hajlandó sem a tisztviselők elbocsátása iránti, se a Magyarországgal függőben lévő kérdések elintézésének siettetése dolgában támasztott követeléseket teljesíteni. Nem tudom még, hogy tényleg felállította-e már a bán ilyképp a kabinetkérdést a horvát képviselőkkel szemben, de azt hiszem, nem forog semmi kétség aziránt, hogy én teljesen osztom a bának ezt az állásfoglalását. Arról szó sem lehet, hogy mi a horvát kérdést most feszegessük. A belső ügyek elintézésére pedig legfeljebb a módus procedendó nézve lehetne bizonyos mértékig eszmecsere folytatni. De ezek mind oly dolgok, amelyek a magyar kormányt és országgyűlést semmiképp sem érintik.

— És nem támadhat ebből Horvátországban is rendszerváltozás? — merült fel egy további kérdés.

— *Rendszerváltozás?* — kérdi gróf *Héderváry* miniszterelnök. — *Minék?* Mennék a dolgok odalenn egész jól így is. Legfeljebb személyváltásról lehetne szó lefelé, (amely célzás alatt a miniszterelnök természetesen semmire se a bánrt értette.) Hogy odalenn gyökeres változások álljanak be, ahhoz alkalom és idő kell. Minek azonban ezt forszirozni.

— Ugy-e, Exzellenzciád a horvát miniszteri állás betöltetlen volta nincs befolyással minde jelenlegre?

— Semmiképpen — válaszolt a miniszterelnök. — Hiszen én eléggé jól ismerem a horvát ügyeket és így közvetett intervencziókra egyelőre nincs szükség. Majd ha rendben leszünk mindennel, ezt is nyélbe ütjük. De most nem izgatnak a horvát ügyek...

Nikolics *Vladimir* horvát képviselő a délelőtti folyamán a képviselőházban felkereste gróf *Héderváry* miniszterelnököt és vele egy óra hosszat tárgyalt. A miniszterelnök, aki a vasárnapot *Hédervári* birtokán töltendő ma el akart utazni, elutazásáról a horvát ügyekkel való elfoglaltságára való tekintettel lemondott.

A mai értekezlet.

A horvát országgyűlési képviselők délelőtti fél-tizenegy órakor *Mazurancs* *Bogoszláv* alelnök elnöklésével értekezletet tartottak, amelyen a bán tegnapi nyilatkozatai folytán keletkezett helyzet megbeszélését folytatták. A vitában többen szólalnak fel. Egyhangú felfogásként konstatálták, hogy sem a koalíció, sem annak végrehajtó bizottsága az ismeretes *ugynevezett emlékiratokat* sem nem szerkesztette, sem határozattá nem emelte. Ehhez képest az említett nyomtatványok a koalíció tulajdonának nem tekinthetők.

Megállapították továbbá azt, hogy a törvény-

hozás a végrehajtó hatalomra meg nem engedett módon befolyást gyakorolni nem akar és ily befolyásra igényt nem is tart. A végrehajtó hatalom ellenőrzését alkotmányos kötelességének ismeri. Konstatálták egyben, hogy néhány magasabb rangu tisztviselőnél a közigazgatásban nem szűnt meg az abszolutisztikus uralomra való hajlam és e tekintetben nem egy helyütt kívánatos a változás. Végül pedig megállapították, hogy a közállapotok javítása, ha nem is az egész országban, de mindenesetre egyes vármegyékben szükséges.

A vita során az egész helyzetet megbeszélték. *Tuskán* *Gergely* képviselő azt indítványozta, hogy a horvát országgyűlés többségének mintegy husz többi tagját is Budapestre kellene hívni, hogy a tanácskozásban részt vegyenek. Ez indítvány fellett a délelőtti értekezleten még nem határoztak, amiért is a tanácskozást délutáni öt órára halasztották.

A horvát képviselők klubja délután félhatkor folytatta a helyzet megbeszélését. Ez alkalommal nem csak afelett tanácskoztak, hogy a többséghez tartozó többi husz képviselő is Budapestre hívassék, hanem az egyik képviselő előterjesztett egy közvetítő indítványt is, amely lehetővé teszi, hogy a bánal a megegyezés létesüljön. Ez indítvány felett is élénk vita indult meg. A felszólalók általában hangoztatták, hogy most mindenek előtt az ország érdekeit kell megvédeni. A mai tanácskozás után nincsen kizárva, hogy a kérdéses képviselők nem is fognak Budapestre hivatalni, hanem hogy sikerülni fog oly határozatot hozni, amely a nehézségeket áthidalva, a bánal való megegyezést lehetővé teszi. Ez okból a távollévő képviselőket még nem hívták meg, hanem a tanácskozás folytatását holnap délelőtti kilenc órára halasztották, amikor is az értekezlet határozatot fog hozni abban a kérdésben, amely a bán bejelentett lemondásának okául szolgált. Ha e határozatot holnap meghozzák, azt a bánal azonnal közölni fogják.

Az értekezleten résztvevett egyik képviselő magánbeszélgetés közben elmondotta, hogy a vitaközös során a *Magyarország és Horvátország érdekeit érintő kérdések* is szóba kerültek. Ezekre vonatkozólag azonban általánosságban alig mutatkoztak lényegesebb ellentétek.

Tomasics Hédervárynál.

Tomasics *Miklós* horvát bán ma délután fél öt órakor meglátogatta gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnököt és részletesen beszámolt a horvát képviselőkkel folytatott tárgyalások állásáról, valamint az azok folyamán felmerült kérdésekről. A horvát bán holnapig megvárja a horvát képviselők határozatát és attól teszi függővé további magatartását.

A tanácskozás után, amely másfél óráig tartott, munkatársunk mindkét államférfiut megkérdezte a horvát konfliktusra vonatkozólag. A miniszterelnök ezt mondotta:

— Én még nem tudok semmit. Természetesen a bán álláspontját helyeslem. Hogy mi lesz s miként lesz, azt majd meglátjuk, a mostani időpont nem alkalmas az egész vitás horvát komplexum fölvetésére, legfeljebb a továbbhaladás módjáról lehet szó. Radikális eszközökhöz sem akarunk nyulni. Nem szükséges egyelőre valamely fordulat erőszakolása. A mi főgondunk jelenleg az hogy mindenképp itt jöjjünk rendbe s helyreálljanak a normális viszonyok. Akkor majd tovább beszélünk.

Tomasics bán még szófukarabb volt, s csak annyit mondott, hogy ő megmarad eredeti álláspontja mellett, abból nem enged s meglátja, hogy mit tesz a koalíció. Ő nem tesz egy lépést sem, hanem bevárja, hogy hozzá jöjjenek. A miniszterelnök a bánal együtt töltötte az estét.

A hatás Zágrábban.

A bán exposéja Zágrábban általánosan kedvező benyomást keltett, annál megdöbbentőbb volt a hatás, amelyet a bán lemondása okozott, mert az teljesen váratlanul jött. A képviselők Budapestről a tegnapi és a mai nap folyamán folyton telefonáltak főleg Zágrábbal és a nagyobb vidéki városokkal, hogy a közönség hangulatát meg-

ismerjék. Mindenütt az a nézet nyilvánult meg, hogy a bán beszédében kifejtett politika a helyes és hogy az ország érdekében van, hogy e politika alapján, amely Horvátország haladását biztosítja, folytassa a koalíció a képviselőházban működését.

A zágrábi lapok a *Tomasics* bán és a horvát képviselők közt támadt differenciáikat nagyjában nyugodtan fogadják. A képviselők többsége a bánnak eljárását teljesen korrektnek mondja és tagadják, hogy a koalíciónak valamely memorandum volna, amely az összes kérdéseknek egyszerre való megoldását kívánja. A konfliktus magva a horvát belpolitika, mindazonáltal a tárgyalások menetét nem szabad befolyásolni. A radikális ellenzéki lapok szerint *Horvátország és Magyarország közti konfliktusra nem lehet gondolni és kizárólag a koalíció személyes ambícióiról van szó.* A vitát bizonyára csakhamar elintézik.

A koalíció táborába tartozó egyik kiváló személyiség kijelentette, hogy minden részről megvan a hajlandóság arra, hogy a sajnálatos, a tényállással ellentmondásban lévő incidensét kielégítő módon elintézzék.

Összeesküvés a spanyol király ellen.

— Megczáfolt merénylőhírek. —

Budapest, július 16.

Spanyolországból, az örök forrongások földjéről, ismét nyugtalanító hírek érkeznek. Párison keresztül jött hozzánk a jelentés, hogy *Alfonz* király ellen, amikor Madridból *Segoviába* utazott egy szoboravatásra, *Valladolidban* állítólag merényletet követtek el. A merénylet azonban nem sikerült. Ezt a véshírt nyomon követte egy sereg távirat, mely megczáfolja a merénylet verzióját. Eszerint az egészen csak annyi az alapja, hogy *Valladolidban* több anarchistát letartóztattak és a házkutatások alkalmával *kompromittáló iratok* találtak náluk.

A helyzet a czáfolatok ellenére is nagyon komoly lehet Spanyolországban. Egyes jelentések ugyanis arról szólnak, hogy a *szocialisták és a köztársaságok egyesülnek*, hogy újraképeiket közös erővel juttassák sikerhez. Lehetséges tehát, hogy a merényletről szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak, annyi azonban világosan kiolvasható a táviratokból, hogy Spanyolországban ismét válságos a helyzet és, ha az összeesküvésről szóló jelentések tulzattak is, nem nélkülöznek minden alapot.

Az állítólagos merényletről és ezzel kapcsolatban a spanyolországi helyzetről a következő tudósítást adjuk:

Merénylet-hírek.

Párisban tegnap híre futott, hogy merényletet követtek el a spanyol király ellen, mikor Madridból szoboravatásra *Segoviába* utazott. Párisból tovább adták a rémhírt, mindenütt tödítették és tegnap éjjel már Londonban, Berlinben, Bécsben és Budapestben *Alfonz* király súlyos megsebesülését kolportálták. Pedig egy árva szó sem volt igaz. Mindössze az történt, hogy *Valladolidban* hajszát indítottak az anarkistákra, mert arra utazott keresztül a király és a rendőrség befogott egy *Vincente Moya* nevű veszedelmes anarkistát, akinél ugyancsak veszedelmes röpiratokat koboztak el. Nem telt bele fél óra és Párisba már így jutott el a hír:

Valladolidban merényletet követtek el Alfonso király ellen. Két anarkista bombát hajított az udvari hintó elé. Szerencsére a bomba nem robbant föl. Az egyik merénylő elmenekült a zürzavarban, a másikat, *Vincente Moyát* elfogták. Veszedelmes anarchista. *Barcelonából* való...

De jött hír a merényletről Páris elkerülésével *Berlinből* is, ahová viszont egyenesen *Madridból* táviratozták meg az esetet. A jelentés így szólt:

Mikor *Alfonz* király tegnap *San-Sebastianból* *Segoviába* utazott egy szoborleleplezésre, két spanyol anarkista merényletet követett el ellene. A király sértetlen maradt. A merénylők közül az egyiket elfogták, a másik a megrémült közönség sorai-

ban eltűnt. A merénylet részleteiről hiányzanak az adatok.

Párisból ez a távirat érkezett:

Azon hírekkel kapcsolatban, hogy Alfonz király ellen merényletet terveztek, a Havas-ügynökség Valladolidból a következő hírt közli teljes fentartással: A rendőrséghez érkezett följelentések alapján több helyen házkutatást tartottak, amelyekből kifolyólag egy gyanus személyt letartóztattak, miután nála kompromittálóan látszó okmányokat találtak. Egy másik ember letartóztatása küszöbön áll.

A czáfolatok.

A merényletről szóló rémhírek után egymásután érkeztek a czáfolatok, sorrend szerint: Valladolidból, Segóriából és Madridból. Amikor Alfonz király San-Sebastianból Segóriába utazott, Valladolidból rögtön jelentették:

Alfonz király tegnap délelőtt itt átutazott Valladolidban tehát mi sem történt.

Amikor pedig a spanyol király Segóviába érkezett, máris jött a jelentés a czáfolattal: Alfonz király Segóviában van. Valladolidban nem történt semmi. Csak a spanyol rendőrség akar érdemeket szerezni.

Ezután jött a többi. Például Madridból:

Alfonz király, miután Segóviában részt vett egy hazafias szobor leplezési ünnepségén, tegnap este incidens nélkül visszaérkezett ide. Az a hír, hogy merényletet követtek el a király ellen, teljesen alaptalan. A merényletről szóló hírek valószínűleg onnan keletkeztek, hogy tegnapelőtt Valladolidban letartóztattak egy gyanus embert, amit több újságíró úgy tüntetett fel, mintha anarchista merényletnek jöttek volna nyomára. A belügyminiszter kijelenti, hogy a Valladolidban eszközölt letartóztatás jelentéktelen.

Az anarchista-összeesküvés.

Merénylet tehát nem történt. Az összeesküvés tényét azonban mindeidig nem czáfolták meg. Berlinből érkezett egy távirat, mely czáfolata ugyan a merényletnek, de egyszersmind megerősítése egy a király ellen szót összeesküvésnek.

Abból a párisi hírből — így szól a berlini jelentés — hogy Alfonz király ellen merényletet intéztek, csak annyi igaz, hogy Valladolidban összeesküvést fedeztek fel és több anarchistát letartóztattak. A merénylet híre sem itt, sem Párisban nem erősítették meg és a legközelebbi órákban várják a spanyol kormány hivatalos czáfolatát.

Az összeesküvést maga a madridi rendőrség is konstatálja:

Valladolidban letartóztatták Vicente Moja anarchistát, aki Barzelonából jött és akinél nagyon kompromittáló leveleket találtak. A rendőrség azt hiszi, hogy összeesküvést fedezett fel, melynek az volt a czélja, hogy a király ellen Valladolidba való utazása alkalmával merényletet intézzen.

Szocialisták és köztársaságiak.

Amikor a király Segóvián átutazott, távirat érkezett Madridból, amely a barzelonai helyzetet a legsötétebb színekben eseteli. A kormány attól tart, hogy a szocialisták és köztársaságiak egyesülnek és ezt veszedelmes zavargások fogják nyomon követni. A kormány emiatt Barzelona utcáit töltött fegyverrel ellátott erős katonai csapatokkal őrizteti.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár és a czár. Berlinből illetékes helyről jelentik, hogy Vilmos császár nem fog találkozni a fina vizeken a czárral, mert a czár minden valószínűség szerint már kikötött, mikor Vilmos császár a finn vizekre érkezik.

Az ex-szultán fiának letartóztatása. Konstantinápolyból táviratozzák, hogy ellenőrizhetlen hírek szerint a lemondott szultán Achmed nevű fiát a hadbíróóság kihallgatta, egy másik verzió szerint pedig letartóztatta.

Asquith és a németek. A mai angol lapok figyelemreméltó körülménynek mondják Asquith miniszterelnöknek a német nagykövettel való hosszú tanácskozását. Nyilvánvaló, hogy erre a konferenciára a miniszterelnök tegnapelőtti nagyfontosságú beszéde adott okot.

Vilmos császár a norvégoknak. Krisztániából jelentik: Vilmos császár arra kérte Hakon királyt, engedné meg, hogy a norvég népnek északi útja alkalmával iránta tanúsított vendégszeretőknek adományozhasson. Hakon király köszönettel fogadta a császár ezen figyelmességét.

A Rochette-ügy. Azokból a kijelentésekből, melyeket Durand a parlamentári vizsgálatbizottság előtt tett, arra lehet következtetni, hogy Rochette nem tartóztatták volna le, ha Durand nem kapott volna megbízást, hogy 24 óra alatt vádlót találjon és hogy az ügyész nem ismerte azokat a körülményeket, melyek között a vádat tették. A bizottság július 26-ig elnapolta üléseit.

Felfedezett török reakzionáriusok. A rendőrség Stambulban felfedezte a reakzionáriusok titkos szövetkezetének gyülekező helyét és itt sok embert letartóztatott, a többi közt egy Musztafa efendi nevű embert, aki a hadseregben is sok hivatást szerzett magának.

Ferrongás Teheránban. Perzsiában mostanában nem ismer határt az oroszgyűlölet. Teherán fővárosban mindennap négygyűlések vannak az oroszok ellen. Felhívják a lakosságot, hogy bojkotálja az orosz cukrot. A teaházakban hirdetőseket ragasztottak ki, hogy nem használjanak oroszországi cukrot. Az egyik teaházat a felbőszült nép lerombolta, mert tulajdonosa nem akarta kifüggeszteni ezt a hirdetést. Teherán lakossága a legnagyobb izgatottságban van. A mecsetekben a molihok gyűléseket tartanak. Erős csendőr- és baktiár-őrjáratok czirkálnak a városban. A bazárok zárva vannak. A múlt éjszaka négy ismeretlen ember, lakásán revolverlövészekkel megölte a perzsa főpapot. A gyilkossággal a radikálisokat vádolják.

Emberévek lázadása. Berlinből jelentik: Julius 18-áról kelteve a következő levél érkezett Kamerunból: Az emberévi makák lázadása nagyon elfajult. Duma állomáson megtámadták a fehér telepténynt. Dominik őrnagy 120 emberrel ellenük indult. A helyzet nagyon aggasztó. Senki sem tudja, hogy élnek-e még a kerületbeli fehérek. Sok emberélet és milliók forognak kockán.

Az orosz-japán egyezmény. Pekingből táviratozzák: A nagy tanács elhatározta, hogy az orosz-japán egyezménynek azt a pontját illetőleg, mely a keletázsiai statusquo fentartásáról szól, megelégedését fejezi ki. A tanács egyik tagja azt indítványozta, hogy kérjenek további felvilágosításokat az egyezményről, ezt az indítványt azonban elvetették.

A kínai hadsereg újjászervezése. A kínai kormány több német tiszt szabadságolása végett tárgyal a német kormánnyal, hogy ezeket a tiszteket a kínai hadseregben mint instruktorokat alkalmazhassa. A kínai kormány a hadsereg újjászervezését tervezi olyan módon, hogy behozza az általános védkötelezettséget és a hadsereg létszámát kétféle emberre emeli.

Nikita, az igazhitű szerb király. Belgrádból hírozzák, hogy Nikita fejedelem Montenegró királyságává való proklamálása alkalmával a következő címet fogja fölvenni: Krisztus Istennek nevében Montenegró igazhitű szerb királya.

A montenegrói kormánytól hivatalos jelentés érkezett Londonba, hogy Nikita fejedelem a jövő hónapban a jubileum alkalmából királysággá nyilvánítja Montenegrót.

A fegyverkezés ellen. A londoni bankárok és kereskedők banketjár Lloyd George pénzügyminiszter ezt mondta: Minden nemzetet mintegy járványszerű pazarlás fogott el a fegyverkezés terén. Anglia vette át a vezetést, de nekünk kell védeni a legnagyobb területű birodalmat. Valamennyi nemzet viseli a felelősséget a mai állapotokért. Reméljük kell ama nap eljövételét, amidőn jobb megértés fog a népek között tért hódítani.

Ferrer védelme. Leroix radikális a madridi

kamarában beszédet mondott, amely az egész tilóst kitöltötte és amelyben a pártja ellen a barzelonai eseményekkel kapcsolatban emelt vádakot visszautasította. Hangoztatta Ferrer ártatlanságát, akiknek kivégzését embertelenségnek, törvénytelennek és inpolitikusnak mondta.

A krétai konfliktus. A Havas-ügynökség jelenti: A krétai védőhatalmak megállapodása alapján a Krétában állomásozó második hadihajókat visszahívják. Ezen elhatározás következtében a Condé páncélosczirkáló parancsot kapott, hogy mielőbb térjen vissza Franciaországba.

A kínai mohamedánok üdvözlése. Said Sejk, a kínai uléma Konstantinápolyba érkezett, hogy a szultán előtt Kína 30 milliónyi mohamedán lakosának üdvözlését tolmácsolja a trónralépés és az alkotmány helyreállítása alkalmával. Egyben a szultánnak gyémántokkal ékesített kardot és egy ókori korént hozott.

A szláv kongresszus után.

— Emlékezés Bobrinszkire. —

Budapest, július 16.

A szlávok szófiai kongresszusa elmúlt, s a szlávok óriási örömmel könyvelték el a nagy sikert. A szlávokon kívül a többi népek már-már elfelejtették a bolgár fővárosban lezajlott napokat, most pedig napról-napra reminiscenziák, utólagos vélemények és egyéb hírek látnak napvilágot talán csak azért, nehogy a szófiai eszmék időelőtt elpaványosodjanak. Ebben a törekvésben ma a *Nouve Vreme* című orosz lap volt soros, mely közli gróf Bobrinszkinak, az orosz дума tagjának nevezetes beszédét, melyet Belgrádban tartott s mely a legnagyobb szenzáció erejével hatott az egész szláv sajtóban, amely vonatkozásaiban, nyílt és leplezett célzásaival talán első sorban bennünket érdekelhet.

A nevezetes beszédnek lényege a következő:

A szlávellenes sajtó azt híresztelte, hogy a Prágában és Szófiában megtartott szláv kongresszusok pánszláv propagandát szolgálnak. Ez valótlan. A szláv eszméért való propaganda teljesen felesleges. A szlávok maguktól is rajonganak ezért az eszméért; azonban szükséges a négy független szláv államnak együttes munkája oly irányban, hogy közművelődési és közgazdasági téren a szlávok erejét növeljék. A szerbek ez irányban a közelmúltban igen sokat tettek. Mi valamennyien láttuk az ő jól felfegyverezett katonaságukat és az ő népiüket, mely Péter királyért rajong. Ez felbátorított minket is. Mi határtalan örömmel láttuk, hogy a szerbek a német és a magyar gazdasági befolyás alól magukat emancipálták. Mi oroszok is sokat küzdünk otthon a mi gazdasági függetlenségünkért, katonai megerősödésünkért, a valódi parlamentárizmusért, mert csak ezek fogják Oroszországot újjáteremteni és egyidejűleg az egész szlávok összérdekeit szolgálni. Oroszország a szláv népcsaládnak legöregebb és legerősebb tagja s éppen ezért különös kötelességei vannak a szlávokkal szemben. Nyíltan bevallhatjuk, hogy az oroszok a bolgár néppel szemben kötelességüket teljes mértékben teljesítették, azonban Szerbiával szemben sok tekintetben adósk maradtak. Nem régen lett volna alkalom és úgy látszott, hogy Oroszország a szerb kérdést a szláv eszmének megfelelő formában megoldáshoz viszi, azonban önkönként igen jól tudják, hogy kénytelenek voltunk hallgatni s mi némán hallgatunk, miközben bosszúra gondolunk. Ámde téved, aki azt gondolja, hogy felejtettünk vagyis felejtetni akarunk. És ha a mai nemzedék nem teljesítő kötelességét oly irányban, hogy a szerb kérdést megoldja, akkor fel fogjuk esketni fiainkat, hogy ilyen módon oldassék meg ez a szlávoknál nézve nagy horderejű kérdés. A szerbek két folyója, a Drina és a Száva könnyekkel van teli. Több bennük a könny, mint a víz! A Száva a szlávok könnyét hömpölygeti, a Drina a bosnyákok és hercegek könnyeit hozza ide hozzánk. A Duna és a Tisza a magyarországi elnyomott szerbek, tótok és ruthének könnyeit vezeti erre és mindezek a könnyek a Dunán keresztül lefolynak a Fekete tengerbe, melyet ezalatt orosz tengernek neveztek. Mi oroszok a Kárpátoktól Vladivosztozkig mindezeket a keserűségeket együttérző szláv testvéreinkkel. Eljenek a mi drága szerb testvéreink, akik ugyanabból a vérből valók, mint mi oroszok.

Hasonló értelemben szólalt még fel Bachmakoff, Gutchkoff, Oysjanin generális és még több orosz, akik meglátogatták a szerb fővárost és itt

mindenki részéről a legrajongóbb fogadtatásban részesültek. A kongresszusi delegátusok közül sokan kirándulásokat tettek az ország különböző részeibe, amelyeken a lakosság igen szívélyes fogadtatásban részesítette őket. Több Konstantinápolyba utazó delegátus, köztük *Kramars, Gucskov és Bechterevev*, a határállomásról táviratot intézett *Bobcevevhez*, melyben a Bulgáriában élvezett fogadtatásért köszönetet mondanak és kijelentették, hogy a bolgároknál eltöltött időre mindenkor kellemesen fognak visszaemlékezni.

A Szomorú Isten papjai.

Budapest, július 16.

Boltíves klastromok árnyékban fulladozó folyosón, ahol eddig jámbor szerzetes-saruk álmosan csoszogtak, most tipegő, topogó elégtelenséggel csoportosulnak a barna kámszás barátok, magyar kapuczinusok. És magyaros durcúsággal rezoníroznak és vitáznak a visszhangos boltívek alatt, ahol eddig csak a suttogó alázat és hangtalan engedelmesség volt otthonos. Kapuczinusok, magyar kapuczinusok lázadó daczczal fogadkoznak, amiért, hogy kámszás gavallérok-ból és piros-pozsgás, gömbölyű papbácsikból félezer évvel ezelőtt divatozott aszkézisre akarja visszareformálni őket egy pápai rendelet. Addig, amíg a Szomorú Istené volt a világ, ők voltak a Szomorú Isten legkedvesebb papjai. A Szomorú Isten haragudott a kaczagó kedvre, a barna-pírral kicsattanó egészségre a napsugaras élet-örömről. És ők mutattak példát arra, hogy ennek az istennek milyen élet kedves. Ők voltak a „bűnbánat és a vezeklés fiai” — akik maguk sanyargatásával meaculpáztak már azért a bűnért is, hogy megszülettek. Földre süttött fejjel, meghajtott háttal viselték az eredendő bünael örök kárhozatra szánt emberiség végzetét, amit vérrel, könnyel, magamegtagaállással, a tüzelő testtől átforrósodott éjszakai takarót harapdálva kell kiengesztelni. Meztelen testükön dörzsölés, durva szörkámzsát viseltek, az ágyuk két kemény deszka volt, czellájukat nem fűtötték, leborotvált, fővegtelen fejüket nap perzselte, eső megverte, meztelen lábukat köves ut föltörte. Szomorú vezeklők módjára minden enyhülést, minden virágot gondosan elhárítva utjából, így vándoroltak a sír felé hanyatló életlejtőn szennyesen és piszkosan, szakállukat vadul megnövesztve, mert hiszen a test ápolása és a tisztaság is az élet örömei közé tartozik.

Azután a Szomorú Isten meghalt: akit megölt, a vidám furulyás Pán ujjá ébredt, volt pogányságoknak, volt pogányságok kaczagó életkedvének renaissance-sza lett. Mindenek elfelejtették a Szomorú Istent, a fölfrissült élet áramlása betöltötte a világot s ez az áramlás nem állt meg a kapuczinus baráták vaskos falai előtt sem, hanem átszűrődött a kemény, sűrű kövön. Megdől a Szomorú Isten utolsó menedéke, és a Szomorú Isten most halt meg igazán, akkor, amikor az utolsó kapuczinus is lenyirta a szakállát és megmosakodott. Kaczkias kis tonzura jelképezte ezentúl a régi borotváltságot: a rabszolgák fejét borotválták egykor, a kapuczinusok azonban ezentúl csak jelképileg maradtak a lemondó aszkézis rabszolgái. A régi szörkámzsza megpuhult, omlós szövetűvé vált, ifjú kapuczinusok deli esinnal rendezték el a testükön, öreg kapuczinusok szép, kerek hasat eresztettek, jó ebéd után kemény deszkák helyett ruganyos kanapén szunyókáltak: mindenkor vidáman szakgatta az élet neki

nyíló virágait. A bűnbánat és vezeklés házaiba fanatikus önsanyargató, félig szentek helyett hus és véremlők költöztek, akik ezt a hivatást egyszerűen megélhetésnek és hivatalnak választották. Amint van flu, aki orvosnak megy, van flu, aki postásnak megy, voltak fiuk, akik kapuczinus barátok mentek, s mint egy szomorú hagyomány vidám letéteményesei éltek a teljes ellátást adó klastromokban.

A szöresuha martirjai átalakultak a barna kámsza beamtereivé s most a pápai rendelet ezeknek a beamtereknek akarja föltámasztani a régi Szomorú Istent! Fog-e sikerülni? Aligha! A pápai szó nagyon hatalmas. És mindenféle papi beamternek első kötelessége az engedelmeskedés. Am az emberi természet — amióta a tömjénfüstös extázis nem állandó járvány többé, csak szörvályos patológikus eset, — annyira megváltozott, hogy még a pápai szó sem tud változtatni rajta. És lám a papi beamterek engedelmesége is annyira megváltozott, hogy ma már rezonírozó forrongással odázzák el maguktól a szöresuhát. Nagyon ildomos, a klastromok köfalán tompított zsongással átszűrődő zugás ez a forrongás. De mégis zúgnak a papbeamterek s mondogatják, hogy inkább egyetemes sztrájkjal mind valamennyien végképp és örökre eldobják maguktól a kámszát, mintsem, hogy fölvegyék a szöresuhát. És hátat fordítva a boltíves klastromok árnyékos folyosóinak, kivonulnak a napsugaras mezőkre, ahol mindenki szabadon örülhet a napnak és két kézzel tépheti a virágot.

A pápai szónak tehát nem sikerül középkori aszkézisbe visszahajlítani azokat az embereket, akik maguk sem klastromban születtek, hanem kinn a legtöbb élvezet és a legkevesebb fájdalom után törő modernül pogány világban, melynek epikur levegőjéből mindannyian bevitték a klastrom falai között valamit. Két másik végtel azonban testvériesen egymás felé hajlik a modern szellemű szabados, önös, jogokat követelő egyéni akarat áthatja, átgyurja, békétleníti a magamegadás és csüggedt önfegyelmű régi hőseit. Eszemben sincs, hogy sirassak régi veszendő erényeket. Nem emberi erények, birkaerények voltak ezek. Éppen ellenkezőleg: evozó himnuszt szeretnék írni, forró, lelkes dicséreteket minden akaratról, minden vágyról, minden kívánságról, mely szabadul valamilyen béklyó alól. Nekem tetszik az, hogy a türelmetlen dacz ma mindenütt erősebb, mint az önmagába csukló megadás. Nekem tetszik az, hogy a munkás, az alárendelt, a szolga, az emberi természettel merőben ellenkező engedelmeségekre kötelezett sokfajta emberféreg ma nem a tulvilág szépségeivel, az égi nektárral és a szerafok muzsikájával vigasztalódik, hanem tartja jogát minden szépséghez, minden gyönyörűséghez s földi nektárt szopogatva, már e földön muzsikáltatni akarja magát. Lehet, hogy a békétlenség a menyeknek országá, a föld azonban azoké, akik nem tűrnek el semmit, nem a békét akarják, hanem a harcot s megverekednek mindenért, amit maguknak kívánnak.

Hogy ez az út az anarchia felé vezet? Először is az anarchiával csak a nyárspolgárokat lehet ijesztgetni, akiknek azért tetszik a rend, mert a rend teszi lehetővé, hogy ha a részvényről levágnak egy kupont, azt rögtön csengő aranyra beválthassák. Másodszor pedig, hogy ha az anarchia azt jelenti,

hogy rongyos kalppal és simára vasalt ezilinderrel mindenki annyit merithessen az életöröm forrásaiból, amennyi neki tetszik: ám éljen az anarchia!

Benda Jenő.

Az affér vége.

— Döntött a becsületbíróóság. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 16.

Hosszas huzavona után végre ma délelőtt megalkult és összeült az Erődsy—Urmánczy-ügyben a becsületbíróóság. Erődsy Sándor marostordamegyei főispán részéről *Perczel Dezső és Dániel Gábor, Urmánczy Nándor* részéről gróf *Bánffy Miklós és Szentiványi Árpád* voltak a becsületbíróóság tagjai. Elnökké *Berzeviczy Albertet* választották meg, kinek elnöke alatt 10 órakor megkezdte tanácskozásait a becsületbíróóság. Urmánczy segédei *Mezőssy Béla és Zboray Miklós*, Erődsy segédei *Heinrich Aladár és Hajdu Marczel* voltak.

A segédek két kérdést terjesztettek a becsületbíróóság elé. Az egyik az, hogy megsértette-e Erődsy Sándor azt a szolidaritást, amelyet a nemzeti küzdelem idején a vármegye tisztikarával becsület-szóra vállalt és ennek daczára a királyi biztostól mégis elfogadott alispáni helyettes állást. A másik kérdés az, hogy Urmánczy Nándor tartozik-e elégtételt adni azért, mert a Házban néhány aktát fölolvastott.

Nagy meglepetést keltett, mikor *Berzeviczy Albert* tanácskozás közben kijelentette, hogy ő az elnökségről lemond. Hivatalosan azzal indokolják meg lemondását, hogy a becsületbíróóság tárgyalásai előreláthatólag hosszabb időt igényelnek, *Berzeviczy Albertnek* pedig ma el kell utaznia. *Berzeviczy* lemondásának az az oka, hogy ő mint elnök nem akar pártpolitikai kérdésekbe beleavatkozni. Ujabb elnök után néztek, és *Szell Kálmán* személyében meg is állapodtak a becsületbíróóság tagjai. *Szell Kálmánt*, kitünt, hogy *Szell* ma reggel Rátótra utzott. A becsületbíróóság elnökvé végül is herceg *Windischgraetz Lajost* választották, aki az elnökséget el is vállalta. A becsületbíróóság ma délután fél négy órakor ült össze *Windischgraetz* herceg elnöklésével tanácskozásra. A becsületbíróóság négy órai tanácskozás után hozta meg döntését. A becsületbíróóság kimondotta, hogy *Urmánczy Nándor* országgyűlési képviselőnek a képviselőházban tett interpellációja kapcsán sem elégtételkérésnek, sem elégtételadásnak nincs helye. A határozat szövege a következő:

Határozat: Az Urmánczy Nándor és Erődsy Sándor urak között f. évi július hó 9-én tartott képviselőházi ülésben Urmánczy Nándor által előterjesztett interpelláció miatt felmerült becsületbeli ügyben a becsületbíróóság egyhangulag kimondja, hogy elégtételkérésnek vagy adásnak helye nincs. Budapest, 1910, június 16-án.

Windischgraetz Lajos s. k.
Perczel Dezső s. k.
Dániel Gábor s. k.
Szentiványi Árpád s. k.
Gróf Bánffy Miklós s. k.

A két fél megbízottai a következő jegyzőkönyvet állították ki:

Jegyzőkönyv.

Felvetett Budapest 1910. július hó 14-én a képviselőház különtermében az Erődsy Sándor Marostorda vármegye főispánja és Urmánczy Nándor országgyűlési képviselő urak között felmerült lovagias ügyben. Jelen voltak: Erődsy Sándor ur megbízottaként Dr. Hajdu Marcell és Heinrich Aladár, Urmánczy Nándor ur megbízottaként Dr. Mezőssy Béla és dr. Zboray Miklós. Erődsy Sándor ur megbízottai lovagias elégtételt kérnek azért, mert Urmánczy Nándor ur felőléről, ki arról a lapok útján értesült, sértő nyilatkozatot tett. Urmánczy Nándor ur megbízottai a lovagias elégtételt felajánlják, azonban annak eldöntését, vajjon felőlök Erődsy Sándor urnak lovagias elégtételt adni köteles-e, illetve vajjon Erődsy Sándor ur a lovagias elégtételadásra vagy vévesére képes-e, becsületbíróóság döntésétől teszik függővé.

A becsületbíróóság első terjesztendő kérdést Urmánczy ur megbízottai külön kívánják szövegezni. Erődsy Sándor ur megbízottai a becsületbíróóság összehívásától el nem zárkoznak és a becsületbíróóság elé terjesztendő kérdést szintén külön fogják szövegezni.

A becsületbiróság szükség esetén jogosítva van a két különkérdést egyesítve hozni határozatot. Mindkét fél két becsületbirót nevez meg, kik elnököt választanak.

A becsületbiróság megalakulásának helyét és idejét maga a becsületbiróság alapítja meg.

Ezzel a jegyzőkönyv bezárottot,

Kelt mint fent.

Erődy Sándor ur megbízottai:
Dr. Hajdu Marcell s. k.
Heinrich Aladár s. k.

Urmánczy Nándor ur megbízottai:
Dr. Mezőssy Béla s. k.
Dr. Zboray Miklós s. k.

Jegyzőkönyv.

Folytatólag felvétellett Budapesten 1910. július 16-án a fenti ügyben.

Jelen voltak alulírottak.

A becsületbiróság közölt és mellékelte határozata után mindkét fél megbízottai az Erődy Sándor és Urmánczy Nándor urak között felmerült ügyet a lovagiasság szabályai szerint befejezettnek nyilvánították.

Kelt mint fent.

Dr. Hajdu Marcell s. k. Mezőssy Béla s. k.
Heinrich Aladár s. k. Dr. Zboray Miklós s. k.
Erődy Sándor ur Urmánczy Nándor ur megbízottai.

Désy Zoltán és gróf Bethlen István országgyűlési képviselők Erődy Sándor főispánról a becsületbirósági eljárás folyamán sértő nyilatkozatok tettek; ennek következtében Erődy főispán, dr. Hajdu Marcell és Heinrich Aladár utján táviratilag elégtételt kért.

Öreg tanítók — az utcán.

— A kultuszminiszter rendelete. —

Budapest, július 16.

A legnagyobb föltűnést kelti gróf Zichy János kultuszminiszternek egy újabban kibocsátott rendelete, mely szerint a kellő képesítéssel nem bíró, vagy nem szabályszerűen képesített tanítók a tanítói pályáról letiltandók, s ha a nyugdíjállományba fel voltak véve, minimális javadalom után megállapítandó nyugdíj mellett, különben pedig nyugdíj nélkül küldendők el.

Ez a rendelet, mely a 61,956. számot viseli, így hangzik:

Az 1907. évi 27. t. cz. 1910. évi október 1-én egész terjedelmében hatályba lép s így ettől az időtől kezdve az elemi népiskolai tanítói állásokban csak az 1868. évi 38. t. cz. 133. szakasza szerint képesített tanítók működhetnek. Ennélfogva a kellő képesítéssel nem bíró, vagy nem szabályszerűen képesített tanítók a tanítói pályáról letiltandók volnának anélkül, hogy nyugdíjban részesülnek, mert az 1875. évi 32. t. cz. 2. szakasza értelmében, nyugdíjra csak az 1868. évi 38. t. cz. 133. szakasza szerint meghatározott minősítéssel bíró tanítók jogosultak. Minthogy azonban már egyrészt, bár nem szabályszerűen, felvétellett a nyugdíjállományba, a miniszter nem kifogásolja, hogy az 1893. évi 26. t. cz. alapján igényelhető minimális javadalom után megállapítandó nyugdíj mellett nyilváníttassanak el a tanítói pályáról. Akieknek pedig még erre sincs igényük, azok nyugdíj nélkül is elküldendők.

Legkésőbb folyó évi augusztus hó végéig az ily oklevél nélküli, vagy nem szabályszerűen képesített tanítók okvetlen kötelesek benyújtani nyugdíjaztatásuk iránti kérvényüket a tanfelügyelőségnek, vagy a tanfelügyelőségi kirendeltségnek. Aki későbbben nyújtja be, kérelme nem vétetik figyelembe.

A rendelet teljes súlyának és igazságtalanságának megértéséhez tudni kell a következőket: Az 1868. évi XXXVIII. t. cz. életbelépte előtt, sok tanító működött nyilvános iskolákban, akiknek oklevelük nem volt. Amennyiben az 1868. évi XXXVIII. t. cz. nem bír visszaható erővel, a miniszter a kir. tanfelügyelők és az illető egyházhatalóság meghallgatásával, amaz oklevéllel nem bíró tanítókat, akiket képesnek és arravalónak talál, hogy továbbra is tanítsanak, meghagyta állásukban, és részükre az ugynevezett kényeszeroklevelet adta ki. Ezeket a tanítókat ott

találta az 1875. évi XXXII., vagyis a tanítók nyugdíjáról szóló törvény. A minisztérium a konzekvenzia igazságánál fogva, emez oldalról nélküli tanítókat felvette a nyugdíjalapba, annál is inkább, mert hiszen saját állásukból, és az iskolafentartók filléreiből létesült a nyugdíjalap.

Tehát akkor, amikor az 1868: XXXVIII. törvényozikk megállapította a tanítói képesítés kötelező szükségét, a meglevő tanítókat, akik oklevél nélküli tanították ábcézést a gyermekeket, hirtelenében megvizsgáztatták, hogy értenek a mesterségükhöz? Azokat, akik nem értettek hozzá, nyilvánvalóan azonnal szélnek engedték, a katedrán csak azokat hagyták meg, akik el tudták végezni dolgukat. És ezek a tanítók, akiket az 1868. évi XXXVIII. t. cz. életbeléptetése már munkában talált, azóta — több mint negyven éve — rendszeren végezték a dolgaikat. Tanfelügyelő vizsgálta, hibában nem találta őket, kötelességüket becsületesen ellátták mind mostanig, amikor a miniszteri rendelet az iskolából kitessekeléi és minimális nyugdíjra szorítja, vagy nyugdíj nélkül elcsapja őket. Kétségtelen, hogy ezek az elaggott tanítók most már nem hagyhatók meg tovább az állásaikban. Öregek, fáradtak, maguk is annyira pihenésre szoruló, hogy jótétemény lesz nekik a pihenés. A dolog rendje és módja azonban nem az, hogy az állam most már tisztességes ellátás és gondoskodás nélkül egyszerűen tudat rajtuk. Ez akkor is lehetetlen, hogy ha törvényparagrafusok módját és ürügyet adnak erre. Az államnak jó volt a tanító munkája több, mint negyven éven keresztül, az az öreg tanító jogot gyűjtött negyven hosszú esztendő alatt ahhoz, hogy az állam ne dobhassa el vénségére, mint a kifacsart citromot. Anglia törvényt hozott arra, hogy bizonyos korhatáron felül az öreg emberek állami nyugdíjat kapjanak csak azon a czimen, hogy fáradtak s egy hosszú élet alatt akármilyen munkával a közt szolgálták. Mi még nem tartunk ennyire, azt azonban a magyar államtól is el lehet várni, hogy legalább azokat, akik az ő szolgálatában öregedtek meg, prokátor-fogással ne akarja kényerétől megfosztani.

Hogy tanítói körökben hogyan gondolkoznak a kultuszminiszter rendeletéről, azt megmutatja egy tekintélyes igazgató-tanító következő nyilatkozata:

— Ha a kormány azt mondja: — Te, X. Y. tanító, aki 1868. előtt már tanítottál, ennélfogva most már legalább 63—65 éves vagy, okleveléd nincsen, én pedig csak oklevelés, jól képzett tanítókat tűrök meg az iskoláknál, ennélfogva titeket eddigi fizetések mellett nyugdíjazlak, — ennek volna némi értelme és a drákói szigort enyhítené a humánus végellátás. Amde a rendelet a drákói szigort még azzal is tetézi, hogy a végellátásukat a minimumra szorítja le. És mi legyen ezen nyugdíj minimuma? Milyen mérték és jogszabály szerint? Azt nem tudjuk megérteni. A tanítók nyugdíjáról szóló 1893. 26. törvényozikk azt mondja, hogy minden tanító az utolsó évben élvezett fizetése után meg nyugdíjba, még pedig tíz szolgálati év után a nyugdíj 40 százaléka, az élvezett utolsó évi fizetésnek, 10 után pedig minden évvel két százalékkal emelkedik a nyugdíj. Az 1875. előtt szolgált tanítóknak a szolgálati idejét 1870-től számítja a nyugdíjtörvény. Ennélfogva minden tanítónak, kit a kormány s egyház 1870-ben meghagyott szolgálatában, akár volt oklevele, akár nem, a nyugdíjaztatása 1870-től számítottatik, vagyis 1910. október elsején fizetésének teljes élvezése mellett kell, hogy nyugdíjba menjen, csak a lakbértől esik el. Azon oklevél nélküli tanítók pedig, akik az 1875—82. t. cz. után meghagyták állásukban, azok nyugdíjiszabása ugyanazon elbírálás alá esik, mint más tanítók, aki munkára való képzetlenség miatt nyugdíjba ment. A minimális nyugdíjazásról itt nem lehet szó! Az a tanító befizette az 1500 vagy 1800 korona fizetése után az összes nyugdíjilletékét, abban a tudatban, hogy vénségére legalább konyero lesz, ha egyet nem és most 30—40 keserves szolgálati év után a koldusbottal a kezében, esetleg 6—800 koronával menjen nyugdíjba. Ez nem lehet egy jogállamban a kormány intencziója. Gróf Zichy Jánost humánus és igazságos embernek ismerjük, ő ezt nem akarhatja, mert még a törvényes kelleknek sem felelne meg ezen eljárás. Ezért sok szegény tanító nevében felhívjuk erre a miniszter gyelmét.

VASÁRNAP.

*
Fekete hétfő.

Sokszor, nagyon sokszor gondoltuk, hogy elszáadt a türelem végsőkéig megfeszített fonala. És nem szakadt el. Lassan beletörődünk abba, hogy Budapest a világ legindulensebb városa, hogy behemód kötetést ki kezdték a czinizmus mikrobái. Nem egy esetben megfigyelhetjük a tömeget, mely csodálatos nemtörődömséggel fogadta a sérelmek és megbántások sortüzét, mely legelemibb emberi jogait és méltóságát vette czéltáblának. Ez az a tömeg, — gondoltuk, — mely félreáll és letörli a sarat, melyet arczába frecskendeznek és ökölbe szorított kezét csak arra használja, hogy zsebre vágja és száját, mely káromkodásra nyílt, arra, hogy füttyrészzen.

De tudtuk, sejtettük, éreztük, hogy egyszer eljön az a nap, amelyen a levegőbe emelkednek az öklök és cselekvésre ébrednek az elbőbiskoló energiák. Ez a nap pedig már is itt van. Augusztus 1-én, fekete hétfőre köszön a magyar nap, és háromszázezer embert talál talpon az ugaron, ahol eddig szemére huzott süveggel legföljebb, ha sziesztázva találta.

Első pillanatban talán meglepődöttünk a gyorsaságon, amelylyel ránkrobogott az öntudatnak ez a napja. Még nem vártuk. Megszoktuk a türelmet és nem igen biztunk, hogy egyhamar megtagadná önmagát. És, ha gyorsan történt, talán éppen abban kereshetjük az okát, hogy azok is megszokták a tömeg türelmességét, akik most egy csapásra véget vetettek annak. Megint csak Marx-nak van igaza. A tőke maga alatt vágja a fát és, ha soha, most igazán hálásak vagyunk azért a favágó munkáért, melyet a magyar tőke ebben a szerencsétlen országban végzett. A magyar fa élettagadó érzéketlenséggel türe ez erdőirtók fejszecsapásait, egyszer azonban a holtgyökerű fa is eldül. Ez történt most is. Meglepetés most már csak a favágókat érheti. Mert ágakat csak ezután fog hajtani a levágott fa, ezután fog csak igazi, eleven erdővé sokasodni és ezer karját csak most fogja áldólag terjeszteni a szikkadó magyar ugar fölé. Ez a csoda azonban nekünk legföljebb csak időrendi szempontból meglepetés és csoda csak akkor lett volna, ha most nem történik meg.

Most azonban megmozdult ez az agyon-sanyargatott város. És háromszázezer munkás-rabszolga, akiknek mi egyebet adott a magyar főváros a részletfizetések problematikus nyomoruságánál, a máról holnapra való bizonytalanság bizonyosságánál — most végre, impozáns gesztussal veti oda lovagi keztyűjét azoknak, akik talán álmodni sem tudtak erről és akik éppen azért visszaéltek tudatlanságukkal. Szép, gyönyörű lecke ez, amit ezuttal kap a magyar tőke. Szó sincs róla, még nem egy leckére lesz szüksége, ettől a leckétől még le nem teszi érettségi vizsgáját, de minden esetre hatalmas lépés ez abban az irányban, ahol a kéuszerzubbonyféle kurtanadrágját leveti a tőmeg és rájön arra, hogy a megpálcázott iskolásgyerekből iskolamesterré lépjen elő. Ebből a szempontból egészen mellékesek a detailok és mellékes a siker, vagy sikertelenség kérdése is. Maga, hogy ez a lépés végre megtörtént, hogy megmutatták, hogy járn tudnak a saját lábukon, anélkül, hogy az orruknál fogva vezessék őket — az maga is abszolút győzelem, melyet győzelmeknél egyéb nem is követhet. Ezt jó volt, hogy megtanulják a háromszázczek és jó volt, hogy megtanulják azok, a tizek, vagy huszak, akik ezt megtanulni nem akarták, megtanítani pedig még kevésbé akarták. Most azonban elismeréssel kell konstatalnunk: megtanították. Nyugodtak lehetnek: a tanítványból jó, sőt jobb mester lesz. Ahogy ezt már a közmondás is mondja.

R. P.

Városi politika.

Budapest, július 16.

Városi politika mindaddig a nagytömegek érdeklődését nem vonta magára. A közérdeklődés mindig az államé volt, a község dolgaival annyit már nem törődünk. Csak egy pillantást kell vetnünk a közjogi tankönyvekbe, a városok jogáról sok szót nem találunk bennük.

Ennek magyarázata, hogy a középkorban és a legutolsó századokig alig volt városi élet Magyarországon, ami pedig volt, az nem volt magyar. Magyarországnak még a fővárosa sem volt magyar. Bizonyára egyedül álló példa a nemzetek történetében, mondja Grünwald Béla a Régi Magyarországról, hogy egy nemzetnek oly fővárosa legyen, hol nyelvét nem értik. Magyarország fővárosi annyira német volt, hogy még a mult század negyvenes éveiben fiatal korában ide telepedő magyar kézműves néhány évtized múlva elfelejtette anyanyelvét nemzete fővárosában, mintha csak Németországba vándorolt volna ki. Magyarországon, amiként Olaszországban a tizenkilencedik század elején a nemzeti eszmén, mint a kor „uralkodó eszméjén” alapuló centralisztikus állam alakult ki. Ebben a kialakulásban a városoké az érdem, hogy az új eszméket, a kultúrát terjesztették, hogy minden gazdasági, tudományos, művészeti kérdés középpontjai voltak, hogy a forradalmak szikráját egy március 15-ike pattantotta ki.

A városok mindazonáltal külön jogok elérésére nem törekedtek, befolyásukat nem laszulták fel önkormányzati hatóságuk fokozására.

A nemzeti átalakulás nyomában az ipari átalakulás járt. Az ipari átalakulás, amely a kiegyezés után kezdődött, az ország képét is megváltoztatta. És talán még a mai nap is alakítja, változtatja és talán még el se érkeztünk ahhoz az időponthoz, hogy sine ira et studio nyilatkozhassunk, mert még ma is tart ez az átalakulás.

A mezőgazdaság nem tudta a munkási lötleget foglalkoztatni, megindult a vándorlás a város felé. A mezőgazdasági munkás a jobb megélhetés, a munkakeresés végett hagyta el a földet, a magyar rögöt és a városba ment. Ha a városainkban ipar, egészséges, vérbeli ipar és nem a mesterséges tenyésztés útján teremtett ipar lett volna, akkor a munkásság feleslegét leköthették volna. A városokba özőnlő munkásság először lenyomta a munkabéreket, majd egyszerre csak megindult a kivándorlás Amerikába. Az amerikai kivándorlás felszívta a munkásságot, a munkabéreket ismét emelte. Ehhez jött még a szociáldemokrácia, amely a nyugati államok népek ismeretén alapuló tanításokon épült föl, amely a mezőgazdasági népesség pozitívumát sehol sem tudta megtörni, amelynek a hazai talajhoz nem simuló tanítása nem a falu népét, hanem egyedül a városi munkásságot bírta szervezni.

A városba vetődött munkás bére magasabb lett, mint a mezőgazdasági munkásé. A magyar melineismus, amely „vissza a faluba!” jelszóval akarta a népet a régi patriarchalis életnek megóvni, a munkabérnek ezen különbözősége miatt sehol eredményt felmutatni nem tudott. Az özőnlés egyre tart a városok felé. E mellett az országot nem is informálták a gazdasági állapotok valósága felől. Sehol nem közölték a kivándorlás statisztikáját, a belső vándorlást meg felismerni sem látszottak. A kivándorlás való mérlegét sehol sem közölték az országgal. Mert a kivándorlók az itthon maradt családoknak sok millió dollárt küldenek évenként és sok millió dollár árán került a parcellázott új birtok a régebben elszegényedett kis birtokos kezére. De a városok sem ismerték fel a népesedési mozgalmat. Arra, hogy a városi polgárrá lett vidéki lakosság kellőképpen elhelyezkedhessen, nem gondoltak. A városok közigazgatása inkább megakadályozni látszik a beözőnlést, mint sem hogy a bevándorlók jogait szabályozza. De nem szabad elfelednünk, hogy a bevándorlók tömegének nagy része az elszegényedett, az elkéseredett ember. Sok elszegényedett vidéki kisiparos, kereskedő keresi fel a nagyvárost, hogy ott új életet

kezdjen. Sok szerencsétlen, aki a falu és a kisváros állandó felügyeletét nem bírja el, menekül a „nagyváros Bakonyába”.

Mindez fokozottabb mértékben áll Budapestre, amelyet a magyar vidék beözőnlése megmagyarosított, amely sokáig keleti fatalizmussal, összetett kezekkel nézte a népvándorlást, amíg a lakásnyomoruság városa lett.

A város hazánkban soha sem játszotta azt a szerepet, mint a nyugati államokban. A középkorban hiányzott egészen. Nem volt olyan hely, amely a beözőnlő külföldieket, törököket, németeket, szerbeket, a magyar kultúrának megnyerte volna. Ritka a fennmaradó emléke ennek az időnek, de talán még ritkább a szellemi maradványa. A török hódoltság kora eltűnt, se emléket, se utódokat, akik a magyarságba beolvadtak volna, nem hagyott. A fajkülönbség nem oly nagy köztünk és a németek, szerbek és románok között, mégis aránylag csekélyebb az asszimilálódás, mint bármelyik európai államban. Mindez arra vezethető vissza, hogy nem volt városunk, amely kulturális, gazdasági középpontot alkothatt volna.

A legújabb kor városának természetesen egészen más szerep jutott. A népesség eloszlása is más; az általános műveltségben sines meg a nagy különbség. A városnak a speciális közigazgatás ró fel új feladatokat. A város tulajdoni nagy része a dolgozó középosztály és a munkásság. Ha az állami politikában jogosult az általános és egyenlő szavazati jog, ugy fokozottabb mértékben jogosult ez a városban a városi kormányzást illetőleg.

Ma itt a feladatok egész légióját kell megvalósítanunk, amelyeknek elseje a községi választói jog reformja. A város lakosságának csak egy igen elenyésző része a városi föld ura, a legnagyobb rész a lakásbérlő. És mégis a virilismus folytán a városi föld urai rendelkeznek, ők hoznak szabályrendeleteket, az ő kezükben van a város közigazgatása. A városi föld a nagy terjeszkedés folytán monopol jövedelmeket nyer. A belső telkek értékelkedése épen ugy, mint a külső városrészek egy-egy vidékén, hirtelen emelkedik. Ezt az értékelkedést nem a tulajdonos személyes tevékenysége idézi elő, hanem a város terjeszkedése és a városi közigazgatás. Ennek az értékelkedésnek, amely sok esetben annak tudható be, hogy a város új közlekedési eszközöket, utakat, vízvezetékűket épített, hogy iskolákat, kórházakat és más középületeket emel, nem szabad megmaradni egyedül a magántulajdon birtokában, hanem részt kell juttatni belőle a város közönségének is, amely a fejlődést előidézte. Az értékelkedési adót kell behozni a városi telkekre. Épen így meg kell adóztatni a városi telkeket a valóságos értékük szerint. E helyett ma a városi üresen fekvő telkek a kataszteri tiszta jövedelem szerint fizetik az adót, ami azt jelenti, hogy vagy semmi adót nem fizetnek, vagy pedig az, amit fizetnek, a telk értékével egyáltalán arányban nincs. A bérből adott üres telkek pedig addig is, amíg az új adótörvények életbe nem lépnek, a bérjövdelem után adóznak. A munkanélkül elért értékelkedés, amely a város fejlődése folytán nap nap után beáll, amely egy-egy év alatt rendkívüli összegeket ér el, így a városra nézve teljesen elveszett. Ezzel szemben a város budgetjét a nagyban növekedő pótdadók kell fedezni, amely pótdadók a kis háztartások, a dolgozó középosztály már megadózott jövedelmét újabb adóztatásnak veti alá. A város budgetje azonban napról-napra nő. A széles néprétegek elhelyezése nagy szociálpolitikai tevékenységet kíván meg. A népszállók, népotthonok, iskolák, a város vízzel és világítással való ellátása, rendkívül nagy költséggel jár, ami a város jövedelméből nem fedezhető. De el kell következnünk annak az új időnek is, amidőn a pótdadók sem lesznek erre elegendők. Budapest városát is épen így fogja a pénzügyi krízis fenyegetni, amidőn az adósságok kamatait sem bírjuk fizetni. Ekkor majd az adóreform segítségét tovább halasztani nem lehet. A föld urai ellenzése dacára be kell majd hozni az értékelkedési adót, amely adó politika szempontjából igazságosabb, mint a szegény néposztályra súlyosodó fogyasztási adók és pótdadók, hogy azok, akiknek érdeke ellen van az új adóreform, a föld tulajdonosai, az igazságos adórefor-

mot ne gátolják, szükséges a községi választói jog reformját mielőbb keresztülvinni.

Mindeme reformokat sietteti Budapestre a szükséges lakásreformok keresztülvitele. Budapestre a lakásviszonyok rendezése tekintetében hosszú időn át szünetelt a hatóság tevékenysége, úgy, hogy Budapestre a munkások lakása a többi városhoz viszonyítva legdrágább és emellett a legrettenetesebb lett. A magántevékenységre bízni már alig lehetett a munkáslakásokat, úgy hogy maga a város építette fel a már ismeretes építési programjának megfelelőleg. Ez az építkezési program eddig 31 millió koronát emésztett fel. Miután pedig a szükségletek ezáltal még kielégítve nincsenek, újabb és újabb beruházások válnak elodázhatatlanná.

Nagy átalakuláson megy át a város fejlődése is. A városok belátták, hogy a földérték emelkedése révén a várost illető nagy vagyon az egyéneknek jut, amiért is minden nagy város elvül tüzte ki maga elé, mentül többet megszerezni a városi földből. Ez nemskára odavezet, ami kívánatos is, hogy a városi terület ne az egyéni, hanem városi köztulajdonba kerüljön. A városi köztulajdon ma már nem utópia, a megvalósulás ezer jelét látjuk minden modern nagy városban.

A német modern városok: Ulm, Düsseldorf, Frankfurt stb. a város területéből egyéneknek csak a legritkábban adnak el telket, ha csak nem azon feltételek mellett, hogy a városnak a visszavétel joga biztosítva van. Amsterdam 1896 óta csak bérből ad telket, de el nem adja. Így a városfejődésre oly káros telekspekuláció is meg fog szűnni.

A városi politika egyik fontossága a községi üzem. A községi üzem elsőrendű fontossága közlekedési eszközök terjed ki, mint a vízvezeték, világítás, közlekedési intézmények és a közlekedés. A fontosságuk teszi okadatolttá azt, hogy a város maga kezelje ezen üzemeket és a belőlük folyó jövedelmet részben az olcsóbbá tételre és üzemjavításra, részben más községi szükségletekre fordítsa. Bár a magántevékenység is elvégezne ezen intézmények fentartását, de oly fontos gazdasági érdekek játszanak közre, hogy ma már a városi üzem fentartása ezekben elsőrendű községi feladattá lett. Budapestre a közlekedési eszközök még nem kerültek a község kezébe, ennek eddig is számos kényszerítő közismert panasz az eredménye. Másrészt a községi üzemek kiterjesztetnek olyan ágakra, pl. kenyérgyárra, amelyeknek létesítését az teszi okadatolttá, hogy a fogyasztói közönség ellen irányuló drágulás enyhítéséül is az elsőrendű szükségleti cikkek értékmérőjéül szolgálnak.

Mindezek a modern városi politika egy-egy főirányát jelölik meg. A városi közigazgatás pedig új meg új feladatok elé állított. A modern városi politika pedig megköveteli, hogy irányításába befolyást biztosítsanak azok, akiknek érdeke közközben forog: a városi lakosság.

Dr. Zerkovitz Zsigmond.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A városi törvény reformja. A belügyminisztérium elkészítette a városi törvény reformjára vonatkozó törvénytervezetet. A minisztériumot a reformjavaslat kidolgozásánál három szempont vezette, nevezetesen a törvényhatósági joggal bíró városok örendelkezési jogának kiterjesztése, a városi közigazgatás egyszerűsítése és a városok jövedelmének szaporítása. A törvényjavaslat részleteit azonban a miniszterelnök magukkal az érdekelt városokkal akarja megbeszélni, amiért is ősszel szaktanácskozást fog egybehívni, melyen valamennyi város képviseltetve lesz.

Veszprém város képviselő-testülete ma rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen elhatározták a rendes hivatásos városi tűzoltók szervezését s egy tűzoltó-laktanya építését 60,000 korona költséggel. Miután még módosították a városi piaczi szabályrendeletét, elhatározták több utcának aszfalttal való burkolását és szabályozását.

Hont vármegye törvényhatósági bizottsága ma tartotta Ipolyságon rendkívüli közgyűlést gróf Wilczek Frigyes főispán elnöklésével. A gyűlésen

a bizottsági tagok szokatlanul nagy számban vettek részt, ami a vármegyei tisztviselők orsz. egyesülete beadványának volt tulajdonítható, amelyet a közgyűlés kapcsolatban tárgyalt Nyári Alfonz báró árvászéki elnök orsz. képviselő nyugdíjazásával. Heves vita után a közgyűlés elfogadta az állandó választmány indítványát s kimondta a megyei tisztviselők nyugdíjszabályzatának módosítását oly értelemben, hogy a vármegyei tisztviselők nyugdíjjogosultsága a mandátum lejártával feléled, az országgyűlésen eltöltött idő azonban a megyei nyugdíjba nem számítható. A közgyűlés Debreczen városnak az osztrák-magyar bank által kibocsátott záloglevelek összegének 300 millióról 500 millióra való felemelése tárgyában intézett átirata felett napirendre tért.

A ravasz Tolnai

küzdelve

a nyári nyugodalomért.

A télen kezdődött. Meghívókat küldtek szét, amelyek először kínos feltűnést keltettek, később az egész társaság megegyezett abban, hogy a Tolnai-család megőrült. Októberben száguldoztak szét az első íráskor.

Tolnai Tamás ur és neje, öngyűsége szivesen látják fekete kávéra. Kávé után gyűjtés lesz a termeyi leégettek javára.

Természetesen nem ment el senki. Ha én fekete kávézni akarok, megtehetem termeyi leégettek nélkül is. Ez határozottan olcsóbb és keveselmesebb feketézés.

Decemberben ilyen meghívók érkeztek:

Tolnai Tamás ur és neje öngyűsége szivesen látják vacsorára.

— Bloch majd hegedül. —

Egy lélek se ment el. Bloch egy utalatos fráter, aki ha rászabadjtják a társaságra, elmondja a „Családi kört” magyar, német, tét, cigány és zsidó variációkban, repedt hangon ledalolja az összes divatos kuplékat és végül társasjátékokat rendez, amelyet folyamán elveszi az emberek óráját, gyűrűjét, fülbevalóját és a végén csupa zálogcedulát ad vissza.

Februárban ilyen meghívót kaptam:

Vatter! Ha egy tál főzelékre éhes, hozzon holnap egy tálat.

A Tamás meg az asszony.

Ezt megkapva, most már magam is hittem, amit a többiek, azt t. i., hogy Tolnai a börtönbe került és megőrült és harapni fog, mihelyt erre alkalom nyílik. Nem is mentem feljűk az egész télen. Más se.

A múlt héten újabb írás érkezett a drék családtól.

Tolnai Tamás és neje szivesen látják a biplánjukon egy kanál meleg levesre.

Efimoff főz.

— Most már egészen biztos, hogy megőrülték — konstatáltam és elhatároztam, hogy részvételem kifejezendő, vasárnap kiugrok hozzájuk Nagymarosra.

Egy szép villa árnyas udvarán találtam a szerencsétlen barátomat. Amikor meglátott, fölördített:

— Vau ... hau vau ... haumm

— Jó napot ...

— Vau ... hau ... a szalámit dugjátok el ... hau vau ... nem hagyom az ebédemet ... hau, hau ... Megiszod a boromat, te disznó ... hau ...

— Hogy van, kedves Tolnai ur? ...

— Hau, vau ... nálam nem zabálsz ... csiki csiri ... huj ... az én karosszékeembe nem ülsz ... jönköping ... csuhaj ...

Kezdett derengni előttem.

— Hau ... huj ... huj ... — mondtam — vau, te jó Tolnai ... hej huj, majd a vendégemben eszem ... recsem, ricsem ... huj ... ne dolgozz ... prizy, pruty ... nem maradok ná-

lad ... ne verejtékezz ... csir ... csur, huj, huj, nem vagyok nyári indiánus ... huj!

— So? — szolt csöndesen Tolnai — foglaljon helyet, kedves barátom.

Ránéztem, ő visszazérett okosra.

— Diszkrét lesz? — kérdezte ijedten.

Bólintottam:

— Jó trükk ... Egész télen elvadította magától az embereket, csak hogy nyáron békesége legyen ...

Nagyon csöndesen felelte:

— Valamit ki kellett eszelni, kérem, mentavaly nyáron kiszorítottak a lakásomból és Pestre kellett rohanni ebédelni. Egész télen ezért a kis nyugalomért dolgoztam. Most fuccs ... No áruljon el ...

Mielőtt felelhettem, az utczáról hangos beszéd csapott be.

Tolnai átmenet nélkül megörült:

— Hau vau ... csuhaj ... dugjátok el a szalámit ... recs, rocs ... csilingi ... az ebédet a pinczébe ... hi, hu, haj ... a sört az ágy alá.

Elkezdett táncolni, mint egy dervis.

Az egész pesti társaság jött kondoleálni.

Nyáron ez is ürügy, hogy falura ránduljunk.

Ray.

A főváros a munkaadók ellen.

— Hétfő a határidő. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 16.

Az Építőiparosok Országos Szövetségének bandabandázása, melylyel a fővárosi kislakások elkészülését meg akarták akadályozni, arra kényszerítették a fővárost, hogy állást foglaljon a munkaadók kapzsi politikája ellen.

(Az építkezési bizottság ülése.)

A fővárosi építkezésekre felügyelő bizottság ma délelőtt dr. Bárczy István polgármester elnöklésével ülést tartott. A polgármester, megnyitván az ülést, kijelentette, hogy a fővárosi építkezések dolgában teendő további intézkedések tették szükségessé a mai ülés összehívását. Konstatálja, hogy azok a kommunikációk, amelyek az utolsó ülés óta a munkaadók részéről a lapokban megjelentek, ferde világitásba helyezték az egész kérdést. Röviden ismertetii az ügy előzményeit és azt a megállapodást, amely az utolsó ülésen létrejött és amelyet a munkaadók részéről a lakatos-ipartestület elnöke, Sajó, a legnagyobb készséggel fogadott el. Természetes, hogy csak a fővárosi építkezésekről van szó, mert a főváros a harcza be nem folyik és semmiféle közvetítést magára nem vállalhat. Ami a szövetség részéről a lapokban megjelent, nem felel meg a valóságnak, mert a főváros az építkezések befejezhetősége és a fővárosi lakók érdekében a munkásokat presszionálta a munkaadók javára. A főváros nem akart egyebet, mint az építkezések normális lefolyását biztosítani. A fordulatnak azonban, amely bekövetkezett, az volt az oka — és ezzel végre ki kell rukkolni — hogy a munkaadók azzal a hátsó gondolattal mentek bele az egyezésbe, hogy a munkások nemcsak a fővárosi építkezéseknél érdekeltek műhelyekbe, hanem a többi műhelyekbe is vissza fognak térni. Ez azonban nem következett be és erre a munkaadók az egyszer létrejött megegyezést egyszeriben visszautították. Ez egyszerű kijátszása a létrejött megállapodásnak és annál súlyosabb beszámítás alá esik, mert a főváros módot nyújtott a munka zavartalan befejezésére. A kérdés most már az, hogy mit tart a bizottság szükségesnek a jövő teendők tekintetében.

Dr. Vázsonyi Vilmos mindenben megerősíti a polgármester előadását. A munkaadóknak — úgy mond — tisztában kellett volna lenniük azzal, hogy a fővárossal nem olyan feltételek mellett szerződnek, mint a magánépítkezésekkel. Amikor a munkások mozgalmá keletkezéskor volt, a bizottság a munkaadók segítségére sietett és nem a munkások pártjára állott. A szerződésből megállapítja, hogy a teljesítési határidő július 15-én már lejárt és a fővárosnak joga lett volna arra, hogy a vállalkozók veszélyre és terhére gondoskodják a munka befejezéséről. A főváros nem élt ezzel a joggal. Ma azonban a helyzet már egészen megváltozott. A bizottság most sem akar beavatkozni a harcza, de a fővárosnak, mint szerződő félnek gondoskodnia kell arról, hogy a munkák befejezessenek és a főváros ne legyen nagy kártérítési igényeknek kitéve. Különbég van a főváros és a magánépítetők

között, mert a főváros építkezései közhasznú építkezések. Épp ezért követelték meg annak idején a munkásoktól, hogy a régi feltételek mellett vállalják a munkát tovább, vagyis a munkaadók javára foglaltak állást. A megállapodás előtte és az ő jelenlétében történt és meglepetéssel olvasta a polgármester ellen megjelent főmédvényeket a munkaadók részéről, akiknek érdekében pedig úgy a polgármester, mint a bizottság is cselekedett. Most azután az a csodálatos dolog történt, hogy a hatalmi kérdés előránczizálásával halomra döntöttek minden megegyezést. Az építőiparosok szövetsége vakmerőséget követett el akkor, amikor a polgármestert azzal fenyegette meg, hogy a belügyminiszternél följelenti, mert a szövetségnek tudnia kellett volna, hogy a polgármester, mint az autonóm-testület első tisztviselője, nem áll a belügyminiszter fenhatósága alatt. Amilyen helytelen, hogy olyan egyesületek álljanak fenn, amelyek a sztrájkokat szítják éppen olyan veszedelmes szintre az olyan egyesület fennállása is, amely kizárással foglalkozik. Az építőiparosok szövetsége teljesen hamis alapon mozgott, mert a főváros beavatkozása amely a státus quo fentartására irányult, nem a munkások javára, hanem a munkaadók javára történt. Az a kérdés, hogy az ilyen magatartás után van-e ok arra, hogy a munkák elvégzését késleltessük és vállaljuk a felelősséget az esetleges kártérítésért. Ezt a kérdést megfontolás tárgyává kell tenni, valamint azt is, hogy mennyire érdemlik meg azok, akik a megállapodásukat megszegték, hogy tétlenül nézzük, mi történik a fővárosi építkezéseivel. Mindenesetre jó volna a kormányhatósági beavatkozás is. Uszítók és kártartottak vannak jobbról és balról is mindkét félnél és ezért szükség van az erőlyes beavatkozásra. Mint szerződő felek, kell hogy a magunk területét, a magunk érdekeit megvédjük és ha a munkaadók azt mondják, hogy mi ellenük fordulunk, akkor nem mondanak igazat. Indítványozza, hogy amennyiben a munkaadók adott szavukat 24 órán belül be nem váltják, az ő veszélyükre és kárukra folytassák a munkát.

Arra a kérdésre, hogy milyen állapotban vannak a városi építkezések és milyen lesznek-e augusztus elsejére, dr. Bárczy István polgármester elmondta, hogy az építkezések legnagyobb része aligha készülhet el. De különben is a várost ebben az ügyben csak az érdekli, hogy minél kevesebb késedelemmel járjanak az építkezések.

Dr. Feleki Béla kívánja, hogy a mesterekhez még egy újabb felszólítást intézzenek, egyébként pedig dr. Vázsonyi Vilmos javaslatát fogadta el.

Kauszer Gyula méltányolja Vázsonyi vádbeszédét. De nem úgy áll a dolog, amint azt Vázsonyi esetelte, mert ha mélyebben hatolt volna a dolog meritumába, másképen beszélne. Tréfából nem csinálnak munkákizárásokat, hiszen a munkaadók között szegény emberek is vannak.

Pető Sándor: Terrorizálják őket!

Kauszer Gyula (elnöke az Építőiparosok Szövetségének): Ez nem igaz. Neki nincsen tudomása arról, hogy most miképen áll a dolog. Azt azonban hallotta, hogy a munkások csak abban az esetben akarnak dolgozni, ha a munkaadók elfogadják az ő feltételeiket.

Dr. Vázsonyi Vilmos kifejtette, hogy a munkások vissza akarnak térni a státus quo alapján a munkához és az esetleges kikötésük csak az, hogy ne kelljen semmiféle igazolványt sem aláírniok. Csak a városi munkákat vállalják. Amikor erről a megállapodásról volt szó, Sajó János azt mondta, hogy ami emberileg lehető, azt ő meg fogja tenni.

Dr. Bárczy István polgármester újból felszólalt és rámutatott arra, hogy teljesen mellékes az, mit határoztak a mesterek. Ő csak nézve az volt a fontos, hogy mit mond az ipartestület elnöke, ez pedig a megállapodást elfogadta, sőt később még a lakatosmesterek közgyűlése is szankcionálta azt. A lakatosiparosok abban a hiszemben voltak, hogy a munkások nemcsak a városi építkezésekhez térnek vissza, hanem felveszik a munkát a többi műhelyekben is. Amikor azonban a mesterek látták, hogy a munkások betű szerint ragaszkodnak a megállapodáshoz, előránczizálták a munkaközvetítőnek és az igazolványnak a kérdését és ezzel elmergesítették az egész dolgot. Az is kifogás a munkaadók részéről, hogy nem személyesen jöttek el a munkások, hanem levélileg érintkeztek velük. Bejelentette a polgármester, hogy Sajó János azt is mondta, hogy a mesterek nem tágihatnak a munkaközvetítő kérdésében. Ő kérte, hogy ne bírálják meg a dolgot ebből a szempontból, mert hisz itt azokról a munkásokról van szó, akik már előbb is teljesítették munkát és csak ezek a munkások térnek újból vissza. A levélre a munkaadók választ nem adtak, amire ő felhívta a munkásokat, hogy személyesen jelentkezzenek a munkaadóknál.

Kauszer Gyula: Én az ellenkezőjét hallottam. Péto Sándor mindenekelőtt kijelenti, hogy ő nem a munkások képviselője. Teljes mértékben csatlakozik Vázsonyi indítványához, és annak a

bizonyítására, hogy ebben az esetben az igazság teljesen a munkások részén van, több adatot sorol fel. A munkaadók szövetségének terrorizmusa az oka annak, hogy a kismesterek nem tudnak dolgozni. Egyébként már 33 műhelyben létrejött a megegyezés, még pedig a munkások követeléseinek teljesítésével. Adatokat sorol fel, hogy a szövetség érdekében pénzbüntetéssel sújtotta azokat a szövetségi tagokat, akik megegyeztek a munkásokkal.

Fischer József konstatálja, hogy úgy a polgármester, mint dr. Vázsonyi Vilmos a teljesen indifferens állásponton maradtak, amikor a kérdésben véleményt mondtak. A maga részéről szerencsésnek találta, ha a polgármester manifestumban hívta fel egy a munkásokat, mint a mestereket a megegyezésre.

Dr. Vázsonyi Vilmos és Pető Sándor szólaltak fel ezután.

A bizottság egyhangulag elfogadta azt, hogy a vállalkozókat a szerződés megfelelő paragrafusára való hivatkozással felhívják, hogy a munkát hétfőig vegyék fel, a jelentkező munkásokat vegyék vissza, ha pedig ennek a felhívásnak nem tennének eleget, a szerződés alapján terükre és veszélyekre folytatják a munkát.

(A vasmunkások dolga.)

A munkások és a Vasművek Országos Szövetsége között a békét most már csak az Építőmesterek Szövetségének szerepe gátolja. Belátták, hogy százezernyi embernek szájából nem vehetik el a kenyeret, mert önzésüket az egész közvélemény megbélyegzi s szembefordul velük. Szomorú eredménye azonban eddig is van a nagy tökések kapzsiságának. Ma délelőtt megjelent a Vasmunkások Szövetségében a váci-úti gépgyár munkásainak küldöttsége s közölték a titkárral, hogy valamenynyien kivándorolnak Amerikába a kizárás miatt.

A vas- és fémmunkások bejelentették a rendőrségen, hogy július 18-án este, VII. Thököly-ut 56. száma alatt, Budán a Medve-utca 6. számú házában, a Váci-ut 31. száma alatt és a Kőbányai-ut 39. száma alatt és Újpesten nyilvános gyűlés szándékoznak tartani. A főkapitány a bejelentést tudomásul vette. A gyűlések napirendje: Állásfoglalás a gyáripari munkások kizárásához:

(Az általános lakósztrájk.)

A főváros munkássága ma este két népes népgyűlésen foglalkozott az általános lakósztrájk kérdésével, amelyet nagy lelkesedéssel fogadtak. Most már bizonyosra vehető, hogy ha az építőmesterek a tervezett nagy munkáskizárást végrehajtják azért, hogy az új házak ne lehessenek kész idejében s a régi magas házbérek maradjanak meg, akkor legálább is százezer ember tagadja majd meg augusztus elsején a bérfizetést egyáltalán. A VI. kerületi kültelki munkásság gyűlésén egyhangulag nagy lelkesedéssel kimondották, hogy készülnek az általános lakósztrájkra. Meg is választották a bizottságot, amely a lakók szervezkedését vezesse. Az V. kerületi kültelki munkások gyűlésén hasonlóképpen határoztak.

(Tüntető körmenet.)

A munkásság nagy elégtétellel vette a főváros építkezéseire felügyelő bizottság mai határozatát, amelytől nemcsak azt reméli, hogy a mesterek egy részét felszabadítja a munkaadó szövetség terrorizmusa alól, s lehetővé teszi a békét, hanem amely teljesen igazolja a munkások álláspontját s igazolja azt is, hogy nem ők, hanem a munkaadó szövetség okozta a harcot.

A munkásság nem hiszi ugyan, hogy az építőmestereknek bátorságuk legyen a tervezett kizárást végrehajtani, de azért készülődik az általános lakósztrájkra, amelynek gondolatát éppen az építőmesterek szövetsége vetette el akaratlanul is a munkások között. A jövő vasárnap nagy nyilvános népgyűlést rendez, amelyen a főváros egész munkássága részt vesz. A gyűlést valószínűleg a Tattersallban tartják meg.

E hó utolsó napján pedig, az esetleges lakósztrájkot megelőző napon nagy tüntető körmenet lesz a főváros utcáin, amelyben a kiuzsorázott lakók egész családjukkal, gyerekeikkel együtt részt vesznek s bejárvák a város főbb utcáit. Azt hiszik, hogy ilyen hatalmas méretű s megkapó tüntető körmenet még nem volt Budapest utcáin, mint aminőnek ez a tüntető körmenet a főváros lakosságának lázas érdeklődése után itélve ígérkezik.

Külön gyűléseket tartanak a vas- és fémmunkások is, akik a munkásság egy részének kizárása által a harcvezetés első sorában állanak s itt fogják megbeszélni, hogy a vasgyári munkások tervezett kizárásával s a lakatosmunkások már folyó harcában minő lépéseket tegyen az összmunkásság.

Hétfőn fog eldőlni, hogy a tervezett részleges sztrájkot végrehajtja-e a gyárosok egyesülete.

TÁVIRATOK.

Franciaiák Marokkóban.

Páris, július 16. A Havas-ügynökség jelenti Udsidából: A Ferraud ezredes parancsnoksága alatt álló francia csapatokat e hónap 12-én a Mulujah folyónál a Ben Bugahiaz törzs egy nagy csapata megtámadta. Heves harc után a marokkóiakat futásra kényszerítették, akik 53 halottat hagytak az ütközet helyén. Francia részről 11 ember elesett, 43 megsérült.

Az amerikai munkássztrájk.

Filadelfia, július 16. A munkásztrájk bejelentették, hogy ma este nem fogják kihirdetni a sztrájkot a Pensylvánia vasutnak Pittsburgból keletre lévő részén.

Letartóztatott szerb ezredesek.

Belgrád, július 16. Vlaics és Rasics ezredesek ellen használhatatlan granátok átvétele miatt bírósági vizsgálatot indítottak, egyben mindkettőt előzetes letartóztatásba helyezték.

Az arnauták elnyomása.

Szaloniki, július 16. A Dibra körül előnyomuló csapatoknak több összeütközésük volt az arnautákkal, akiknek több vezérét elfogták. Ezeket haditörvényszék elé állítják. A Sam nevű török gőzös innen 32 nehéz ágyuval Prevezába hajózott.

Kolumbia új elnöke.

Bogota, július 16. Restrepo Károlyt Kolumbia elnökévé választották.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

	Jul. 16.	Jul. 15.	Jul. 14.
Newyork.			
Buza helyben	117½	116½	113
júliusra	122¾	119	112¾
szeptemberre	112¾	112¼	109½
decemberre	114½	113%	111
Tengeri júliusra	69½	69½	68¾
szeptemberre	70	69%	69¼
decemberre	66½	65%	65½
Chicago.			
Buza júliusra	109¾	108¾	105½
szeptemberre	107¾	107	104½
Tengeri júliusra	59¾	59%	58¾

Newyork, július 16. Gyapot Newyorkban, helyben 16.40 (16.40). Gyapot júliusra 16.33 (16.08). Gyapot szeptemberre 13.87 (13.75). Gyapot New-Orleansban, helyben 15½ (15—). Petroleum Stand white Newyorkban 7.65 (7.65). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.65 (7.65). Petroleum Refined in Cases 10.05 (10.05). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 12.35 (12.35). Zsir Rohe és Brothers 12.50 (12.50).

Chicago, július 16. Zsir júliusra 11.60 (11.05). Zsir szeptemberre 11.70 (11.77). Szalonna short clear 13.37 (13.37). Sertéshus szeptemberre 24.47 (20.77).

Az olasz termésbeeslés.

Róma, július 16. A földművelésügyi minisztériumban ma közzétett vetési jelentés szerint az idei aratásnak előreláthatólag a következő eredménye lesz: buza 50,338.000 mm., vagyis a múlt évinél 2,420.000 mm.-val kevesebb. Jelentékeny termésökkenés mutatkozik Apuliában, Abruzzóban és a határon, valamint Rovigo és Termini vidéken. Mig Piemont, Toscanában és Sardinia szigetén a termés nagyobb a tavalyinál. A többi gagonaneműek hozama valószínűleg a következő lesz: rozs 1,370.000 mm. (+90.000), árpa 235.000 mm. (-49.000), zab 5,233.000 mm. (-1,067.000).

AZ „EGYETERTÉS” szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

ÜJONSÁGOK.

Hányszor volt királyunk Magyarországon a szabadságharc előtt?

Nemsokára hatvanhét esztendeje lesz, hogy királyunk első volt hazánkban.

Az 1843-iki szeptember havában történt, hogy Ferenc József főherceg, ki akkor tizenhárom éves volt és két öccse, Miksa s Károly Lajos, mostani trónörökösünk atyja, felkereste hazánk dunántúli részének egynehány szép helyét.

Kossuth „Pesti Hírlap”-jának 1843. évi szeptember 24-iki számban, a főhercegek ez utazásáról — „A főhercegek utazása” cím alatt — a következő tudósítás jelent meg: „Sümege, szeptember 15-én. Ma reggel indult innen Kőszegre Ferenc József főherceg ő cs. kir. fonségének három fia, elsőszülött Ferenc József, Ferdinánd Miksa és Károly Lajos főhercegek, gróf Bombelles Henrik ő excejával mint főnevelővel, fényes kísérettel; ő cs. kir. főhercegségök, az ischli fürdőből visszajöttökben, Vas-, Zala- és Sopronmegyék kies vidékeinek meglátogatására tevék ez oldalas kirándulást (a ném. Abstecher szót fordítja azzal a kifejezéssel tudósító). Tegnapelőtt Körmenten herceg Batthyány Fülöp várában valának ebéden, estére gróf Festetics Lászlónéhoz Keszthelyre érkeztek s a tegnapi délelőttöt az ottani jelességeknél s a Balatonnak megtekintésével töltvén, ma 5 és fél órakor ide érkeztek s a veszprémi püspök lakába szállva s az ország tartományi főbiztosa, Mérey Sándor ő excellentiája által fogadtatva, csakhamar a sümegi híres vár omladéka közé mentek fel, hová őket Szalay Imre veszprémi kanonok, mint helyettesített (t. i. helyettes) házigazda, Kiss Pál nagyváradi kanonok és Döbrentei Gábor főbiztos, tömördek nép környezetében, vezetétek. Mérey ő excellentiája hazánk koszorus dalnokát, a mindig ifjonta hő lelkű Kisfaludy Sándort bemutatván. Kedves volt látni, miként Ferenc József főherceg, úgy vele, mint már többekkel, magyarul, még pedig édes anyai nyelvünk különös sajtóságainak 33-életes értelmével (t. i. értésével, ismerésével) s tiszta és szabályszerű kiejtésével folytonosan (t. i. folyékonyan) beszélgetett; nyelvünket Ferdinánd Miksa s Károly Lajos főhercegek is jól értik, miben sümegi születésű s most anyjánál itt mulató (t. i. időző, tartózkodó) Kiss Pál kanonok tanítása alatt haladtak; szolgálatjában egy magyar komornyik és szobaőr is van. — Ő cs. kir. főhercegségök innen Sárvárnak, Szombathelynek, Kőszegre, annan 16-án Horpács felé Eszterházára, 17-én pedig Czenk és Sopron felé, ebédre Fraknóra, estére Kis-Martonba, 18-án pedig Schönbrunnba mennek.”

Hogy e névtelenül megjelent tudósításnak ki volt a szerzője, most már bajos, sőt alkalmatlant lehetetlen megtudni de bárki volt, tévedett abban, hogy Nemeskéri Kiss Pált, királyunk ő felségének első magyar tanítóját, sümegi születésűnek mondja. E jeles ember, akit a M. T. Akadémia, magyar írói működésének jutalmául, tiszteletbeli tagjává választott, Szentgróton született, Zalamegyében. Valamennyi élettrajzusa ezt állítja.

Galsai Kovács Ernő 1848—49-iki honvédőrnagy, aki zalamegyei, azt írja Nemeskéri Kiss Pálról, hogy „szegény sümegi özevgyasszonynak volt fia.” (Naplótörödek, megj. a Budapesti Napló 1897. évf. 62. sz.). Azonban 3 sem mondja, hogy Sümegeen született.

Ugyanő ugyanott megemlíti, hogy Nemeskéri Kiss Pált „az ifju Ferenc József főherceg anyyira megszerette, hogy nevelőjével, gróf Bombelleszel meglátogatta Kiss Pál anyját Sümegeen.”

Ez csak akkor történhetett, mikor az ifju főhercegek az imént leírt kirándulást tették: mert sem előbb, sem utóbb nem voltak Sümegeen.

Alig csalódunk, ha azt hisszük, hogy a kis főhercegeknek hazánkba való ez első utazása Ferenc

József főherceg kivánságára a kedvéért történt. Látni óhajtotta azt az országot, melynek történelméről, természeti szépségeiről, termékenységéről és népéről bizonyára sokat beszélt neki s testvéreinek az ő kedvelt tanítója, akiről Galsai Kovách Ernő, ki abban az időben, mikor Nemeskéri Kiss Pál Ferencz Károly főherceg gyermekeit a magyar nyelvre tanította, a magyar királyi testőrség tagja volt és Bécsben lakott és aki földije s ismerőse volt Nemeskéri Kiss Pálnak, még ezt írja: „Gyakran elmentem Kiss Pálhoz, aki szelid lelkű, jóságos ember volt és nagy buzgalommal arra törekedett, hogy az ifju főherceget (t. i. Ferencz Józsefet) a magyar nemzet iránt szeretetre oktassa. És az ifju főherceg szive fogékony volt a tanításokra. Sokszor beszélte nekem nagy örömmel Kiss, hogy mennyire sikerült neki Ferencz Józseffel megszerettetni a magyarokat és nem egyszer mondotta: „Bizony, boldog lesz Magyarország, ha Ferencz József trónra jut és a magyarok felkent királya lesz.“ (U. o.)

Királyunk másodszor akkor volt hazánkban, mikor 1847. október 16-án, V. Ferdinánd király megbízásából, István főherceget Pestmegye főispáni székébe igtatta. Ekkor mondott hatásos beszédéről Horváth Mihály, a „Huszonöt év“ történetében, így szól: „Az ifju főherceg tiszta kiejtéssel beszélt a magyar nyelvet, beigtató beszédével nagy lelkesedésre ragadta a közönséget.“

Arról a nevezetes napról Toldy Ferencz, 1847. november 8-án, a M. T. Akadémiában, Nemeskéri Kiss Pálról mondott emlékbeszédében, így emlékezik meg: „Egy közszeretű királyi herceget hivatalába igtatni, a felség biztosaként, egy más királyi herceg jelenik meg, ki fiatalsága szép éveit, nagy rendeltetéséhez való készülékben, oly elyonulva tölté, hogy csak nevét is alig tanuló még meg a magyar. De most ezt már bizony elhallgathatnám, mert mindenik tudja önkönközül, hogy Ferencz József vala az, ki — az őkor egy nagy hőse példájára, de nem a harc, hanem a szív fegyverével — jött, látott és győzött. Emlékezzünk vissza, társaim, e jelenetre: e viritó (t. i. viruló), elfoglaló (t. i. a ném. einnehmend fordítása, magyarul: kedves, hódító) alakra, melybe pillantásaink legott beléptünk; e hangra, melyre minden nesz elnémult az ezernyi sokaságban; e szavakra, nem, e szónoklatra, mely annyi belső méltósággal, a pillanat becsének oly komoly érzetével, e zengő nyelv legszebb ejtésével, e széptani (az aestheticus gör. szó fordítása, magyarul: szép), s valóban mesteri kibélyegzésével (t. i. kifejezésével) a gondolatnak volt elmondva, hogy elragadtatásunkban, sőt többet mondok, mely megindulatunkban gyermekekékké válva, a szív remegett, a szemekre öröm harmatja szállt: s ezer meg ezer ajak kérészajva kimondá, miképp e nemzet véghetetlenül tud szeretni s hogy sorsának intézői meglelték hatalmuk kulcsát! E nap esemény a haza ezeréves életében, e nap hosszas sikeretlen sóhajtasok ezernyi ezer hazafiui könyek legszebb jutalma, e nap egy új, szerencsés időszak záloga, új jegyváltás a király és nemzet között és végre, tekintetes Akadémia, e nap — Kiss Pál honszerelmének maradandó emléke.“

Harmadszor akkor volt hazánkban királyunk, mikor V. Ferdinánd királyunk az 1847-8-iki nevezetes országgyűlést, 1847 november 12-én Pozsonyban megnyitotta. Leirhatatlan lelkesedést és örömet keltett az ország rendjeinek szívében a jó király magyar megnyitó beszéde, mert mióta hazánkban az osztrák-ház uralkodik, ekkor történt először, hogy a király magyar nyelven szólott a trónról a nemzet törvényhozóihoz. A nemzetnek nyelve jogáért félszázadnál hosszabb ideig t. i. 1790-1847, vívott harca a nemzet teljes diadalával végződött.

E napon választotta az országgyűlés egyhangulag nádorrá István főherceget, ami — mint az osztrák minisztérium szándéka ellen történt dollog — szintén a nemzet győzelmének volt tekintendő.

November 13-án István nádor bemutatta az ország rendjeit a királynak, másnap volt a királyi lakóma a városi Redoute épületében. E lakóma,

melyre hétszáz személy volt hivatalos, számos felköszöntőt mondtak az uralkodó család tagjaira. Ferencz József főhercegre Szentkirályi Mór, Pestmegye egyik követe mondott pohárköszöntőt.

1848 április 11-én, mikor V. Ferdinánd az 1848-iki törvényeket szentesítette, volt királyunk negyedszer Magyarországon.

Erről az időről ezt mondja Széchenyi: „Ferdinánd császár, Mária Anna császárné, főhercegné asszony Zsófia, a mostani császár, sőt Metternich is, legnagyobb esküvésüket a magyarokra tették.“ (Tasner An.ának, Döblingből, 1850. szept. 7-én irt levelében.) Majd még ezt: „Jobban szerettek minket magyarokat Ausztriában, mint az embereket szeretik; még Zsófia hercegnő is kezdett magyarul tanulni! A mostani császár pedig a magyaron kívül mindenkit kinevetett!“ (Ugyanannak, ugyanonnan, 1850. szept. 8-án irt levele.)

Azután harcz volt . . .

NAPIREND. Napár: vasárnap, július 17. — Róm. kath.: B. 9. Lsz. Mgv. — Prot.: B. 8. Elek. — Görög-orosz: július 4. C. 4. K. And. — Zsidó: Thamusz 10 — A nap két reggel 4 óra 19 perczkor, nyugszik este 7 óra 52 perczkor. — A hold két délután 3 óra 50 perczkor, nyugszik éjjel 12 óra 16 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Országos papíros-, tanszer- és iskolaszerteljesítés a városi Iparcsarnokban. Nyitva egész nap. Belépődíj 40 fillér. — Petőfi-ház (ereklyemuseum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva 10-2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — Nemzetközi amatőr fényképképzés a városi Iparcsarnokban. Nyitva egész nap. Belépődíj déli 1 óráig 1 korona, azontul 40 fillér. — A Művészeti nyári képzésére (Váci-utca 9. szám.) Nyitva 10-1-ig és 3-6-ig. Belépődíj 40 fillér. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítása. Nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona.

Nyitvalelő múzeumok és könyvtárak: A Nemzeti Múzeum összes tárai 9-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum 9-12-ig és 3-6-ig. — A Fővárosi Múzeum 9-től fel 2-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9-1-ig. — A Történelmi Képesarnok 10-től fel 2-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma 10-1-ig. — A Közlekedési Múzeum 9-12-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — A Fővárosi Könyvtár 9-12-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 9-12-ig.

Hétfe, július 18. Róm. kath.: Kamil hv. — Prot.: Frigyes. — Görög-orosz: július 5. Márta óv. — Zsidó: Thamusz 11. — A nap két reggel 4 óra 20 perczkor, nyugszik este 7 óra 50 perczkor. — A hold két délután 4 óra 57 perczkor, nyugszik éjjel 12 óra 41 perczkor. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

— Az „Egyetértés Vasárnapja“ ezen a héten is érdekes és változatos tartalommal lép az olvasó elé. A képek sorát

a spanyol parlament megnyitására készült fölvételeink nyitják meg. Bemutatjuk

Alfonz királyt díszhintón, amint a megnyitó ülésre megy és

a trónbeszéd fölvételét az összegyűlt képviselőház előtt. Ezt követi

a német trónörökös pár Oelsben, ahol résztvettek az oelsi dragonyosered jubileumán. Az egyik képen

a csapatsemle látszik, a másikon Czeczilia trónörökös, aki ezrede élén bevonul a városba. Közöljük

Hebbel Krisztina portréját, van képünk a poseni katonai jubileumról és

a spanyol kulturharczról. Bemutatjuk a kremsi háziasszonyok vezérét, aki a huszbojoktra izgatott és közöljük

Rolls aviatikus repülését a La-Manchon át. Érdekes fölvétel készült

De la Roche bárónő ösztört géperől. Van képünk a

francia délsarki expedíció visszatéréről. Az egyik fölvétel

dr. Charcot és Fournier tengernagyot, a máséik

a kikötőben veszteglő sarkhajót ábrázolja. A

Waldeck-Rousseau emléket is bemutatjuk olvasóinknak, továbbá az ünneplő közönséget, amely előtt

Briand francia miniszterelnök tart em-

lékbeszédet. A tenger alatt járó hajók közül bemutatunk

egy német típusu tenger alatt járó és egy angol rendszerű tenger alatt járó hajót.

A svájci árvizből kiragadtuk Luzern főutczáját, amely teljesen víz alatt áll.

Bemutatjuk a nemrégiben fölaltat vízi aeroplánt nyugvó helyzetében és az indulás pillanatában. Közöljük

Kinet szerencsétlenül járt aviatikus arczképét és van képünk a legújabb

Bismarck-emlékről. Bemutatunk két eredeti versenyt:

egy hölgy lovaqlóversenyt és egy kerékes-korcsolya versenyt. Ugyan-

ezen az oldalon szerepelnek a hires boxolók, Jeffries és Johnson.

Az utolsó oldalon a madridi kikaviadalt mutatjuk be kitünő képekben.

— **Személyi hírek.** Marx János miniszteri tanácsos, a m. kir. államvasutak elnökigazgatója, aki mintegy két hétig távol volt a fővárosból, mivel a nemzetközi berni vasúti konferencián vett részt, visszaérkezett Budapestre, csak néhány napig fog Budapestben időzni, mert orvosai tanácsára legközelebb külföldi fürdőhelyre utazik. — **Lánczy** Leó főrendiházi tag, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke Gasteinba utazott. — **Czajlik** Alajos a határrendőrség főnöke hat heti tartózkodásra Tirolnba utazott. — **Berzeviczy** Albert, a képviselőház elnöke ma délután berzeviczei birtokára utazott. A Ház elnöke hétfőn reggel visszautazott a fővárosba, hogy a képviselőház hétfői ülésén elnökölhessen. — **Pulszky** Garibaldi miniszteri tanácsos, a kassa-oderbergi vaspályatársaság vezérigazgatója, aki a kormány képviselőjében a berni nemzetközi vasúti értekezleten részt vett, ma este Bernből visszaérkezett Budapestre.

— **A király a tüzkárosultaknak.** A király magánpénztárából a jászóujfalusi tüzkárosultaknak háromezer korona segélyt adományozott.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter Császik Ferencz, a rendőri sajtóirodába beosztott fizetésellen segédtisztat fizetéses rendőrségi segédtisztá nevezte ki.

— **A csári pár utazása.** A csári pár a Standard-yachton ma délután Rigába érkezett.

— **Császárok találkozás a tengeren.** Mint Bécsből jelentik, Vilmos császár július végén a finnországi tengerpart közelében ismét találkozni fog Miklós csárral. A találkozás tengeren fog megtörténni, úgy mint legutóbb. Vilmos császár a Florenzollern-yachton, a csár a Sarkesillag-yachton megy a találkozóra.

— **Viktor herceg és Klementina hercegnő.** Napoleon Viktor hercegnek Klementina belga hercegnővel történt eljegyzését, mint azt Brüsszélből közlik, Eugénia francia excsászárnénak a földközi tengeri útjáról való visszatérése után fogják hivatalosan is nyilvánosságra hozni. Az eljegyzés nyilvánosságra jutását most már hamarosan követni fogja az esküvő is. A hercegnék és leendő nejeinek állandó tartózkodási hely gyanánt az olaszországi Moncalieri-kastélyt jelölték ki, ahol eddig a herceg anyja, Klótild hercegnő töltötte el özvegyi magányát. Az új házaspár tehát Brüsszélben bizonyos tekintetben mintegy az udvar és a nemzet vendége gyanánt fog tartózkodni. A hercegek különben arra is köteleznie kellett magát, hogy pártjának szervezeteit már most sem fogadja magánál Brüsszélben. Ezenkívül kiáltványokat sem szabad többé Brüsszélből kibocsátania, holott eddig az volt az egyedüli mód arra, hogy a világ hébe-korba tudomást szerezhessen a trónpretendens létezéséről. A herceget ilyenformán tehát politikailag teljesen megbénították és a Bonapartizmusra, amelynek a francia hadseregben még ma is számos nyilt és titkos híve van, vigasztalan napok várnak.

— **Petőfi halálának évfordulója.** E hó utolsó napján, július 31-én lesz Petőfi Sándor halálának 62-ik évfordulója. Ezen a napon, mint minden évben, a Petőfi-Társaság és a magyar ifjuság megkoszoruzza a nagy költőnek emléksobrát. Az erdélyi, fehéregyházi csatatéren rendezendő emlékünnepen a Petőfi-Társaság küldöttségileg képviselteti magát. Az évfordulót megünnepli a Bajza-utcai Petőfi-házban is, amelynek muzsoma és ereklyetára e napon reggeltől délutánig ingyen fog nyitva állani a kegyeletes nagyközönség számára.

— **Miniszterek utazása.** Lukács László pénzügyminiszter tegnap este családjával látogatására néhány napra Tátralomnicra utazott. A pénzügyminiszter a jövő hét első napjaiban, hétfőn vagy kedden ismét Budapesten lesz. — Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter a mai délutáni gyorsvonattal putnoki birtokára utazott, ahonnan hétfőn reggel ismét visszatér a fővárosba, hogy a képviselőház ülésén részt vehessen. — **Hazai Samu** honvédelmi miniszter a parlamenti szünetet Karlsbadban fogja tölteni.

— **Repült a bolgár király.** A bolgár király most Lüttichben időzik. A katonai gyakorlótéren bemutatták neki de Lannuna aviatikust. A pilóta a király jelenlétében több sikeres repülést végzett és később a király két fiát beleültette gépébe, előbb az egyiket, azután a másikat. Aztán a király is felszállt az aviatikussal és körülbelül tíz percig maradt vagy 90 méter magasságban. Hálája jeléül a király a Sándor-rend tiszti keresztjét adományozta a pilótának.

— **Szatmár város hódolata.** Szatmár város törvényhatósága dr. Vajay Károly polgármester indítványára elhatározta, hogy a király születésnapjának nyolczvanadik évfordulója alkalmával nagy ünnepségeket rendez és díszközgyűlést tart, melyből hódolólírárt intéz a királyhoz. A törvényhatóság ezenkívül egy huszonötezer koronás alavítványt létesít, amelynek kamataiból az egyetemeket látogató szatmári ifjakat segítyez.

— **Péter király pihen.** Péter király, Sándor trónörökös és Heléna hercegnő kíséretében fürdőhasználatra Ribarska-Banjába utazott.

— **Schönherr Gyula emléktáblája.** Nagybányáról jelentik: A Nagybányáról és környékéről elszármazottak augusztus közepén tartandó összejövetelüket azzal a kegyeletos cselekedettel örökítik meg, hogy emléktáblával jelölik meg a korán elhalt történelemtudósnak, Schönherr Gyulának szülőházát. Az emléktáblát Juhász Gyula szobrászművész készíti. A táblán a néhai tudós reliefképe lesz a szöveg mellett. A táblát bronzból öntik. Leleplezése augusztus hónap 20-án lesz. A bizottság élén Kuszko Istvánnak, az Országos Történelmi Ereklye Múzeum elnökével egy emlékfüzetet is ad ki, melyben méltatva lesz az elhunyt tudós működése. Az életrajzot Morvay Győző főgimnáziumi igazgató írja.

— **Magyar aviatikusok sikere.** Nagykanizsáról jelentik: Faludy Károly színésznek saját tulajdányu monoplánja, mely Anzani-motornal van felszerelve, most készült el teljesen. Az egész gépet Faludy és Révész, mindketten színészek, alkották. A monoplánnak az itteni katonai gyakorlótéren ma volt az első guruló-próbája, mely fényesen sikerült. A gép Faludyval a nyeregben nyolczvan kilométer sebességgel rohant, majd azután néhány percre a levegőbe emelkedett, majd simán leszállott Faludy folytatja a próbákat és néhány nap múlva a repülést is megkísérli.

— **Kitüntetett határrendőr.** A király Szabó Ferenc határrendőrnek egy közveszélyes kőborcizányának saját élete veszélyeztetésével történt elfogása alkalmával tanúsított hősi magatartása elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **Siegel Elza gyilkosa.** Newyorkból táviratozzák, hogy egy kínai detektív érkezett oda Washingtonból, s hírül hozta, hogy megtalálta Link Leonnak, Siegel Elza gyilkosának nyomát. Tizenhat hónap előtt ölte meg a kínai Link az amerikai leányt, aztán Canadába menekült s azóta nyoma veszett. A gyilkos visszatért Kinába s mint farmer telepedett le. Ha ezek az adatok igazak, akkor az amerikai kormány megteszi a szükséges lépéseket a gyilkos kiszolgáltatására.

— **A Nemzeti Múzeum látogatói.** A Nemzeti Múzeum igazgatója, Szalay Imre most adta ki a múzeum május hónapi látogatottságának statisztikáját. A könyvtárat, amelyben 5547 nyomtatványt, 428 kötet hírlapot, 28 kéziratot, 299 irodalmi levelet és 4652 okiratot őriznek, 2669 látogató látogatta. A régiséggyűjtő 6544, az állattárat 17,613, az ásványgyűjtő 14,886, a néprajzi tárat 7376, míg az Erzsébet királyné emlékmúzeumot 941 látogató kereste fel. Az összes látogatók száma 50,056 volt.

— **Délsarki expedíció.** Londonból jelentik: Scott kapitány ma innen Fokvárosba utazott. Rövid tartózkodás után Scott Új-Seelandsba hajózik, ahonnan délsarki expedícióra indul.

— **Orth János utolsó levele.** A „N. Fr. Pr.” holnapi számában közli Orth Jánosnak utolsó levelét, amelyet az egykori főherceg bécsi ügyvédjéhez, dr. Haberler Jánoshoz intézett. A levél 1890. július 12-én kelet és az utolsó életjel. Néhány nappal írta Orth János Cap-Hornba való indulása előtt s így hangzik:

Porto La Plata kikötő.
1890. 12/VII.

Igen tisztelt doktor ur!

Nem szállhatok tengerre anélkül, hogy ne közöljem, mennyire rosszul esett, hogy utolsó nap, mikor az argentinai parton vagyok még, nem kaptam öntől levelet. Sem La Platában, sem Ensenadában, sem Buenos Ayresben nem találtam hirt poste restante, sem a konzulátuson. Képzelték, mennyire fontos lett volna számomra öntől levelet kapni. Gmundenből sem érkezett irás, holott érdekelt volna ottani pöröm a határkiigazításról, illetőleg az ischli országút elkerítéséről.

Ezután üzleti ügyeket fejteget a levél, majd így végződik:

— Eddigi utam egészben véve kedvező és hajómmal meg vagyok elégedve. Sotis kapitány megbetegedett és eltávozott. Első hadnagyom az árunál való átadásakor szabálytalanságot követett el, tehát kénytelen voltam elbocsátani, a második pedig fél a nagy tengeri uttól, inkább szárazföldön maradt. Így hát én magam vagyok a parancsnok, de van két ügyes tisztém, köztük egy öregebb ember, ki már maga is vezetett hajót.

Most kifeszitem a vitorlákat, hogy körülhajózzam Cap Horn és Valparaisoba menjek. Legközelebbi címem: Orth János, Valparaiso, Chile, post restante.

Szives üdvözléssel
híve
Orth János s. k.

Ez a levél is annak bizonyítása, hogy Orth János nem utazott szárazföldön és egy szó sem igaz abból, hogy tévedésbe akarta ejteni övét.

— **A szentjebbi templom renoválása.** A szentjebbi apátság plébániatemploma új dísz nyert. Fraknoi Vilmos püspök, szentjebbi apát megbizta Tury Gyula jeles egyházi festőművésznket, hogy a szentély mennyezetére falfestményt készítsen. A festmény Szent László király szentjebbi tiszteletére alapított apátság alapításának jelképes ábrázolását fogja monumentális felfogással feltüntetni. A festmény még e hónapban elkészül.

— **Öngyilkos magyar aviatikus.** Newyorkból megerősítik Pfitzner Sándor magyar születésű aviatikus öngyilkosságának híreit. Pfitzner a toba ölte magát, mert kétségbe volt esve, hogy saját tulajdányu aeroplánja nem sikerült. Csónakon a tó közepébe evezett, ott beleugrott a vízbe és belefullt. A csónakban megtalálták felöltőjét és egy töltött revolverét.

— **Dobolják a hercegi birtokot.** Dobra került egy hatalmas dunántúli latifundium, elárverezik Thurn-Taxis Miksa Egon hercegnek baltavári, nagytillai és hegyhátkisbéri nagykiterjedésű földjeit. A herceg, aki állandóan Bécsben lakik, de örökös jogon magyar főrend, *másfél millió* korona adósságot csinált birtokára. Hitelezői közül legjobban van érdekelve a Szombathelyi Takarékpénztár, amelynek egyedül 575.000 koronával tartozik Thurn-Taxis herceg. A többi adósság 500 és 48.000 koronás részletekre oszlik. Ifju lovag Bichholtz-Müller Jenő bécsi lakos kérte az árverést, amelyet a vasvári járásbíró augusztus 2-ára tűzött ki. Kikiáltási ár 538.011 korona s mint az árverési hirdetmény mondja, ennek kétharmadrésznél alacsonyabb áron nem adják el a birtokot.

— **A rendőrségi sajtóirodából.** Dr. Boda Dezső főkapitány előterjesztésére a belügyminiszter Csaszik Ferencz fizetésnélküli segéd tisztet fizetéses segéd tiszté nevezte ki. Csaszik Ferencz egyike a rendőrség legszimpatikusabb és törekvőbb fiatal tisztviselőinek. A rendőri sajtóirodának éjszakai dolgát végzi lelkiismeretes pontossággal, amelylyel a fővárosi sajtó közönségre és a rendőrség iránti elismerésre kötelezte. A kinevezés munkás és érdemes embert ért, akire pályáján még szép sikerek várnak.

— **Beleesett az ablakba.** A Kőrös-utca 14. sz. házban Jung Ferencz napszámos belebukott egy nagy ablaktáblába és súlyosan megsérült. A mentők lakására vitték.

— **Az amerikai orvos bünei.** Megemlékeztünk a londoni Crippen nőorvos rémregénybe illő gyilkosságairól. Még mindig homályos az a szenzációs bűneset. Az amerikai orvos pinczejében talált és rémesen megsonkított két női holttestet még nem sikerült agnoszkálni; de valószínű, hogy az egyik Crippernő holtteste! A másik holttest olyan sérüléseket és csonkításokat mutat fel, amilyenek különben csak *kéjgyilkosságoknál* fordulnak elő. Ennek a második holttestnek a személyazonossága még teljesen felderítetlen. Valószínű azonban az a feltevés, hogy a holttest Crippen egyik *korábbi szeretőjének a holtteste*, mert bizonyos nyomok arra látszanak utalni, hogy életében rajta tiltott műtétet hajtottak végre, amely halállal végződött. Be van bizonyítva, hogy Crippen levelet is hamisított felesége nevében. Az orvosszökevény társának a gyorsírónek szülei ugyanis gyanakodtak rá s akkor az amerikai orvos felmutatta feleségének levelét, amelyben arról volt szó, hogy válóperük véglegesen eldőlt és újból férjhez fog menni. Ezzel a hamisított levéllel és házassági ígérettel nyugtatta meg a gyorsíró szüleit. Ama levelek alapján, amelyeket Neve Etel rokonainak az utóbbi időben írt, általános az a feltevés, hogy a gépirőleányunk sejtelve sem volt a gyilkosságról és valószínűleg erősen hitte, hogy Crippen felesége tényleg meghalt. Nemrég Crippen állítólag feleségül is vette a leányt és most mindketten nászuton vannak. A gépirőnő már áprilisban írta meg szüleinek, hogy nőül ment Crippenhez, aki elvált nejétől, a házassági iratokat azonban nem mutatta meg, amiből azt következtetik, hogy valójában nem esküdtek meg. Neve Etel mindenki igen jóllelt leányának mondja, aki azonban teljesen Crippen befolyása alatt állott. Crippen menekülési terveiről is aligha tudott, mert mult szombatára még magához hívta öcsét, aki el is látogatott akkor hozzá, de már nem találta meg. A szolgálóleány, akit a házban hagytak, levelet adott át neki, melyben néneje értesítette, hogy el kellett utaznia. A rendőrség megállapította, hogy Crippen közvetlenül elutazása előtt egy londoni ruhakereskedésben egy rend férfiruhát vásárolt. Abban a házban, ahol a gyilkosság történt, még az utóbbi napokban is nagy multságok voltak. A nagy ebédőszobában e hónap elején Crippen vacsorát és utána táncmulatságot rendezett. Az ebédőterem a pincze fölött van. Ebben a szobában töltötte mitsem sejtve misa Neve a mézeshegyeit.

— **Nagykőrösi Arany-szobor ünnep.** Megirtuk, hogy Arany János nagykőrösi szobrát szeptember hó 25-én leleplezik le. A szobor-ünnepre vonatkozólag még a következőket jelentik: A Strobl Alajos által mintázott szobor már teljesen kész és a szobor aljára jövő mellékalakok befejezése is nagyon rövid idő alatt megtörténik. A szobor-bizottság mai gyűlésében megállapította a leleplezés ünnepségének műsorát. A Himnuszot énekli a tanítóképző énekara, azután Ádám László, a szoborbizottság elnöke, megnyitja az ünnepséget, ismerteti a szobor-mozgalom történetét. Az ünnepi beszéd elmondására Beöthy Zsoltot nyerte meg a bizottság, alkalmi óda írására és elszavalására pedig Szabolcska Mihályt. Galgóczy Károly akadémiai tag, a város díszpolgára, ötven korona pályadíjat tűzött ki alkalmi óda írására tanulóknak részére. Ezután megtörténik a szobor átadása és a vétele a református egyház egyik lelkésze által, mivel a szobor a templom mellett levő kertben van, azután a polgármester veszi át a szobrot. Az ünnepséget a tanítóképző énekara zárja be. Délebben a Széchenyi-kertben társasbéd lesz. Az ünnepségre meghívják az Akadémiát, a Kisfaludy- és Petöfi-társaságot, a vidéki irodalmi társaságokat, Pestvármegyét, Baksay Sándor református püspököt, Darányi Ignác egyházközségi főgondnokot, Rákosi Jenőt, továbbá a fővárosi sajtót, Arany Jánosnak még élő volt tanítványait, Kecskemét és Czegled városok előjáróságát és református egyházait.

— **Rendelet a felső leányiskolákról.** Gróf Zichy János kultuszminiszter elrendelte, hogy ezentul a felsőbb leányiskolák rendes tanulói minden rendes tárgyat és így a francia nyelvet is tanulni tartoznak. Azonkívül kötelező tárgyak lesznek a szabadvégi rajz, a női kézimunka, ének és testgyakorlat is a felsőbb leányiskola valamennyi osztályában. Csakis orvosilag igazolt jelentősebb testi fogyatkozások miatt történhet felmentés a tárgyak egyikénél vagy másikánál.

— **A krakkói ünnep.** Krakóban a község-tanács ma délelőtt Paderewski, a tegnap leplezett Jagello-emlékmű ajándékozójának tiszteletére disztilést tartott, melyen Paderewski és neje is megjelentek. Dr. Leo polgármester a város nevében köszönetet mondott az ajándékért és sajnálta, hogy Paderewskinek, mint külföldinek a legnagyobb méltóságot, amely a városnak rendelkezésére áll, a diszpolgárságot nem adhatja meg. Paderewski szíves szavakban megköszönte az ünneplést. A disztilésen a zágrábi delegátusok is résztvettek, akik az ünnep alkalmából ezüst koszorúkat hoztak.

— **A magyar kapuczinusok sztrájkja.** A hazai Kapuczinus-zárdákban nagy az elégtelenség, a forrongás a római szentszék legújabb rendelkezése folytán, melylyel a szerzet ut tagjait kötelezi, hogy térjenek vissza az eredeti, ősi élet- és fegyelemi szabályokhoz és a modern élet kényelmével szakítsanak. Ezt a római parancsot Jászberényi Csák András, a kapuczinusok osztrák és magyar rendtartományának jelenlegi provinciális haladéktalanul és azonnal életbe akarja léptetni. A szerzetesek mindaddig ellenszegültek a tartományfőnök rendelkezéseinek. Kijelentették, hogy ők az eddigi életmódhoz szoktak, abban felnevelkedtek, azt nem hajlandók megváltoztatni, de nem is kötelezhetők más szabályok megtartására, mint aminek ott kolostorba lépésük idejében találtak és aminekre felelősek. Inkább kések elhagyni a kolostort és a világba lépni. Más oldalról arra is figyelmeztették a rendfőnököt, hogy a noviciusoknál, az ujoncznövédekéknél kezdje a szigorítást és ez uton neveljen új, szigorú életi szerzetes-nemzedéket, ha ugyan kap erre az életre vállalkozó fiatal embert Magyarországon. Az eredeti rendszabályok szerint „A bűnbánat és vezeklés fiai” — ahogy a szigorú kapuczinusokat nevezik egyházi nyelven — sem kalapot, sem cipőt nem viselhetnek. Egyéb ruhát nem vehetnek magukra, mint a szörkamzsát, melyet derékon kötéllel kötnek össze. Ez alatt semmiféle fehérneműt nem szabad hordaniok. Ebben a szörkamzsában kell aludniok és azon a két szál deszkán, mely egy durva pokrócczal leterítve ágyul szolgál. Fürdeni, mosakodni sem szabad. Szakállukat vadul megnövesztik, hajukat pedig leborotváltják, csupán egy keskeny hajkoronát hagyva köröskörül a fejükön. Szűk czelláikat füteni sem szabad, hanem nyáron a szörkamzsában a forróságot, télen pedig a hideget tartoznak türelemmel elviselni. A magyar kapuczinusok teljes erejükkel ellentállnak ezeknek a szigorú szabályoknak. A kormány támogatását akarják kikérni, ha pedig Rómából erőszakolják a reformokat, a kapuczinus-zárdák üresek maradnak és külföldi kapuczinusokkal kell őket benépesíteni.

— **Járvány.** Szegeden — mint táviratozzák — a vörheny és kanyaró járványszereün fellépett.

— **A Néptanítók Lapja.** Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter eleget tett a magyar tanítószegély egyik óhajlásának és a „Néptanítók Lapja”-nak megindítását véglegesen elhatározta. A fontos szaklapot a miniszter újból szervezte; az új formában már a jövő hét elején megjelenő lap két részre oszlik, hivatalos és nem hivatalos részre. A hivatalos részben a miniszteri rendelkezések kívül az összes állami, községi és felekezeti elemi iskolai pályázatok is megjelennek. Különös fontossága van ennek most, amikor a közoktatásügyi minisztérium egyszerre mintegy 300 új tanítói állást tölt be pályázat útján. A mintegy 20.000 példányban megjelenő újság így alkalmat nyújt arra, hogy az új állásokra mindenki idejében pályázhassék és a pályázatok körüli sok panasz megszűnjék. A miniszter teljesítette a tanítószegély egyik kívánságát is, amennyiben az új lap nem hivatalos részében helyet foglal a Tanítók tanácsadója rovat is, amely a mintegy 32.000-nyit tagot számláló tanítószegély ügyes-bajos dolgaival fog foglalkozni és válaszol a tanítószegély kérdézközdéseire. Ismerteti még az új lap a tanítókat érdeklő újabb irodalmi termékeket és ezenkívül közöl fontosabb tanügyi híreket. Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter a lap szerkesztését Petróczy István és Molnár Lajos dr. központi kir. tanfelügyelőkre bízta.

— **Tifusz a telefonhivatalban.** Berlinből jelentik nekünk: A *rixdorfi* telefonhivatalban tifusz-járvány ütött ki. Az utóbbi napokban öt telefonos leány betegedett meg és ezek közül egy már meghalt. A hivatalban összesen harmincz kezelő van.

— **Rabló bakák megtámadtak egy kapitányt.** Rendkívül vakmerő rablótámadás történt az elmúlt éjjel Nagyváradon. A Nagyváradon állomásozó százezeredik gyalogezred három kőzatonája előre megfontolt rablási szándékkal megtámadta a harminczhetedik gyalogezred egyik századosát, aki egy kávéházból éjszaka hazafelé tartott a kaszárnyában levő lakására és bajonettjeikkel összeszurkálták. A tolvaj katonák tudtak, hogy a harminczhetedik gyalogezred egy kapitánya igen gazdag ember, aki állandóan sok pénzt szokott magánál hordani, azonfelül értékes ékszerei, óra, lánc és gyűrűi vannak. Elhatározták, hogy a kapitányt, aki nőtlen ember, s gyakran szokott éjjel hazajönni, meglesik és kirabolják. Tegnap éjjel tervezték a támadást és végre is hajtották. Már jóval éjjel előtt előtt hárman meghúzódtak a kaszárnya átellenében levő villanytelep mellett levő árokban, amely előtt a kapitánynak el kellett haladnia. Két óra felé a kapitány egyedül hazafelé tartott s amint az árokhoz ért, egyszerre csak előugrottak a bakák és kivont bajonettel rávetették magukat a kapitányra. Ez az első meglepetésből felocsudva, kardot rántott és elszántan védekezett. Elkeseredett élet-halálharc kezdődött. Az egyik katonának azonban sikerült a kapitányt mellbe szurkálni és ugyanakkor egy másik a vállába dofte bajonettjét. A borzasztó szurástól a kapitány megtántorodott, majd eszmélet nélkül összerogyott. A gazemberek ekkor rárohantak és ki akarták fosztani. Leszaktották lánczát, elvették gyűrűit és egy briliáns zsuzsut, pénztárczáját kifosztották és már-már el akartak menekülni, amikor futólépésben a helyszínére ért egy őrjárat, melyet figyelmessé tett a kapitány segélykiáltása. Az őrjárat katonái rávetették magukat a rablókra és hosszas dulakodás után kettőt közülök elfogták. A katonákat vasra verve bekisérték a kaszárnyába, ahol megállapították, hogy Kis Vazul és Demjén Péternek hívják a bestiákat, a városban fekvő kapitányt elszállították a kórházba, ahol súlyos sebével élet és halál közt fekszik. A katonai hatóságok rendkívül szigorúan titkolják az esetet s innen van, hogy még a nevet sem hozták a megtámadott kapitányra. Az elmenekült harmadik tettes kézrekerítésére széleskörű intézkedést tettek és valószínű, hogy még a mai nap folyamán elfogják.

— **Felhőszakadás.** Aradról jelentik, hogy ott az elmúlt éjjel hatalmas felhőszakadás volt, amely igen nagy károkat okozott, különösen a lapályosabb helyeken. Tíz pinczelakást a víz teljesen elöntött, miért is a lakók ijedten menekültek. Különösen nagy károkat okozott a vízár a külvárosokban. A megye többi részéből is nagy viharokat jelentenek. — **Sepsiszentgyörgyről** írják, hogy Egerpatakon irratózat felhőszakadás pusztított. Másfél óráig tartó zuhogó esőtől oly nagymennyiségű víz futott össze a mezőről a községbe, hogy egy néhány percz alatt víz borította el az egész község alantasabb fekvésű részét. Alig, hogy az esővíz elfutott, jött a hegyekről lefutó víz, ami megdagasztotta a községben átfutó patakot. A víz a medrétől kiöntött és a melléte levő telkeket egy pár percz alatt méter magasságra ár öntötte el. Behatolt a házakba és gazdasági épületekbe. Ledöntötte a kerítéseket. Magával sodort mindent, ami útjába akadt. Csak a véletlennek köszönhető, hogy emberéletben kár nem esett.

— **A halál vonatja.** A spanyolországi Valadolidban tegnap nagy vasúti szerencsétlenség történt. Közvetlenül az északi expresszvonatnak az állomáshoz való berobogása előtt egy harmadik osztályú kocsinak tengelye meggyuladt. A tűz rendkívül gyorsan terjedt és csakhamar átesapott a szomszéd kocsikra is. A vonat eközben megállott, az utasok kiszálltak és a szomszéd sínre állottak. Egyszerre teljes sebességgel haladt el ellenkező irányból a déli expresszvonat. Az utasoknak nem volt annyi idejük, hogy elmenekülhetek volna és az expresszvonat három embert, köztük egy papot, agyonvágott, ezenkívül tizenkilenczen veszedelmesen és harminczegyen könnyebb sérülést szenvedtek.

— **Zavargó sztrájkolók.** Bilbaoból jelentik: A bányamunkások sztrájkja terjed. Mikor ma a rendőrök egy sztrájkoló csapatot feltartóztattak, a sztrájkolók ellentálltak, mire a rendőrség löfegyverét használta. Egy sztrájkoló meghalt. A sztrájkvidékre katonaságot küldtek.

— **A hadi flotta Fiumében.** Fiuméből jelentik Haas Antal ellentengernagy flottaparancsnok ma délelőtt látogatást tett Egán Lajos miniszteri tanácsosnál a fiumei kormányzóság ez idei vezetőjénél. Egán később a Franz Ferdinánd admirális hajóján visszazárta a látogatást. Vasárnap délelőtt nagy regatta lesz. A hadi flotta hétfőn reggel Dalmáciába indul éjjeli czéllövészeti gyakorlatokra. Lisszánál gróf Montecuccoli tengernagy jelenlétében partvédelmi hadgyakorlat lesz.

— **Perelik Rooseveltet.** Mulatságos pörbe keveredett a népszerű Roosevelt Tivadar exelnök. Mint Newyorkból jelentik: Roosevelt Tivadar, az Unió exelnökét, bepörölte özvegy Klausenné nevű német asszony, aki panaszában becsületsértéssel vádolja Rooseveltet és egymillió korona kártérítést követel tőle. A mulatságos pör előzményei a következők: Klausenné asszony valamikor egy egyszerű baba volt Wiesbadenben. Ott ismerkedett meg egy Klausen nevű vagyonos fürdővendéggel, aki feleségül is vette, de nemsokára a házasságkötésük után meghalt s tekintélyes vagyonát Klausennéra hagyta, aki a vagyon birtokában rendkívül költséges életmódot folytatott és annyira, hogy mindenütt nagy feltűnést keltett. Egy alkalommal Oszkár svéd királynak feltűnt Klausenné és megismerkedett vele. Ennyit elérhetvén, most már azt akarta a nagyravagyó asszony kivinni, hogy a svéd udvarhoz is meghívják. Beszélte is erről a wiesbadeni svéd konzullal, aki meg is ígérte közbenjárását, a svéd udvar emberei azonban meghusították az asszony nagyravagyó céljait. Erre Klausenné asszony a wiesbadeni amerikai konzulhoz fordult közbenjárásért. Longyorkban ugyanis hoszu ideig Amerikában élt és ott honossági jogot is nyert. Az amerikai konzul azonban nem tudott rajta segíteni. Ehelyett azt a tanácsot adta neki, hogy forduljon Roosevelthez és kérje az ő támogatását. A követ biztosította Klausennét, hogy ha Roosevelt ajánlja, akkor bizonyosan meghívják a svéd udvarhoz. Klausenné meg is fogadta a konzul tanácsát, elutazott Amerikába, Rooseveltől szerzett is ajánló levelet, azonban a levélnek nem lett meg az az eredménye, amit Klausenné asszony tőle várt: Roosevelt levelében ugyanis nem volt semmi olyasmi, aminek következtében a svéd udvar meghívhatta volna az özvegyet. Klausenné asszony emiatt most nagyon fel van háborodva. Pert indított Roosevelt ellen és kéri az exelnök elítéltetését becsületsértés vétségéért és követel tőle egyszerűen egy millió koronát kártérítésül is, mert állítása szerint azért, mivel Roosevelt ajánló levele nem járt a kellő eredménnyel, nagyon nagy kárt szenvedett.

— **A hamburgi regatta.** A hamburgi Olsteren lezajló evezős-versenyek, melyek a magyar evezősport legjobb sikereit hozták meg, ma elszomorító vereséget hoztak a magyar kiküldötteknek. A magyar evezősök most is a legnagyobb esélyekkel indultak és csak baleszerencsájuknek tudható be, hogy ezuttal nem sikerült diadalra vinniök a magyar színeket. A mai első versenynapon három számban indultak a magyarok. A Pannónia egyik négyese a II-od osztályú versenyben vette fel a küzdelmet, de rossz vizet kapott és így cleve a győzelemre esélyes kilátásával indult. Hogy mégis másodikként tudta magát felküzdeni a nagy mezőnyben, ez bizonyítja, hogy csak a sorsolásban lett volna szükség nagyobb szerencsére, a versenyt magát elintézte volna. Killer, aki a II-od osztályú skiffnek esélyes reményekkel indult a jó formában lévő német Thiermannal szemben, csak ötödikként haladt át a czélon. A nap legnagyobb versenye a Császárdíjért folyt, melyben a Pannónia négyesét nekivevés miatt diszkvalifikálták. A holnapi napon bizonyára kiköszörülnek a magyar fiúk a mai esorbát.

— **A nyolczórai záróra.** A budapesti divatáru kereskedelmi alkalmazottak régóta küzdenek a nyolcz órai záróráért, de még mindaddig nem tudták azt elérni. Ezért most, hogy nagyobb erővel küzdhessenek, meg akarják alapítani a Budapesti Divatáru Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesületét. Ezért vasárnap, e hó 17-én délelőtt 10 órakor a Liszt Ferenc-tér 18. szám alatt a Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége helyiségében nyilvános nagygyűlést tartanak, amelyre meghívják az összes divatáru kereskedelmi alkalmazottakat.

— **Franciai és arabok harca.** Párisból jelentik, hogy tegnap a Ferraud ezredes parancsnoksága alatt álló francia csapatokat a Mullujah folyó mellett megtámadta egy arab törzs. Az ütközet rendkívül heves volt. Végül a marokkóiak 53 halott hátrahagyásával megfutamodtak. A francziák 11 embert veszítettek és 43 sebesültjük volt.

— Repülőverseny a tenger felett. Szépen elismittották a bournemouthi repülőversenyterén a nagy gödröt, amelyet a szerencsétlen Rolls aeroplánja vágott a rémes lezuhanáskor, a fiatal angol aviatikust eltemették és vigan tart tovább a nagy meeting. Tegnap dőlt el az angliai távolsági verseny. A gyönyörű tengeri fürdő úgy hemzsegett a rengeteg közönségtől, akár a derby-crackek forró méközésén. A díj 800 font sterling, a pálya Bournemuthtól Wight szigetének északi fenyveserdejéig és vissza 21 angol mértföld, amelyből 18 a tenger fölött vezet. Elsőnek Moran startolt, mindjárt utána Drechsel. 35 perc 28 másodperc alatt repülte be az utat Drechsel és övé lett a díj. Moran is visszatért a starthoz. Azt mondja, hogy visszafelé jövet 4000 láb magasságban szállott, de még így is nagyon akadályozta a kedvezőtlen széláramlat és még inkább a tenger vakító tükre, mert a nap izzón tüzött.

— György király regénye. Györgyről, a jelenlegi angol királyról, már attól az időtől fogva, hogy trónörökös lett a brit birodalomnak, sajátos legenda van forgalomban. Azt beszélik az emberek, hogy György király *bigámiát* követett el. A históriát a legnagyobb részletességgel mesélgetik és hiába próbálták czáfolgatni, sőt bizonyítani az ellenkezőjét. Abban az időben, amikor György király még egyszerű királyi herceg volt, még élt a bátyja, a walesi herceg és az ifjabb hercegnek semmi reménye sem volt, hogy trónra jut, Máltában állomásozott mint tengerésztiiszt. Egy admirális lányába beleszeretett és a viszonyának az lett a vége, hogy az egyik hadihajó káplánja, a hajó teljes tisztikarának jelenlétében összeadta a szerelmeket. Amikor a káplánból kijöttek, a tisztiek kardjaikat keresztették és a fiatal pár elhaladt alattuk. A házasságból két gyermek született. Közben azonban meghalt a herceg bátyja és trónörökös lett. Ekkor megfelelő házasságot kellett kötnie. Viktória királynő akkor még élt és hiába könyörgött neki a herceg, sógornőjével, a későbbi Alexandra királynővel együtt, térdenállva, hogy ismerje el alattvalójának leányát fia hiteseleségül, Viktória hajthatatlan maradt és a házasságot egyszerűen nem vette tudomásul. A szerencsétlen asszonyt örültek házába zárták, ahol meg is halt. Az admirális öngyilkos lett, a két gyermeket pedig Skótszágban rejtették el. György király évenként kétszer meglátogathatja őket. Ezt a legendát *Stead*, az ismert angol publicista most czáfolni igyekszik. Előadja, hogy lelkiismeretes vizsgálatot tartott és noha a máltai házasságnál állítólag sok ember volt jelen, nem sikerült senkit sem találni, aki ott lett volna. Megkérdezte még Edvárd király életében őt is, aki határozottan czáfolta a titkos házasság híreit. Amikor pedig György király megnősült, — de valójában — a canterburyi érsek, aki összeadta a fiatal párt, sok levelet kapott a világ minden részéből azzal, hogy ne segédkezék egy bigámia elkövetésében. Az érsek csakugyan szigorú vizsgálatot indított, de nem sikerült egyetlen embert sem fölfedezni, aki a titkos házasságról valami bizonyosat tudott volna.

— Keleti Juliska barátja. Ugyanakkor érte öröm Keleti Juliát, a hajdan népszerű kabarészenésznőt, amikor rácsújtott a bánat. Csak mostanában vett meg a művészetéből szerzett és megtakarított pénzen a Király-utczában egy háromemeletes bérházat és meglapta őt a barátja. Keleti Julia mostanában vidéken gyűjti a babért s mialatt Temesvárott kabarézott megismerkedett egy magát Ungern Laurának, másképpen Blanche du Veenek nevező nővel. Ungern Blanche, illetve Laura du Vée szeretetre gyuladt a művésznő iránt és barátságba fogadtatott. Unger du Vee, azaz Blanche Laura elsősorban száz koronát lopott Keleti Juliától. Annaira észrevétlenül, hogy Keleti átadta neki pesti lakásának kulcsát, mondván: "menjen Pestre és hozzon el onnan Temesvárra néhány ruhát. És Laura de Blanche, illetve Vée de Ungern el is vitte, de többet nem mutatkozott. Keleti Julia erre lánátában feljelentette francia-magyar barátját, aki megszökött ruhástól. A rendőrség nyomozza. Érdekes személyleírása: közepes termetű, haja fekete, szemei szürkék. Ismertető jele: szemei gyulladásban vannak.

— Terjed a kolera. Pétervárott — mint táviratozzák — tegnap óta 13 személy betegedett meg kolerában, öt pedig meghalt. Pétervár, Samara, Siferopol és Novoresisk városokat kolerajárványosoknak, Orcl kormányzóságot pedig kolera által fenyegetettnek nyilvánították.

— A remetehegyi csuszamlások. A Remetehegy tövében elterülő téglagyárral már sok baj volt. Tizenkét évvel ezelőtt a hatóságok erőszakkal beszüntették az üzemet, mert állandó földcsuszamlások következtében a talaj, valamint a gyár épületei és kürtői össze-vissza repedeztek. Most azonban újra megindult a munka. Bon Emül és társai vették meg a téglagyárat Stern fővárosi bizottsági tag közbenjárásával. Az új tulajdonosokkal szemben a hatóság kikötötte, hogy a megrongálódott gyárépületek és kémények helyébe újakat, valamint a szennyvizek levezetésére csatornát kell építeni. A gyár azonban egy kémény körülbronzolásán kívül semmit sem tett a gyár alkalmazottai és a környékbeli emberek érdekeinek megóvására, úgy hogy újabb katastrófák minden pillanatban bekövetkezhetnek. A gyár, mely nagy erővel dolgozik, különös körülmények között kaphatta meg az engedélyt az üzemre. Eltekintve attól, hogy a földcsuszamlások állandóan veszélyeztetik a környéket, kellemetlen bajokat szerez ez a gyár éppen most, lakásinség idején. Ugyanis a főváros a Kisczelliton ideglenes munkaházakat akart építeni. Ez most elmaradt és a munkaházak a téglagyár előtt elterülő lejtős mélységben épülnek, ahol a heggyekről alárohánó víz végzetes szerencsétlenséget zudithat az ott lakókra. Kit fog terhelni a felelősség?

— Előzetes beiratások. A szatmárnémeti ref. tanítóképző és felsőbb leányiskola már elfogadja jelentkezőket az 1910—11. iskolai évre. Szeptember hóban nyílik meg a felsőbb leányiskola VI. osztálya, mely különbözeti vizsgával a képző III. osztályára jogosít. A képző I. osztályába a polgári, felsőbb leányiskola, esetleg gimnázium IV. oszt. bizonyítványa alapján jelentkezhetnek. Mindkét intézet mellé vidéki növendékek számára internátust létesített a ref. egyház, melynek tágas, kényelmes épületében 65 fiatal leány nyerve 52 koronáért kitünő ellátást. A rendszeres beiratkozás szept. 1—5-ig tart, addig is szívesen nyújt mindenemű tájékozódást külön mind az intézet igazgatósága.

— Vasúti tolvajlás kloroformmal. A nagysebenedi rendőrség távirati értesítést küldött a budapesti főkapitányságnak, hogy megjelent ott egy Grácsér Józsefné nevű és a következő panaszt tette: E hó tizedikén elutazott Sinayaból (Románia) és a gyorsvonat egyik másodosztályú fülkéjét foglalta el. Későbbben beszölt oda egy negyven év körüli, középtermetű, szürkeruhás, barna hajusú férfi egy hasonló kóru, kövérkés, barnaruhás hölgygel. Predeal és Brassó között kloroformmal elkábították Grácsérnéét és kivették a keblén viselt szarvasbőrzacskóból ezerfrankos papírpénzt. A rendőrség nyomozást indított. Érdekes a dologban még az, hogy a nagyszebenedi rendőrség éppen egy héttel későbbben küldi értesítését Budapestre. Hol vannak már azok a vasúti tolvajok azóta!

— Meghalt a csikós „lord” özvegye. Londonból jelentik, hogy a „Nile” nevű óceánjáró gőzösön a múlt napokban a portugál partok közelében meghalt lady Shannon, a „cowboy-peer” néven bizonyos hírességre szert tett lord Shannon özvegye. A haláleset alkalmából az angol lapok most megemlékeznek lord Shannon regényes életfolyásáról. Mikor ugyanis az idősebb lord Shannon, körülbelül husz esztendővel ezelőtt meghalt, akkor fia, az óriási vagyon és több nemesi cím egyetlen örökösé, már számos esztendő óta az amerikai rengetegeket járta és semmiféle hírt nem adott magáról. Az utolsó híradás négy évvel ezelőtt érkezett róla és arról szólt, hogy az ifju Shannon Minnesotában telepedett le és állattenyésztéssel foglalkozik. Az öreg lord halála után a rokonság mindent elkövetett, hogy az eltűnt örökös nyomára jusson. Ez a fáradozás az atya halála után két évvel sikerrel járt, amikor is az új lord Shannont Új Mexikóban megtalálták mr. Boyle név alatt. A lord ekkor már férje volt a napokban elhunyt özvegyének. Nellie Thompsonnak. Shannon az amerikai tartózkodás alatt minden elképzelhető foglalkozásban szerencsét próbált, míg végre „cowboy” lett és állattenyésztéssel kezdett foglalkozni. Atyja elhunytáról értesülve, a fiatal lord nejevel együtt visszatért őseinek irlandi kastélyába, Castle Martyrba, ahol rengeteg vagyon élvezete mellett is továbbfolytatta az Amerikában megkedvelt „cowboy” életmódot; a lord legkedvezőbb foglalkozása volt, hogy az uradalmihoz tartozó őserdők irtásában sajátkezűleg is résztvett, ezért azután az arisztokrata körökben „cowboy-peer”-nek nevezték el. A lord három évvel ezelőtt halt meg Castle Martyrban.

— Harcászati kísérletek repülőgéppel. Párisból írják nekünk, hogy tegnapelőtt Clavenad és Grenier hadnagyok kísérletet tettek arra nézve, vajjon lehet-e a levegőben aeroplánokkal harcolni. Etienne vezérőrnagy terve szerint a két hadnagnak az volt a feladata, hogy két Bethenyből az aviatikai telepről visszatérő aeroplánt a visszatérőben megakadályozzanak. A két hadnagy, akik tagjai a francia mourmeloni katonai léghajóiskolának, fel is szállott és sikerült nekik több harcászati szempontból igen fontos megfigyelést tenniük. A katonai körökben a megfigyelés eredményeivel nagyon meg vannak elégedve.

— Jubileumi osztrák levélbélyegek. Bécsből jelentik, hogy a király születésének 80-ik évfordulója alkalmából a postaigazgatóság az ezidőszerint érvényben levő postabélyegek formáját ideiglenesen megváltoztatja, olyképen, hogy a kereteket megnagyobbítja és úgy az alsó, mint a felső megnagyobbított szegélyekre 1830., illetőleg 1910. évszámokat nyomtatja. A levélbélyeg négy sarka megfelelőleg díszes lesz. A bélyeget először augusztus 18-án bocsátják ki és a bélyegek eladása mindaddig tart, amíg a készlet nem ér véget. A levélbélyegek minden postaküldemény díjazásaképen felhasználhatók és 1910. év végéig maradnak érvényben.

— A nyirbátori levélhordó titokzatos halála. Lapunk tegnapi számában már megírtuk, hogy Szilágyi András nyirbátori levélhordót tegnapelőtt este a nyirbátori vasúti átjáró közelében holtan találták. Az első gyanu az volt, hogy Szilágyi gyilkosságnak esett áldozatul, bár rablásról szó sem lehetett, mert a szerencsétlen ember csak leveleket és utalványokat szokott kihordani. Nyirbátorból telefonálják, hogy a megindított nyomozat ma megállapította, hogy Szilágyi valószínűleg öngyilkosságot követett el és a tetén látható horzsolásokat esése közben szerezte. Egyébként is gyilkosságra mutató gyanus körülmények nincsenek, a csendőrség mindméglet tovább folytatja a nyomozást.

— A hivatalos lap bucsuztatója. Sok nagy szenzáció és érdekes riport, mely napokig az egész ország érdeklődésének központjában áll, végződik két-három szürke sorban, mely a „Budapesti Közlöny”-ben jelenik meg. Így a mai „Budapesti Közlöny”-ben is a következő híradás jelent meg:

— Az ismeretlen helyre távozott dr. Rupp Géza budapesti ügyvédi irodája részére gondnokká dr. Christian Géza budapesti ügyvéd, az előzetes letartóztatásba helyezett dr. Világossy József budapesti ügyvédi irodája részére gondnokká Hets Ödön budapesti ügyvéd rendeltetett ki.

— Megjött a mama. Vagy hat hét előtt történt, amikor meg is írtuk, hogy megjelent a rendőrségen Haraszkievics Károly joghallgató s bejelentette, hogy édesanyja Haraszkievics Józsefné, született Csermák Magda eltűnt Damjanich-utca 44. számú lakásukról. Vele egyidőben tűnt el a nevelőjük, Mayer Frigyes huszonhat éves nyelvmester is. Hogy volt összefüggés a két eltűnés között, azt a feljelentő nem állítja teljes határozottsággal, megjegyezte azonban, hogy anyja egy tizenkétézer koronás örökséget ment Prágába felvenni. Fel is vette és a prágai rokonság levelei szerint vissza is utazott Budapestre. Ez azonban csak a prágaiak szerint történt így, valójában Haraszkievicsné Mayer Frigyes oldalán előbb Bécsbe utazott, azután több külföldi városban mulatott. Az asszony aztán tegnap egyszerre csak betoppant az elhagyott otthonba. Még mindig Mayer Frigyes oldalán, aki híven kitartott mellette. Hogy milyen zajos volt a fogadtatás, az nem került nyilvánosságra, de Mayer Frigyes nyelvmester megjelent a rendőrségen és bevallotta, hogy együtt szöktek meg Prágába, ott felvettek az örökségből hateres koronát. Innen Bécsbe utaztak, ahol egy hétig tartózkodtak. Közben kezdett fogyni a pénz és ezzel kapcsolatban kísérőjét meguntta és szakítani akart vele. Erre elhatározták, hogy visszamennek Budapestre. Az asszony hazament az övéhez, Mayer munka után látott. Most azután megtudta, hogy Haraszkievicsék, a férj és a fiu, boszút forralnak ellene, revolverrel keresik és üldözik. Mayer vallomása alapján a rendőrség kihallgatta Haraszkievicséket, akik tagadták, mintha le akarnának számolni Mayerrel.

— **Dinamittal dolgozó rablók.** Csikszederáról írják, hogy e hó 10-én éjjel Csikszentdomokoson eddig ismeretlen tettesek a község tulajdonát képező vasszekrényből 2069 koronát elraboltak és munkájuk végeztével dinamittal tettek a szekrénybe, mely még az éj folyamán felrobbant, a szekrényt iszonyu erővel széthányta és a község házáat is jelentékenyen megrongálta. A megindított nyomozások eddig még semmi eredményre se vezettek és még azt sem tudták megállapítani, miképen férközték a tettesek a pénzszekrényhez.

— **Repülőverseny az Alpeseken át.** Milánóból jelentik, hogy ott az idén szeptemberben nemzetközi repülőversenyeket tartanak, amelyek különösen azért lesznek érdekesek, mert a versenyző aviatikusok számára alkalom nyílik egy érdekes bravur végrehvitelére: az *Alpeseke egyik hágóján való átrepülésre.* A repülőverseny intézősége ugyanis száz ezer lírát tűzött ki jutalomdíjjal annak az aviatikusnak, aki az Alpeseken — valószínűleg a Simplon fölött — átröpül. Az aviatikusoknak — ha a Simplon-hágót választják — a launeni mezőn kellene felszállni és a Saltine-völgy felett haladva, a Simplon-hágó felett átröpülni, Domodossolán és a Maggiore-tavon át Milánóba kellene leszállania. Az utnak az első fele aligha jár majd nagy nehézségekkel, azonban már a Simplon felett nehezebb lesz az aviatikus feladata, mert a Simplon tulsó oldalára érve, sokkal hosszabb uton át kell neki repülnie és pedig két meredek sziklahasadék között. A Simplon körülben ez esetben megfigyelő állomás lesz, hol időnkint a szél irányról adnak egy Brigbe, mint Domodossolába értesítést. A hágó átröpülésére a vállalkozó aviatikusoknak mindössze huszonnégy órányi időt engednek és csak akkor kapja meg az első aviatikus, akinek ez a repülés sikerül, a díjat, hogyha a Simplonon, Domodossolában, Pontetocóban és Aronában levő ellenőrző állomásokat is érinti repülése közben. A „Corriera della Sera” jelentése szerint azonban arra nézve még nincsen végleges megállapítás, hogy az Alpeseken át-átrepülés a Simplonon keresztül történik-e. Meglehet ugyanis, hogy az aviatikai verseny intézősége a Mont Cenis, vagy pedig a Splugen-hágót alkalmasabbnak fogja erre a célra találni.

— **Gyilkosság a szinpadon.** Mantovában Olga Botti nevű színésznő meggyilkolta a veltélytársnőjét, Cesarina Sanatit. Az utóbbi éppen az öltözőjében készült a szerepére, amikor a kolléganője benyitott hozzá és szó nélkül nekimentva tőrrel leszúrta. Cesarina Sanati, csak annyit tudott mondani, hogy:

— Igazad van, vétkes vagyok! — azután halva rogyott össze. Cesarina Sanatinak hosszabb idő óta viszonya volt Olga Botti férjével.

— **Viharban pusztult aranykeresők.** Mint annakidején megírtuk, 1909. szeptemberében egy német *Damköhler* nevű aranykeresőt, akihez egy szintén német *Oldörp* nevű földbirtokos csatlakozott, meggyilkolták az afrikai Markham folyó (német Uguinea) közelében a benszüllötték éppen akkor, amikor ráakadt egy aranyban igen gazdag vidékre. Kísérő társa, Oldörp, akit akkor a benszüllötték szintén igen súlyosan megbeszítették, nagy viszontagságok után emelkedett a benszüllötték elől és a Markham folyón egy tutajra ülve, emelkedett a Huon-öbölbe, amelynek a partján egy német gyarmat van. Itt azután meggyógyulván, útra expedíciót szervezett és visszaindult a Huon-öböl partjai mellett haladva, hajón arra a vidékre, ahol az aranytartalmu telepekre Damköhlerrel együtt ráakadt. Mint azonban egy Berlinbe érkezett újságnevei jelentés hírül hozza, azt a kis hajót, amelyeken elindultak a Huon-öbölben vihar érte el a rajta levő aranykeresők az április 13. és 14-ike közötti éjjel beleveszték a tengerbe egynéhány benszüllött szolgáló kivételével, akik csak a hajó roncsaiba kapaszkodva tudtak megmenekülni.

— **Orosz panamák.** Pétervárról jelentik: *Detjulin* szenátor, akit a kormány a kiewi intendatúrának és várák gazdasági kezelésének revíziójával bízott meg, befejezte a vizsgálatot. A szenátor ugyszólván kivétel nélkül fegyelmi eljárást rendel el a kiewi katonai intendatúra minden hivatalnoka ellen. Összesen 46 tisztet, közöttük két altábornagyot és 18 magasabb tisztet vont felelősségre. — Azok a szenátorok, akiket a kormány revízióval bízott meg, legközelebb közös tanácskozást fognak tartani, hogy szervezzék országwide az általános vizsgálatot.

— **Hirtelen halál.** Fritz József 64 éves könyvkötő a Váci-ut egyik félreeső helyén hirtelen megszédült és holtan rogyott össze. Szívszélhűdés ölte meg. Holttestét a bonczani intézetbe vitték.

— **A brünni nagy munkáskizárás.** Nemcsak a budapesti munkásság forrong. A nagy iparüző Brünn városban is kiűzték a munkaadók és munkások között a harc. A brünni szövőgyárosok szövetsége elhatározta, hogy kizárja munkásait, mert azok szolidaritást vállaltak a sztrájkoló tisztító munkásokkal. A gyárak egy része már tegnap megkezdte a kizárást, másik részük ma és holnap bocsátja el munkásait. A kizárás harmincezer munkást érint. A munkások azt mondják, hogy megnyugvással és bizalommal várják a harc végét, mert a sztrájkpénztárban elegendő pénz áll rendelkezésükre.

— **Életmentő honvédenész.** Szegedi levelezőnk írja, hogy szerdán éjjel egy óra tájban a csongrádi sugárút egyik házában kigyuladt a sertésöl, melyről a tűz átcapott a szomszédos lakóház tetejére és azt teljesen elhamvasztotta. Az égő házban, mely Adók Istvánné tulajdona, Pomázy István honvédhuzár kezelő-százados lakott öttágy családjával és a tűz keletkezésekor a házban már mindenki aludt. Rausch Miklós honvédenészszakaszvezető, aki éppen arra járt, észrevette a tüzet, fellármázta a lakókat, berohant az égő épületbe és rendkívüli lélekjelenléttel kimentette a százados három gyermekét. A háztető és Pomázy százados butorainak nagyrésze a tűz áldozata lett.

— **Szegeny elől a halálba.** Ujaradon csütörtökön Gehl Ferencz jómódu gazda a Marosba ugrott és holttestét ugyanaznap este kifogták. Gehl Ferencz harminczéves, ujaradi gazda fiatal feleségével és két kicsi gyermekével már évek óta a legnagyobb megelégedettségben és jómódban élt, mert tekintélyes magánvagyonra volt. Annai nagyobb szenzációt keltett tehát, mikor a községben már egy hét előtt megindult szóbeszéd utján a csendőrség tolvajlások miatt megindította ellene a nyomozást. Különböző mezőgazdasági eszközöket és tárgyakat találtak nála, amelyek lopásból származtak. Mikor a bizonyítékok már mind együtt voltak, a csendőrség meg akarta tenni a fejjelentést az ügyészségnek. Gehl Ferencz ekkor szegényében és a büntetéstől való félelem miatt csütörtökön reggel a Marosba ugrott.

— **Szöke ügyvéd irodája.** Megírtuk, hogy a gyilkos Szöke Jenő ügyvéd három nappal ezelőtt börtönőreinek fedezete alatt Szécsénybe ment. Irodáját adta át dr. *Seidner* Mór rimaszombati ügyvédnek. Az átadás ma fejeződött be és Szöket börtönőrei visszakísérik Balassagyarmatra. Szöke tudvalevőleg ügyvédje dr. *Felédi* utján felebbezett a vizsgálóbíró letartóztatást elrendelő végzése ellen a vádtanácsához és felebezésében kijelentette, hogy hajlandó olyan összegű kaucziót letenni, amilyent a vádtanács kíván. Döntés még nem történt, de Balassagyarmaton azt hiszik, hogy Szöket a közeli napokban szabadlábra helyezik.

— **Siketnémák felvétele.** A siketnémák budapesti öfz. intézetének I. osztályában a jövő tavárra több növendékét vesznek fel. Felvételt nyernek első sorban a székesfehérvárosban és a soroszdé falvakban élő, teljesen siketnéma, részben hallással és némi beszédmaradvánnyal bíró (később megsiketült) gyermekek. A szegénysorsuk a képzés idejére eltartási és utiszolgálati kaphatnak az intézettől. Másodszor az ország távolabbi részeiből is felvétetnek olyan, a fentiekhez hasonló fogyatékoságban szenvedő gyermekek, akiknek csekély eltartási díjait egészben vagy részben biztosítják a hozzátartozók, vagy akik segélydíjra érdemesek. Felsőbb osztályokba való felvételért is lehet folyamodni. Csak a július 25-ig beküldött folyamodványok vétetnek figyelembe. Érdeklődőnek díjtalanul küld felvételi nyomtatványokat az intézet: VIII., Mosonyi-u. S. sz. alatt működő igazgatósága.

— **Eltűnt a kis bönne.** Vacsulik Margit csinos huszonegy esztendőes leány volt. Mint sok más szegény leány, hogy megélhetését biztosítsa, elment gyermekek mellé nevelőnőnek, bönnek. A sápadt arcu, szökehajú leány a Szivuteza 69. számú házában kapott alkalmazást. Nem volt valami jó dolga, aztán a szive is megszűnt, végül pedig eltűnt. Még most se tért vissza. Bejelentették az esetet a rendőrségnek, amely most keresi.

— **Házasság.** Schwarz Mór eljegyezte Róth Mór leányát, Elzát Budapesten. *Loschütz* Szerén és *Schütz* Lajos f. hó 21-én a doroszlói izr. templomban tartják esküvőjüket. *Löffler* Sámson, a váci szövő- és kötőgyár tisztviselője eljegyezte *Csillag* Irénkét Budapesten.

— **Fegyelmi Vojtháné ellen.** Szegedről írják: A Haverda-pör egyik szereplőjének, *Vojtha* Antalnak a felesége, aki a nagy pörnek legrokonszenvebb tanúja volt, tudvalevően Hódmezővásárhelyen lakik, ahol városi övönő. Az utóbbi időben a vezetése alatt álló ovoda körül nagyobb szabálytalanságoknak jöttek a nyomára. *Scossa* Dezső szegedi kir. tanfelügyelő jelentése alapján a közigazgatási bizottság tegnap tartott ülésén elrendelte Vojtha Antalné ellen a fegyelmi vizsgálat folyamatba tetelét. A közigazgatási bizottságnak ez a határozata mindenfelé nagy feltűnést keltett. Vojthánét igen becsületes, komoly asszonynak ismerték és így nagy az érdeklődés a fegyelmi vizsgálat eredménye iránt.

— **Rejtélyes haláleset a hajón.** A csütörtökön reggel Budapestre Bajára érkezett „Karl-Ludwig” nevű személyszállító hajón rejtélyes eset történt. Mikor a hajó Baján kikötött, a hajó parancsnoka jelentést tett a rendőrségnek, hogy *Rojtos* István matróz, aki Domborig váltott jegyet egy kabinban felakasztotta magát. A rendőrség által megindított vizsgálat kiderítette, hogy *Rojtos* István, akinek öngyilkosságát már Domboriban észrevették, azért zárták a kabinba, mert a hajón nagy botrányt csapott és nem tudták örült-e vagy részeg. Domboriban azért nem jelentették az esetet, mert sokáig kellett volna a szolgabíróra várni. A hajó, melynek reggel hatkor kellett volna Bajáról indulni, a vizsgálat miatt csak féltizenegyre indult tovább, de a vizsgálatot tovább is folytatják, mert az öngyilkos hulláján külérőszak nyomai is látszottak és a becsukás okát sem lehetett határozottan megállapítani.

— **Párbajozó fegyenczek.** Olaszországban a chavignanai fegyházban két fegyenc összeveszett. Szereztek törököt, a falakon „*kikopogatták*” társaiknak, választottak párbajsegédeket és a reggeli sétán az udvaron kiálltak. Annak rendje és módja szerint megvívta a párbajt. Az egyik fegyencnek tüdejét járta át ellenfelének türe. Holtan terült el. A fegyenc-párbajsegédek azután a lovagiaság szabályai szerint befejezték jelentették ki az ügyet.

— **Szökevény rabok.** A kecskeméti ügyészség hivatalos helyiségéből megszökött Bagossy Ferencz fogoly, sikksztás miatt letartóztatott 33 éves volt posta- és távirótitizt. Valószínűleg Budapesten át szökik. — Ragyárokrovszki József pénzlöpés miatt elfogott cigány, mialatt a ráczkevei csendőr kíséerte, a robogó vonatról Kiskunfélegyháza vasuti állomása után legurott és megszökött. A csendőrség körözi őket.

— **Kettős öngyilkossági kísérlet.** Ma este háromnegyed kilenc órakor a Szilágyi Dezső-téri propálarállomáson készült kikötni az „Ujpest” nevű hajó, amikor egy husz év körüli fiatalember izgatottan revolvért rántott. Kétszer magára lött, aztán a Dunába vetette magát. *Tóts* Lipót napszámos egy csolnokon utána-evezett és kimentette. Kiderült, hogy *Török* János joghallgató, aki összeveszett szüleiével, akiknek Damjanich-uteza 50 szám alatti lakását öngyilkossági szándékkal hagyta oda. Atyját *Toch* Adólfot értesítették az esetről. Fiát a Herzel-szabó-riumba vitette. *Török* a balkarján szenvedett többszörű sérülést.

— **Eltűnt élet.** A debreczeni büntető osztály fogházában ma felakasztotta magát Biriányi Anna 22 éves leány. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy a leány igen elékelő családból származott, de szülei elhaltak és hozzátartozói a nevelését elhanyagolták és ezért tévedt a bűn útjára. A leányt örökre kitiltották Debreczenből és amiért tegnap ismét visszatért, tizenöt napi elzárásra ítélték, ezért ma öngyilkosságot követett el. Holttestét beszállították a közökházba s onnan temetik el, minthogy más városban lakó rokonai tudni sem akának róla.

— **Apacheok vakmerő támadása.** Valóságos ütökötet vívott tegnap a párisi rendőrség az egyik külvárosban az apacheokkal. Délután ugyanis a külváros lakóit egy egész tucat apache verte fel nyugalmából. A gonoszterők lövöldözni kezdtek, mire a rendőrszem rendre intette őket. Az apacheok erre megtámadták a rendőrt, akinek vészjelzésére csakhamar több társa segítségére sietett és így megszabadult a veszélyes helyzetéből. Az apacheok közül nem sikerült elfogni egyet se.

— **Terjed a hastífusz.** A hivatalos jelentés szerint ujabban 26 hasi hágmáz megbetegedés fordult elő a fővárosban. A tisztifőorvos értekezletre hívta össze a kerületi tisztiorvosokat, hogy megbeszélje velük a betegség körül követendő eljárásokat. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy minden kerületnek egy tisztiorvosa kizárólag csak a tifuszra vonatkozó teendőket végzi és felülvizsgálja az összes piacokat és élelmiszereket. Kérdés hogy ezzel megszűnik-e a vész. Mindenesetre a fővárosnak erősebben kellene fellépnie azok ellen, akik hamisítják az élelmiszereket. A tisztifőorvos csak a tejben látja a baj okát, amit fertőzött kutyával mérgeznek meg, de hol van még a többi élelmiszerhamisító, akik a hatóságok szemelátára, nyílt piacon — Lehel-téren és a Garai-téren — árulják a maguk rothadt, mérges portékájukat. Nemesak a tejet, de ezeket a piacokat is meg kell vizsgálni és nemesak egy-két vásárfelügyelővel, akiket ezek a halálárusok kijátszanak, hanem állandó felügyeletet kell tartani rendkívüli bizottságokkal. A szegény ember csesőbb élelmiszere minden kritikán aluli és a beállott hőemelkedés folytán még romlottabb, mint hetekkel ezelőtt. Az ugynevezett „hideg piacok“ az apróbb hentesek, mézárusok, hal- és sajtkereskedők és laczkonyhák „hulladékaik“ árusítják. Ezekről a helyekről rettenetes dolgok jutnak a szegény emberek gyomrába. Büdös paczal, borjulás és kocsenyacsont, ugyanilyen undok halak — „frissek“ és „konzerváltak“ — penetrikus, felbomlott sajt, turhulladékok, rothadt husok, gyümölcsök, uborkák stb. stb.: ez ennek a piacnak portékája. Pokoli mérgek ezek tél idején is, de még inkább most, 25—27 fokos meleg időben. És nincs, aki az árusításukat hatékonyan ellenőrizné és megakadályozná. Dr. Szomjas Lajos földművelésügyi miniszteri tanácsos, a főváros élelmiszer-piacainak ellenőrzéséről elmondta, hogy az élelmiszereket ellenőrizni a főváros dolga és természetesen nem a miniszteriumé. Nem mondom, hogy a főváros illetékes ügyosztályai ezt a dolgot hanyagul végzik, de viszont bizonyos, hogy az élelmiszerellenőrzésnek mentül szigorubbak kell lennie máskor is, hát még járvány idején. Azért semmi olyan gondolat elöl elzárkózni nem szabad, amely ezt az ellenőrzést még szigorubbá kívánja tenni, éppen azért, mert bármily szigorú is az ellenőrzés, elég szíj oru nem lehet soha! Ha törvényt is hoznak, az élelmiszerhamisítók már holnapra kijátszák. De bizonyos, hogy a vásárfelügyelők egymagukban nem elegendők, már csak azért sem, mert lehet ugyan a hamisítók elismerésében még nagyobb rutinjuk, mint akár egy tanult vegyésznek, de végtére mégis csak emberek, emberek és — megvesztegethetők. Elképzelem ugyan, hogy egyik elárúsító rovására nem mernek a másiknak kedvezni — ez az ő ellenőrzésük — de kérdés, ellenőrzésnek elég-e ez, és az ügyosztály lelkiismeretét kielégítő-e, amikor a városban járvány van.

— **Titokzatos vasuti tolvajlás.** A napokban egy berlini előkelő és gazdag hölgy utazott Brüsszelbe, hogy az ottani világkiállítást megnézze. Becsomagoltatott a bőröndjébe igen sok értékes dolgot is és feladta a bőröndöt podgyásznak Brüsszelbe. Amikor az urhölgy a belga fővárosba ért és a bőröndöt a hoteljébe akarta hozatni, az állomáson vámulva látta, hogy a bőrönd fel van vágva és minden értékes tárgy hiányzik belőle. A vizsgálatot megindították.

— **Váltóhamisító szabó.** A rendőrség körözölevélet bocsátott ki Schön Dezső ellen, aki Budapesten egy 1285 koronáról szóló váltóra Weiszberg Mór kibocsátói aláírását ráhamisította, a váltót leszámoltatta és a pénzt zsebreavágta. A magánokmányhamisító megszökött. Személyleírása: születési helye Budapest, kora 31 éves, vallása izr., állapota nős, foglalkozása szabó, nagysága és testalkata közepes, arca hosszú, haja vörösen barna, szemöldöke barna, szeme barna, orra és szája rendes, fogai épek, bajusza és szakálla vöröses.

— **Összegett öngyilkos.** Nyiregyházán Soltész Ferenc géplakatos anyja sirján ma agyonlőtte magát. Ruhája a lövéstől tüzet fogott és teste félig elégett. Soltész előzőleg négy napig ivott és hátrahagyott levelében feleségét okolja az öngyilkosságáért.

— **Robbanás egy angol hadihajón.** Londonból jelentik, hogy a Sully elsőosztályú cirkálóhajón hadgyakorlat közben kazánrobbanás történt. Öt tengerész súlyosan megsérült. A Sully tegnap este a kikötőbe vitte a sebesülteket, akik közül utközön az egyik meghalt.

— **Puska a gyermek kezében.** Szolnokon Hommer Lajos Máv. hivatalnok egy flóbert-puskát adott át Czakó Nagy Lajos 11 éves paraszt fiúnak azzal az utasítással, hogy távolléte alatt a galambokat üldöző macskákat riaszssa el. A fiu az udvarban lövöldözni kezdett és véletlenül fölbölte az udvarba lépő Kanyó János 8 éves játszótársát, aki pár órai szenvedés után meghalt. A vizsgálat megindult.

— **Merénylet az üzletben.** Drezdából jelentik nekünk: Vrán István magyarországi hivatalosolga ma délután egy üzletben meg akarta ölni féltékenységéből kedvesét, aki az illető boltban elárúsító. A hivatalosolga háromszor lőtt. Az egyik golyó a leányt czombján sebesítette meg, a másik a kereskedőt felső karján érte, a harmadik pedig könnyebben sértett meg egy bevásárló asszonyt. Vrán azután föbe akarta löni önmagát, de a revolver csütörtököt mondott. A merénylet elfogták.

— **Tolvajok — betörők.** A kaposvári rendőrség megkeresése szerint Simon Miklós tanár, ottani lakos kárára betörés útján a napokban elloptak egy 12 személyes ezüst evőeszköz-készletet, egy arany mellűt 3 igaz gyönggyel, ruhát és cipőket. — Összesen 1000 korona értékben. A kassai rendőrség megkeresése szerint az ottani Fleischer és Schweiger vaskereskedő cég kárára betörés útján elloptak 2414 korona készpénzt. — Golczovszki Julia Újpest, Kemény Gusztáv-utca 1. sz. alatt levő lakásából besurranás útján elloptak egy hosszú szemékből összállított arany nyakláncot, egy négyzögalekú fényképtartót függővel. Kár 84 korona. — Vercz Ferenc Újpest, Árpád-ut 123. számú lakásáról a napokban éjjel bemászás útján elloptak egy 150 korona értékű kerékpárt. — Bencsny Károly kereskedő VII. kerület Rákóczi-ut 23. szám alatti üzletébe álkules segítségével 100 korona készpénzt elloptak.

— **Rablás, vagy mese.** A Gyáli-ut melletti erdőben eszméletlen állapotban találták Pleskó János ötvenöt éves tót napszámót, akit bevitték a Szent István-kórházba. Öt eszméletét visszanyerte, elmondta, hogy az erdőben ismeretlen tettesek mérges altatóval elkábították és 1800 korona készpénzt és óráját, láncját elrabolták. A detektívek megállapították, hogy Pleskó a László-tér 19. szám alatt lakott, onnan el kellett mennie, mert a lakást fizetni nem tudta, három hónap óta foglalkozás és kereset nélkül van. Ennek dacára megmarad állítása mellett, hogy kirabolták.

— **Labori Miklós** fotóművész négy heti tanulmányra külföldre utazott. Műterme ezen idő alatt zárva maradt.

— **Henry-cirkusz.** Hosszu idő és nagy világhír után újból Budapestre jön a híres Henry-cirkusz. Ezelőtt 11 évvel volt nálunk legutoljára. Akkoriban ez a vállalat még új volt és kicsi, nagyon szerény határok között mozgott és mégis már akkor láttuk Henry igazgatóban a tehetséget, már akkor meg volt benne a képesség a cirkuszművészet terén naggot, fenomenálisat alkotatni. Csodával határos ez a páratlan vasakarát és kitartás, mely akkor mutatkozott benne és mi, kik akkor személyesen érintkeztünk vele, tudtuk előre, láttuk, hogy Henry igazgató rendkívüli és fényes jövő előtt áll. Most terveinek legnagyobb részét megvalósította, célját elérte, az egész kontinens ismertebb utazó cirkuszvállalatai között az első helyen áll és személyzete, mely fáradhatatlan kulturálmunka leutazásában büszkeséggel tekint fel főnökére, Henry igazgatóra, a színés porondjátékok reformátorára. Ha valahol, úgy a Henry-cirkuszban érvényesül a közmondás: Variatio delectat! A lódomitás nonplusulája, amit a Henry-cirkusz műlovarjai végeznek a szabad lódomitás iskola Pannau és jockey-lovaglás terén. Az igazgató sohasem nyugó szellemével érte a módját annak, miként lehet a cirkusz látogatóinak érdeklődését esztől-esztől mindig újabb és újabb, folyton változ és érdekesítő mutatványokkal lebilincselni és fokozni. A Henry-cirkusz budapesti vendégzereplése csak nagyon rövid ideig tart, július 23-án reggel érkezik és már este 8 órakor megkezdik fényes megnyitó előadását amerikai rendszer szerint a Rudolf-téren, (a Margithid pesti hídfőnél) épült hatalmas sátorvárosához hasonló telepen.

— **A veszekedés életuntja.** Sztaskó Jakabné, Garzsek Zsuzsanna, rispabugyei (Liptómezeje) születésű, 54 éves, róm. kath. vallású, férjes napszámós nő nem jól élt a férjével, folyton civakodtak. Az asszony végre is megunt a veszekedést és VIII. ker., Kálvária-utca 19., földszint 12. sz. alatti lakásáról eltávozott és azóta eltűnt. Az asztalon egy levélre felírva a következőket hagyta: Isten veled, nem bántsz engem többet. Ez a férjének szólt. A rendőrség keresi.

— **Öngyilkos öreg emberek.** Kovács Pál és Juhász Imre maki gazdák megunva az öregségükkel járó bajokat, az éjjel mindketten öngyilkossági szándékból a kutba ugrottak. Juhász Imre tarisznyát tett nyakába, amelyet megrakott kövekkel, csak hogy halála sikerüljön.

— **Tolvaj takarítónő.** Ujvári Józsefné, szül. Heisler Emilia takarítónő alaposan visszaélt dr. Preisch Kornélné bizalmával. Meglopota asszonyát, aztán megszökött. A rendőrség a következő szeméyleírással nyomozza a budapesti születésű asszonyt: kora 30 éves, férjes, takarítónő, hentessegéd neje, nagysága közép, testalkata nyulánk, arca szögletes, arczszíne egészséges, haja barnás, szemöldöke barnás, szeme sárgás barna, orra hegyes, szája rendes, felső sorban sok foga hiányzik. Különös ismertető jele: jobb füle közepe körül ez arcon egy buzaszemnyi bőrkivés.

— **Bemutakozások a Bekefő-cirkuszban.** Daczára annak, hogy a júliusi műsornak óriási sikere volt, Bekefő igazgató megtoldotta négy új számmal. Mind a négy nagyon tetszett. *Bartoni Jack*, nagy központi ketrecben hat orosziant, két tigrisdogot, egy ponniovat és egy bájos táncosleányt hoz a manézsa. *Bartoni Jack* ma egyike a legismertebb vadállatidomítónak, aki még sohasem járt Budapesten. Valmerő, életveszélyes, de szép mutatványának nagy sikere volt. Budapesten különben is szeretik a hajmeresztő mutatványokat. Ugyancsak hajmeresztő a *Niagara Brothers* mutatványa. A cirkusz legtehetősebb, toronykötelen mutatják be bannulatos ügyességüket. Ilyen mutatvány cirkuszban még egyáltalán nem volt látható. Óriási tapsot kapott a 6 Ádám, esinos fiúk és szép leányok bannulatos erőtmutatványa és határozottan művészi produkció. *Romani* zenecsofádása. Mindezeneken felül itt maradt a teljes júliusi műsor és benne Budapest kedvence, *Prince Charles*, a csodamajom, melynek ez alkalommal is sokat nevetett és sokat tapsolt a cirkuszt az utolsó helyig megtöltött közönség. Ma, vasárnap két előadást tartanak, a délutánban is a teljes műsor *Prince Charles* és az oroszlanok.

— **Holttest a kutban.** Ujvidéken e hó 13-án a selyemgyár melletti kutban egy ismeretlen férfi holttestét találtak. A rendőrségnek ma sikerült megállapítani az illető személyazonosságát. Az öngyilkos Zidarevics Dániel 75 éves szabadkai ácsmester. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Egy veszedelmes lélekkufárnó.** A nyiregyházi esendőrség letartóztatta Gatyás Zsuzsanna kerítőnőt éppen abban a percben, amikor tíz fiatal leányt akart vasutra ültetni és a külföldre importalni. Megállapították, hogy évek óta üzi a kerítést és különösen Angliába szállit leányokat.

— **Eltűntek.** Better Ignác, faügynök, VII. ker., Rákóczi-ut 82. sz. alatti lakásáról eltűnt. — *Petrich Béla*, budapesti születésű, 14 éves lakostanonez mult hó 26-án Bácsböl eltávozott és azóta eltűnt. Azt emlegette, hogy Budapestre utazik szüleihez. — *Monaszny Antal* 76 éves nyug. máv. hivatalosolga I. ker., Attila-utca 79. sz. alatti lakásáról eltűnt. — *Porubek György* 36 éves vasöntő Hungária-körut 91. sz. alatti lakásáról eltűnt. — *Pincze Ferenc* 17 éves körmives tanonez mesterétől, Rákospalotáról Károlyi-utca 2. sz. alól eltűnt. — *Klacska József* 46 éves kertész X., Gyömrői-uton levő téglagyárból eltűnt. — *Kovács (Kohn) Henrik* 26 éves cipész VII., Petérdy-u. 11-a. sz. alatti lakásáról eltűnt. — *Kiss Lajos* 32 éves hivatalosolga V., Báthory-u. 9. sz. alatti lakásáról eltűnt. — *Fábián István* 16 éves cipésztanonez mesterétől, Újpestről, István-ut 10. sz. alól eltűnt. — *Pavelka Mihály* VIII., Losonczy-utca 8. sz. alatti lakásáról eltűnt. — *Király Erzsébet* 13 éves eseléd áprilisban gazdjától IX., Ernő-utca 28. sz. alól eltávozott és azóta eltűnt. — *Verhoff János* 14 éves napszámós születésű Újpestről, Ó-u. 17. sz. a lakásáról eltűnt. — *Zaradu Lászlóné*, szül. Tóth Matild V., Tisza-utca 5. sz. alatti lakásáról eltűnt. Elmebajos, énekelve jár. — *Szabó Vilmo* 18 éves, Rákosszentmihályról eltűnt. — *Biró Ferenc* Ibrányból eltávozott és azóta eltűnt. Állítólag Budapestre utazott. — *Mészáros Pál* 46 éves állomásfelügyelő II., Margit-u. 13. sz. alatti lakásáról eltűnt. — *Andrácsik János* 13 éves, I. osztályú gimnáziumi tanuló születésű, Czeglédéről eltűnt. — *Frischa József* 14 éves, születésű VII., Petérdy-u. 12. sz. alól eltűnt. — *Révész Dénes* VIII., Főherceg Sándor-u. 20. sz. alól eltűnt.

— **A Fővárosi Orfeum új idénye** ez évi *augusztus 13-án*, szombaton fog megkezdődni. A közönséget kellemesen fogja meglepni az új körülmény, hogy az Orfeum belső képe egészen új alakot nyer. A nagy-szabású átalakítási munkálatok erősen folytak. *Waldmann Imre* igazgató ezidőszertint külföldi köruton van és Budapesten még sohasem látott, kizárólag elsőrendű különleges számokat szerződött az új idény műsorai számára. Már maga a megnyitó műsor is szenzációs lesz, hát még a többi! A közönség, amely régóta tudatában van annak, hogy a *Fővárosi Orfeum* a continens összes variétéi között nemesak a legjobbak közé tartozik, hanem minden tekintetben szől vezetése alatt is áll, úgy, hogy bármely esti előadását akár iskolásyermekek is végignézhetik, *Waldmann* igazgató működésével a jövő szezonban is teljesen meg lesz elégedve, úgy, mint eddig mindig.

— Véres verekedés. A Gyömrői-ut 63. szám alatti keramiai téglagyárban Török Sándor és Török Antal napszámok összeverekedte Gulyás Károly napszámossal és egy vasdoronggal fejbeverték. A súlyosan sérültet a mentők a Rókus-kórházba szállították.

— Halálozás. Özv. Benjámín Józsefné, szül. Reich Regina asszony életének 80-ik évében tegnap Budapesten elhunyt. A megbőrdögültben Barta Manó, a Pester Lloyd kiadóhivatalának igazgatója és Barta Theofil fővárosi vaskereskedő édesanyját gyászolják. Temetése a hó 18-án, hétfőn délután négy órakor lesz a rákoskeresztúri temető halottasházából.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróvel.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Boh hashajtó a legkellemeőbb, 10 fillér.

x Szolgálatot vélnék teljesíteni, ha felhívjuk a t. olvasónk figyelmét Guttermuth János (Baross-tér 20.) mai hirdetésére. E fogspezialista szájpaddás nélküli fogsorokat a természetes fogaktól meg nem különböztető módon, 10 évi szavatosság mellett készít.

x Felhívom figyelmét azoknak, akiknek csak egy szeme van, hogy sürgős külföldi gyártmányt vásárolni; itthon is készül ez; olyanok, akiknek a szemgolyójuk még megvan, operáció nélkül is kaphatnak Hatschek Bélánál, Budapest, VII., Király-utca 69. földszint 3. sz.

x Az ékszerek árhullámzása gyakran olyan, hogy a régi aranyak, ezüstök néha nagyobb értékűek, mint amikor megvették. Nevezetesen brillánsoknál esik meg ez és így történt, hogy Singer Jakab ékszerkereskedő (Budapest, Király-utca 91. szám, Izabella-utca sarkán) az eladókra igen előnyös árban veszi meg a régi arany-, ezüst- és brillánsékszereket. A czég szolid és kulans eljárását mindenütt kedvezően ismerik.

x Arany csepp. Akik régóta betegeskedtek, akiknek nem használt orvos és patika, nem győznek magasztalni most egy új gyógyszert: a dr. Schöfft-féle Arany cseppeket. Minden gyógymódnál jobb és hatékonyabb néhányszor való használata az Arany cseppnek. Valóságos áldása az az új gyógyszer különösen a vajútlásban és gyomorhajban szenved embereknél. Az Arany csepp ára 2 korona 40 fillér. Kapható Kodnár Dömötör (Budapest, I., Attila-utca 23.) és Török gyógyszeráránál (Budapest, Király-utca 12.)

x Ingyen juthat egy pompás gramofonhoz Szent László Intézet (Budapest 27. Veres Pálné-utca 16.) ingyen gramofon rendszere útján. Kérjen felvilágosítást.

A kivándorlók szigetén.

— Ellis-islandi képek. —

A hazájauott kivándorló, mielőtt lábát Amerika földjére teheti, tartozik magát Ellis-Island szigetén a legszigorubb vizsgálatnak alávetni.

Aki emberismertét bővíteni óhajtja s aki „documents humains“-eket gyűjt, ha csak teheti, látogasson el a newyorki kikötő előtt fekvő gyötrelmes-szigetre.

Ott a tragikum és a komikum minden eleme egymás mellett föllelhető s a világ semmi kaleidoszkopjában se változnak olyan gyorsan a tarka képek, mint a „Detention Room“-ban — a vizsgatartottak termében. A természetüket illetőleg rokon jelenetek nem hasonlítanak egymáshoz. Mindegyik új, mindegyik érdekös és izgató, amint a különös vizsgálatokat vezető bizottság előtt lejátszódott.

Csak hogy e jelenetek hősei a legtrikább esetben voltak tulajdonképpen kivándorlók. De ha az első és a második osztály előkelő utasai kénytelenek akaratlanul e teremben vesztegelni, többnyire valami regény rejlik a dolog mögött.

„Uncle Sam“ mostanság szigoruan őrzi az Újvilág kapuit; detektiveket tart a gőzösökön és kikötőkben s éppen nem kedveli az élet regényeit. Neki a legkedvesebbek a kivándorlók, akiknek szegényes, nyomoruságos élete, szabályos vonalakban vonul végig.

A derék bácsika különösen akkor nyitja ki a szemét, amikor magányos hölgy utazik az első, vagy a második osztály kajútjében. Jól tudja, hogy „odaát“ vannak szülők, akik eltévelyedett leányukat egy amerikai kirándulás útján szeretik lerázni

a nyakukról. Ha a szücske nem egészen kifogástalan, a felügyelőnk és az orvosok tüstént kiküldik, hogy hol székel a bibi és kérelmetlenül visszautasítják a kisasszonyt, mert esetleg terhére lehetne az Egyesült-Államoknak.

Ha a magányos utazónőt Ellis-Islandban várja valaki, mindenekelőtt azt firtatják: ki a várakozó? Ha családtag, rokon, ismert egyéniség, úgy az érkező tüstént folytathatja az útját. Más-különbben megkezdődik a vizsgálat.

Megtörtént, hogy fiatalember hajójegyet küld a kedvesének s repedő szívvel várja őt a kikötőben. A jó Samu bácsi azonban rázza a fejét és amerikaiakra átfordítva mondja:

— Nem oda Buda! Tessék előbb megházasodni!

És ha csak a kisasszony nem akar sarkon fordulva a vén Európába visszatérni, ott nyomban, Ellis-Islandon, ki kell mondania a boldogító „igen“ szót. Ez a ceremónia nem megy ám olyan nehézségen, mint nálunk. Minden „hozzávaló“ együtt van a helyszínen. Szédítő gyorsasággal átlép a hajadoni állapotból a menyecske-főkötő alá. Ne sokat affektáljon és teketóriázzon, mert „time is money“, mondja a mindig siető „Uncle Sam“ és egy-kettőre kimondja a „visszautasító“ határozatot.

Néhány hét előtt történt, hogy egy francia hölgy egy luxuszöcs legdrágább kabinjében érkezett Ellis-Islandba. Gyönyörű teremtés volt, rengeteg elegáns párisi ruhát, gyémántot, csipkét és 10,000 frank készpénzt hozott magával. Megkérdezte, egész nyiltan és gyanútlanul bevallotta, hogy egy bankifju várja, akit még Párisból ismer. Szigoruan vallották, hogy mit akar azzal a reményteljes ifjával? A francia hölgy a gloire-házájában nem ismerte ezt az udvariatlan, nyers, indiszkrét hangot s ólénk, metsző horvágyat kezdett érezni.

Becizálták a bankifjut.

— Ismeri ezt a hölgyet? — kérdezték.

— Hogyne, hogyne! — felelte mohón.

— Feleségül veszi?

— Tessék!?! riadt fel a szeladon ijedten.

— Hogy feleségül veszi-e?

— Feleségül?... Azt éppen nem.

— „Deportation“! — hangzott a határozat.

És a gyönyörű francia hölgy a következő hajóval visszavitte toiletteit, gyémántjait, 10,000 frankját.

A szegény szerelmesek még csak meg sem ölelheték egymást.

Azok a bevándorlók, akik nem utasíthatnak a vizsgálóhatósághoz, csak éppen regisztráltak s azután tovább mehetnek. E czélra a hajólistákból olvassák fel a neveket.

— Besel Antal! hangzott a többek közt.

— Jelen! kiáltott egy még erőteljes öreg ember.

— Hány éves?

— Hetven.

— Mutassa a pénzét.

(Ez ugyanis az első dolog, ami Uncle Sam-et különösen érdekli. Akinek nincs legalább 25 dollárja, szépen visszafordulhat.)

— Nincs pénzem. Felelte az öreg.

— Hogyan, — csodálkozott a hivatalnok — egy ilyen vén ember pénz nélkül oszavrog a világban?

— Dehogy, dehogy, — méltatlankodott az atyafi — az édes apámnál van az egész utipénz.

A hivatalnok majdnem hanyatt esett bámulatában. Ekkor előlépett egy még öregebb, de szintén még elég jókarban levő aggastyán.

— Én vagyok az apja.

— Hány éves?

— A jövő héten leszek 107 éves. Déloroszsországból jövünk és Nebraskába utazunk az unoká-

imhoz, szépunokáimhoz, dédunokáimhoz, akunokáimhoz...

— Elég, elég! — vágott szavába a hivatalnok — mennyi pénze van.

— Négyezeröttszáz dollárom. Tessék, itt van nem adom e kölyök kezébe, mert még nagyon könyelmű és el találná verni.

Hajópusztulások okai.

Budapest, július 16.

Az utolsó időkben oly sokat foglalkoztatták a közvéleményt azok a rettenetes hajókatasztrófák, melyekben annyi rengeteg utas és tengerész, annyi családapa és családfentartó vesztette életét, gyászba borítva ezer és ezer családot. A magyar közönségnek e rettenetes katasztrófáknak csak egy kis töredéknek jön tudomására. Nem tud a közvélemény arról a sok hajópusztulásról, melyek jóformán naponta előfordulnak és a Londonban székelő „Lloyd's“ általános hajóklaszifikáló társulat hirdető tábláján olvashatók.

Elmegy egy gőzhajó utasokkal vagy anélkül pld. Amerikába, elveszti az uton a csavarját és így megfosztva hajtóerejétől, barangol a nagy Óceánon, széltől, áramlattól ide-oda hajtvva, vagy találkozik véletlen egy arra vetődő hajóval és akkor meg van mentve, vagy nem találkozik és akkor rövidesen elpusztul. Csak hónapok múlva lesz a hajó „elvezettnek“ kijelentve. Egy másik gőzhajót érheti az uton pld. tüzbaleset, megég a hajó; vagy pedig fölrobban helytelen kezelés miatt egy kázanja; vagy pedig felrobban rakományának egy része, pld. petroleum, dinamit, puszkapor, benzín, kőszén stb.; vagy pedig reá megy a hajó egy tengeralatti aknára, mint pld. háborus időkben történik és így elsüllyed, vagy pedig nekimegy valamilyen a víz színén uszó, éjjel nem látható dereclitnek (hajóroncs) és nagy léket kap; vagy neki megy uszó jégtábláknak és hegyeknek, melynek következménye rendszeren azonnali süllyedés, vagy valami természeti tüneménynek esik utjába (föld-rengés, tengerrengés) mindezek a balesetek rendszeren a hajó rögtöni pusztulását vonják maguk után, eltűnnek hír nélkül az utasok és a személyzet.

Hónapok múlva jön csak a hozzátartozóknak tudomására az illetékes hatóságok bizonytalan hira, hogy „ismeretlen okokból X. Y. hajó elvezettnek nyilvánítottatik.“

Megtörténik azonban az az eset, hogy a már „meghaltak“ tudott megjelenik, valamilyen szerencsés uton megmenekülhetett és csak ilyen módon tudódik majd ki, a hajó eltűnésének az oka.

Zátonyra, sziklás vagy homokos talajon jutott szép vagy nehéz időben, akkor még nincs elveszve se a hajó, se utasai és legénysége. Vannak mentő- és vontatóhajók, melyek a technika minden vívmányával fel vannak szerelve és ezek segítségével levehetik a hajót a zátonyról és a sekély vízben elsüllyedt hajót búvárok segítségével felemelik és biztonságba helyezik.

Vannak mentőcsónakok, melyek a legnagyobb veszélyben megjelennek, vannak mentőállomások, melyek rakétakészülékkel mentik meg a veszélyben forgó hajótörötteket. Persze megtörténik nem egyszer, hogy mielőtt odaérhet a mentőhajó, elpusztul és roncsokká törik a hajó, persze ilyenkor elveszett mindenki.

Összeülközhet, vagy a vezetőség hibájából, vagy pedig a szerencsétlen körülmények következtében két hajó egymással és ilyenkor mindig az idő, a sérülés és a veszélyben nem forgó, tehát a szerencsésebb hajó mentőintézkedéseitől függ az esetleg süllyedő hajón lévő utasok és személyek megmentése.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

felülmulhatatlan háziszor mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő. Eredeti dobozokban 2 korona.

FŐ SZÉTHOLDÉS.

MOLL A. gyógyszerész, cs. és ktr. udv. száll által Sécso, I., Tuchlauben 9. szám.

Videki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és vadjeggyel ellátott készítményeket kérni.

MOLL-FÉLE SÓSBORSZESZ

a legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban olommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható, MOLL-készítmény kérendő.

Megtörténhet az az eset, hogy összeütközésnél az egyik hajó azon a részen sérül meg, ahol a kazánok fekszenek, ilyenkor rendszeren kazánrobbanás történik, mely persze azonnali súlyedést jelent.

A gőzhajók elpusztulásainak legtöbbszörre zátonyrajutás, vagy összeütközés az oka.

Vitorlás hajóknál azonban már nagyobb szerepet visz az idő, ezek legtöbbszörre a nyílt tengeren pusztulnak el, mert előszeretettel csak ott tartózkodnak és a szárazföldet, ha lehet, kikerülik.

A nagy viharok és orkánok őket rendszeren készen találják, természetes tulajdonságuk pedig az, hogy mindig jobb „tengertállók” mint a gőzhajók.

Megtörténik velük, hogy tulságos bátran vitorláznak és ennek könnyen felfordulás lehet a vége, megtörténhet velük, hogy ennek következtében árbozait elveszti és így irányíthatatlanná válva, a hullámok martalékvá lesznek.

Megtörténhet velük, hogy a fedélzetére szakadó hullámok betörnek és megtöltik a hajóüreget vízzel. Ha nem sikerül bizonyos időben megakadályozni, akkor persze szintén elcsúsznak. Összeütközhetnek ők is, épp úgy mint a gőzhajók, mert kormányzótulajdonságaik nem olyan jók, mint az előbbieké.

Ki vannak a vitorláshajók is téve hasonlókép, mint a gőzhajók, az elemi csapásoknak és hátrányuk az, hogy lassabbak és nincsenek annyi mindenféle modern eszközökkel ellátva, mint az előbbieké.

Elpusztulhatnak tehát a hajók, tűz, robbanás, összeütközés, zátonyrajutás által; széjjeltéphetik a viharos oceán hullámai; zátonyra juthat homokos és sziklás partokon; összeütközhet más hajókkal a tengerész által legrettegettebb időjárásban, a ködben; összeütközhet a víz színén vagy annak színe alatt uszó roncsokkal; összeütközhet éjjel láthatatlan jégtáblákkal és jéghegyekkel; rámehet és kontaktusba jöhet háborus időben könnyelműen elhelyezett vagyis inkább elszórt uszóvá lett tengeri aknákkal; felrobbanhat a rakomány robbanó szerkeket tartalmazó része, elpusztulhat az orkánok, ciklonok, viharok, taifunok rettenetes felforgató erejétől és végleg ismeretlen természetű tüntemények által mint pl. tengerrengés, víztörlés stb.

A legtöbb esetben a természet kegyetlen hatalma az oka ezeknek a szerencsétlenségeknek, de bizony sokszor okoztatnak a parancsnok és tisztjei könnyelműsége által is szerencsétlenségek.

Ezek a tengerészek, ha nem szereznek kellő gyakorlatot, nem bírnak a szükséges hidegvérrel és gyors intézkedési tehetséggel és így nem is teljesen értik a dolgukat, jobb, ha szárazföldön maradnak. A kapitánynak ragaszkodnia kell hajójához és csak a legvégső esetben szabad azt elhagynia; a tengerészbecsület megkívánja tőle, hogy utolsó legyen, aki elhagyja a súlyedő hajó fedélzetét. Sok annyira ragaszkodik hajója deszkájához, hogy inkább elsüllyed vele, sem hogy mentőcsónakjával meneküljön.

Tengerészek között törvény, hogy mindig a legtehetősebbeket mentik meg először. Ha elhangzik a parancs a mentőcsónakok leeresztésére veszélyben, először is a nők és gyermekek, azután az agok következnek.

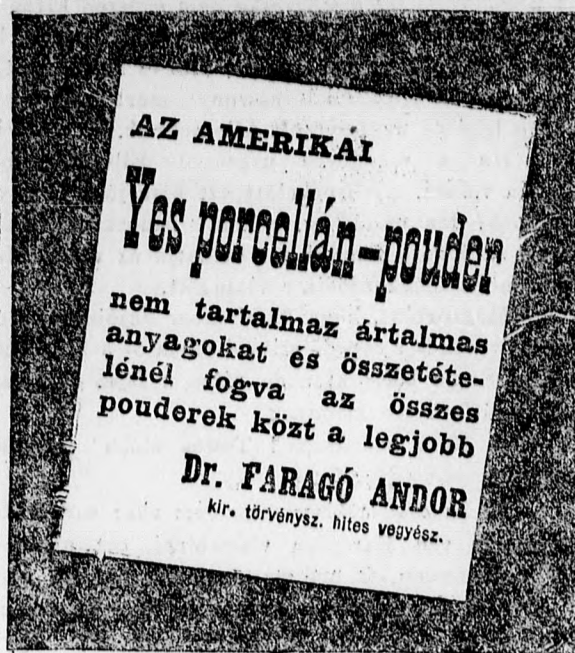
Ha ki nem üt pánik és ha megvan a legénység között a fegyelem, akkor esendben, nyugodtan megtörténhet, hogy csónakba kerül minden utas, ha pedig úgy történik, mint a Bourgogne-franciaia hajónál, akkor elpusztul vele mindenki.

Ezen utóbbi esetről a francia legénység igen csunyán viselkedett, gyilkolt a csónakokban a helyekért, minek az eredménye az lett, hogy elpusztult jóformán a hajón mindenki, a megmenekültek pedig majdnem mind a személyzet tagjaiból voltak.

Sok veszéllyel jár tehát a tengerész élete, de ezeknek is kell lenni, mert kik közvetítenek a világrések közötti forgalmat, ha nem vállalkoznának ezek reá.

Bizonyos tekintetben szép ugyan a tengerész élete, de köszönetlen, nehéz a pályája, küzdelem, nélkülözés és hálátlanság a jutalma.

Bignió Gyula,
hosszújratu hajós-kapitány.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Színházak műsora. A Budai Nyári Színházban hétfőn V. Haraszthy Hermin, a Vigszínház tagjának vendégfellépésével „Az obsitos” című énekes színdarabnak lesz a harmadik előadása. Kedden Puccini „Bohémélet” című nagy operáját adják Budán először, szerdán Bataille Henry „A botrány” című drámája kerül színre. A hét többi napjain „A madarász”, „Az erdőszelény” és „A kis boszorkány” operettek vannak műsoron. — A Városligeti Színházban vasárnap este és a hét minden estjén is a nagyszerű „Mulató Budapest” látványos bohózat kerül színre, melynek eddigi előadásai zsúfolt házak előtt folytak le. A főszerepeket a vidám bohóságban állandóan Kornay Berta, Kovács Mihály és Sarkady Aladár játsszák. Vasárnap délután Kürü Klára és Kovács Mihály fellépésével a „Szerelmes asszonyok” című bájos zenéjű olasz operett van műsoron.

(*) A zalaegerszegi Csányi-szobor. Zalaegerszegen a Csányi-szobor szűrije ma délelőtt ilést tartott s miután a beérkezett 13 pályamű közül egyet sem talált kivételre érdemesnek, szótöbbséggel a hat legjobb művet újabb zárt pályázat elé utalta.

(*) Madame Bonaparte. Bahr Hermann „Josephine” című darabját átengedte Pordos Milosnak, hogy operett szövegévé dolgozza át. A megzenésítést Oberstetter Hans müncheni muzikus végzi. Az operett „Madame Bonaparte” címmel alkalmat a párisi Theatre Lyriqueben kerül bemutatásra.

(*) Új színház Kolozsváron. A kolozsvári színházi életnek nagy eseménye fog lezajlani hétfőn este. Elkor nyitja meg ugyanis dr. Janovics Jenő társulata az Obsitos előadásával Kolozsvár második új közsínházát, amelyet Márkus és Spiegel műépítései tervei szerint építettek a régi faránka helyére. A pompás vasbeton-épület, amely nyáron a színház nyári színházjára, télen pedig Vigadó gyanánt fog szolgálni, több mint félmillió koronába került és a tekintélyes összeg törlesztési részleteit nagy áldozatkészséggel dr. Janovics vállalta magára.

(*) Megjutalmazott színházgató. Polgár Károly, a délvidéki színházgató, akit nemrég a pozsonyi városi színház igazgatójává választottak meg, jutalomban részesült a panaszosai „Gromon” kulturregységet részéről sikeres működéséért. A kulturregységet méltányolva Polgár és derek gárdája művészi törekvéseit, most, hogy befejezte a színházi szezon, megdícsérte a társulatot, az igazgatónak pedig igen szép anyagi jutalmat adományozott.

FŐVÁROS.

(*) Orvosok kinevezése. Dr. Lengyel Lóránt, a VII. kerületi elüljáróságához beosztott ideiglenes tisztit orvost a közgyűlés tisztit orvossá választotta meg. Pótlására a polgármester dr. Pauer Károlyt, a VII. kerületi elüljáróságához tisztit orvosi minőségben áthelyezte, ennek helyébe pedig a tisztit főorvosi hivatalhoz ideiglenes hatósági orvosi minőségben dr. Szinnyey Józsefet nevezte ki. Dr. Barta Gábor, a VIII. kerületi elüljáróságához beosztott ideiglenes tisztit orvost pótlására, aki eddigelé a kerületben hatósági orvosi tennivalókat látott el, a

polgármester ideiglenes hatósági orvossá dr. Bergmann Ignácot nevezte ki.

(*) Új fülgyógyászati osztály. A dunajbóparti közokrházak igazgatósága azt az előterjesztést tette a főváros tanácsának, hogy az új Szent János-kórház területén körülbelül 50—60 beteg befogadására szolgáló fülgyógyászati osztály létesítését határozza el. A tanács a kórházigazgató ez előterjesztéséhez hozzájárult és a fülgyógyászati osztály felállítását elhatározta.

(*) A városi közüzemek. A magyar városok országos kongresszusa a rendezett tanácsu városok kezdeményezésére programjába vette a kommunális üzemek helyes kezelésének és vezetésének tanulmányozását. A kongresszus elnöke a nagyterjedelmű és a városok gazdasági életére rendkívül fontos kérdés tárgyalásának előkészítésére dr. Ripka Ferencet, a Ganz-gyár vezértitkárát, Pasár Istvánt, a miskolci városi vízművek igazgatóját és Baeder Henriket, a temesvári városi villamosvasut igazgatóját kérte fel. A bárom szakférfiu előadói minőségben fogja a városi közüzemek kérdését a kongresszus állandó bizottságában és a magyar városok legközelebbi kongresszusán tárgyalni.

(*) Új fülgyógyászati osztály. A Duna jobbparti közokrházak igazgatósága azt az előterjesztést tette a főváros tanácsának, hogy az új Szent János-kórház területén egy körülbelül 50—60 beteg befogadására szolgáló fülgyógyászati osztály létesítését határozza el. A tanács a kórházigazgató ez előterjesztéséhez hozzájárult és a fülgyógyászati osztály felállítását elhatározta.

(*) Az erkölcsrendészeti vizsgálóintézet ki-helyezése. A közönség köréből több ízben merült föl panasz a miatt, hogy a rendőrség erkölcsrendészeti osztályának vizsgáló-intézete a város kellő közepén, az O-utczában van. Azt a kívánságot hangoztatták, hogy ezt az intézetet helyezték ki valamelyik kórházba. A főváros tanácsa is foglalkozott ezzel a kérdéssel és elhatározta, hogy fölterjesztést intéz a belügyminiszterhez, amelyben kéri, hogy a rendőrségnek erkölcsrendészeti vizsgáló-intézetét a Szent István-kórház közelébe helyezze át.

Nyiltes.

rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KRONSTEINER K.-féle szab. viharálló, szabadalm. mész-homlokzat-festék
50 arnyalatban, kilója 24 fillér és feljebb. Kivite-
dek óta legjobban bevált, utánokhatatlan, egyet-
len egyszerű mázoló-anyag színező-gyott homlok-
zatra. Mintakönyv és árjegyzék ingyen és bérmentve.
CARL KRONSTEINER, Wien, III., Hauptstrasse 120.
Főraktár:
KRAYER E. és Tsa Budapest, V., Váci-ut 34. sz.

Most jelent meg!

HEMOPATIA

A vérgyógyítás és eredményei.

Érdekes, tanulságos népszerű orvosi könyv.

Ára füzve 1 K., diszkötésben 1 K. 60 fill.

Kapható minden könyvkereskedésben
és a szerzőnél: dr. Kovács László orvos.
Budapest, V., Váci-körút 18. sz.

A budai Szt.-Lukácsfürdő

„Nagyszállójában” és „Thermal”-szálloda-
jában szoba teljes ellátással naponként
10 kor-tól feljebb. Minden szoba kilitással
a Dunára. Kénes iszapfürdők és iszapboro-
gatások. Fürdőismertetést díjmentesen küld
Szt.-Lukácsfürdő részv.-társ.

Dr. HARMATH GYULA

TÜDŐBETEGEK gyógyintézete

Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 82. szám.

Tüdő-mellbajok: Asztma, Tuberkulózis I. és II.
stádiumában, vérköpés, tüdőcsúshurut) a legújabb
gyógymódokkal kezeltenek.

Szék-kezelés! Kamara-inhalációk!

Az 5 éve fennálló intézetben kezelt betegek 70 százaléka gyógyul.
Bemutató 12-2 és 2-4-ig.

A Wettenstein-Ambulatorium
 Budapest, 71., Bulyovszky-utca 5.
 és a Dr. Wettenstein-Sanatorium-R-T.
 szanatoriumában Margittigot, Pomáz mellett Pestmegye, a tüdőbetegségek és egyéb tuberkulózisos bajban szenvedők Wettenstein József dr. gyógyszerésze által nyerne gyógykezelést.

EGYESÜLETEK.

(—) A Kárpát-Egyesület közgyűlése. A Magyarországi Kárpát-Egyesület augusztus hó 7-én tartja idei rendes közgyűlését Tátrafüreden. Targysorozat: 1. Elnöki jelentés. 2. Az egyesület 1909. évi zárószámadása, alapítványok kitartása és a számvizsgáló bizottság jelentésének előterjesztése. 3. Az 1911. évi előirányzat és ezzel kapcsolatban az 1911. évi munkaprogramnak előterjesztése. 4. Az osztályok 1909. évi tevékenységi és zárószámadása, valamint 1910. évi előirányzatai. 5. Az egyesületi múzeum 1909. évi jelentése és zárószámadása; 1910. évi előirányzatai. 6. A köpataki tó melletti menedékház építésének ügye. 7. 20 darab „Frigyes főherceg menház-részjegy” kisorsolása. 8. Indítványok.

(—) A magyarországi ref. énekezők egyesülete ma tartotta közgyűlését Hódmezővásárhelyen. A közgyűlésen mintegy nyolcvan jelenlévő tag megválasztotta Nagy Andrást elnökletével. A közgyűlés után a szinkörben monstre-hangverseny rendeztek. A kántorok a város és az egyház vendégei. Vasárnap délután Szentesen templomi hangverseny lesz.

(—) A Fővárosi Tisztviselők és Hivatalnokok Otthona, amely beteggyógyezéssel látja el tagjait, e hó 13-án tartotta dr. Friedrich István tanácsjegyző elnöklésével évi rendes közgyűlését. A napirend letárgyalása után, amelyhez egyhangulag hozzájárult a közgyűlés, megválasztották a választásokat. Elnök lett dr. Friedrich István; alelnökök: Szirmai István, Kecskeméthy Gyula; számvizsgáló Benedek Gusztáv; alszámvizsgáló Szentés Ödön; elnörszék Csillag Gyula; pénztáros Seemann György; titkár Pogány Zsigmond; könyvtáros Nagy Sándor; háznagy Nikolett Géza.

TÖRVÉNYSZÉK.

A Wekerle-kormány sajtópere.

Budapest, július 16.

Közöltük tegnap, hogy a kir. ügyészség vádiratot adott be Habár Mihály hírlapíró ellen a „Wekerle kormány panamája” című röpiratának Apponyi Albert grófra vonatkozó fejezete miatt. Ma délelőtt ugyanezen ügyben négy újabb vádiratot nyújtott be a kir. ügyészség Habár Mihály ellen és pedig ezuttal a röpiratnak azon részei miatt, amelyek gróf Andrássy Gyula volt belügyminiszter, Darányi Ignác volt földmivelségi miniszter és Sztérenyi József volt kereskedelemügyi államtitkár hivatali működését támadják. A négy vádirat terjedelmes megokolással mutat rá a röpirat rágalmozó tényállításaira s a főtárgyalás megtartására ezekben az ügyekben a budapesti büntetőtörvényszék esküdtbírósgát jelöli meg illetékeseinek.

A sorrendben harmadik a kollektív kormány volt belügyminiszterének gróf Andrássy Gyulának sérelmére elkövetett, míg negyedik a Darányi Ignác volt földmivelségi miniszter sérelmére elkövetett rágalmozási ügy. Végül vádat emel az ügyészség a röpirat Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter és Sztérenyi József államtitkár rágalmozó cikkei miatt.

A vádirat mind a három esetben hosszadalmasan ismerteti a rágalmozó állításokat s vádolja Habár Mihályt a Btk. 258. és 261. szakaszába ütköző, a 262. szakasz szerint minősülő és a 270. szakasz utolsó bekezdése és annak 2. pontja szerint felhatalmazásra hivatalból üldözendő rágalmozás és becsületsértés vétsége címén mint szerzőt.

Indokolásában kifejti, hogy a cikkek tényállásai a miniszterek s az államtitkár hivatali kötelességeire vonatkozóan olyanok, hogy valószínűleg esetén ellene fegyelmi, sőt esetleg büntető eljárásra is szolgálhatnának alapul s öt közmegevesztésnek tennék ki.

A cikkek szerzőjéről megnevezett és jelentkező Habár Mihály terhelte a tényállások valódiságát bizonyítani nem tudta, a vizsgálat adataiból pedig azok valótlansága derült ki.

A négyrendbeli rágalmozási sajtóperben az ügyészség a következő tanukat idézte meg:

A gróf Andrássy Gyula sérelmére elkövetett rágalmozási perben a sértetlen kívül Lánosy Leó, Szlatinyi Bélát, dr. Kovács Józsefet és gróf Hadik Jánost.

A Darányi Ignác sérelmére elkövetettben a sértetlen kívül Tervey Imrét, míg a Kossuth-Sztérenyi sérelmére elkövetettben Mauthner Adolfot, Lévy Adolfot, Barabás Bélát, gróf Benyovszky Sándort, Török Emilt, Ludvigh Gyulát, Darvay Károlyt, dr. Darányi Ignácot, Marx Jánost, Stetina Józsefet, Garai Manót, Ábrányi Kornélt, dr. Fodor Jenőt, Brachfeld Emilt, Pallós Ármint, Pallós Ignácot, Krauszhaar Károlyt, Barta Arnoldot, dr. Horváth Lipótot, Tószegi Imrét, Halász Lászlót, Lévai Adolfot, dr. Barabás Bélát, dr. Bedő Albertet, dr. Okolicsányi Lászlót, Babocsay Herment, továbbá sértettek gyanánt Kossuth Ferenc volt minisztert és Sztérenyi József volt államtitkár.

§ Hat új petíció. Ma ismét hat mandátum-támadó kérés érkezett be a Kuriához. Fráter Lőrinc székelyhídi, Heincz Hugó selmeczbányai, Andriacs Tivadar mohácsi, Benyovszky Sándor gróf dunavecsei és Kun Béla hódmezővásárhelyi mandátumának megsemmisítését kéri a petícionálók. A hatodik petíciót a peéri kerületben a pótválasztáson elbukott Markos Gyula hívei adták be, dr. Németh Károly mandátuma ellen. Ezzel együtt ma a petíciók száma ötvenhatra ug.

§ Leleplezett leánykereskedők. Mult évi október havában Török János úvidéki kereskedő és özv. Fried Zsigmondné budapesti varrónő rábeszéltek J. E. és H. E. faczér cselédleányokat, hogy lépjenek be Török József hódmezővásárhelyi kávéházába pincézőkné. A leányok erre hajlandóknak nyilatkoztak, mire Török János táviratilag Budapestre cizálta Török Józsefet, egy hódmezővásárhelyi nyilvános ház tulajdonosát, akit mint kávéháztulajdonost mutattak be a leányoknak. Török József elfogadta a leányokat pincézőkné és elutazott velük. Amikor a leányok Vásárhelyre érkeztek és megtudták, hogy hová viszi őket Török József, feljelentést tettek a kerítő banda ellen. A budapesti törvényszék szüneti tanácsa Dusárdy dr. elnök vezetésével ma tárgyalta ezt a csunya ügyet. A két sértett cselédleány azonban nem jelent meg a tárgyaláson, mire Dushegyi Gyula dr. és Dombóváry Géza dr. védők kérésére a bíróság elnapolta a tárgyalást és a három letartóztatott vádlottat szababonbocsátotta.

§ A Csávolszky-hagyaték esődje. Bécsből jelentik: Az 1909. március 13-án elhunyt Csávolszky Lajos volt orsz. képviselő hagyatéka ellen tudvalevőleg esődeljárást indítottak. A csőd megindítása ellen dr. Koroditz a törvényes örökösök képviselője annak idején kifogást emelt, amelynek a bécsi főtörvényszék a hagyatékban Ausztriában levő részére vonatkozólag helytadott, azzal a megokolással, hogy dr. Blumenthal, aki a csőd megindítását kérte, erre nem volt jogosítva.

§ Rágalmozási pür a talpa miatt. Barabás Béla volt országgyűlési képviselő terjedelmes följelentést tett becsületsértés miatt az aradi járásbírósnál Kintzig János földbirtokos, az aradi munkapárt társelnöke ellen. A följelentett földbirtokos májusban egy politikai gyűlésen beszédet mondott, amelyben arra célzott, hogy Barabás Béla közvetítette az államvasut talpfaszállítását. Barabás följelentésében elpanaszolja, hogy ő mindenkiel jót tett s mégis folyton rágalmozzák.

§ A temesvári takarékpénztár bukása. A temesvári belvárosi takarékpénztár ügyében azt remélték, hogy legalább a betevők pénzét sikerül visszatéríteni, azonban ezen remény meghiúsult, miután, amint most konstatálták, alig maradt e célra 100.000 koronánál több. A takarékpénztár több igazgatósági tagja ellen megindították a büntető eljárást.

SPORT.

Kottingbrunni versenyek.

— Első nap. —

Tizenhárom napos meeting veszi kezdetét vasárnap Kottingbrunban s a Jockey Club égisze alatt folyó versenyek évről-évre első helyen álló sporteseményekkel dicsekedhetnek, mert eltekintve attól, hogy több gazdagon dotált futam van, úgy sikon mint gátakon hároméves és idősebb teljérek számára fentartva, a magasabb régióba tartozó youngster-gárdának is itt nyílik először alkalom a nyilvánosság előtt bemutatkozni, még pedig a Helenenthal-dij-ban, mely konkurrenzia körül fordulnak meg a meeting többi eseményei, egyes rendezéssel beosztva, úgy hogy minden napra esik egy-egy vonzó attrakció, melyek a kiküzdés sorrendjében a következők: Schönau-dij (gátv.), Merkensteini-dij, Kétévesek nagy handicapja, Kottingbrunni urlovasverseny, Császár-dij, Rexidij, Negy kottingbrunni handicap, Schlosspark handicap, Gainfahri-dij, Semmeringidij, Bécs-új helyi handicap és a Schloss-dij (kétéveseknek). Ily gazdag program mellett a legnagyobb siker reményével nézhetünk a meeting elé és az előző évek tapasztalatai után ítélve nem minden alap nélkül.

Áttérve az első nap programjának megbeszélésére, a háromévesek számára fentartott 25.000 korona dotációjú hurdler-konkurrenzciával, a Schönau-dij-jal kell foglalkoznunk, mely futam minden sport iránt érdeklődőnek felkeltheti teljes mértékben az érdeklődését, különösen pedig idén, mert igen jó társaság fog benne találkozni, jóformán egyenlő chance-al, úgy hogy még ma is nyílt kérdésnek mondható a verseny sorsa. Valószínű indulók ezek: Fejedelem (Fries), Locarno (Huxtable), Ammergau (Walkington), Eunice (Vajda), Hion II. (Fejes), Waldspanner (Csompora), Jungfer (?), Tintoretto (Dillon), Avisio (Slina), Whisky vagy Sweet (Clancy), Szózat (Spark). A favorit Fejedelem lett rögtön, midőn a könyvesek oddslistája napvilágot látott s ezt nem mondhatjuk teljesen alap nélkülinek a Falb-mén legutóbbi teljesítményei után, mert oly gyors idősebb lovunktól, mint Nemesis holtversenyt tudott kiejátszokolni s tudott dolog, hogy a flyer lovak lesznek rendezes gáton a leghasználhatóbbak, utána a sorban Waldspanner következik s a rendkívül széles mént különösen az utóbbi napokban pártolják erősen, mert trialjáról mesés hírek kerültek forgalomba és ha tekintetbe vesszük, hogy lovása is elsőrendű lesz, nagy esélyt kell neki itélnünk. Szózat és Whisky szintén elég röviden vannak jegyezve, de míg az előbbi iránt semmiképp sem tudunk felmelegedni, Whisky-t okvetlen az első között várjuk. A többi résztvevő közül még legfeljebb Fejedelem istállótársa: Locarno és Avisio vehető kombinációba. A többi futammal bővebben nem foglalkozunk s ezekben tippeinkre hívjuk fel olvasóink figyelmét.

Jelöltjeink:

- I. Pretzner lov.—Boris.
- II. Bilbah—Carlsake lov.
- III. Waldspanner—Avisio—Whisky.
- IV. Lola—Pirók.
- V. Igor—Boncompagno.
- VI. Off—Caecilus.
- VII. Pretzner lov.—Goldregen.

(—) Tátralomnici versenyek. A szokásos háromnapos meeting vasárnap kezdődik a Tátrában. Semmi jelentőséggel nem bíró futamok vannak mindjárt az első napon s a program még az alagi nivóhoz sem fog közel jutni.

Főszám a megnyitó napon a Senior-verseny mely futamban a pozíciók szerint csak negyven évnél idősebb urlovasok lovaloghatnak. Az átlagon aluli mezőnyből Ever ready emelkedik ki Cackler előtt.

A Megnyitó versenyt leginkább még Ladoga nyerheti meg a Kiss G. vezényelte ló ellen.

Az Elődök versenye 1200 méterére Cascadeuse-t tartjuk legjobbnak, veszélyes reája Tabula lehet.

A Tátrafüredi dij háromévesek számára fentartott gátverseny. Másfél mérföldjén Suffragette — dacára annak, hogy minden ellenfelének fonto-

Asszonyom!

Ha fürdőre megyen, függőyei, ágyneműi, fehérneműi tönkre mennek, míg visszajön a fürdőből. Küldje be tehát inkább azokat

BRADOVKA GYULA

vegyszerítő gyárának KASSÁN, mert csupán ez a gyár képes kifogástalan munkát a leggyorsabban, a legpontosabban és a legjutányosabban szállítani.

Kat kénytelen czedálni — nagy chanceal indul Szunyog előtt.

Az *Elődök gámversenye* törpe mezőnyéből előnyös sulyát *Perfay* viheti győzelemre, hozzá legközelebb *Amort*-t várjuk.

500 drb. * * képes-levelezőlapot

készítünk bármely beküldött **arokép, látkép** vagy **rajz** után **10 koronáért**, 100 drb.ára **6 korona**.

Magyar fénynyomdai r.-t.

Képeslevelezőlapok, plakátok és árjegyzékek gyára.

Budapest, VIII/2. Ór-utca 9. sz.

KÖZGAZDASÁG.

Az értéktőzsdéről. Az értéktőzsde a közzétett kedvező hivatalos magyar vetésjelentés, valamint a tervezett nagy magyar kölcsön sikerének kedvező kilátásai és a két hitelintézet félévi mérlegéről kolportált meglepően jó hírek folytán jobb hétre tekinthet vissza. A magyar hitelrészvény majd tíz koronával magasabb, a közúti vasutárészvény 6—8 koronával, a leszámítolóbank 3—4 koronával drágábban kelt el, a többi papír is tartott áron cserélt gazdát. A készáruiparban a spódium-részvény, a magyar vasúti forgalmi részvény, átmenetileg az *Adria*, néhány biztosító és malomiparérték a múlt hetinél drágábban került forgalomba, a többi tulnyomóan tartott áron volt értékesíthető. A járadékpiacra kevés kötés volt, utóbb a magyar koronajáradék kissé javult. A forgalom persze kissé nyárijasan szűk keretek között mozgott.

Kinevezések a vasúti és hajózási főfelügyelő-ségnél. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter Vigyázó István és Koromzay Frigyes vasúti- és hajózási biztosokat vasúti- és hajózási felügyelőkké nevezte ki.

A kereskedelmi kamara új titkára. Ismeretes, hogy *Fritz Péter* kamarai titkár elhunytával megüresedett a budapesti kereskedelmi és iparkamara titkári állása. A haláleset után *Lánczy Leó* elnök a kamarai segédtitkárát, dr. *Kreicsy Rezsőt* bízta meg a titkári teendők végzésével és így a kamarai iroda vezetésével. A kamara alakuló ülése után, amelyen az elnökséget választják meg, megtartják az első érdemleges teljes ülést, amelyen betöltik a titkári állást. A titkári állásra nem irnak ki pályázatot, hanem a teljes ülés *Lánczy Leó* elnök előterjesztésére egyhangulag megválasztja, azaz inkább megerősíti és így véglegesíti titkári állásában dr. *Kreicsy Rezsőt*. Dr. *Kreicsy* már több mint két évtizede áll a kamara szolgálatában s kiváló közgazdasági tudása a határon túl is a legelőnyösebben ismeretes. Az így megüresedett segédtitkári állást pedig évtizedes gyakorlat szerint okvetlen *előléptetéssel* töltik be, úgy hogy a legidősebb jegyzőt nevezik ki segédtitkárrá. A kamara legidősebb első jegyzője ez idő szerint *Hoffer Márton*, aki ugyanakkor már több mint két évtizede fejt ki igen érdemes tevékenységet a kamarában. Másodtitkári állást a kamara szervezete ezidő szerint nem ismer s így az ez állásra való kombinációk nem is fordulnak meg a valóságban. Szó van ugyan arról, hogy a kamara még egy segédtitkári állást szervez, ez azonban csak akkor dől el, amikor a kamara 1911. évre vonatkozó költségvetését állítják össze.

A gazdasági tudósítók. A földművelésügyi miniszter Beszterce-Naszód vármegye óradnai járására Muresián Miklós óradnai lakost, Heves vármegye pétervári járására Turner Dezsőt, Heves vármegye tiszafüredi járására Vuuskits Béla pusztahidvégi lakost, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Kerekegyháza város területére Hajdu Béni karcagi lakost, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye gedöllői járására Tóth Ödön galgahévi lakost, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye kunszentmiklósi járására Hochfelder Mihály szabászalási lakost, Szilágysármány járására Rosznányi Alajos somogyfői lakost, Szabolcs vármegye dadai alsó járására Szasszaráth Ferenc bűdszentmihályi lakost, Szilágysármány járására Bartha Miklós hadadnásdi lakost, Veszprém vármegye zirci járására Kubovich Ignác akli pusztai lakost, Zemplén vármegye bodrogközi járására pedig Ungváry László erzsébet-tanyai lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

Változás a Kartonnymó- és Textilkereskedelmi R.-T.-nál. Maróthi Fürst Bertalan udvari tanácsos, a Kartonnymóipar és Textilkereskedelmi Részvénytársaság Fürst Jakab és fiai cég vezetésétől — hír szerint — visszalépett s a vállalatot Fürst László udvari tanácsos egyedül fogja vezetni. Maróthi Fürst Bertalan, amint már megírtuk, a budapesti kereskedelmi kamara kereskedelmi osztályának elnökévé fogják megválasztani.

A Laenderbank és a dalmát vasutak. A régóta vajudó dalmát vasutak ügyében — amint ismeretes — az a fordulat állott be, hogy az építésre opeziót nyert bankocport visszaadta opezióját Hieronymi kereskedelemügyi miniszternek. Most — amint értesülünk — a bécsi Laenderbank ajánlatot nyújtott be a miniszternek, amely szerint hajlandó a tervezett vasutat „kedvezőbb” feltételek mellett megépíteni. A Laenderbank — hír szerint — a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank, a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság és egy francia bankocport nevében nyújtotta be ajánlatát.

A berni nemzetközi vasúti konferencia. Bernből táviratozzák: Tizenkét napig tartott a nemzetközi vasúti értekezlet, amelyen a világ összes nagyobb vasúti képviseltették magukat. Az értekezlet pénteken rekesztették be nagy ünneppé. Bern városa az idegen vasutak képviselőinek tisztelőre nagy lakomát rendezett, amelyre a kongresszus összes tagjai hivatalosak voltak. Magyar részről résztvett a vasúti értekezleten Kelety Dénes műszaki tanácsos és Szűcs András, a kereskedelmi minisztérium vasúti ügyosztályának osztálytanácsosa; a magyar királyi államvasút részéről Marx János miniszteri tanácsos, a magyar államvasutak elnökgazdátja, Geduly Gyula miniszteri tanácsos, a magyar királyi államvasút igazgatója, Kotányi Zsigmond udvari tanácsos, forgalmi igazgató, Pap János igazgató-helyettes, valamint Maurer Mór felügyelő; a Déli Vaspálya Társaság magyarországi vonalai részéről bárdányi Brán Miksa lovag min. tanácsos, vezérigazgató-helyettes; a vasúti és hajózási felügyelőség képviselőiben Pulszky Garibaldi, a kassa—oderbergi vasút részéről dr. Hauszer Adorján vezérigazgató-helyettes; az erad—csanádi vasutak részéről Fábry Sándor vezérigazgató; a mohács—pécsi vasút részéről csatári Csatary Frigyes udvari tanácsos; a szamosújgyi vasút részéről pedig Maléter Zoltán igazgató. A magyar kiküldöttek munkásságukkal jelentősen hozzájárultak a nemzetközi konferencia működésének sikeréhez.

A magyar-horvát tengerhajózási társaság és a Leszámitoló Bank. A magyar-horvát tengerhajózási részvénytársaság, vagy amint általában ismeretes, az *Ungaro-Croata* legközelebb a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank égisze alá kerül. A bank és az Ungaro-Croata között ugyanis már hetek óta tanácskozások folynak a társaság részvényeinek megszerzése ügyében. A végleges megállapodások azonban még igen messze vannak, dacára annak, hogy a megegyezésnek sem elvi, sem tárgyi akadályai nincsenek. Mindenesetre örvendetes dolognak tartjuk, ha magyar pénzintézet szerez magának befolyást egy olyan hajózási társaság vezetésében, amely a dalmát partvidéken bonyolítja le forgalmának nagy részét, mert a magyar tengerhajózási érdekek sürgetőleg kívánják, hogy az osztrákokkal egy tökéletes társaság vegye fel a versenyt.

Új biztosítási ágazatok. A Triesti Általános Biztosító Társulat egyik leányintézete, a *Minerva Általános Biztosító Részvénytársaság* — amint már megírtuk — bevezette a visszleszámitolási hitel kezességű biztosítást, nyílt számlakövetelések leszámítolásának biztosítását és a visszautasított kívándorlók biztosítását.

Új vagonok. Ismeretes, hogy a legújabb beruházási törvényjavaslat értelmében vagongyáraink nagy összegű megrendeléséhez jutnak. Az új vagonok közül 3000 darab új teherkocsit már megrendelt a kereskedelmi miniszter a Máv. részére. Ebből a Ganz és társ. vasöntő- és gépgyár r.-t. 1000 darabot, a Magyar vagon- és gépgyár r.-t. (Győr) 700, a Weitzer János gép-, vagongyár és vasöntő r.-t. (Arad) pedig 575 darabot szállít. A fennmaradó mennyiség a Schlick-féle vasöntő és gépgyár r.-t. és a Danubius hajó- és gépgyár r.-t. között oszlik meg. A kocsi javarészenek már össze el kellene készülnie, ha csak a most fenyegető kizárás nem fogja ezt a szállítást is hónapokkal késleltetni.

A bankkormányzó szabadságon. Popovics Sándor, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója tegnapelőtt nyári szabadságára Bécsből elutazott. Távollétében a kormányzó teendőket elsőbűben Gruber lovag titkos tanácsos látja el, augusztusban pedig Tarkovich titkos tanácsos, alkormányzó fogja helyettesíteni Popovics dr.-t.

A szegedi kamara a sztrájk-törvényért. A szegedi kereskedelmi és iparkamara legutóbb teljes ülést tartott, amelyen — a többek között — egy kültag indítványára elhatározta, hogy felterjesztést intéz a kereskedelemügyi miniszterhez egy *sztrájk-törvény mielőbbi létesítése* ügyében. Nem értjük, miért olyan sürgős éppen a szegedi kamarának egy sztrájk-törvény?

Méhészeti vándorgyűlés és kiállítás Budapestén. A magyar, német és osztrák méhészek Budapestén augusztus 19—23. napján *József* királyi herceg fővédőségével tartandó 55. vándorgyűlése és kiállítása iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy a rendezőbizottság a megállapított időben a kiállításra szóló bejelentéseket már le is zárhatta. Felszólították a kiállítókat, hogy a kiállítási tárgyakat július 25-re, az elő-méhéket pedig augusztus 12-re küldjék Budapestre. Különösen fontos az előmehék beküldési határidejének betartása, mert ezek elhelyezése külön nagy körültekintést igényel. Megkezdette munkáját az elszállító bizottság is. Kedvezményes vasúti jegyért, lakásért és egyéb kedvezményekért 3 korona beküldésével hozzá kell fordulni.

Egy cementgyár üzembe helyezése. Már megírtuk, hogy Schaumburg-Lippe herceg Beremenden cementgyárat épített. A gyár évi 6000 vagon cementtermelésre lesz berendezve és előreláthatólag októberben üzembe kerül. A hercegi uradalom a gyárba mintegy 3 millió koronát ruház be.

Osztrákok a magyar szénipar ellen. Bécsből jelentik: Az osztrák államvasúti tanács a napokban tartott ülésén azt a határozatot hozta, hogy az osztrák szénnek Magyarországra való kivitele érdekében a bányákat fokozottabb tevékenységre sarkonti és felkérte a vasúti minisztert, hogy szállítsa le az osztrák vasúti tarifát és a Máv-nál is az eddiginél nagyobb kedvezményeket eszközöljön ki. Az osztrák kormány jelenvolt képviselője meg is ígérte legmesszebbmenő támogatását. Ezzel a határozattal, amely a magyar szénbányára nézve a legkárosabb behatásokkal bírhat és amely igen alkalmas arra, hogy amenny sem igen erős szénbánya-iparunkat még inkább gyengítse, a magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete több ízben foglalkozott és elhatározta, hogy felkéri a kereskedelmi minisztert, hogy az osztrák kormány ebbeli megkeresését utasítsa vissza. Kifejti az egyesület erre vonatkozó kérelmében azt, hogy a külföldi szén az államvasutakon ma is kivételosen kedvező elbánásban részesül, így az osztrák szén is. Ennek az eredménye az, hogy az osztrák szén folyton növekedő arányban özönlik az országba. Az osztrák követelések meghallgatása nem jelentene egyebet, az osztrák széntermelés szubvencionálásánál és a magyar széntermelés visszaszorításánál. Reméli az egyesület, hogy a magyar kormány a hazai szénipar jogos álláspontját meg fogja védeni.

Iparpártolási sérelmek. Már megírtuk, hogy a Pesti Hengermalom Társaság elnöke, *Burchard Bélaváry* Konrád a magyar ipar legvitálisabb érdekeinek lábbaltiprásával új malmához szükséges gépeket külföldről rendelte meg. Arról is írtunk, hogy a társaság őszi közgyűlésén ezt szöveggé fogják tenni, sőt mozgalom van iránt is, hogy *Burchard-Bélaváry* a Fővárosi Malomgyesületben viselt vezető állásáról mondjon le. — De nemcsak a Hengermalom dobja sutba a magyar ipar érdekeit, így eszlekedett a *Hungaria gőzmalom* is, gőzturbináját szintén a magyar ipar mellőzésével külföldön rendelte meg. — Sulyosabb elbírálás alá tartozik a *Rainer Károly és fia* szegedi asztalos árugyár tulajdonosának esete, aki dacára annak, hogy elnöke a szegedi kereskedelmi- és iparkamarának, félstabil gőzgépet mégis a hazai ipar mellőzésével Németországban rendelte meg. A legérdekesebb, hogy ez a cég állami szubvencióért folyamodott a kereskedelemügyi minisztériumhoz. — Ugyancsak a külföldi ipart támogatta *Malomsoky József* budapesti asztalos árugyár tulajdonosa, aki már nem is egy gépet, hanem az egész gyárat berendezését külföldről hozatja, holott a magyar ipar éppen fagymunkáló gépekben teljesen versenyképes a külföldi hasongyárakkal.

A szerb termék. Belgrádból jelentik: A hivatásos kimutatások szerint a vetések állása az országban — az árvízről sújtott területek kivételével — igen kielégítő. A gabonatermés gazdag aratást ígér. Igen jól áll a tengeri is. A széra a gyakori csapadék következtében valamivel kedvezőtlenebb kilátásokat ad a sűrű esőzés némileg a szőlőknek is

ártott. A szálva és a többi gyümölcs közepes termést ígér.

Változások a kazinezi kőszénbányánál. Már megirtuk, hogy a kazinezi kőszénbánya r.-t. július 22-én rendkívüli közgyűlést tart, melyen a jelenlegi 6860 darab 150 koronás részvénynek négy-négy részvény összevonása utján 1715 darab 600 korona névértékű részvényre való becseserlése felett fognak határozni. Együttal dönteni fog a közgyűlés a jelenlegi 1,029.000 korona alapítókének 4,287,600 koronára való felemelése tárgyában is, amit 5431 darab 600 koronás új részvény kibocsátása utján hajtanak végre. Erre a tranzakcióra azért van szükség, mert a Magyar általános kőszénbánya r.-t. disznóhorvati, királydi és sajószentpéteri bányatelepeit egyesíteni óhajtják a Kazinezi kőszénbánya r.-t. kazinezi bányászataival, amire nézve a Magyar általános kőszénbánya r.-t. igazgatósága már korábban határozott, míg a Kazinezi kőszénbánya r.-t. most rendkívüli közgyűlésen fog erre nézve dönteni. Az így kibővült vállalat cégét is megváltoztatja Borsodmegyei szénbányák r.-t.-ra.

A román petróleumipar monopolizálása. Bukarestből jelentik, hogy a hollandi petróleumtársaság 100 millióért megvásárolta a legnagyobb román petróleumipar társaságot, a Steane Romanát. Hír szerint a Standard Oil áll a hollandi petróleumtársaság mellett. Ha az üzlet csakugyan létrejön, az egyértelmű a román petróleumipar monopóliumával.

A nasici részvények emelkedéséhez. A nasici tannagyár részvényei ma a tőzsdén nagy keresletnek örvendtek és csakhamar 29 koronával emelkedtek. Az erős keresletet részben az osztalék minden valószínűség szerinti felemelésével, részben azzal magyarázták, hogy a vállalat a nagy kiterjedésű szarhegyi erdősegeket megvette, ami pedig az üzem jelentékeny kiterjesztését vonja majd maga után.

A munkásbiztosítási törvény reformja. A munkásbiztosítási törvény reformja kapcsán terbe vették az illetékes tényezők azt is, hogy a pénzintézeti tisztviselőket is kötelezik, hogy belépjenek a munkásbiztosító pénztárba. A Magyar Pénzüntézetek Országos Szövetsége legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy emlékiratot intéz az ügyben a kereskedelmi miniszterhez, melyben a pénzintézeti tisztviselőknél a belépési kötelezettség alól való felmentést kéri.

Felbomlik a sörkartel? Ismeretes, hogy az ország négy legnagyobb sörgyára: a Dráher-gyár, a Haggemacher-gyár, az Első Magyar Sörfőzde és a Polgári Sörfőzde Részvénytársaság évek előtt megalakították a sörkartelt. A sörkartel a fogyasztási területet felosztotta tagjai között olyanformán, hogy a vendéglősök és kocsmárosok csakis attól a sörgyártól szerezhetik be szükségleteiket, amelyet részükre a kartel kijelölt. Ez a megállapodás később aztán oda módosult, hogy azt a versenyt szüntessék meg, amely a legtöbb bajt okozta, tudniillik, a kölcsönökkel való versengést. — Ismeretes a sörgyáraknak az a kölcsönnyújtása, amelylyel a vendéglősöket vevőként szerzik meg maguknak. Megállapodtak tehát abban, hogy egy sörgyár sem szerezheti meg a másiknak vevőjét kölcsönök segítségével. Ez a megállapodás az év decemberében jár le. Azonban, mint értesülünk, a megállapodást aligha fogják meghosszabbítani vagyis a kartel felbomlik. Egyik tagja a kartelnek ugyanis nem hajlandó meghosszabbítani a megállapodást s így könnyen megtörténhetik, hogy a kartel ez év végén megszűnik.

A Magyar Általános Hitelbank gypjuárverése. Az idei gypjuárverések első sorozata f. évi július hó 13., 14. és 15-én folyt le a rendes vevőközönség részvétele mellett és az aukciók ellenőrzésére hivatott állami és testületi képviselők jelenlétében. Megjelentek a földmivelésügyi és kereske-

delemügyi m. kir. minisztérium képviselőiben azok biztosai: dr. Rodiczky Jenő cs. és kir. asztalnok, kir. gazd. akad. igazgató és dr. Szüts Lajos min. oszt. tanácsos. Képviselő volt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a székesőváros tanácsa, valamint a budapesti kereskedelmi és iparkamara, továbbá a cs. és kir. közös hadügyminisztérium.

Az árverések lefolyása ezuttal kétségtelenül kedvezőnek mondható, amenyiben a külföldön uralgó lanya irányzat és a katonai fogyasztás hiánya dacára a tavalyi júliusi áralap, ha nem is teljes egészében, de megközelítőleg fenn lett tartva. Az egyes elért árakat összehasonlítva azonban némi eltérések mutatkoznak, melyek ama körülménynek tudandók be, hogy a szennyes gypjuknak idén szerfelett nagy a szirtartalma, míg az usztatott gypjuknak mcusatása ezuttal igen jól sikerült. A szennyes gypjuk ennek folytán aránylag esekélyebb árakat értek el, az usztatottakat pedig ellenkezőleg magasabbakat. A kiállított 15,423 zsákból elkelt 8200. A különböző fajtákért a következő árakat fizették:

Merino posztó legfinomabb hátmosású K 576—636, szennyes K 134—190. Merino posztó finom hátmosású K 512, szennyes K 134—190. Finom szövet hátmosású K 400—426, szennyes K 134—170. Középfinom szövet hátmosású K 340—416, szennyes K 134—170. Közepes szövet hátmosású K 302—340, szennyes K 134—170. Finom fésűs hátmosású K 352—372, szennyes K 148—190. Közepes fésűs hátmosású K 284—350, szennyes K 148—190. Alarendelt és hibás fésűs hátmosású K 268—322, szennyes K 110—148. Czigája hátmosású K 206—240, szennyes K 120—140. Raczka hátmosású K 170—220, szennyes K 110—120. Legfinomabb bárny hátmosású K 550, szennyes K 180.

A legközelebbi árverési sorozat folyó évi szeptember 28-ára van kitűzve.

Halászati elvi döntés. Felmerült esetből kifolyólag elvi határozatban mondotta ki a földmivelésügyi miniszter, hogy a halgazdaság érdekében az állam által emelt párhuzamúvek a meder, illetve a halászat tekintetében többleg fenállott jogviszonyokon nem változtatnak. Ily művekkel kis vízállás idejére elkülönített területeknek halászatilag nyílt, vagy zárt vízi jellegének tisztázását a felek kérése nélkül is teljesítheti a hatóság. A halászati jognak, mint tulajdonnak, ilyen területeken közigazgatási úton való megállapításáról szó már nem lehet, hanem a vitásá vált jogviszonyok eldöntése a birtokbirtóság elé tartozik.

Szegedieké a Hegyalján. Sátoraljújhegyről táviratozták: Zemplén vármegye gazdasági egyesületének szőlészeti és borsászati szakosztálya ma délután tartotta Thuránszky László vármegyei főjegyző elnökségével rendes ülését, amelyen a tagok teljes számmal megjelentek, mert a gyűlés elé rendkívüli érdeklődéssel tekintett Tokaj-Hegyalja szőlőbirtokos közönsége. Thuránszky László ismertette azokat az intézkedéseket, amelyeket a vármegye törvényhatósága, közigazgatási bizottsága az idei jégkárok által sújtott szőlőbirtokosok érdekében eddig tett és ismertette a földmivelésügyi kormányzat az előterjesztésekre adott eléggé kedvező választ, illetőleg a földmivelésügyi kormány és a megye alispánja közt folytatott tárgyalások és megállapodások eredményét. E szerint a kormány a legsürgősebben szükséges intézkedések azt tartja, hogy a károsult szőlőbirtokosok a folyó évi szőlőmunkáltatási költségek fedezésére kért állami kölcsönt haladéktalanul megkaphassák. E célból a kormány ama jégmentes szőlőbirtokosainak, amely szőlőkben a jég legalább 50 százaléka kárt okozott, holdanként 150 korona kamatmentes kölcsönt hajlandó nyújtani a törvényhatóság jóvállása mellett a folyó évi szőlőmunkálatok folytatására. A részleteknek megbeszélése végett a főjegyző ma Budapestre érkezett. A gazdasági egyesület arról is értesült, hogy a kormány hajlandó a még fennálló agrárkölcsön-hátralékok fizetési határidejének kitolására is. Thuránszky László a még függőben levő kérdésekben ma már tanácskozott a földmivelésügyi minisztérium szőlészeti szakosztályának vezetőjével és azokat a Tokaj-Hegyalja szőlőbirtokos közönsége érdekében el is intézte.

A hus konzerválása elektromosság segítségével. A husnak konzerválása elektromos úton már régen foglalkoztatta a szakembereket. A kísérletek már az 1906. évben eredménynyel jártak, mikor si-

került a szalonnát elektromos áram segítségével tartósabbá tenni. Ezután kiterjesztették az eljárást egyéb húsmezekre is. Az eljárás nagyjában a következő: Az elektromos konzerválásra 4 m. hosszú, 1 m. széles és 1 m. magas fakádakat használnak, melyeknek mindégükében 2000 kg. húst lehet elhelyezni. A kádak mindkét oldalán egy sor likacsos edény áll; ezekben vannak a grafitelektródok, melyek a dinamógéppel állanak összeköttetésben. A kádak, valamint a likacsos edények színig vannak töltve a páczoláshoz használt sós, salétromos vízzel. Az alkalmazott áram lehet változó vagy egyenáram, de majdnem kizárólag az első használat. Az áram a kád egyik végén lévő elektródokon jut a fürdőbe, keresztülhalad az elektróliton, valamint a lenne elhelyezett húsmezek s a kád másik végén lévő elektródokon távozik. A fürdőt körülbelül 35 volt feszültségű árammal lehet üzemben tartani s ilyenkor az áram erőssége 35 ampére. Különböző húsmezeknél különböző hosszú ideig tart az eljárás. A szalonna már 3—4 nap alatt készen van, míg a sonkának 25—30 napra van szüksége. A fürdő az elektromos ellenállás miatt gyengén megmelegszik, mi a páczolást kedvezőtlenebbé teszi. A tulságos hőmérsékletemelkedést úgy kerülük el, hogy az oldatot állandó körforgásban tartják, ezt úgy végzik, hogy folytonosan amennyi hideg folyadékot becsátónak a kádba egyik oldalra, ugyanannyit távolítanak el a másikon. A kádból kifolyó páczolólevet azután hűtőkészüléken becsátják keresztül s ismét a kádba szivattyúzzák vissza. Ennek az eljárásnak a régi páczolás fölé az az előnye, hogy idét, helyet, anyagot és hűtőszert tekarítanak meg vele. A hús ize állítólag javul s miként a kísérletek bizonyítják, a huson élő s az egészségre is káros élősködők, valamint petéik stb. elpusztulnak. A páczoló-lé mindig újból és újból használható, ha a husokkal eltávolított só és salétrom pótlásáról gondoskodnak. Az eljárás árát tekintve, következő adataink vannak: Ha a kilowattóra árát 50 fillérben számítjuk, akkor 1500 kg. hus konzerválására szükséges áramköltség kb. 5 korona. Ehhez járul még a pácz, a hűtőanyag és a befektetési költség.

Helyreállított forgalom. A szegedi tűztervezetőség az orsovai vonalat teljesen helyreállította és a közlekedés keddén átszállás nélkül megindul.

A MÁV. igazgatóságától vett értesítés szerint az átmeneti forgalom a Rheti vasut Landquart állomásán teljesen felvétellett. Schiers és Kublis állomások között levő forgalmi megszakítás következtében Furna-Jenas és Sideris állomásokkal az összes forgalom még teljesen szünetel.

Vásártartás. Hieronymi Károly kereskedelmiügyi miniszter rendeletben megengedte, hogy az Ung vármegye területéhez tartozó Szobráncz községben a folyó évi szeptember hó 14-ára eső országos vásár ez évben kivételesen szeptember hó 12-én, valamint hogy a Háromszék vármegye területéhez tartozó Sepsiszentgyörgy rendezett tanácsu városban a folyó évi október hó 12. és 13-ára eső országos vásár ez évben kivételesen október hó 5. és 6-án tartassék meg.

Még soha nem létezett olyan gyógyszer, mint a rég elismert és lonak bizonyult

Dr. Schöffl-féle

„Aranycseppek”

váltóláz és minden gyomor- és bélbetegség, a gőrcsőt 10 percz alatt megszünteti és gyógyítja a hasdagulást és köllést, továbbá vertiginus és szélgyújtás és megszünteti az évszázados fejfájást, fejmigrént, hányásingert, aranyeret és a reumatikus fájdalmakat. Aki ezen szert a háznál tartja, soha nem eshet nagy betegségbe és a gutaütéstől is úveg ára 1 forint 20 kr. mentve van.

Szétküld mindén világ részbe:

Kodnár Dömötör

Budapest, I., Attila-utca 23—25. sz.

Továbbá kapható: Török gyógyszerüzében Budapest, Klauy-utca 12., és minden nagyobb gyógyszerüzében. Több ezer elismerőlevél a világ minden részéből.

A világhírű dr. Schöffl-féle sóbuzsa, mely a legregibb sebet is 8 nap alatt meggyógyítja, 1 téglény ára 1 forint 20 krajczár.

Földbirtokosok 4%—4½% alapon kaphatnak tőkeamat torlesztéses kölcsönt, a birtok-érték 65—75%-a erejéig. Régi és bármily bonyolódott tartozások konvertáltatnak. — Telekkönyv-kataszter küldendő. Teljesen díjtalan értesítés 48 óra alatt.

Tisztviselő- és Jelzőlog-Kölcsön Részvénytársaság, Budapest, Erzsébet-körút 22. szám

Kat kénytelen czedálni — nagy chanceal indul Szunyog előtt.

Az Eladók gátversenye törpe mezőnyéből előnyös sulyát Perfay viheli győzelemre, hozzá legközelebb Amort várjuk.

500 drb. ** képes-levelezőlapot

készítünk bármely beküldött arokép, látkép vagy rajz után 10 koronáért. 100 drb.ára 6 korona.

Magyar fénynyomdai r.-t.

Képeslevezőlapok, plakátok és árjegyzékek gyára.

Budapest, VIII/2. Ór-utca 9. sz.

KÖZGAZDASÁG.

Az értéktőzsdéről. Az értéktőzsde a közzétett kedvező hivatalos magyar vetésjelentés, valamint a tervezett nagy magyar kölcsön sikerének kedvező kilátásai és a két hitelintézet félelmi mérlegéről kolportált meglepően jó hírek folytán jobb hirtre tekinthet vissza. A magyar hitelrészvény majd tíz koronával magasabb, a közúti vasut-részvény 6—8 koronával, a leszámítolbank 3—4 koronával drágábban kelt el, a többi papír is tartott áron cserélt gazdát. A készáruiparban a spódium-részvény, a magyar vasúti forgalmi részvény, átmenetileg az Adria, néhány biztosító és malomiparérték a múlt hetinél drágábban került forgalomba, a többi tulajdonon tartott áron volt értékesíthető. A járadékpiacra kevés kötés volt, utóbb a magyar koronajáradék kissé javult. A forgalom persze kissé nyáriasan szűk keretek között mozgott.

Kinevezések a vasúti és hajózási főfelügyelő-ségnél. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter Vigyázó István és Koromzay Frigyes vasúti- és hajózási biztosokat vasúti- és hajózási felügyelőkké nevezte ki.

A kereskedelmi kamara új titkára. Ismeretes, hogy Fritz Péter kamarai titkár elhunytával megüresedett a budapesti kereskedelmi és iparkamara titkári állása. A haláleset után Lánzy Leó elnök a kamara segédtitkárát, dr. Kreicsy Rezsőt bízta meg a titkári teendők végzésével és így a kamarai iroda vezetésével. A kamara alakuló ülése után, amelyen az elnökséget választják meg, megtartják az első érdemleges teljes ülést, amelyen betöltik a titkári állást. A titkári állásra nem írta ki pályázatot, hanem a teljes ülés Lánzy Leó elnök előterjesztésére egyhangulag megválasztja, azaz inkább megerősíti és így véglegesíti titkári állásában dr. Kreicsy Rezsőt. Dr. Kreicsy már több mint két évtizede áll a kamara szolgálatában s kiváló közgazdasági tudása a határon túl is a legelőnyösebben ismeretes. Az így megüresedett segédtitkári állást pedig évtizedes gyakorlat szerint okvetlen előléptetéssel töltik be, úgy hogy a legidősebb jegyzőt nevezik ki segédtitkárrá. A kamara legidősebb első jegyzője ez idő szerint Hoffer Márton, aki ugyan csak már több mint két évtizede fejt ki igen érdemes tevékenységet a kamarában. Másodtitkári állást a kamara szervezete ezidő szerint nem ismer s így az ez állásra való kombinációk nem is fel-lelnek meg a valóságban. Szó van ugyan arról, hogy a kamara még egy segédtitkári állást szervez, ez azonban csak akkor dől el, amikor a kamara 1911. évre vonatkozó költségvetését állítják össze.

A gazdasági tudósítók. A földművelésügyi miniszter Beszterce-Naszód vármegye óradnai járására Muresián Miklós óradnai lakost, Heves vármegye pétervárdi járására Turner Dezsőt, Heves vármegye tiszafüredi járására Vuicsits Béla pusztahidegi lakost, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Kerecsény város területére Hajdu Béni kerecsényi lakost, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye gödöllői járására Tóth Ödön galgahévi lakost, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye kunszentmiklósi járására Hochfelder Mihály szabadszállási lakost, Somogy vármegye marozsai járására Rosznák Alajos somogyfőherényházi lakost, Szabolcs vármegye dadai alsó járására Szasszarath Ferenc bűdszentmihályi lakost, Szilágysági vármegye szilágységi járására Bartha Miklós hadad-nádasdi lakost, Veszprém vármegye zirci járására Kubovich Ignác akli pusztai lakost, Zemplén vármegye bodrogközi járására pedig Ungváry László erzsébet-tanyai lakost a gazdasági tudósítói tiszttal bízta meg.

Változás a Kartonyomó- és Textilkereskedelmi R.-T.-nél. Maróthi Fürst Bertalan udvari tanácsos, a Kartonyomóipar és Textilkereskedelmi Részvénytársaság Fürst Jakab és fiai cég vezetésétől — hír szerint — visszalépett s a vállalatot Fürst László udvari tanácsos egyedül fogja vezetni. Maróthi Fürst Bertalant, amint már megírtuk, a budapesti kereskedelmi kamara kereskedelmi osztályának elnökévé fogják megválasztani.

A Laenderbank és a dalmát vasutak. A régóta vajudó dalmát vasutak ügyében — amint ismeretes — az a fordulat állott be, hogy az építésre opeziót nyert bankcsoport visszaadta opezióját Hieronymi kereskedelemügyi miniszternek. Most — amint értesülünk — a bécsi Laenderbank ajánlatot nyújtott be a miniszternek, amely szerint hajlandó a tervezett vasutat „kedvezőbb” feltételek mellett megépíteni. A Laenderbank — hír szerint — a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank, a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság és egy francia bankcsoport nevében nyújtotta be ajánlatát.

A berni nemzetközi vasúti konferencia. Bernből táviratozták: Tizenkét napig tartott a nemzetközi vasúti értekezlet, amelyen a világ összes nagyobb vasúti képviseltették magukat. Az értekezlet pénteken rekesztették be nagy ünneppé. Bern városa az idegen vasutak képviselőinek tiszteletére nagy lakomát rendezett, amelyre a kongresszus összes tagjai hivatalosok voltak. Magyar részről résztvett a vasúti értekezleten Kelety Dénes műszaki tanácsos és Szűcs András, a kereskedelmi minisztérium vasúti ügyosztályának osztálytanácsosa; a magyar királyi államvasut részéről Marx János miniszteri tanácsos, a magyar államvasutak elnökgazdájának, Geduly Gyula miniszteri tanácsos, a magyar királyi államvasut igazgatója, Kotányi Zsigmond udvari tanácsos, forgalmi igazgató, Pap János igazgató-helyettes, valamint Maurer Mór felügyelő; a Déli Vaspálya Társaság magyarországi vonalai részéről bírdányi Brán Miksa lovag min. tanácsos, vezérigazgató-helyettes; a vasúti és hajózási felügyelész képviselőiben Pulszky Garibaldi, a kassa-oderbergi vasut részéről dr. Hauser Adorján vezérigazgató-helyettes; az arad-essanádi vasutak részéről Fábrý Sándor vezérigazgató; a mohács-pécsi vasut részéről esatári Csatary Frigyes udvari tanácsos; a szamosvölgyi vasut részéről pedig Maléter Zoltán igazgató. A magyar kiküldöttek munkásságukkal jelentékenyen hozzájárultak a nemzetközi konferencia működésének sikeréhez.

A magyar-horvát tengerhajózási társaság és a Leszámitoló Bank. A magyar-horvát tengerhajózási részvénytársaság, vagy amint általában ismeretes, az Ungaro-Croata legközelebb a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank égisze alá kerül. A bank és az Ungaro-Corata között ugyanis már hetek óta tanácskozások folynak a társaság részvényeinek megszerzése ügyében. A végleges megállapodások azonban még igen messze vannak, dacára annak, hogy a megegyezésnek sem elvi, sem tárgyi akadályai nincsenek. Mindenesetre örvendetes dolognak tartjuk, ha magyar pénzintézet szerez magának befolyást egy olyan hajózási társaság vezetésében, amely a dalmát partvidéken bonyolítja le forgalmának nagy részét, mert a magyar tengerhajózási érdekek sürgetőleg kívánják, hogy az osztrákokkal egy tökéletes társaság vegye fel a versenyt.

Új biztosítási ágazatok. A Triesti Általános Biztosító Társulat egyik leányintézete, a Minerva Általános Biztosító Részvénytársaság — amint mi már megírtuk — bevezette a visszleszámitolási hitel kezességi biztosítást, nyílt számlakövetelések leszámításának biztosítását és a visszautasított kívándórlók biztosítását.

Új vagonok. Ismeretes, hogy a legújabb beruházási törvényjavaslat értelmében vagongyáraink nagy összegű megrendeléséhez jutnak. Az új vagonok közül 3000 darab új teherkocsit már megrendelt a kereskedelmi miniszter a Máv. részére. Ebből a Ganz és társa vasöntő- és gépgyár r.-t. 1000 darabot, a Magyar vagon- és gépgyár r.-t. (Győr) 700, a Weitzer János gép- vagongyár és vasöntőde r.-t. (Arad) pedig 575 darabot szállít. A fennmaradó mennyiség a Schlick-féle vasöntőde és gépgyár r.-t. és a Danubius hajó- és gépgyár r.-t. között oszlik meg. A kocsik javarészenek már öszre el kellene készülnie, ha csak a most fnyegető kizárás nem fogja ezt a szállítást is hónapokkal késleltetni.

A bankkormányzó szabadságon. Popovics Sándor, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója tegnapelőtt nyári szabadságára Bécsből elutazott. Távollétében a kormányzó teendőket elsőbbséggel Gruber lovag titkos tanácsos látja el, augusztusban pedig Tarkovich titkos tanácsos, alkormányzó fogja helyettesíteni Popovics dr.-t.

A szegedi kamara a sztrájk-törvényért. A szegedi kereskedelmi és iparkamara legutóbb teljes ülést tartott, amelyen — a többiek között — egy külltag indítványára elhatározta, hogy felterjesztést intéz a kereskedelemügyi miniszterhez egy sztrájk-törvény mielőbbi létesítése ügyében. Nem értjük, miért olyan sürgős éppen a szegedi kamarának egy sztrájk-törvény?

Méhészeti vándorgyűlés és kiállítás Budapestén. A magyar, német és osztrák méhészek Budapestén augusztus 19—23. napjain József királyi herceg fővédőségével tartandó 55. vándorgyűlése és kiállítása iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy a rendezőbizottság a megállapított időben a kiállításra szóló bejelentéseket már le is zárhatta. Felszólították a kiállítókat, hogy a kiállítási tárgyakat július 25-re, az elő-mehéket pedig augusztus 12-re küldjék Budapestre. Különösen fontos az előmehék beküldési határidejének betartása, mert ezek elhelyezése külön nagy körültekintést igényel. Megkezdette munkáját az elszállító bizottság is. Kedvezményes vasúti jegyért, lakásért és egyéb kedvezményekért 3 korona beküldésével hozzá kell fordulni.

Egy cementgyár üzembe helyezése. Már megírtuk, hogy Schaumburg-Lippe herceg Beremenden cementgyárat épített. A gyár évi 6000 vagon cementtermelésre lesz berendezve és előreláthatólag októberben üzembe kerül. A hercegi uradalom a gyárba mintegy 3 millió koronát ruházta be.

Osztrákok a magyar szénipar ellen. Bécsből jelentik: Az osztrák államvasúti tanács a napokban tartott ülésén azt a határozatot hozta, hogy az osztrák szénnek Magyarországba való kivitele érdekében a bányákat fokozottabb tevékenységre serkenti és felkérte a vasúti minisztert, hogy szállítsa le az osztrák vasúti tarifát a Máv-nál is az eddiginél nagyobb kedvezményeket eszközöljön ki. Az osztrák kormány jelen volt képviselője meg is ígerte legmesszebbmenő támogatását. Ezzel a határozattal, amely a magyar szénbányára nézve a legkárosabb behatásokkal bírhat és amely igen alkalmas arra, hogy amugy sem igen erős szénbánya-iparunkat még inkább gyengítse, a magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete több ízben foglalkozott és elhatározta, hogy felkéri a kereskedelmi minisztert, hogy az osztrák kormány ebbeli megkeresését utasítsa vissza. Kifejti az egyesület erre vonatkozó kérelmében azt, hogy a külföldi szén az államvasutakon ma is kivételesen kedvező elbánásban részesül, így az osztrák szén is. Ennek az eredménye az, hogy az osztrák szén folyton növekedő arányban özönlik az országba. Az osztrák követelések meghallgatása nem jelentene egyebet, az osztrák széntermelés szubvencionálásánál és a magyar széntermelés visszaszorításánál. Reméli az egyesület, hogy a magyar kormány a hazai szénipar jogos álláspontját meg fogja védeni.

Iparpártolási sérelmek. Már megírtuk, hogy a Pesti Hengermalom Társaság elnöke, Burchard Bélaváry Konrád a magyar ipar legvitalisabb érdekeinek lábbaltiprásával új malmához szükséges gépeket külföldről rendelte meg. Arról is írtunk, hogy a társaság őszi közgyűlésén ezt szóvá fogják tenni, sőt mozgalom van iránt is, hogy Burchard-Bélaváry a Fővárosi Malomgyesületben viselt vezető állásáról mondjon le. — De nemcsak a Hengermalom dobja sutba a magyar ipar érdekeit, így össlekedett a Hungaria gőzmalom is, gőzturbináját szintén a magyar ipar mellőzésevel külföldön rendelte meg. — Sulyosabb elbírálás alá tartozik a Rainer Károly és fia szegedi asztalos árugyár tulajdonosának esete, aki dacára annak, hogy elnöke a szegedi kereskedelmi- és iparkamarának, félstabil gézgépet mégis a hazai ipar mellőzésevel Németországban rendelte meg. A legérdekesebb, hogy ez a cég állami szubvenzióért folyamodott a kereskedelemügyi minisztériumhoz. — Ugyancsak a külföldi ipart támogatta Malomsok József budapesti asztalos árugyár tulajdonosa, aki már nem is egy gépet, hanem az egész gyári berendezését külföldről hozatja, holott a magyar ipar éppen fagymunkáló gépekben teljesen versenyképes a külföldi hasongyárakkal.

A szerb termés. Belgrádból jelentik: A hivatalos kimutatások szerint a vetések állása az országban — az árviztől sújtott területek kivételével — igen kielégítő. A gabonatermés gazdag aratást ígér. Igen jól áll a tengeri is. A széra a gyakori csapadék következtében valamivel kedvezőtlenebb kilátásokat ad a sűrű esőzés némileg a szőlőknek is

ártott. A szilva és a többi gyümölcs közepes termést ígér.

Változások a kazinczi kőszénbányánál. Már megírtuk, hogy a kazinczi kőszénbánya r.-t. július 22-én rendkívüli közgyűlést tart, melyen a jelenlegi 6860 darab 150 koronás részvénynek négy-négy részvényre való becsérelése felett fognak határozni. Együttal dönteni fog a közgyűlés a jelenlegi 1,029.000 korona alaptőkének 4,287.600 koronára való felemelése tárgyában is, amit 5431 darab 600 koronás új részvény kibocsátása után hajtanak végre. Erre a tranzakcióra azért van szükség, mert a Magyar általános kőszénbánya r.-t. disznóhorváti, királydi és sajószentpéteri bányatelepeit egyesíteni óhajtják a Kazinczi kőszénbánya r.-t. kazinczi bányászattal, amire nézve a Magyar általános kőszénbánya r.-t. igazgatósága már korábban határozott, míg a Kazinczi kőszénbánya r.-t. most rendkívüli közgyűlésen fog erre nézve dönteni. Az így kibővült vállalat czéget is megváltoztatja Borsodmezei szénbányák r.-t.-ra.

A román petróleumipar monopolizálása. Bukarestből jelentik, hogy a hollandi petróleumtársaság 100 millióért megvásárolta a legnagyobb román petróleumipar társaságot, a Steane Romanát. Hír szerint a Standard Oil áll a hollandi petróleumtársaság mellett. Ha az üzlet csakugyan létrejön, ez egyértelmű a román petróleumipar monopóliumával.

A nasiezi részvények emelkedéséhez. A nasiezi tanningyár részvényei ma a tőzsdén nagy keresletnek örvendtek és csakhamar 29 koronával emelkedtek. Az erős keresletet részben az osztalék minden valószínűség szerinti felemelésével, részben azzal magyarázták, hogy a vállalat a nagy kiterjedésű szárhelyi erdőségeket megvette, ami pedig az üzem jelentékeny kiterjesztését vonja majd maga után.

A munkásbiztosítási törvény reformja. A munkásbiztosítási törvény reformja kapcsán tervehettek az illetékes tényszók azt is, hogy a pénzintézeti tisztviselőket is kötelezzék, hogy belépjenek a munkásbiztosító pénztárba. A Magyar Pénzügyminisztérium Országos Szövetsége legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy emlékiratot intéz ez ügyben a kereskedelmi miniszterhez, melyben a pénzintézeti tisztviselőknél a belépési kötelezettség alól való felmentését kéri.

Felbomlik a sörkartel? Ismeretes, hogy az ország négy legnagyobb sörgyára: a Dróher-gyár, a Hagenmacher-gyár, az Első Magyar Sörfőzde és a Polgári Sörfőzde Részvénytársaság évek előtt megalakították a sörkartelt. A sörkartel a fogyasztási területet felosztotta tagjai között olyanformán, hogy a vendéglősök és kocsmárosok csakis attól a sörgyártól szerezhetik be szükségleteiket, amelyet részükre a kartel kijelölt. Ez a megállapodás később aztán oda módosult, hogy azt a versenyt szüntessék meg, amely a legtöbb bajt okozta, tudniillik, a kölcsönökkel való versengést. — Ismeretes a sörgyáraknak az a kölcsönnyújtása, amelylyel a vendéglősöket vevőként szerzik meg maguknak. Megállapodtak tehát abban, hogy egy sörgyár sem szerezheti meg a másiknak vevőjét kölcsönök segítségével. Ez a megállapodás ez év decemberében jár le. Azonban, mint értesülünk, a megállapodást aligha fogják meghosszabbítani vagyis a kartel felbomlik. Egyik tagja a kartelnek ugyanis nem hajlandó meghosszabbítani a megállapodást s így könnyen megtörténhetik, hogy a kartel ez év végén megszűnik.

A Magyar Általános Hitelbank gyapjuárverése. Az idei gyapjuárverések első sorozata f. évi július hó 13., 14. és 15-én folyt le a rendes vevőközönség részvétele mellett és az aukciók ellenőrzésére hivatott állami és testületi képviselők jelenlétében. Megjelentek a földmivelségi és kereske-

delemügyi m. kir. minisztérium képviselőiben azok biztosai: dr. Rodiczky Jenő cs. és kir. asztalnok, kir. gazd. akad. igazgató és dr. Szüts Lajos min. oszt. tanácsos. Közvetve volt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a székesőváros tanácsa, valamint a budapesti kereskedelmi és iparkamara, továbbá a cs. és kir. közös hadügyminisztérium.

Az árverések lefolyása ezuttal kétségtelenül kedvezőnek mondható, amennyiben a külföldön uralkodó lanyha irányzat és a katonai fogyasztás hiánya dacára a tavalyi júliusi áralap, ha nem is teljes egészében, de megközelítőleg fenn lett tartva. Az egyes elért árakat összehasonlítva azonban némi eltérések mutatkoznak, melyek ama körülménynek tudandók be, hogy a szennyes gyapjuknak idén szerfelett nagy a zsirtartalma, míg az usztatott gyapjuknak mosatása ezuttal igen jól sikerült. A szennyes gyapjuk ennek folytán aránylag csekélyebb árakat értek el, az usztatottak pedig ellenkezőleg magasabbakat. A kiállított 15,423 zsákból elkelt 8200. A különböző fajtaértékű a következő árakat fizették:

Merino posztó legfinomabb hátmosású K 576—636, szennyes K 134—190. Merino posztó finom hátmosású K 512, szennyes K 134—190. Finom szövet hátmosású K 400—426, szennyes K 134—170. Középfinom szövet hátmosású K 340—416, szennyes K 134—170. Közepes szövet hátmosású K 302—340, szennyes K 134—170. Finom fésűs hátmosású K 352—372, szennyes K 148—190. Közepes fésűs hátmosású K 284—350, szennyes K 148—190. Alárendelt és hibás fésűs hátmosású K 268—322, szennyes K 110—148. Czigája hátmosású K 206—240, szennyes K 120—140. Raczka hátmosású K 170—220, szennyes K 110—120. Legfinomabb bárony hátmosású K 550, szennyes K 180.

A legközelebbi árverési sorozat folyó évi szeptember 28-ára van kitűzve.

Halászlát elvi döntés. Felmerült esetből kifolyólag elvi határozatban mondotta ki a földmivelségi miniszter, hogy a halászlát érdekeiben az állam által emelt párhuzamművek a meder, illetve a halászlát tekintetében előzőleg fenntartott jogviszonyok nem változtatnak. Ily művekkel kis vízállás idejére elkülönített területnek halászlátilag nyílt, vagy zárt vízi jellegének tisztázását a felek kérése nélkül is teljesítheti a hatóság. A halászlát jognak, mint tulajdonnak, ilyen területeken közigazgatási úton való megállapításáról szó már nem lehet, hanem a vitásá vált jogosultság előlőntése a birtokbírók elé tartozik.

Szőlőbirtokosok a Hegyalján. Sátoraljujhelyről tájékoztatják: Zemplén vármegye gazdasági egyesületének szőlészeti és borászati szakosztálya ma délután tartotta Thuránszky László vármegyei főjegyző elnöklésével rendes ülését, amelyen a tagok teljes számmal megjelentek, mert a gyűlés elé rendkívüli érdeklődéssel tekintett Tokaj-Hegyalja szőlőbirtokos közönsége. Thuránszky László ismertette azokat az intézkedéseket, amelyeket a vármegye törvényhatósága, közigazgatási bizottsága az idei jégkárok által sújtott szőlőbirtokosok érdekében eddig tett és ismertette a földmivelségi kormányhoz az előterjesztésekre adott eléggé kedvező választ, illetőleg a földmivelségi kormány és a megye alispánja közt folytatott tárgyalások és megállapodások eredményét. E szerint a kormány a legsürgősebben szükséges intézkedésnek azt tartja, hogy a károsult szőlőbirtokosok a folyó évi szőlőmunkálatok költségei fedezésére kért állami kölcsönt haladéktalanul megkaphassák. E célból a kormány ama jégvert szőlők birtokosainak, amely szőlőkben a jég legalább 50 százalék kárt okozott, holdanként 150 korona kamatmentes kölcsönt hajlandó nyújtani a törvényhatóság jóvállása mellett a folyó évi szőlőmunkálatok folytatására. A részleteknek megbeszélése végett a főjegyző ma Budapestre érkezett. A gazdasági egyesület arról is értesült, hogy a kormány hajlandó a még fennálló agrárkölcsön-hátralékok fizetési határidejének kitolására is. Thuránszky László a még függőben levő kérdésekben ma már tanácskozott a földmivelségi minisztérium szőlészeti szakosztályának vezetőjével és azokat a Tokaj-Hegyalja szőlőbirtokos közönsége érdekében el is intézte.

A hus konzerválása elektromosság segítségével. A husnak konzerválása elektromos úton már régen foglalkoztatta a szakembereket. A kísérletek már az 1906. évben eredményvel jártak, mikor si-

került a szalonnát elektromos áram segítségével tartósabbá tenni. Ezután kiterjesztették az eljárást egyéb husneműekre is. Az eljárás nagyjában a következő: Az elektromos konzerválásra 4 m. hosszú, 1 m. széles és 1 m. magas fakádakat használnak, melyeknek mindegyikében 2000 kg. hus lehet elhelyezni. A kádak mindkét oldalán egy sor likacsos edény áll; ezekben vannak a grafitelektródok, melyek a dinamógéppel állanak összeköttetésben. A kádak, valamint a likacsos edények szinig vannak töltve a páczoláshoz használt sós, salétromos vízzel. Az alkalmazott áram lehet váltakozó vagy egyenáram, de majdnem kizárólag az első használat. Az áram a kád egyik végén lévő elektródokon jut a fürdőbe, keresztülhalad az elektróliton, valamint a likacsos edények szinig a kád másik végén lévő elektródokon távozik. A fürdőt körülbelül 35 volt feszültségű árammal lehet üzemben tartani s ilyenkor az áram erőssége 35 ampére. Különböző husneműeknél különböző hosszú ideig tart az eljárás. A szalonna már 3—4 nap alatt készen van, míg a sonkáknak 25—30 napra van szüksége. A fürdő az elektromos ellenállás miatt gyengén melegszik, mi a páczolást kedvezőtlenebbé teszi. A túlságos hőmérsékletemelkedést úgy kerülik el, hogy az oldatot állandó körforgásban tartják, ezt úgy végzik, hogy folytonosan amennyi hideg folyadékot bocsátanak a kádba egyik oldalán, ugyanannyit távolítanak el a másikon. A kádból kifolyó páczolólevet ezután hűtőköszüléken bocsátják keresztül s ismét a kádba szivattyúzzák vissza. Ennek az eljárásnak a régi páczolás fölélt az az előnye, hogy időt, helyet, anyagot és hűtőszert takarítanak meg vele. A hus ize állítólag javul s miként a kísérletek bizonyítják, a huson élő s az egészségre is káros élősködők, valamint peték stb. elpusztulnak. A páczoló-lé mindig újból és újból használható, ha a husokkal eltávolított sós és salétrom pótlásáról gondoskodnak. Az eljárás árát tekintve, következő adataink vannak: Ha a kilowattóra árát 50 fillérben számítjuk, akkor 1500 kg. hus konzerválására szükséges áramköltség kb. 5 korona. Ehhez járul még a pácz, a hűtőanyag és a befektetési költség.

Helyreállított forgalom. A szegedi üzletvezetőség az orsovai vonalat teljesen helyreállította és a közlekedés kedden átszállás nélkül megindult.

A MÁV. igazgatóságától vett értesítés szerint az átmeneti forgalom a Rheti vasut Landquart állomásán teljesen felvettett. Schiers és Kublis állomások között levő forgalmi megszakítás következtében Furna-Jenas és Sideris állomásokkal az összes forgalom még teljesen szünetel.

Vásártartás. Hieronymi Károly kereskedelmiügyi miniszter rendeletben megengedte, hogy az Ung vármegye területéhez tartozó Szobráncz községben a folyó évi szeptember hó 14-ére eső országos vásár ez évben kivételesen szeptember hó 12-én, valamint hogy a Háromszék vármegye területéhez tartozó Sepsiszentgyörgy rendezett tanácsu városban a folyó évi október hó 12. és 13-ára eső országos vásár ez évben kivételesen október hó 5. és 6-án tartassék meg.

Még soha nem létezett olyan gyógyszer, mint a rég elismert és jólak bizonyult

Dr. Schöffl-féle

„Aranycseppek”

váltólag és minden gyomorban olyan, a görcsöt 10 perc alatt megszünteti és gyógyítja a hasdagyalást és köhögést, továbbá vértisztítja és szétválasztja a megfázott és megfázott és a gyomorbetegségeket, fejmigrént, hányásingert, aranyerét és a vese mátkus fájdalmakat. Aki ezen szert a háznál tartja, soha nem eshet nagy betegségekbe és a gutaütéstől is 1 üveg ára 1 forint 20 kr.

Szétküldi minden világrészbe:

Kodnár Dömötör

Budapest, I., Attila-utca 23—25. sz.

Továbbá kapható: Török gyógyszerárban Budapest, Király-utca 12., és minden nagyobb gyógyszerárban. Több ezer elismerőlevel a világ minden részéből.

A világhírű dr. Schöffl-féle sóbápasz mely a leg-régibb sebet is 8 nap alatt meggyógyítja. 1 tégely ára 1 forint 20 krajczár.

Földbirtokosok 4%—4½% alapon kaphatnak tőkeamat törlesztéses kölcsönt, a birtok-érték 65—75%-a erejéig. Régi és bármily bonyolódott tartozások konvertáltak. — Telekkönyv-kataszter küldendő. **Teljesen díjtalan értesítés 48 óra alatt.**

Tisztviselő- és Jelzőlog-Kölcsön Részvénytársaság, Budapest, Erzsébet-körút 22. szám

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, július 16.

A készáru-piaczon szilárd volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok, kivált az üzlet elején, igen jó vételkedvet mutattak és a tegnapiaknál jobb árakat is szívesen fizettek. A forgalom még sem volt valami nagyon élénk, mert az árúbertokokosok tartózkodók voltak és így tehát mindössze csak mintegy 15.000 q buza kelt el, kezdetben a tegnapiaknál 10—20 fillérrel, később azonban már csak 5—10 fillérrel drágább árakon. A legdrágább eladási ár 10.90 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.15 korona 78 kilós bihari buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a tengeri 5 fillérrel drágább, a többi változatlan. Forgalomba került: 600 q új-rozs 7—7.10 koronás árakon, 100 q zab 7.60 koronás áron, 150 q 6-árpa 6.50 koronás áron, 600 q tengeri 5.60—5.65 koronás árakon. A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor a tegnapi zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult. A forgalom folyamán, amely különben ma is igen élénk volt és nagy arányokat öltött, kezdetben igen jó vételkedv mutatkozott, mire még tovább javultak a kezdő kurzusok, később azonban mégis tulsulyra jutott kissé a kínálat, mire aztán egy kis gyöngülés állt be ugy az irányzatban, valamint az árfolyamokban is. Az októberi buza 10 fillérrel a tegnapi zárlaton fölül, 9.59 koronán indult, nyomban 9.63-ig még tovább javult, aztán lassan 9.58-ig gyöngült, majd újra 9.64-ig emelkedett, de ismét 9.53-ig csökkent és zárlatkor így is maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza négy fillérrel, az áprilisi buza hat fillérrel, a júliusi tengeri hét fillérrel, az új-tengeri három fillérrel emelkedett, ellenben az októberi zab hat fillérrel gyöngült.

A készáru-üzlet seauzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	21.00—21.00	79	21.60—21.90
"	76	21.00—21.00	80	21.80—22.00
"	77	21.10—21.40	81	—
"	78	21.40—21.70	82	—
Fejérmegyei	75	20.50—20.90	79	21.30—21.60
"	76	20.50—20.90	80	21.10—21.70
"	77	20.90—21.20	81	—
"	78	21.20—21.50	82	—
Festvidéki	75	20.60—21.00	79	21.50—21.70
"	76	20.60—21.00	80	21.60—21.80
"	77	21.00—21.20	81	—
"	78	21.20—21.40	82	—
Bánsági	75	20.50—20.95	79	21.40—21.80
"	76	20.50—20.95	80	21.70—22.00
"	77	21.00—21.30	81	—
"	78	21.20—21.60	82	—
Bácskai	75	20.80—21.10	79	21.60—21.90
"	76	20.80—21.10	80	—
"	77	20.90—21.30	81	—
"	78	21.80—21.90	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	14.80—14.40
középmínőségű új	—	—	—	14.00—14.20
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.60—15.00
II-rendű	—	—	—	14.20—14.50
Zab I-rendű	—	—	—	14.80—15.00
II-rendű	—	—	—	13.70—14.10
Tengeri belföldi új	—	—	—	11.10—11.25

Eladatott:
Ó-buza. Tiszavidéki: 200 q 80 k 21.60 K, 100 q 78.5 k 21.60 K, 500 q 79 k 21.70 K.
Bánsági: 150 q 75.5 k 21.20 K.
Bácskai: 200 q 75.5 k 21.00 K.
Bihari: 100 q 79 k 21.80 K, 300 q 75.5 k 21.20 K.
Raktár: 1500 q 75 k 21.60 K.

Új-buza. Tiszavidéki: 700 q 80.5 k 21.60 K jul. érk., 200 q 80 k 22.00 K, 1000 q 80 k 21.30 K jul. érk., 100 q 80 k 21.60 K, 300 q 80 k 21.40 K, 500 q 79.7 21.70 K, 1000 q 79 k 20.60 K felső jul. föld., 250 q 79 k 21.30 K jul. érk., 100 q 79 k 20.80 K felső jul. érk., 200 q 79 k 21.00 K jul. érk., 100 q 79 k 21.60 K jul. érk., 200 q 80 k 21.60 K, 300 q 79 k 21.30 K jul. érk., 200 q 79 k 21.30 K, 400 q 78.5 k 21.60 K, 400 q 78.5 k 21.60 K, 100 q 78.5 k 21.75 K jul. érk., 300 q 78.5 k 21.30 K jul. érk., 100 q 78.5 k 21.00 K.
Postvidéki: 100 q 78 k 20.80 K jul. érk.
Bánsági: 200 q 78.5 k 21.20 K, 100 q 78 k 21.20 K.

Fejérm.: 500 q 79 k 21.00 K jul. érk.
Tolnai: 500 q 76 k 20.60 K jul. érk.
Bihari: 1000 q 78 k 20.80 K jul. érk.
Új-rozs: 300 q 14.20 K kpf par, 200 q 14.20 K kp. p., 100 q 14.20 K kp. p.
Tengeri: 200 q 11.30 K kocsira, 300 q 11.15 K jul. 15., 100 q 11.20 K jul. 15.
Zab: 100 q 15.20 K kpf.
Káposztarepeze: 300 q 23.10 K kof pan.
Ó-árpa: 150 q 13.00 K kpf.

A határidőpiacon kötött:

Déllet:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:
Buza októberre 9.59—9.58—9.63—9.58—9.64—9.54
Buza áprilisra 9.77—9.84—9.76—9.81—9.76—9.81
Rozs októberre 7.18—7.21—7.14—7.17—7.14—7.14
Zab októberre 7.19—7.19—7.19—7.19—7.19—7.19
Tengeri júliusra 5.59—5.62—5.62—5.62—5.62—5.62
Tengeri auguszt. 5.57—5.63—5.63—5.63—5.63—5.63
Új tengeri májusra 5.56—5.57—5.54—5.60—5.53—

1 óra 30 percetkor zárulnak:

Buza októberre	9.53—9.54
Buza áprilisra	9.76—9.77
Rozs októberre	7.14—7.15
Zab októberre	7.14—7.15
Tengeri júliusra	5.64—5.65
Tengeri auguszt.	—
Tengeri májusra 1911-re	5.57—5.58
Repeze augusztusra	12.10—12.20

Budapesti gabonaforgalom.

1910. július 14-től 1910. július 15-ig.

	Érkezett		Elszállított	
	m	é	m	é
Buza	8729	5143	—	—
Rozs	2693	331	—	—
Arpa	—	—	—	—
Zab	1840	6542	—	—
Tengeri	413	18714	—	—
Liszt	—	16352	—	—
Korpa	—	2356	—	—

Értéktőzsde.

A felülkerelkedett szilárd irányzat állandósította magát, azonfelül meglehetősen élénk üzlettel is nyílt meg az előtőzsde. A beérkezett külföldi jelentések mindenhol szilárd irányzatot hoztak hírül. A vezető értékek az élénkebb forgalom dacára semváltoztak, csak irányzatukban szilárdultak meg. A Jelzáloghitel és Leszámlolóbank részvényei 1—2 koronával emelkedtek. A helyi értékek közül a Városi villamos vasut részvénye nagyobb keresletnek örvendett, javult 2 koronával. A többi helyi értékek változatlanul maradtak. A készáru-piacz csöndes volt. A déli tőzsdén a forgalom emelkedőben volt és eleinte az egész vonalon javultak az árak. Később azonban realizálások folytán az árfolyamok egy keveset gyengültek. Különösen volt az tapasztalható a Magyar hitelnél és Jelzáloghitel-bank részvényénél. Valamivel gyengült a készáru-piacz is. Szombat lévén, előtőzsde nem volt.

Forgalomba került: Kereskedelmi bank 3885 koronán, Agrár bank 482—485.50 K, Salgó 641—643 K, Adria 512—515.50 K, Nasiczi tanningyár 592—598 K, Danubius 444 koornán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:
Oszták hitel 671—671.25, Magyar hitel 847—846.50, Leszámlolóbank 570—571, Jelzálogbank 488—489, Városi villamosvasut 377—377.50.

A déli tőzsdén előfordult kötések:
Oszták hitel 671, Magyar hitel 846.50—847.25—846.50, Államvasut 742.50, Leszámlolóbank 571, Jelzálog 489—489.75—489.50, Közüti 723—723.50, Városi villamosvasut 377.50—377, Koronajáradék 92.22.50—92.25.

Utőtőzsde délután 4 órakor:
Oszták hitel 670.50, Magyar hitel 846.25, Leszámloló 570, Jelzálog 489, Államvasut 741.50, Városi 377, Közüti 723.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, július 16. (Saját tudósítónktól.) A mai hetitőzsdén a forgalom élénkült, különösen gabonaneműekben, amelyeket a malmok és a közvetítő kereskedelem is nagyobb tételekben vettek fel. Takarmányárak változatlanok.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 11.706—12, új 10.80—11.20, bánsági 11.25—11.65, mosoni és győri 10.50—10.85, felsőmagyarországi és délviasuti 10.50—10.85, új 10.20—10.60, marchfeldi 10.10—10.50, alsóausztriai 10.10—10.50.

Rozs: felsőmagyarországi 7.70—8, csepeli 7.70—8, pestmegyei 7.75—8, délviasuti és különféle magyarországi 7.70—7.95.

Arpa: malta 6.40—6.65, takarmány 5.80—6.30, magyar tengeri 6—6.20, Cinquantin 7.70—8.25, zab 8.15—8.50, magyarországi 7.55—8.15, osztrák 7.50—7.75. Promptszállításra finom minőségű liszt iránt érdeklődés mutatkozott, de a készletek csekélyek. Közpe-

minőségeket is kerestek. Őszi határidőre az árak javultak.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, július 16. Szilárd irányzattal nyílt meg az előtőzsde. Bankértékek, ugy osztrák, mint magyar pénzüzetetek részvényeiben nagy hausse állott be a félévi kedvező mérlegek hatása alatt. Építkezési értékek is javultak, egyébként a piac nyugodt volt. A déli tőzsde megnyitáskor nyugodt volt az irányzat, a vezető árfolyamok alig változtak. Berlin nyugodt irányzatot jelentett. A forgalom későbbi során Unionbank részvényei lényegesen emelkedtek.

11 órakor: Osztrák hitel 671.75, Magyar hitel 846, Államvasut 742.75, Délviasut 108, Alpesi 741.75, Laenderbank 500.50, Union 620, Bankverein 543, Rimamurányi 693, Általános osztrák építkezési társaság 349.50, Török sorsjegy 258.25.

1 óra 30 percetkor: Osztrák hitel 671.25, Magyar hitel 846, Anglo 316, Bankverein 544.25, Laenderbank 500.50, Union 620.50, Magyar Jelzálogbank 490, Államvasut 742.25, Déli vasut 108, Dunagőzhajózási 1150, Alpesi 741.50, Rimamurányi 693, Orosz járadék 104.05, Török sorsjegy 258, Keleti vasut 695, Alsóausztriai leszámlolóbank 766, Skoda 387.

Bécs, július 16. (Magyar értékek zárata). 4 százalékos arany-járadék 113.20, Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 154.—, Magyar hitelbank részvény 845.5 Magyar leszámloló és váltó részvény 60.60, Rimamurányi 692.50, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 510.—, Magyar koronajáradék 92.10, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 9.60, Magy. nyere-m. köles. sorsjegy 24.50, Kassa-Oderbergi Vasutrézv. —, Magyar jelzálogbank 490.—, Magy. kereskedelmi bank 387.0. Az irányzat tartott.

Bécs, július 16. (Osztrák értékek zárata). 4.2 százalékos papír-járadék 94.—, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.40, 1860-as sorsjegy 169.50, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 346.—, Bécsi Bankverein 544.75.—, Osztrák magyar bank 18.41 Déli vasut 107.75, Dunagőzhajózási társ. 11.40 Dohány-részv. 390.—, Cs. k. arany (vert) 11.3.—, Német bankv. 117.46, Osztr. Lloyd 572.—, 4.2 száz ezüst jár. 93.95.—, Osztr. koronajáradék 92.90, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 670.—, Union-Bank 619.50 Osztrák Laenderbank 500.—, Osztrák-magyar államvasut 741.—, Elbe völgyi vasut —, Alpesi részvény 741.40, 20 frankos 19.07, Londoni váltóár 240.10, Lipótkohó —, Török sorsjegy 258.50.

KASZNÁR NÁNDOR

a Magyar Világ kávéház volt tulajdonosa még tavaly Bécsben átvett

Grand Hotel National-t

Wien, II., Taborstrasse 18.

teljesen átépítette, megnagyobbította és mintaszerűen újonnan berendezte, 300 szoba, lift, villanyvilágítás, központi fűtés, a lakosztályok fürdővel ellátva, gyönyörű tálkák, zene- és olvasóterem, kitűnő magyar konyha, étterem és kávéház mérsékelt árak mellett áll a n. é. közönség rendelkezésére. Telefon, interurban. Villanyos összeköttetés az összes pályaudvarokkal.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 16. (Értéktőzsde.) Daczára a newyorki tőzsde kevéssé kielégítő magatartásának, a szilárd irányzat ma is megmaradt, bár az érdeklődés néhány speciális értékre szorított. Leginkább szilárdak voltak a gőzhajós részvények az észak-német Lloyd részvényeinek emelkedésére, amely emelkedés 2 százalékos volt ki és a Frankfurter Ztg. azon jelentésének volt eredménye, hogy az első félév feleslege több mint 6 millió márkával nagyobb, mint a múlt évben. Nemi kereslet mutatkozott továbbá a National-Bank részvényei iránt. Az orosz értékek közül bankok ismét szilárdabbak voltak, különösen a pétervári kereskedelmi bank részvényei, melyek körülbelül 3 százalékkal emelkedtek, míg a többi orosz papirok inkább gyengülésre hajlottak. Amerikai vasutak Newyorkkal egybehangozóan gyengültek, csak Baltimore részvények javultak. A többi értékek többnyire tartottak voltak. A további folyamatban az arakódó üzleti esend sok rendbeli lemorzsolódásokhoz vezetett, de a zárlat változatlanul csöndes forgalom mellett tartott volt. Csak az orosz bankértékek veszítették a realizálás következtében a kezdetben elért nyereséget. A készáru-piacz ipari értékei meglehetősen szilárdak voltak. Napipénz 4 százalékos, mag. lesz. kamatláb 3 1/2 százalékos.

Berlin, július 15. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyzeteltik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 99.40, osztrák

hiteltőszvény210.50. Déli vasut 21.—, orosz bankjegyek 210.15, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Disconto Commandit 186.0. Dinamitruszt —, Harpeni 189.70. Unifikált török járadék 94.—, 4.2 százalékos ezüstjár. 94.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 95.—, Magyar koronajáradék 92.20, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 850.50, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 168.—, Gelsenkircheni 205.50, Laurakohó 174.20.

Frankfurt, július 15. Zárlat. 4.2 száz.-os papírjáradék —, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 99.40. Mary. ar.-jár. 95.20, Osztr. hitelint. részv. 211.—, Osztrák-magyar államvasut 158.1/8, Eszaknyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.22, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.0, 4.2 százalékos ezüstjáradék —, Osztrák koronajáradék 91.—, Magyar koronajáradék 92.25, Osztrák-magyar bank 131.80, Déli vasut részvény 21.—, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.75, Párisi váltóár 810.83, Union bankrészv. —, Alpési részv. —.

Hamburg, július 15. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 97.40, 1860. sorsjegy 172.—, Déli vasut 21.10, 4 százalékos aranyjáradék 99.50, Osztrák hiteltőszvény 210.90, Osztrák-magyar államvasut 157.25, Olasz járadék 101.—, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 95.00 London, július 15. Angol consol —.

Páris, július 15. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 97.65, Osztr. aranyjáradék 100.60 Magyar aranyjáradék 97.15, 5 százalékos bojár kötvény 1896. évről 514.— 3/4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 273.—, 5 százalékos marokkói járadék 517.— 4 százalékos 1890. román köles, 93.60. 4 százalékos amort. románjár. 1905. 94.—, 5 százalékos orosz járadék 104.7. 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 102.25, 4 százalékos spanyol jár. 94.70 4 százalékos unifikált török jár. 95.15, Török sorsjegy 22.0, Török dohányrészvény534.— Osztrák földhitelintéze 12.75 Osztr. Länderbank 16.— Magyar jelzálogbank 516.—, Banque de Paris 18.0, Banque Ottomane 698.— Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 666.—, Hartman gépgyár —, Rio Tinto —, Sucerie d'Egypte 81.—, Tula 370. Urinkányi: közén 185, Chartered 41.50, De Beers 439.50 East Rand 134.50, Agersfontein 21.50, Trans. Land Comp. 68.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.75, Váltó német piacokra (rövid) 13.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 7/8, Olasz arany, váltó rövid 5/8, Váltó Svájcra (rövid) 2/16, Csekk Londonra 25.— Magánkamatláb 2.—

Üzleti tudósítások.

Sertésikonsumvársári jelentés.

(A székessővárosi állatvásár és községvidék igazgatóságától.) Július 16. Előző napi eladatlan maradvány 362 drb sertés, 16 drb süldő. Mai felhajtás 231 drb sertés, 69 drb süldő. Összesen 593 drb sertés, 85 drb süldő. Eladott 335 drb sertés, 16 drb süldő. Mai maradvány 258 drb sertés, 69 drb süldő.

Arjegyzés. Zsirtsertés. Öreg II. rendű 280—350 klg. ételsúlylevonással 123—132 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül ételsúlylevonással 136—141 fillér. Fialat közép 220—300 klg. ételsúlylevonással 134—146 fillér. Fialat könnyű 120 klg. ételsúlylevonással 136—146 fillér. Süldő belöldi ételsúlyban 110 fillér. (Az árak minden levonás nélkül klgkint ételsúlyban értendők.) A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertés piac.

Július 16. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felül) 132—134 fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felül súlyban) 142—144 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 146—148 fillér. Közép (páronként 240—280 klg.) 144—145 fillér. Könnyű (páronként 240 klg.) 146—150 fillér.

Ügyvédi és bírói vizsgára, az összes jogi vizsgákra, államszámvitelre, államvizsgákra gyorsan biztos sikerrel készülhet el. Dr. Erős Vilmos jogi szemináriumában Budapest, VII., Wasselenyi-utca 13. Telefon 118-57 Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. Fiókiintézet: Kolozsvár, Páris-utca 11.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 16. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Kállai Viktor nagyváradi járásbírói díjnyel az elesdi járásbírói díjnyel; a belügyminiszter Csanád vármegyében a makói anyakönyvi kerületbe Cera János városi főjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesé; a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Schönerholcz Gusztáv kivándorlási biztosi hivatali díjnyel az állami határrendőrséghez fizetés nélküli irnokká; a pénzügyminiszter Keplinger Géza székessővárosi központi és Szánthó Gyula pápai járási segélydíjazás pénzügyi számgyakornokokat a lugosi, illetőleg a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztékké a marosi, illetőleg a gyergyószentmiklósi járásba, a járási számvevői teendők ellátására adott megbízatással; a

dévai adóhivatalhoz Szopos Antal nyáradszeredai és Richter Ferenc kolozsvári adóhivatali gyakornokokat adóhivatali tisztékké ideiglenes minőségben; Hebe József nagykarólyi díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjazás pénzügyi számgyakornokká a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, a közdi járásba, a járási számvevői teendők ellátása körüli segédkezéssel való megbízatással; Németh Miklós budapesti lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a dohányjövédéki központi igazgatóság mellé rendelt számvevőséghez kinevezte.

Megbízás. Az igazságügyminiszter Wollheim József Gerzon dr. zombori gyakorló orvost a zombori törvényszék területén felmerülő törvényszéki orvosi teendőknek állandó szakértői minőségben való ellátásával bízta meg.

Véglegesítés. Az igazságügyminiszter Müller Irén rákospalotai javítóintézeti ideiglenes minőségű családőgedet ebben az állásban megerősítette.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Sylvester Andor székelykereszturi járásbírói és dr. Enyedi Róbert székelyudvarhelyi törvényszéki jegyzőket kölcsönösen;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Padányi Andor székessővárosi segédtanfőgyelöst Tolna vármegye tanfőgyelőségéhez áthelyezte és a tolnavármegyei tanfőgyelői teendők ellátásával 1910. évi szeptember 15-től kezdődő hatályal ideiglenesen megbízta; Fludorovics Zsigmond székessővárosi kath. főgimnáziumi rendes tanárt a szolnoki állami főgimnáziumhoz, Herceg Antal székessővárosi állami főreáliskolai rendes tanárt a verseczi állami főreáliskolához, Barbier Péter pozsonyi kath. főgimnáziumi rendes tanárt a budapesti X. ker. köbányai állami főgimnáziumhoz, Hubertus Sándor lugosi állami főgimnáziumi rendes tanárt a szentgotthárdi állami főgimnáziumhoz, Farkas Pál balassagyarmati állami főgimnáziumi rendes tanárt az újpesti állami főgimnáziumhoz, Illés István dési állami főgimnáziumi r. tanárt a balassagyarmati állami főgimnáziumhoz, Fehrentheil Henrik erzsébetvárosi állami főgimnáziumi r. tanárt a budapesti X. ker. tisztviselőtelepi állami főgimnáziumhoz, Fodor Árpád szentgotthárdi állami főgimnáziumi r. tanárt a budapesti A. ker. tisztviselőtelepi állami főgimnáziumhoz és Kinnach Ödön sümegi állami reáliskolai r. tanárt az újpesti állami főgimnáziumhoz helyezte át.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter dr. Steinherr Adolf budapesti lakos családi nevének Szegre kert átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A zágrábi kataszteri helyszínelési felügyelőségnek beosztási gyakornoki állásra két hét alatt; a miskolci fővármehatalnál vámgyakornoki állásra két hét alatt; a nagyváradi pénzügyigazgatóság-nál hivataloszállású állásra augusztus 25-ig; az alsókubini adóhivatalnál egy adótitkári és egy esetleg megüresedő díjaz adóhivatali gyakornoki állásra 14 nap alatt; a nagyenyedi járásbírói díjnyel pedig telekkönyvi átalakítói díjnoki állásra két hét alatt; az ökörmezői járásbírói díjnyel végrehajtói állásra két hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Móra, Tisza, Körös, Maros, Temes, Béga) and names of candidates with their scores for two dates: July 16 and July 15.

Szerkesztői üzenetek.

H. K. Szarvaslak. Borsszem Jankó, Kakas Márton, Ústökös, Matyas Diák, Bolond Istók a legismertebbek, amelyek mellett még néhány ugynevezett pikáns élclap is van.

Saturmus. Tessék a budapesti kereskedelmi akadémia igazgatóságához fordulni, (Budapest, V., Alkotmány-utca.)

K. B. Dunavess. Szíves értesítést köszönjük. A szerkesztőség delután öt óraker kezd hivatalos óráit s ezért történetelt, hogy a telefonon nem jelezték senki.

O. J. jegyző. A debreczeni Hortobágy-pusztá jóval nagyobb a kecskeméti Bugacznál. A Hortobágnak fel nem száított része ez idő szerint is közel 50 ezer katasztrális hold Nem éppen olyan Kanahán-föld, melynek sokan képzelik. Nagy része sovány szik föld s jelgelőnek való, annak se mindig.

H. Gy. Csokaly. Barabás Béla Aradon lakik. Ott van a szülőháza. Székely földről származtak be. Nemes ember volt az apja. Iparos volt. A függetlenségi esz-

mék, elvek rajongó szeretetére ez a derek ember nevelte nagynevű fiát.

P. S. Kisléta. Arany János is jegyző volt. A nagy-szalontaiaknak volt igazi aranytollú notáriusa.

T. K. Maróth. A budavári honvédszobort Zala György készítette. A Disz-téren helyezték el. Még a régi osztrák katonavilág emléke ez az emlékező is. Inkább illelnek Honvéd-térnek nevezni.

D. K. Vác. A 92 éves Görgey Arthur tábornoknál is idősebb Horváth Ignác 48-as honvédszázados. Kolozsváron lakik. A Mátyás-huszárezrednek volt a parancsnoka. 96 éves az öreg ur. Rajtuk kívül már ilyen magasrangú tisztjei nem igen élnek a dicső honvédtájak. A római katolikus püspöki karnak is van még egy volt 48-as honvédtája! A temesvári Németh József püspök, nagyprépost, a magyar szabadságharc seregében, mint galogos honvéd szolgált. Az akkor még ifjú diákhonvéd az őrmesteregig vitte fel.

R. L. Péterréve. — Hazias és művelt Csalomja, — Tiszaparti előfizető, — B. L. Németh-Bencsek, — Körösmenti S. S. kérdéseikre a közlelbi lapszámokban fogunk válaszolni.

Felölös szerkesztő: FURJESZ LAJOS. Kiadó-tulajdonos: Magyar Újságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARKÁD.

IDEGENEK UTMUTATÓJA Legajánlhatóbb beszerzési források BUDAPESTEN.

Biztosítás. Assicurazioni Generali (Trieszti ált. biztosító-társaság). Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap 366,829,741 kor. 68 fill. Budapest, Dorottya-utca 10., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykiházásitási biztosítások. — Tüz-, szállitmány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jégbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7,000,000 korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.)

Első Leánykiházásitási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet. Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10,000,000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46,000,000 korona.

Bankok és takarékpénztárak. Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályorsjáték főelrusító helye; VI. kerület, Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-teró 4. Irányi-utca sarkán, VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Páris-ut 6. sz.

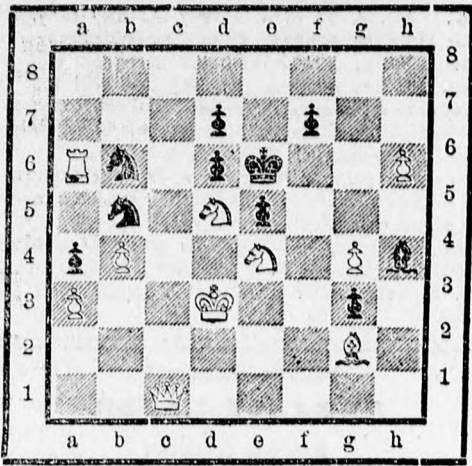
Víz- és légszeszevezeték és csatornázás. Pizsurnyi L. utóda Janisch János és fia, Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, épületbádogos műhelye és horgany tisztmőhely gyára. Légszesz- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezések, árnyékszék, vízeldek, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések, fűtő-tűzhely összeköttetéssel, gépek, világítási, fűtési és műszaki czélokra. Saját légszesz-készülék minden házában. Telefon 20—83.

Magyar-Siemens-Schuckert-művek, villamossági részvénytársaság, Budapest, V. ker., Lipót-körút 5. Gyár: Pozsonyban. Telefonszám 211. és 212. Táviratczím: Siemenschuckert. Készít: Villamosvilágítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos vasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozóáramu generátorokat és motorokat, vezetékananyagot, kábeleket, iv- és izzólámpákat, kapcsolószekélyeket, biztosítókat, wattóraszámolókat (Schuckert-rendszer), vezetékerendezéseket központi telepekhez való bekapcsolásra. Világító-testeket. Ivlámpaszekélyeket. Különlegesek: Felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos bányafűrógépek, villamos berendezések, mezőgazdasági és ipari czélokra.

SAKK.

70. számú feladvány.

Heltai H. István, Budapest.

Matt a második lépésre.

346. számú játszma.

Játszották Utrechtben 1910. március 6.

Francia védelem.

Table with 2 columns: Világos (White) and Sötét (Black). White pieces: Forest. Black pieces: Dr. Oiland. Moves listed: 1. e2-e4, 2. d2-d4, 3. Hb1-c3, 4. Fc1-g5, 5. e4xd5, 6. Vd1-f3, 7. Fg5xf6, 8. Ff1-d3, 9. Hg1-e2, 10. d4xc5, 11. Vf3-g3, 12. Fd3-f5, 13. Vg3-f4, 14. 0-0, 15. He2-d4.

Itt rendszeren 5... Vd8xd5 történik, ám bár sötét az esetben sem tudja a játékot teljesen kiegyenlíteni.

Hasonló állásban Pillsbury a hannoveri versenyen Olland ellen, aki 6. Vd1-f3 lépést először játszotta, 6... 0-0 válaszolt, mire 7. Fg5xf6, Vd8xf6 8. Vf3xf6, g7xf6 9. Hg1-c2, c7-c6 10. 0-0-0 következett.

Valamivel jobb volt 10. a2-a3, Fb4xc3 11. b2xc3, c5xd4 12. c3xd4, Vd8-c5 13. c2-c3 stb.

Számításba jön 10... d5-d4 11. a2-a3, Fb4xc5 12. Hc3-e4, Vd8-a5 13. utána 0-0-0.

11. Vf3-g3, 12. Fd3-f5, 13. Vg3-f4, 14. 0-0, 15. He2-d4

Sötét a királyát biztonságba hozhatta 15... Bh8-g8 utána Bg8-g7 és Kf8-g8-al is. 16. Kc1-b1, 17. Vf4-e3, 18. Bh1-e1, 19. Vc3-d2, 20. f2-f4!, 21. Hd4xe6. Jobb volt azonnal 19... Ve7-d6.

E lépésen kívül, mely kapcsolatban van a 23. lépéssel, számításba jön 21. Fb5-c2 is, ami után érdekes folytatások állhatnak.

21... f7-e6, 22. Fb5-c2, 23. f4-f5, 24. f5xe6. Sötét nyilván nem mérlegelte eléggé a lépés következményeit.

25. Hc3-e4, 26. Vd2xd8, 27. Bd1-d7, 28. Bd7xb7, 29. b2-b4!

Aligha van jobb; 29... Fc5-d6-ra jön 30. Be1-d1, 29... Ve5-c3-ra pedig 30. Be1-d1, Fc5xb4 31. Vd8-e8, Kf6-h6 32. Vc8-h5 következnék.

30. Vd8-e8, 31. b4xc5, 32. Bb7xe7, 33. Ve8-h5, Kf6-g5, 34. Vh5-h4 stb.

33. Ve8xe7, 34. c5-c6, 35. Fe2-d3, 36. Fd3-e2, 37. g2xh3, 38. Be1-d1, 39. Bd1-d7, 40. c6-c7.

Főnti játszmaért, melyet egy kisebb versenyben játszottak, a világos bábok vezetőjét ezüstéremmel tüntették ki.

Sakk-hírek.

A hamburgi sakkverseny. Az év legjelentősebb sakkeménye: a német sakkszövetség XVII. kongresszusával kapcsolatos nemzetközi versenyek holnap, hétfőn veszik kezdetüket Hamburgban. Mint már közöltük, a mesterversenyen 18 ismert nevű játékos vesz részt, az A) főturnán tizenhatan, a B) főturnán pedig 70-72 amatőr játszik csoportokban. Tekintettel arra, hogy a B) főturnára várhatóan ily nagyszámban jelentkeztek, a versenybizottság a torna összdíját még 600 márkával emelte. Magyarországból a mesterversenyen Forgács Leó, a főturnákon pedig Budapestről Abonyi István, Barász Zsigmond, Neumann Mór, Steiner Bernát, míg Temesvárról Mayer György és dr. Szalay Zoltán vettek részt. Itt említjük meg, hogy a mesterverseny egyes fordulójának eredményéről naponta részletes tudósításban számolunk be olvasóinknak.

MUSCHONG-BUZIASFURDO BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ BAKTERIUMMENTES termésközet ásványvíz ÜBIT GYÓGYIT. Kapható mindenütt Budapesti főraktár: Eötvös-utca 44. Telefon 89-88

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap a zivataros esők már kisebb területekre szorítottak és az eső mennyisége is csak helyi esők alakjában érte el a 10-20 mm-t. A zivatark különben az egész ország területén oszlottak meg, helyenként erősebb szél kíséretében és változó felhőzet mellett.

A hőmérséklet nagyjában változatlan. A maximum 28 fok C. Debreczen, Nyiregyháza és Szegeden, a minimum pedig 8 fok C. Tátrafüreden.

Prognózis a következő huszonegy órára:

Változékony és mérsékelt meleg idő várható, helyenként esővel és zivatarral.

(Sürgöny-prognózis: Változékony, meleg, zivatark.)

Table with columns: Állomás, Lagymérés ma, 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és sebesség, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet ma, este. Lists various stations like Budapest, Debrecen, Szeged, etc.

EGYETERTÉS politikai napilap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJON MATYÁS.

Large financial table titled 'BUDAPESTI ERTEKTOZSDE'. It contains multiple columns for different categories: Államadósság, Záloglevelek, Elsőbbségek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Görmalmok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénzmenek és váltók. Each category lists various institutions and their financial status.

KÜLÖNFÉLÉK.

Himnusz.

Egy Watteau-képnek sötéték árnyában
Már láttam szemed függőnyét lehulva,
Barna orozdat skarlátra kigyulva,
Ugy pihentél ott egy domb oldalában.

A Szakuntala aranyos ködében
Te merengsz ott rózsafa nyílásán,
Tündérmadarak szerelmes bugásán —
S te zokogsz ott az esti szürkéségben.

Egő ajakkal rólad sirt Bellint,
A billentyűkén téged öntött dalba...
Es temiatad nem volt csak nyugalma,
Mert nem akartad, nem tudtad szeretni.

Téged álmodnak meg fonyadt barátok
A kolostorok fagyos éjszakáján,
A lemondásnak jéghideg máglyáján
Remegő szívük teerted sóvárog.

A haldoklók is utánad lihegnek,
Hogy homlokukat érintsd meg kezéddel,
Hogy tekints rajjuk bársonyos szeméddel,
Aztán nyugodtan, békében elmennek.

Hargitai Tihamér.

(A haj színének az osztályozása.) Bertillon, hírneves francia anthropológus és kriminálista jelenleg az emberi haj színének az osztályozásával foglalkozik. E célból a világ minden részéből az őszes emberfajoktól hajpróbákat hozott és most ezt a sokféle haját úgy rendezte, hogy egy hosszú sorozatban a legsötétebb barnától a legvilágosabb szőkeig képviselve legyen a haj minden színárnyalata. Az egész sorozatot azután bizonyos számú területre fogja beosztani és a hajnak a színét egyszerű számokkal jelölni. A középső-levelekben azután a haj színe helyett csak annak a számat fogják megadni. Ezzel egyöntetűséget hoznak az eljárásba és elejét veszik az esetleges félreértésnek, amennyiben az egyes népek nem egyformán nevezték el a különböző hajtípusokat, a Bertillon-féle hajszínskála pedig ki fog zárni minden kétértelműséget. A kriminálisztikában ez mindenesetre haladást jelent.

lent, de amint a gonosztevők az ujljenyomatok hátrahagyása ellen keztyűvel védekeznek, úgy majd a hajszinben rejő veszedelem ellen a haj festésével, vagy egész rövidre nyírásával fognak védekezni.

(A földgömb legmelegebb pontja.) A föld legmelegebb pontja az újabb észlelések szerint Dél-Kaliforniának egy völgye, nyolczvan mértföldnyi távolságra a Sierra Nevada-hegységtől, mely aranybányáiról annyira híres. Az Avernus, vagy nópies nevén Halottak-völgyében (Death Valley) a hőmérséklet átlagos minimuma 21 fok Reomür s maximuma 48 fok, éjjel azonban lehül 10—15 fokra. A völgy százötven lábnyira fekszik a tenger színe alatt, eső alig esik benne, de gyakori az erős vihar, mely a Szahara számához hasonlóan a növényzetet csaknem egészen kiöli. Az állatok közül is csak kigyó, béka, gyík tenyészik itt és különösen sok a moszkítólégy. Ember egyáltalán nem lakik e helyen. Míg a völgyet megkerülő vasutat megépítették, kénytelenek voltak az építők e nagy kiterjedésű völgyön keresztül menni. Ilyenkor az utascsoport kész haláiveszedelembe ment, mert ha a gyilkos vihar utolérte, nem volt menekülés. Embert, állatot eltemetett a tüzként égető homok.

(Egy lábművésznő.) Chicago közelében él egy fiatal leány, aki kora ifjúságában elveszítette két karját, de azért teljesen önálló életet él, mert a két lába tökéletesen elvégzi mindazt a munkát, amit egészséges embérnél a kéz teljesít. Litty Smith kisasszony maga írja le egy newyorki újságban, hogy mi mindenre képezte ki a lábát. Két lábával és fogai segítségével mindent elvégez, amit csak akar. Maga öltözködik és tisztálkodik, fésülködik, még a fogait is a lábával tisztítja, amennyiben a fogkefére a jobb lába két ujjá közé fogja. A lába épp oly ügyes, mint a keze, az ujjai mozgékonyak, különösen a nagy lábujja. A lába segítségével egyedül tud enni és inni is, csak az ivópoharat nem bírja a nagysága és keréksége miatt fölemelni; a fogait segít tehát magát. Smith kisasszony nem szorítkozik a mindennapi élet szokásos berendezésire, hanem tovább vitte. Rajzol és ír, még pedig igen ügyesen; fel tudja nyitni a zsebkését, meg tudja vele hegyezni a czeruzát, még írógépen is tud írni, jól kezeli az ollót, szóval mindent el tud végezni. Minthogy lábának a kéz munkáját el kell végeznie, olyan cipőt hord, amely könnyen lehúzható, azonkívül olyan harisnyát, amely az ujjakat csupaszon hagyja. Eleinte nehezére esett az erős meghajlás, amikor lábát a fejéhez kellett emelnie; az évek folyamán azonban teljesen megszokta és esztendőszere és izma annyira fejlődött, hogy egyáltalán nem érez nehézséget épp oly szükségesek, amint az arany szegélyezés és a smaragd. Talán csak ne fél? Elég bátornak néz ki, hogy saját utján haladhasson. Ha ő reá hallgat, egész életében padlásszobában fog lakni, ruhája durva pamut és vastag vászon lesz, mindig gyalog kell járnia és a sötétben fog maradni, pedig egy merész lépéssel mindennek az ellenkezőjét érheti el.

Miva arczsine a színésznő kitorései alatt folyton változott, gyorsan lélegzett, teste reszketett az izgalomtól és a vágytól.

— A sötétben éleim! — ez volt a pokol. Amelytől irtózott: nagynak, előkelőnek lenni, ez volt a paradiesom, amely után vágyódott.

Egy ugrással a kocsin termett.

— Igen, jövök, — szólalt meg lélegzetét visszafogva. A szegény és a lelkiismeret, hogy az ellen vétkezék, kivel szemben élet-hosszigan hálásnak kellene lennie, bántotta. Tudta, hogy ilyesmit az ő távollétében megtenni, gazság és gyávaság egyaránt.

Azonban a kerítőnö győzött, az ismeretlen, a tiltott utáni vágyakozás erősebb volt a hála kötelékénél.

— Jövök! — kiáltotta, de eközben úgy rémlett, mintha még füleibe csengeneének Trietóni utolsó szavai: Nem kívánom, hogy életem e személy életéhez hasonló legyen.

— Ez derék, ez okos dolog, — mosolygott Coriolis. — Hisz már nem gyermek, magának is megvan a nőnek azon isteni joga, hogy maga fölött szabadon rendelkezessen.

Miva nem hallott s nem látott semmit; szédült. Talán lelkiismeretfurdalásától úgy felkiáltott volna, mert tudatában volt annak, hogy bünt követ el, de a bűn tudata még inkább felkeltette kíváncsiságát, s az ismeretlen feltételezése utáni vágy győzedelmeskedett benne.

A kocsi elindult s zöld lombu fák alatt száguldvá vitte Mivát Coriolis aranyrácsozatu villája felé.

A színésznő nem volt kedély nélküli természet, nagyon élénk temperamentuma nem zárkózott el attól, hogy néha nagylelkű legyen; természetesen mindig csak olyankor, ha ezáltal saját kényelmét egyáltalában nem veszélyeztette. A gyermek rajongó bámulata figyelmét felkeltette s üzte a vágy, hogy találkozhasson a kis csacsival, ezen indító okon kívül azonban volt még egy oka, ami arra készítette, hogy a gyermekhez közeledjen, s ez már kevésbé volt ártalmatlan. Erényei közül az egyik számára elvesztett volt s ennek hiánya meggátolta abban, hogy teljesen önzellenül képes legyen jószívűséget gyakorolni. A gyermek virágzó fiatalága még a vörös, parasztos sapka alatt is feltűnt neki s a meglepő szépség arra indította, hogy a lánynyal életkebben foglalkozzék; segédkezett akart nyújtani neki, hogy elérje azt, amit szerinte az ilyen szépség megérdemel. Persze ő, ki azon asszonyok közül való volt, kik csak a divatnak, ünnepeltetésnek és a pénznek hódoltak, nem is tudott elképzelni másfajta boldogságot, mint olyt, melyek ezen tényezők következménye.

(Ki csinálta az első pillanatfelvételt?) Sok vitára szolgáltatott már alkalmat, de eldöntve máig sincs, hogy ki csinálta az első pillanatfelvételt. Egy angol szaklap azok között, kik a fotográfia-val elsőül foglalkoztak, dr. Parker József fogorvost, a Franklin-társaság akkori tagját nevezi meg annak, akitől az első ilyen mű felvételek eredtek. 1840-ben készültek ezek az első pillanatfelvételek és mozgalmas utcai jeleneteket ábrázoltak. Parker egyébként már a mikrofotográfia-val is foglalkozott és e téren is uttörőnek mondható. Egy — ugyanabból az időből származó — pillanatfelvételt őriz ereklye gyanánt a Penssylvaniai társasági társulat is, egy kabinetnagyságu ezüstképet, melyen egy egész versenyfutás van megörökítve. Ez a kép még ma is igen jó állapotban van és az amerikai forrás szerint ez az első pillanatfelvétel.

(Különös végrendelet.) Londonban nemrég meghalt Vezin Herman ismert angol színművész és Shakespeare-alakító, aki, hogy csekély, alig 300 koronát kitevő hagyatka teljes egészében jusson az örökösének, végrendeletében azt rendelte el, hogy hulláját égesse el és minden gyászszertartás mellőzésével a lehető legegyszerűbben végezzék el mindent. Az elhunyt utolsó akaratának megfelelőleg tehát holttestét egy londoni krematóriumban délután, amikor olcsóbb, elégettek hamvait pedig, amelyeket a barátok rendes urnába gyűjtöttek, a krematórium kertjében szétszórta. Sem a barátok, sem a rokonok nem öltöztek gyásruhát, virágot és koszorukat sem raktak a koporsóra és emlékére nem állítanak sem sírkövet sem más valamilyen emléket. A halott utolsó kívánásait így minden tekintetben teljesítették.

remtés, nagyon élénk temperamentuma nem zárkózott el attól, hogy néha nagylelkű legyen; természetesen mindig csak olyankor, ha ezáltal saját kényelmét egyáltalában nem veszélyeztette. A gyermek rajongó bámulata figyelmét felkeltette s üzte a vágy, hogy találkozhasson a kis csacsival, ezen indító okon kívül azonban volt még egy oka, ami arra készítette, hogy a gyermekhez közeledjen, s ez már kevésbé volt ártalmatlan. Erényei közül az egyik számára elvesztett volt s ennek hiánya meggátolta abban, hogy teljesen önzellenül képes legyen jószívűséget gyakorolni. A gyermek virágzó fiatalága még a vörös, parasztos sapka alatt is feltűnt neki s a meglepő szépség arra indította, hogy a lánynyal életkebben foglalkozzék; segédkezett akart nyújtani neki, hogy elérje azt, amit szerinte az ilyen szépség megérdemel. Persze ő, ki azon asszonyok közül való volt, kik csak a divatnak, ünnepeltetésnek és a pénznek hódoltak, nem is tudott elképzelni másfajta boldogságot, mint olyt, melyek ezen tényezők következménye.

Miva lábán égett, midőn átlépte a gyönyörű palota küszöbét, hol a színpad királynéja lakott. Büntudata még inkább növelte örömet és kíváncsiságát. Már hozzányúlt a tiltott gyümölcshöz, belépett az ismeretlen világba s ez most büszkeséggel töltötte el, mert úgy gondolta, hogy bátor tettet követett el általa.

A fény és pompa, mely minden srókból feléje áradt, bámulattal töltötték el s folyton ezt hajtogatta magában:

— Oh, hisz ő is valamikor szegény volt, és ismeretlen ugyan, miért ne tudnám én is elérni azt a magas pozíciót, melyen most ő ül? Coriolis volt előtte az a megtévesztett ideál, aki dacára előéletének, szépsége által biztosítani tudta a legnagyobb hatalmat. Hogy milyen áron szerezte meg azt, amije van; természetesen Miva arról nem tudott.

(Folyt. köv.)

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

42

— Hisz maga egy pária, egy koldus, — folytatta. — Ha velem jön, mindez megváltozik, egy ugrással ott lesz a magát megillető légkörben. Gazdag lesz és hírneves, gondolja meg, hogy mennyire halássá teheti majd azt a férfit, akit most szeret, és akinek mostan csak teher. Mindezt megmondolga-e? Csak két órára jöjjön velem és nézze meg birodalmamat. Azután megint haza küldöm, őt meg értesítem, hogy maga hol tartózkodik, tudom, hogy ő jelenleg hol tartózkodik, és ha megérti magával szemben való szándékomat, úgy felőlem táplált véleménye is meg fog változni.

— Oh igen, — kesergett Miva — csak higgyjen el mindent.

Minden intés és fedés ebben a pillanatban halott volt lelkében, előtte most Coriolis volt a legremesebb lény, a világ legüfelfal dozóbb martirja.

— Magának kell kényszeríteni, hogy mindent higgyen, — folytatta a kerítőnö, miközben arca forró lázban égett a vágytól, hogy a férfium, aki őt megsértette, magát megboszulja. — Legalább egy órát jöjjön velem. Hisz már nem gyermek, hogy semmi akarata ne legyen. Elég idős ahhoz, hogy sorsa felett határozzon, és határoznia is kell, mikor ime nyitva áll az út a nagyság felé. Az asszonyi uralom rövid ideig tart és minden elvesztett perezőrt kár. Ma vésszen egy pillanást az ön életébe. Azt akarom, hogy ma parasztleányból királynő váljon. Magának hiányzik a szórakozás, nincsenek csipkői, zsunonjai, uszályos rubái. Mindezek a szépítő

DD
SVÁNY
VIZ

márgatos
sványvíz
indonézia
s a 88

esse:

ar kisebb
is
0 mm-t.
erületén
eretében

A maxi-
Szege-
eden.

ára:

dó vár-
eleg, zi-

Hőmérséklet	
ma.	este.
21	13
27	15
12	11
24	14
25	13
24	14
24	15
24	16
24	16
27	14
27	18
26	15
28	14
23	16
27	11
21	11
25	15
20	10
23	12
23	13
18	13
25	15
26	15
26	17
25	13
23	13
23	13
25	15
26	13
27	14
27	19

A. G.

áró
lyam

Ar
105
472
451
986
894
1109
516
272
734
378
—
602
109
1163
870
412
742
43
81
82
942
18
20
89
41
74
83
94
540
240
119
1
19
28
117
26
91
199
24
117
94
96
54

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1910. július hó 17-én.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.
(BUDAI SZINKÓR)

Délután mérsékelt helyárak.

Az „Aranykakas.”

Énekes bohózat 3 felvonásban.
Írták: Blumenthal Oszkár és Kadelburg Gusztáv. Zenéjét összeállította: Barna Izsó. Magyarosította: Fáy J. Béla.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendezés helyárakkal.

Varázskeringő.

Operette 3 felvonásban. Írták: Dörmann és Jakobson. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerzte: Straus Oszkár.

Személyek:

XIII. Joachim Tábori
Heléna Bejczyné
Lothár gróf Latabar
Niki Falussy
Vendolin, miniszter Kövesgy
Sigmund Kövesdy

Kezdeté 1/2 8 órakor.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kintüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

átteleve: **Károly-körút 3. sz. alá.**

Féjfájás meggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak, Tartós fogtömések, aranyhidak, koronák, Foghúzó (altatásban is), Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése. **Jóállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogazikat.**

Elismert kitérő **Fényképezési készülékek**

saját és idegen szerkezettel. Készülék vétel előtt ajánljuk a mi Tanácsadónk elolvasását (584 oldal, 623 képpel, ára K 1.80), melynek szerzője a szakkörökben legjobban ismert tudományos munkatársunk, Palocsay Albert, aki a Graben-en 30. sz. alatt levő detail-tízletünk vezeti és szívesen szolgál mindennemű szakértői tanácsokkal.

G. Lechner (Wilh. Müller)

cs. és kir. udvari fényképezési gyár.
Fényképezőter: Wien, I., Graben 30-31.

JARDIN DE PARIS

VII., Erzsébet királyné-ut 1.

Telefon 167-25. Kezdeté 9 órakor.

Ma és a következő napokon teljesen új műsor.

Lucy König Richard Godai

Németh Juliska

Sajó Géza Jules Boesnach

12 órakor

Tabarin Bal Mabilé-ban

La Hiawatha boszorkánytánc és még 25 brillians attrakció.

Tokaji Bortermelők Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5. Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felségcs.

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok.

1 posta kcsár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu; 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu **K 11,55**

Ládában:
20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor **K 33,—**
12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor **K 37,20**
20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor **K 47,50**

Hordóban:
60 liter 1908. évi tokaji aszali bor — 54.— korona.
60 : 1907. : : pecsenye bor — 68.— korona.
60 : 1904. : : szamorodni bor — 81.— korona.
60 : 1901. : : szamorodni bor — 126.— korona.

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásig bérmentve küldünk zárandóval. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

Szenzációs ujdonság! Stubnyai Fenyő Sósorszesz!

Nem szabad egy házból sem hiányoznia. — Hülesből eredő összes bántalmaknál, ugymint: reuma, csusz, köszvény, fogfájás, fejfájás stb. kitérő hatás. Hatás és jóságban fölülmulja az összes eddigi sósorszesz-készítményeket. — Kérje mindenütt a Stubnyai Fenyő Sósorszeszt. — Hat üveg rendelésnél portómentes szétküldés a készítőtől.

DETRICH ENDRE gyógyszerész, Stubnyafüredő.
Kis üveg ára 40 fillér, nagy üveg 1 korona.

HUBERT J.E. cs. és kir. udv. szállító POZSONY

BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK

BENZIN és SZIVÓGÁZ MOTOROK **BÁRMELY TŰZELŐANYAG HASZNÁLATRA**

Egyedárúsító: **ABELES EMIL** BUDAPEST V. Váci-ut 14.

EREDETI SVÉD GYÁRTMÁNYÚ NYERSOLAJMOTOROK
Benzin és nyersolajlokomobilos cséplőkészletek a **JÉGGYÁRTÓ és HŰTŐBERENDEZÉSEK.**
FAMEGMUNKÁLÓGÉPEK.

Szakmában jártas képviselők keresetnek.

Császárfürdő BUDAPESTEN. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medencze- és kádifürdők, melyek kiváló gyógyhatással használatnak az összes reumatikus és idegbántalmaknál. Uszodák, hőlég-, szénsavas és villamosvíz-fürdők. Ivo- és belelegzési kúra. Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

EGY ÉV ALATT

szerezett nálunk közel

1000 CSALÁD

egyedül csak általunk bevezetett rendkívüli kedvezményes rendszerünk alapján havi 20 kor. fizetésért kiváló gyártmányú, modern

zongorát.

Ez többet bizonyít, mint bármely hangzatos reklám.

„MUSICA”

részvénytársaság zongora telepe
Budapest, Teréz-körút 1.

Telefon 4-81. Telefon 4-81.

Kiváló gyártmányú zongorák, pianinok készpénzért, csekély havi részletfizetésért és kölcsön, szakkerü javítás, hangolás, modernizálás és becserélés.

készpénzért, vagy részletfizetésre legoicsóbban
Butor EHRENTREU és FUCHS
testvéreké
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

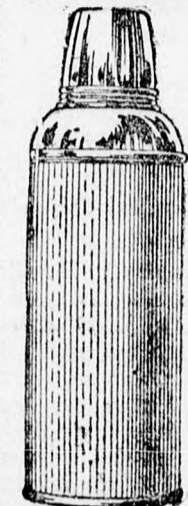
Irodákban! Üzletekben! Hivatalokban!

ma már mindenütt szembe tűnik az

ISOLA

mivel a beleöntött hidegvíz, limonádé ásványvíz, kávé stb. stb. 3-4 napig is jég hideg marad. — Azt pedig mindenki tudja, hogy meleg, fülledt helyiségben mit ér egy pohárka üdítő.

1/2 literes palackok 7 K-tól.

Kapható a legtöbb helyeken.

Főelárúsítók

PLÖKL és HAAS

sportháza

13. Andrassy-ut 13.

Vidéken elsőrangú cégekkel.

FIGYELMEZTETÉS.
Amely darabon nem ez a szó van bele domborítva „Isola” ezt utasítsuk vissza és határozottan „Isolat” kívánjunk!

Szenzációs találmány 1909!

„Jupiter” öngyújtó fémgyertya, zsírtalan petrolenmtöltéssel. Használata 10-szer olcsóbb, mint a szokásos milly- és stearin gyertyák, mert egyszeri töltésre, amely 6-8 fillérbe kerül, 18-20 óráig tartó szagtalan szép világítást szolgáltat. A láng tetőzés szerint kisebbre vagy nagyobbra szabályozható, ezért éjjeli lámpának is használható. „Jupiter” magától gyullad ki, gyufa nélkül, egyszeri nyomásra; a gyújtókerék 10 évi szavatosság mellett ép marad és funkcióképes. Nálunk minden minden családnál, különösen szállodákban, vendéglőkben, üzletekben, gyárakban, templomokban stb. Ár: 6 K., 8 drb 16 K., 6 drb 30 kor., 12 drb 57 K utánvétellel; éjjeli lámpaburokkal 1 koronával több. Képviselek és elárúsítók kerestetnek.

Cím: Ost.-Ung. Union Unternehmen für pat. Erfindungen Wien, V., Wiedner Hauptstrasse 104.

Kizárólag elsőrendű

férfi fehérneműek

ingek, hálóingek, alsónadrágok, csupán a jobb közönség igényei részére.

Méltányos árak, kényelmes havi lefizetés.

Legelőnyösebb beszerzési forrás, miután kívánatra 3 napi MEGTEKINTÉSRE is szállítunk.

Aufrecht és Goldschmied utóda

Elek és Társa R.-T.

Budapest, IV., Károly-körút 10.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1910. július hó 17-én.

Fővárosi Városligeti Színház

Délután mérsékelt helyszínrak.
Szerelmes asszonyok.
Monleone operettje 3 fevonásban.

Személyek:
Monna Ghilla Kury Klára
Messer Tolano Kovacs ny.
Monna Izabella Mezey I.
Castelli gróf Szalay
Lionello Miskay
Colandri Pilszky
Lapó Keller

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyszínrakal Mulató Budapest.

Látványos onekes bonvaz 3 felvonásban, 5 képbén. Irtá: Freund és Manustadt. Fordította: K. F. Adolgozta: Föld Mátyás.

Személyek:
Csipke Frida Koray B.
Vakaró Lőrincz Kovacs
Pinesi Jácint Sarkady
Pa myra Mezey I.
Vakaró Milka SándorStoffy
John Black Fekete
Orsody Jenő Szalay

Kezdeté 1/8 órakor.

CIRKUSZ BEKETOW
Városliget. Telefon 107-46.
Ma, vasárnap 1910. július hó 17-én
2 ünnepi előadás 2
Délután 4 és este 7/8 órakor.
Délután gyermekek felárakat fizetnek. Mindkét előadásban Jack Bartzeni idomított oroszlan-csoporthalval. Már csak rövid ideig Prince Charles és az egész új műsor.

AGYTOLLAK, „MARABU“-hoz,

Agytoll-góztisztítás. VII., Károly-körút 7. (A háztól való el- és visszazállítás még aznap díjtalanul eszközöltetik.)
(Telefon 71-25.)

5000 drb Flanell takaró!
135/190 cm. nagyságban
Jaquart Flanell takaró
1 frt 90 kr.-ért kapható
Szőnyeg-udvar
Budapest, Király-utca 32.
(az udvarban.)
Alapítástól 1895.

Azonnal jogos tulajdona a zongora

vagy pianó, ha Reményi Mihály legújabb rendszerű hitel-osztályából veszi azt meg. — Nem bérik a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszert. Ugyanazon árak, mintha készpénzzért venné. **Előleg nem kell. 10 frt** zetés mellett a legjobb zongorát vagy pianót részletes árjegyzék és prospektus díjtalanul küldetik Budapestről, VI. ker., Király-utca 58. Nemesak Budapestben, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem létezett alkalom, íly könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. — Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által. 29073

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20. Minden villanyvilágításra berendezett lakásban és helyiségben tartható **Házi mozgófénykép előadás** Egy előadás díja K 50 A leghedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

A NAGY, I. MAGYAR V. Rudolf-tér a Margithid pesti hidőfenél.
HENRY CIRKUSZ JÖN!
Több mint 200 személy. 129 16, elefánt stb.
Saját óriási sátor város.

GIZELLA-TELEP FÜRDŐ
KIMATIKUS GYÓGYHELY VIZGYÓGYINTÉZET
Posta: VISEGRÁD. PEST M.
Vizgyógykezelés. Szénsavas, villanyos, forrólég-, mór-, sós-, fenyő- és napfürdők.
VILLANYOZÁS, MASSAGE. HIZLALÓ- ÉS SOVÁNYÍTÓ-KURÁK.
Remek fekvés. Özönlás levegő. Kéllmó ellátás. Mérsékelt árak.
KIVÁNATRA PROSPEKTUS.
Füüdőhely: április 15-től szeptember 30-ig.

Alkalmi vételt butorok, szőnyegek, csillárok-ban
ajánl szép és finom perzsák.
a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház
VI., Lázár-utca 3.
(BAZILIKA KÖZELÉSEN.)
Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinek megtekinteni ajánlatos.

Bukor-paprika a legjobb, hódít az egész országban!
A hírneves Bálóné, I. Mozdony-u. 44. sz. szegedi hálszleához ezimzett vendéglőben csupán Bukor-paprikával készíti elismert jó ételét, Bukor-paprika minden fűszer- és csomago-üzletben kapható. Megrendeléseket a következő címre kérek: S. Szabó Aladár, VI., Bajnok-u. 27. Bukor-paprika főraktára. Cégemet a t. fogyasztóközönség szives pártfogásába ajánlom.
BUKOR LAJOS
Budapest. Szeged. Tatatóváros.

Heti műsor:

1910. július hó		Fővárosi Városligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház
18	Hétfő	Mulató Budapest	Az obsitos
19	Kedd	Mulató Budapest	Bohémélet
20	Szerda	Mulató Budapest	A botrány
21	Csütörtök	Mulató Budapest	A madarász
22	Pentek	Mulató Budapest	Erdészleány
23	Szombat	Mulató Budapest	Bohémélet
24	Vasárnap	Mulató Budapest	A vigéczek
		Mulató Budapest	A kis boszorkány

Benes Károlyné
VI-ik kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő első-rangu angol és francia női divattermével kapcsolatos szabászati- és varrodatanintézetében a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10-12-ig, d. n. 2-6-ig eszközölhetők.

FOGAK és fogsorokat szajpadlás nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitűnő 10 évi szavatosság mellett készít
Guttermuth János
mű-fog specialista
Budapest, VII., Baross-tér 20. I. em. Jobbra 3.
Kérem a névre és az ajtószámra figyelni, mert kettőn vagyunk e házban. — Érkezéskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék.
Telefon 159-63.

Országos papiros-, papir-, konfekció-, író-, tanszer- és iskolaszerek-kiállítás.
Modern irodaberendezések. — Reklám. Nyitva a városligeti iparcarnokban szeptember 15-ig reggel 9-től este 7-ig. Belépődíj 60 fill., vasár- és ünnepnap 40 fillér.

Kiváltunk
ZÁLOGBAN
levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Falusi Könyvtár.
Aciperkegomba (sampion) és a szarvasgomba termesztése.
Irtá
Eperjessy István.
Gyakorlati útmutatás e két igen jövedelmes termelési ág folkarolására.
Kiadja a
FRANKLIN-TÁRSULAT.
Kapható:
LAMPÉL R. Könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrássy-ut21,
valamint
minden könyvkereskedésben.

Párisi Nagy Áruház

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. sz.

Pénz és idő megtakarítás! Sérülés kizárva!

Őnborotváló készülék

Ára: **4 K 50**

Elsőrendű őnborotváló készülék, legfinomabb angol acébből elegáns selyembélésű tokban, szabadalmazott rugóval, 5 darab mindkét oldalán élesített késsel együtt ára 4 korona 50 fillér. — E készülékhez „Gillette”-kések is alkalmazhatók.

Képes nagy árjegyzék az összes árucikkokról ingyen és bérmentve.

A kerékpárvilágot már 35 év óta uraló eredeti angol **Holloid Premier és The Champion**

kerékpárokat dupla harang-csapágyval és szabadonfutóval, 3 és 6 évi jótállással, minden artemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 korona részletekkel adjuk és **kerékpár-alkatrészeket**

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gummikhoz, csengőkhöz, lámpákhoz, pedálokhoz, lánczokhoz, konuszokhoz és csészékhez óriási forgalmunk következtében mélyen leszállított **nagybani eredeti gyári árban szállítunk** vidékre is bárhol.

LÁNG JAKAB és FIA
kerékpár és alkatrészek nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 4., és Budán II., Margit-tér 6. szám.
Diszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Helyny vagy időt **bujakór - bántalmak**

nyíró görvélőkör, bőrbajok, rheuma, (Izzag, fekélyek stb) s a romlott vértől származó egyéb bajoknak, mint márgyda-anak, rheumatizmus, a szék, égés szenvedés, ágagatol, onostosis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy örökítő bujakór bántalmak esetében, a legmegöröztetebb s minden gyógykezeléssel dacoló betegségekben **biztos és gyökeres gyógyulást** nyújtanak.

Dr. Oliver vértisztító piskótái
melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 50 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyedül és legjobb vértisztító szert és már számos kitüntetésben részesült.

Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 11.— kor. Minta és prospectus rendelkezésre áll.

Raktár: **Török József gyógyszerész** Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 22. szám.

Szabó Emil és Társa

Budapest, V., Ferencz József-tér 6. sz.

— Gresham-palota, a Lánchíddal szemben. —

Telefon 76-48. :: Sürgőncim: Szabóék, Budapest.

Szállítunk **BOLINDER** nyersolajmotorokat, **DOBRY**-féle benzínmotorokat és csepülőgépeket, **szivógázmotorokat és malomberendezéseket.**

Árjegyzék ingyen és bérmentve küldünk.

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar királyi államvasutak, Budapest-jobbparti üzletvezetőség.
25589. I-910.

Pályázati hirdetmény.

(Pályafentartási fák szállítása iránt.)

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége a vonalai részére 1911. esetleg 1912 és 1913. évben szükséges pályafentartási fák szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A jövő 1911. évben körülbelül az alább felsorolt kemény és puhafákra lesz szükség, mely mennyiségéről azonban 10 százalékkal több, vagy kevesebb is rendelkezhető meg. A végleges megrendelés alkalmával a fák pontos mennyisége és méreteinek feltüntetése mellett a szállítási évet megelőző december hó elején fog szállítással közzétenni.

Szállítandó leendő 1911. évre megközelítőleg:

I. Keményfák.

Tölgyfa deszka pályafentartási célokra	5171 köbméter
Faragott tölgyfa bezárolag 4 méter hosszú	214.405 "
Ugyanaz 4 m-től bezárolag 7 m. hosszú	158.403 "
Kerítési sűrítési lécz, keményfából	1700 darab
Metszett keményfa lécz tölgyfából	2400 méter
Keményfa kerítési oszlop tölgyfából	218 darab
Tölgyfa pallo pályafentartási célokra	128.289 köbméter
Kerítési rud, keményfából	3080 méter
Kemény szálla tölgyfából, pályafentartási célokra	2390 köbméter

II. Puhafák.

Jegonyefenyődeszka pályafentartási célokra	198.434 köbméter
Lucfenyő deszka	58.534 köbméter
Metszett jegonyefenyőfa	340.287 köbméter
Kerítési sűrítési lécz puhafából	20250 darab
Metszett puhafalécz jegonyefenyőfából	39555 méter
Ugyanaz lucfenyőfából	500 méter
Erdői fenyőfa pallo pályafentartási célra	3.500 köbméter
Jegonyefenyőfa pallo	206.581 "
Lucfenyő pallo	8.850 "
Vörösfenyő pallo	0.946 "
Kerítési rud puhafából	16625 méter
Puha szálla jegonyefenyőből pályafentartási célokra	29012 "
Puha szálla pályafentartási célokra	1500 darab
Fedő szindely közönséges 47 cm. hosszú	66000 "

Ezen anyagok a budapest-jobbparti üzletvezetőség alá tartozó Budapest-Józsefváros m. v. tulajdon állomásra teljesen bérmentesen szállítva ajánlandók.

A megrendelt fák légrázás állapotban ugyanazon év április végéig szállítandók be.

A pályázati feltételek értelmében kiállítandó kötelező ajánlatok ivenként 1 kor. magyar okmánybélyeggel ellátva folyó évi augusztus hó 24-én déli 12 óráig üzletvezetőségünk általános I. osztályának (VIII., Kerpestéri-ut 3. sz. I. em. 51.) adandók át, bányapózná gyanánt az ajánlott mennyiségű ártékének 5%-a készpénzben vagy állami letétrek alkalmas értékpapírokban ugyanott, a gyűjtőpénztárnál folyó évi augusztus hó 23-án déli 12 óráig tiszteendő le.

A részletes pályázati feltételek, nemkülönben a megközelítőleg szükséges mennyiségről szerkesztett méretejegyzékek és ajánlati űrlap valamennyi üzletvezetőségünk megtekinthető, üzletvezetőségünk általános osztályánál pedig azok díjmentesen megismerendők.

Az ajánlati felhívást eltérő, valamint a bányapózná nélkül, később vagy távirattalag tett, nemkülönben a postajánlatok nem vételnek figyelembe.

Budapest, 1910. július hóban.

A magyar királyi államvasutak Budapest-jobbparti üzletvezetősége.

Patkányok és egerek

egyedüli méreg nélküli biztos hatású irtószere, tömeges kipusztításra a

"Vulkán-kockák"

amelyek ezen kártékony állatoknak kedvenc eledele és bárki által könnyen, veszély nélkül felszórható.

Árak: eredeti dobozokban 3 kor. és (kilója) 6 kor., használati utasítással ellátva. Gyár és megrendelési cím:

Reiner Géza Budapest, VI., Podmanický-u. 35/B. sz. — Telefon 86-80.

Ugyanott elvállaltatik **patkányok és egerek** gyökeres kiirtása olosó árban, jótállás mellett.

Nemi betegségek

alapos, gyors és gyökeres gyógyítására férfiaknál és nőknél a foglalkozás zavarása nélkül legjobban ajánljuk beavatott legkiválóbb és nagy gyakorlaton alapuló gyógymodjainál forva szakorvos, rendelő-üzletet

Dr. GARAI Budapest, Andrássy-ut 24.

GYÓGYIT: húgyszervi, hólyag-, nemi és bőrbetegségeket, altesti sebeket és bujakórt (syphilis), az önfertőzés utókövetkezményeit, magömlést, elgyengült férfit (impotentia) mindenfajta bujakórt, fehérfolyást stb. Feltétlenül gyógyítás feltétlenül nélkül levélleg is. Fittortartás biztosítva. Rendel. d. a. 10-től d. u. 4-ig, este 7-8.

LEGUJABB! AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R-TÁRSULAT KIADÁSA.

Idegen szavak és nevek szótára.

A gyakrabban előforduló idegen nyelvű szavak, szólások és rövidítések magyarozatával. ::

Szerkesztette: **KELEMEN BÉLA**

Bármily gazdag is a magyar nyelv szókincse, lépten-nyomon kénytelenek vagyunk egy-egy fogalmat idegen szóval megjelölni. Még többször hallunk vagy olvasunk olyan idegen szavakat vagy neveket, melyeknek helyes értelmét hiába kerestük, mivel mindaddig nem volt megfelelő könyvünk, amelyben a kérdéses idegen kifejezések nyitjára akadunk volna. Ezt a hiányt osztalatta el Kelemen Béla az ismert nevű szótáríró kitünő munkája, amely a legtöbb idegen szónak, névnek, kifejezésnek értelmét és kiejtési módját, ugyancsak azok rövidítéseit is világosan és tömören ismerteti.

A kötet ára 4 korona.

Kapható a kiadóirodájánál (Athenaeum, VII. kerület Rákóczi-ut 54. szám), valamint minden hazai könyvtárszobában.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerleleit gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

speczialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű **nemi betegséget** (hugycsőfolyást, sebeket, syphillist és önfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férfui gyengeségnél (impotentia) még öregebb egyéneknek is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerek.

Rendelés délelőtt 9-3-ig, és este 6-8-ig.

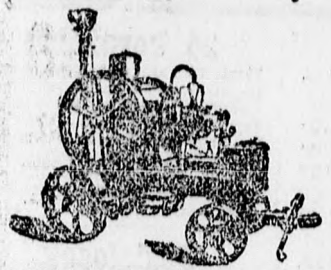
Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(Állásrész a Pannónia szállóval szemben.)
Leposa-házi bejárati. Külön városzobák.

ÚJ IDŐK

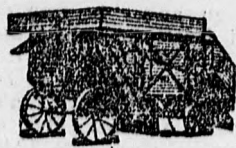
Az összes fürdők és nyaralóhelyek olvasótornájában megtalálható **Herzog Ferencz** hetilapját az **Új Idők**-et. A nyári szezonban is bő, gazdag, előkelő tartalommal keresi fel állandó közönségét, a magyar uralmi társadalmat. A szerkesztő Herzog Ferencz mellett a magyar írók színe-java ír ide regényt, novellát, cikket, verset, tanulmányokat. Az **Új Idők** előfizetési ára negyedevenként 4 korona. Az új negyed július 1-én kezdődik. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-ut 10.

Legjobb gyártmányu

MOTOR- ÉS GŐZ-CEPLŐKÉSZLETEK, IPARI-GÉPEK, ÖSSZES GAZDASÁGI KIS ÉS NAGY GÉPEK, MALOM- TÉGLA-GYÁRTÓ- ÉS Bányászati-GÉPEK ÉS BERENDEZÉSI TÁRGYAK. MŰSZAKI CZIKKEL.

HIRSCHLER és ZOLTÁN Budapest, V., Báthory-utca 10. szám.

Magyar Cementipari Gőgyár KORNIS TESTVÉREK ARAD. Gyártunk szabadalmazott RAPID és más cement cserépgépet, hidraulikus, könyökpressajót és cementlap-aszítókat; betoncső, vályu, jászol, határkő és keményformákat; betonfömb, betonlelágépet és mindennemű szerzőmokat. Ismerető nyomás alatt, kérjen árajánlatot. Homok lelkiismeretes felülvizsgálása és mérnöki látogatás díjtalan.

Washington "amerikai" Szolid árák! Iroda, uri szoba és könyvtárberendezések, angol búrbutorok részletfizetésre is. Árjegyzék és költségvetések ingyen! Magyarországi főelárusítás Amerikai Irodaberendezési Vállalat Nagy és Vértés Budapest, Arany János-utca 28. Bálvány-u. sark.

Telkek a Hűvösvölgyben

Vízgazdag területen, közútak a telepen, villamos végállomás közelében előnyös fizetési feltételek mellett, olcsó Áron kaphatók. Fejlesztés nyervehető a Balázs-féle vendéglőben, a villamos végállomásnál. — Azonkívül telkek kaphatók 1 koronától feljebb. — Mellette a Szilágyi telepen 5 éves lejárattal, Vennaközlekedés közvilágítás nyervehető a Szilágyi telepi vendéglőnél. — Bővebb felvilágosítással a Budapest III-ik kerületi lakareképző Lajos-u. 188. szolgál.

SZÜLŐK! LEÁNYGYERMEKÜK KESERVE.

sen panaszoknak, hogy a kézimunkatanárnő által előírt himzések beszerzése

GONDOT OKOZ.

Forduljanak teljes bizalommal hozzánk és megelégedésükre előre is biztosítjuk,

HUNGARIA kézimunka-ipar VADAS és WILLHEIM VII., Akácza-utca 59. sz.

Király-utca mellett. Telefon 102-46. Női kézimunka-gyárának kőszinybeni eladása, eredeti gyári arakon. — Kézimunka-szövetek és fonalak gyári-raktára. — Előnyömda és rajzműterem. — Legnagyobb szakmabeli üzlet. — Képviseletek a bel- és külföld nagyobb városában. — Intozetek és ipariskolák szállítója.

KERTÉSZ PÁL

Divatnagyrúház. Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 40 szám.

A FÜRDŐ-IDÉNYRE

nagy választékban, olcsó, szabott árak mellett kaphatók: Fürdőruhák, fürdő-köpenyek, fürdő-sapkák, fürdőkalapok, fürdő-csizmák és fürdő-felcipők. Női és férfi frottír fürdő-köpenyek 101 feljebb. Gyermek köpenyek minden nagyságban 7.- 12.- nagyság raktáron. Női fürdő-ruhák minden nagyságban, volból és lüsterből, díszs fazonban 4.50 K-tól feljebb. Gyermek köpenyek minden nagyságban 3 K-tól feljebb. Bő tartalmu 1000 ábrás árjegyzék ingyen és bérmentve. Női fürdő-köpeny azp kivitel 7.- K. Férfi uszó-ruccs minden nagyságban 1.60 K-tól.

MAGYAR-NORVÁI TENGEHÉNYEZŐ AJÓZÁSI R-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba. A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gravosa (Ragusa), Curzola, Casteinuovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra. Fiume-Venecia: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként három gyorshajó oda és vissza.

Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyszintén Veneciában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.

A gőzhajók modern kényelemmel, hátfűtéssel, külön étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve. Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Nemzeti Iroda, Budapest, (V. Víztorló-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókrodái.

Nálam BUTOR

minden hitelképes, tisztességesen gondolkodó egyén. Szükségletét a lehető legkisebb fizetési feltételekkel szeresheti be: 100 koronáig havi részlet 8 korona, 200 koronáig 10 korona, 300 koronáig 15 kor., 500 koronáig 20 kor., 600 koronáig 25 korona, 800 koronáig 30 korona, 1000 koronáig 40 kor. stb. Előlegül 20 százalék fizetendő.

SÁNDOR IGNÁCZ

Butorkereskedő, V., Bank-utca 7. (volt Sétány-utca), Bazilika templom közelében, Váci-körút mellett. — Butoralbum 1 koronáig bérlet ellenében küldék. Telefon 104-84.

Korszakalkotó találmány!!

Sérvben szenvedők különös figyelmet felhívom cs. és kir. szab. pneumatikus pelottával ellátott sérvkötőimre. Ezek az egyedüli kötélek, melyek teljesen fájdalom nélkül viselhetők, mert a pneumatikus pelotta a legerősebb rugó nyomását is érzéktelenné teszi és a legregőbb és a legnagyobb sérvet is fájdalomtalanul és teljes biztonsággal visszatartja. Ezernyi elismerőlevél a legelőkelőbb orvosoktól és tanároktól. Képes árjegyzéket ingy. és bérment. küld: KELETI J. cs. és kir. szab. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. Alapítva 1878. Telefon 13-78.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható az éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. orvostudor és kórházi főorvos. Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, epeket, bujakort (syphilit), borbajokat, elgyengült fordert, idősebeknél is, énfertőzést és annak utóbjait, ideg- és hágerincsbajt, valamint minden női bajokat. Rendel d. e. 13 órától d. u. 4-ig és este 7-8-ig Budapest, VIII., József-körút 2. szám. Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél utján is biztos gyógyítaker.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK A LEDELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERESZ-ÉS MŰV. IS Tízletében szerezhettek meg BUDAPEST, Erzsébet körút 29. VIDEKI MEGRENDELÉSEKRE HÖLÖNÖS GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

AZ „ANKER”

élet- és járadék-biztosító-társaság.

Magyarországi igazgatóság Budapest, V. Erzsébet-tér 13.

1909. december havában benyújtott a társaságnál 863 ajánlat 5,877,236 K biztosított összegre és kiállított 709 kötvény 4,901,231 K összegre. Díjak fejében bevett a társaság 1,707,017 K-át elérés és elhalálozás folytán kifizetett 834,671 K-át. A január—decemberi 12 havi időszak alatt benyújtott 11,251 ajánlat 86,514,984 K-ra és kiállított 10,090 kötvény 76,787,084 K-ra. Ugyan-ezen időszakban díjakért 19,331,843 K-át vételezett be a társaság, elérés és halálesetek folytán pedig 16,314,421 K-t fizetett ki. A társaság vagyona 1908. december 31-én 178 millió K, biztosítási állomány 550 millió K. Halálozások és esedékessé vált elérési biztosítások folytán a társaság fennállása óta 865 millió K. fizetett ki.

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Almának mázsáját 16 koronától 32 korpig, körtének 24-36...

Ananász kajszinbarackot, őszli daraccai barackot különleges remek válogatott...

Szép családház, télen-nyáron lakható, közel a villamoshoz, Buda legszébb részén...

Szabók részére mindennemű zsinór, gomb és szabókellék képes nagy...

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirásti magyar és német tanfolyamaira...

Gödöllőn Öreghegy alján egy kis ház jó kuttal, elsőrendű szőlő és gyümölcsösökkel...

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi...

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőeknek és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül...

Réthy-név látható a valódi pemetefü cukorka minden egyes darabkáján.

Befőzni alkalmas zöldringló ötkülönként bérmentve 3 korona. Paskuj János, Kelmák.

Benzinlokomobil, 12 lóerejű, vadonatúj, hírneves „Otto” rendszerű gyártmány, Hofherr és Schrantz cséplővel...

Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított brillánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket...

Parlamentfi gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás.

ÜGYNÖKÖK Minden szakmabeli egyének tetemes keresetre fehetnek szert törvényesen engedélyezett sorsjegyek eladásával.

Értékpapírbank, Rotter, Budapest, V., Honvéd-utca 4.

Dr. Kapitány Kálmán utikönyvei: Az osztrák császárság, 11 térképpel és 6 városi térképpel...

Benes Károlyné VI. kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő elsőrangú angol és francia női divattermével kapcsolatos szabászati- és varrodatanintézetében a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek...

Mindennemű gyári rizemhez, cseppléshez és göcsökökhöz kiválóan alkalmas a Gróf Larisch-Mönnich-féle karwini szén

Urbán S. L. Budapest, V., Nádor-utca 17. Tessenek ajánlatot kérni.

Hajfestő-fésű, egyszerű fésülés által festő szőke vagy vörös hajat valódi szőke, barnára vagy feketeire teljesen ártalmatlanul...

Zálogcédulát, Brillánsokat, gyöngyöt, ékszereket, aranyat, ezüstöt és régiségeket vesznek.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3. felemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek...

Soványosság Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép teit testidomokat nyernek.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80. Alapítástól 1886-ban.

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egyetek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi...

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár.

BUTOR részletfizetésre vagy meghatározott időre, szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

LISZT ISTVÁN BUDAPEST, most Kristóf-tér 3. l. em. (Váci-utca mellett) butor-raktárban.

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor-tól feljebb; fűthető kádak 60 kortól feljebb.

LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselenyi-u. 51/E. Telefon 113-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

ROZSAFÜZÉR (LÁNC) SZIVATTYÚK MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI R. T. BUDAPEST VII. VÖRÖSMÁR-TY. U. 19/A

VALÓDI FRANCZIA GUMMI ÉS HALHÖLYAGOK 100% 17/2, 3, 10 Kr.ig 3 db. legfinomabb mint. 1 K. STERYL

WIESEL ADOLF NÁL Váci-körút 47/a. (Podmaniczky-utca sarok.) Telefon 91-20.

Világhírű kecskeméti fajgyümölcs-kivitel 5 kilós postakosárral utánvétellel, szép nagy szemű spanyolmeggy csemegezni vagy befőzéshez...

Jakab Ödön könyvelő. Költői művei: Nyár. Költemények. Diszkótésben 4.-

Próza munkái: Élet. 14 elbeszélés egy kötetben 2.-

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

WOLLNER M. H. Bpest, V., Arany János-utca 22a. (Bárvány-u. sarok) Telefon 36-63.

Legszébb és villamos csillárok legelőnyösebben szereshetők be Kulcsár Sándor bronzárú- és csillárgyárban...

BUTOR készpénzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban. Óriási választék polittoros butorokban.

EUFON tölcsernéküli gépre is, amely sokkal tökéletesebb, mint a régi rendszerű tölcseres gép.

LEGJOBB SZIVATTYÚK ÉS TŰZCEKENDŐKÉNY GYÁRTÁSA BUDAPESTI SZIVATTYÚ GÉPGYÁR BESZÉNY TÁRSASÁG BUDAPEST, V. Váci-körút 69.

25 koronáért készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben dívtos férfiföltényök vagy felöltők finom szövetelekkel, Lichtman Sándor férfiszabómester Budapest, Rottenbiller-utca 4-A. sz. Vidékre postátominták bérmentve helyben szabásminták kívánatra házhoz küldöm.

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a „Kegyelet” szerkesztőségre Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarokán. 27553

Saját gyártmányú fűthető fürdőkádak körmelegítő kályhával

hullám-üf-fotel és gyermek-kádak, valamint az e szakmában való hygienikus cikkek, ékszerkények, szolid és modern kivitelben, nagy választékban jutányos áron.

Legszébb és villamos csillárok legelőnyösebben szereshetők be Kulcsár Sándor bronzárú- és csillárgyárban, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

BUTOR készpénzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban. Óriási választék polittoros butorokban.

LEGJOBB SZIVATTYÚK ÉS TŰZCEKENDŐKÉNY GYÁRTÁSA BUDAPESTI SZIVATTYÚ GÉPGYÁR BESZÉNY TÁRSASÁG BUDAPEST, V. Váci-körút 69.

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

AZ „EGYETÉRTÉS”

HETI MELLÉKLETE

Az anya.

Irta: Alfred Hedenstierna.

Sven Holmberg, a tanító, a városka egyik mellékutcájában, egyszerű, kis lakásban lakott immár ötödik éve és mindenkit ismert, aki a házban meg szokott fordulni.

Most azonban egy hét óta hiányzott neki egy öreg, deres fej. Szűkkörü viszonyoknak meg van az a hatalmuk, hogy csekély dolgokat megnagyobbítanak s ezért volt, hogy emiatt csaknem aggodalmaskodott, noha az az öreg deres fej csak egy mosónő volt, aki egyébként egészen közömbös volt neki.

Mikor hetednap reggel tanítani indult az iskolába, nem állhatta meg, hogy be ne szöjjön az udvarban az egyik ajtón, mely előtt éppen elhaladt:

— Mit csinál Petterssonné? Napok óta nem láttam.

Az ilyen kisdud közösségben egyik ember ismeri és megérti a másikat és anélkül, hogy legkevésbé is csodálkoznánk a kérdésén, válaszolták neki:

— Petterssonné az éjjel, egykor meghalt.

Különös; Holmberg doktort, aki nős volt és bőven termettek gyermekei, emellett pedig pénz dolgában mindig gyöngén állott, ennek a neki teljesen idegen Petterssonnének halála arra indította, hogy a nemsokára bekövetkező husvéti vakációban messze vidékre utazzon, egy távoli kis vasutállomásra.

A tanítónak az jutott eszébe, hogy egyik öreg, deres fej épp úgy, mint a másik, egyszer csak végsőt szundít, ha megérett a halál aratására. Petterssonné emléke állandóan egy másik öreg, deres fej felé terelte gondolatait, amely sok éven át hajlott ágya fölé, később szeretettel terhes gondokkal kísérte lépéseit az életben és aki hét hosszú éve, hogy elvesztette őt szeméinek beczező pillantása elől.

Nem volt rossz gyermek. Évente háromszor irt öreg édesanyjának, olykor négyszer is és gyakran bankó is jutott a levél mellé, kicsi egy pénzembernek, nagy pénz egy szegény tanítónak és óriási nagy az anya szemének. Felesége minden ünnepre barátságos üdvözlőt irt és amikor a képes levelezőlapok is divatba jöttek, a gyerekek egyszerűen megpróbálták nagymamának fogalmat adni arról, melyen gyönyörű hely Grokőping és micsoda palotái vannak.

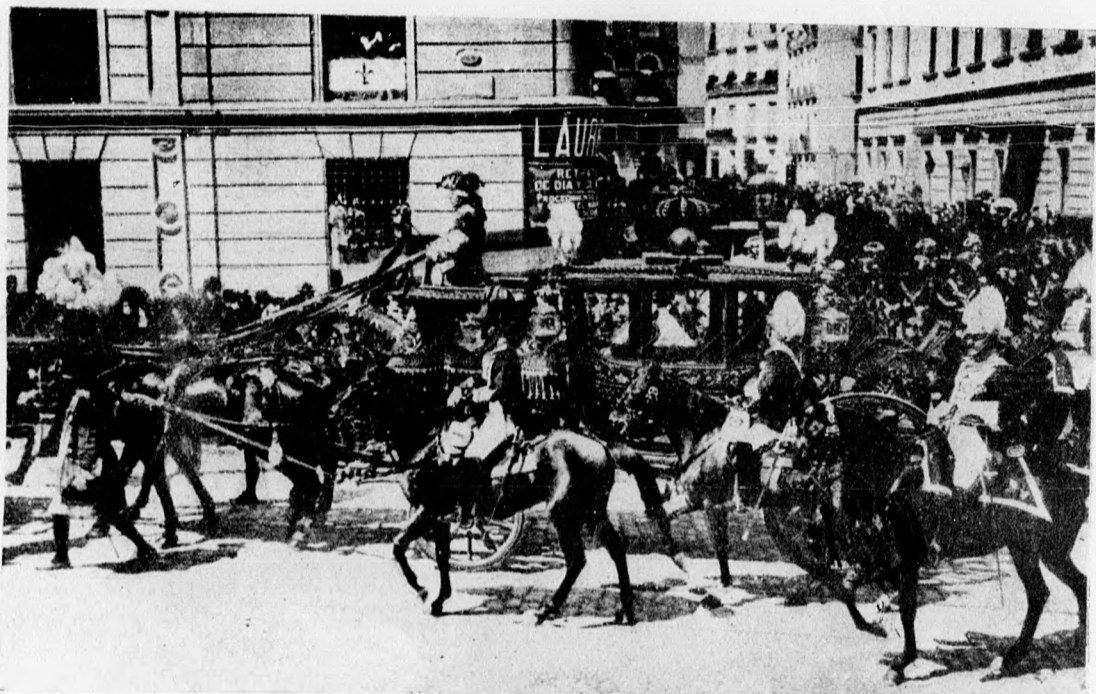
De a varrónőnek, aki Holmberg anyja helyett a leveleket írta, arra a gyakorta ismétlődő kérdésre, hogy viszont fogja-e látni valaha még fiát, folyton ez a rövid válasz jött: «Talan a nyáron» és minden nyárral, amely elmult, megfogyott az anya reménye, hogy őt viszontlátja és szeméi, melyekkel látni akarta őt, mindinkább gyöngültek.

A gondolatok és dolgok különféle kép hatnak az egyes emberre s az emberi lélek ugyancsak furcsa szerkezet. Az anya remegő gyöngéd kérése, a varrónő őszinte ákombákomjain keresztül nem bírták el a harcot a tanító vékonypénzü erszénye és az övéiert

való gondoskodással elfoglalt szive ellen. De a zsoldár, melyet Petterssonné temetésén énekeltek, úgy hangzott feléje, mint egy parancs, hogy induljon utnak, amíg nem késő.

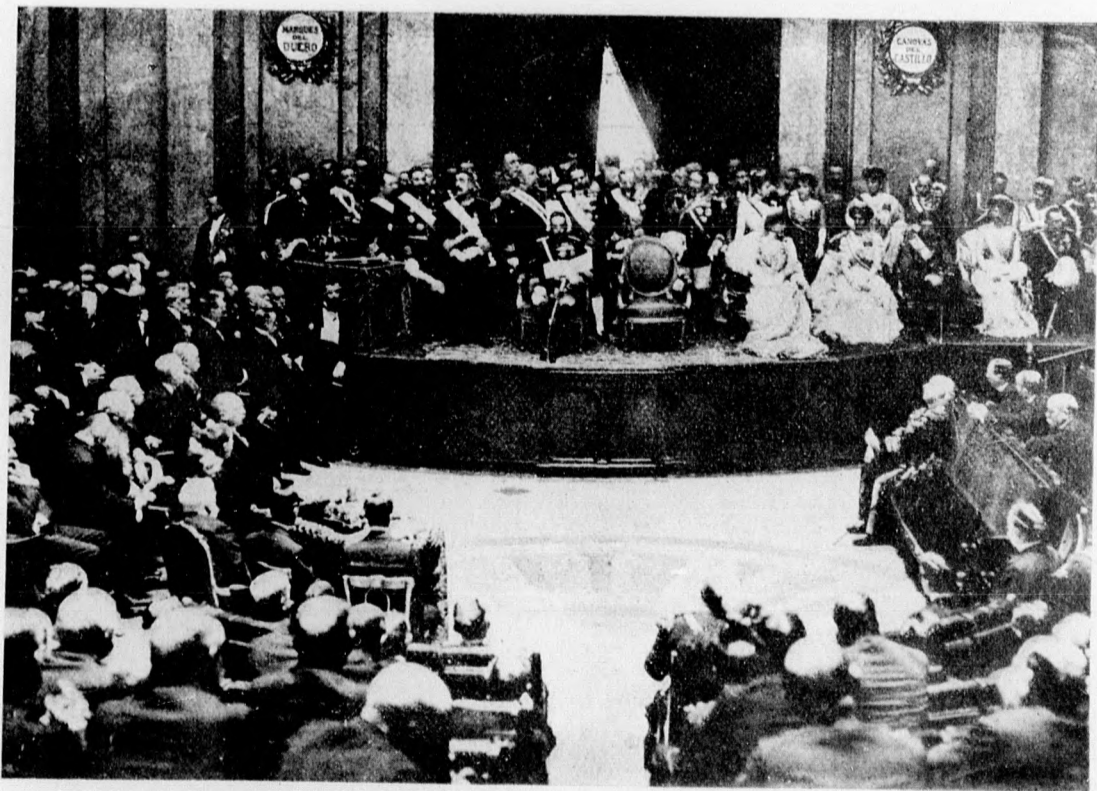
Holmberg doktor egy esős áprilisi estén

sokáig hiába kopogott a kis ház ajtaján, melyben gyermekéveit élte. Végre az ajtót hevesen felrántották, egy durva és rideg hang rákiáltott, hogy hordja el magát és gorombán adta tudtára, hogy özvegy Holmbergné négy év

A spanyol parlament megnyitása.

Alfonz spanyol király dízkocsin a spanyol parlament megnyitó ülésére megy.

A spanyol parlament megnyitása.

Alfonz spanyol király az összegyűlt országgyűlés előtt fölolvassa a megnyitó trónbeszédet.

as 17.

nden szó
zónságes
kompakt
izetendő.

néért

elyamben mór-
abásban, finom
férhőtönük
m szövetek-
or férhőszabó-
tenbiller-uteza
ztóminták hór-
ászatot kívá-
n. 25022

SOK

rását leíró
rjegyzéket
on küld a
kesztőségo
mező-uteza

ulákat

ogositott
gyöngyö-
ezustit
100.000
tségmen-
és tel-
fizetem.

lakab

skedő

ST,

91. sz.

sarkán-
27553

imánya

dokádak

lybákkal

és gyermek-
szakmába
lékek, jég-
és modern
Alasztkban
ron.

R.M.H.

09-utca 22a.

telefon 36-63.

bőrmentve.

Vilamos

rok

szerezh-

Sándor

llárgyár-
VI. ker.,
9-11.

OR

gy rész-
n kamat
sobbán. —
ek polita-
okban

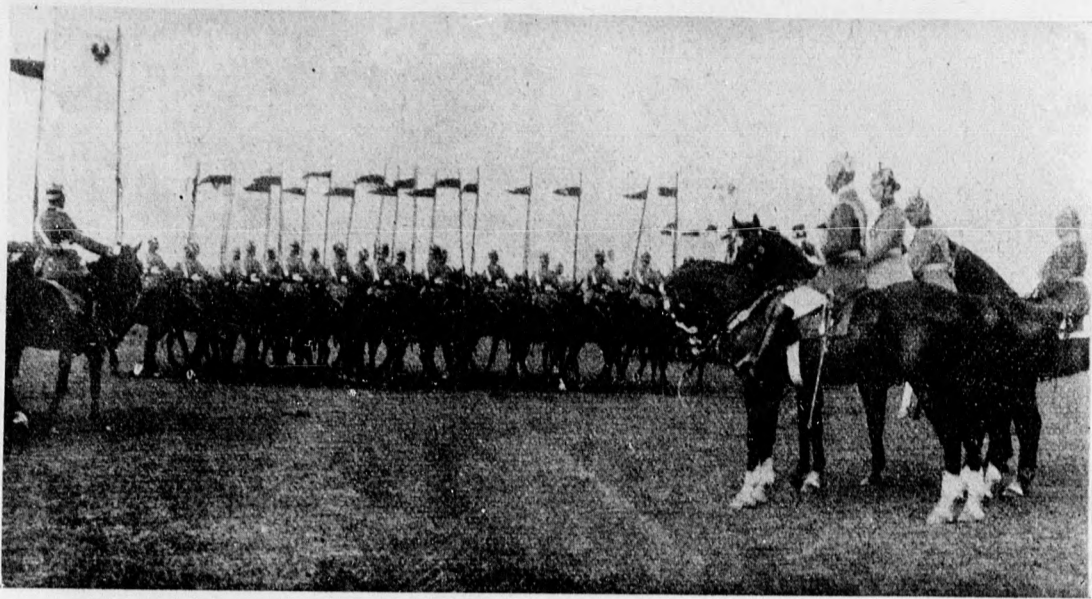
rénel

aci-körut 9.

en-uteza I.

odern, tel-
m ingyen.
50 nár.

A német trónörökös-pár Oelsben.

Az oelsi dragonyosereg, amelynek tulajdonosa Czeccilia hercegnő, e napokban ünnepelte fennállásának ötven éves jubileumát. Képünkön bemutatjuk a trónörökös-párt, amint csapat-szemlét tart a kivonult ezred fölött.

A német trónörökös-pár Oelsben.

Czeccilia trónörökösne jubiláló ezrede élén bevonul a városba.

A poseni katonai jubileum.

Posenben a 47-ik gyalogezred ötven éves fennállását ünnepelte, amelyen megjelent az ezred tulajdonosa, Lajos bajor herceg és csapat-szemlét tartott a kivonult ezred felett.

előtt eladta a házát és most Olssonnál, a kocsi-kenőnél húzta meg magát.

A doktornak szívébe szurt ez a beszéd. A házat el kellett adni! Erről nem is tudott eddig. Szent Isten! Talán nyomorgott is az anyja! Hiszen ő azt hitte, hogy a kovácműhely és minden egyéb, amit apja hátrahagyott, anyja dolgos kezei és azok a fillérek, amiket ő küldözgetett neki, együttvéve kiadnak annyit, amennyiből anyja élélhet. Leverten kopogott az idegenek ajtaján és azután ott tartotta anyját a karjaiban. Milyen öreg lett, hogy elhervadt! Sovány volt, mint egy csontváz, kicsiny, mint egy gyermek, véznább, erőtlenebb, mint Petterssonné.

Öreg szíve ujjongva tört feléje, összeaszott alakja remegett az izgalomtól. De ajkaira csak ezek a szavak jöttek:

— No, nézzék csak, hát te vagy az Sven!... Azt hiszem lucskos időnk van. Ül le csak, készítek neked gyorsan egy csésze kávé.

— Mama, mama, miért nem irtál nekem, mielőtt a házát eladtad?

— Mit használt volna? Van neked dolgod magaddal. Olssonék oly jók hozzám és

Hebbel Christina,

a nagynevű költő özvegye, aki néhány nap előtt meghalt 93 éves korában. Harminczöt évig volt tagja a bécsi Burg-színháznak és 1846. óta felesége Hebbelnek.

az idő békésen telik. De milyen szép, hogy egyszer megint látlak.

Aggodalmasan nézett körül a szűk, nem nagyon tiszta szobában, melyben egy közepes koru asszony csak sok bajjal tudott csendben tartani négy gyereket a sarokban, ahová őket félre állította. A fia behunyta szemeit és elpirult, mikor látta alakját kopott ruhájában, amint a tüzhelynél sürgölődött.

— Itt alszol éjszaka, mama?

— Nem, itt a szomszédban, a varrónéval együtt, aki nekem a leveleket írja, szólt az öreg asszony és némi büszkeséggel afőlött, hogy legalább ebben a tekintetben jobb a sorsa, mint a hogy a fia félte, egy kis kamra ajtaját nyitotta ki, mely hosszában alig volt nyolcz láb.

— Megy még... kapsz-e... azt akarom kérdeni, hogy tudsz-e még valamit dolgozni az öreg kezeiddel, mama? kérdezte Holmberg halkan.

— A kezekkel, hála Istennek, megvolnék valamelyest, csak az a köszvény ne bántaná őket oly nagyon. De... ne haragudj Sven... de az utóbbi években már nem látok.

Holmberg szemei elhomályosultak s fájón susogta:

— Istenem! Te nem látsz... Engem sem látsz!

Kis, csontos, összeszáradt kezeivel lágyan megsimogatta Holmberg karját és valami, ami majdnem mosolyhoz volt hasonló suhant át arcvonásain:

— Igen, téged látok, Sven és a napot, a házakat és a vonatot, mikor jön, mind látom. De a munkámhoz... Leginkább harisnyát kötök. Hány éves most a legkisebb unokám, Sven?

— Négy éves, felelt Holmberg megtört hangon.

— Jól fognak neki állni! mondta és szavából öröm erőlködött ki. A kamrájába ment, egy fiókot húzott ki, keresgélt benne s végül egy pár fehér gyapjuharisnyával tért vissza, mely vastag volt, iszonyuan vatag.

— Neki csináltad ezt, mama? szólt Holmberg és szeméit törülgette.

— Nem, igazában a néniének, a Zelmának, de te sohasem jöttél, hogy elvigyed s Zelmának most már kicsi lesz.

Ez volt az egyetlen szemrehányó kifakadása, de Istenem!, ez az egy is úgy fájt!

Holmberg bement a kamrába, a szülei ház utolsó szegletébe és lehanyatlott az egyik székbe. Keveset beszélt s alig vette észre, hogy

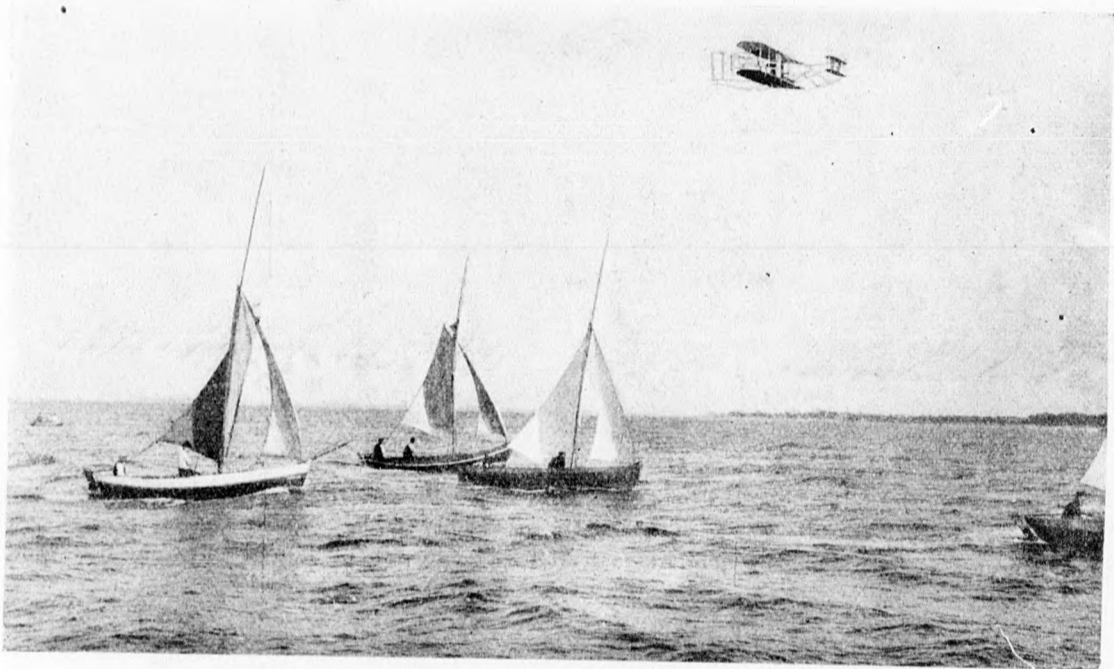
A spanyol kultur-harcz.

Spanyolország lakossága, különösen Madrid polgársága nap-nap után élénken tüntet a papok ellen, akiknek jármát most rázza le Spanyolország.

A kremsi háziasszonyok vezére.

Kremsben a háziasszonyok bojkottot mondtak a mészárosokra, akik ok nélkül emelték a hús árát. A kremsi asszonyokat Pokorny tanár neje vezeti, akinek az arczképét bemutatjuk.

Repülőgép a La-Manche fölött.

Bleriot és Lesseps után most Rolls Károly angol aviatikus repült el a La-Manche csatorna fölött. Képzünk a repülőgép a francia-part felé igyekszik.

a varrónő hazajött és a három asszony buzgólkodik valamiben, egymással suttognak és sebesen forgolódnak ide-oda. Végre egy aszott, kis kéz érintette a vállát és az ujjongó büszkeség még nagyobb megfeszítéssel tört elő, anyja hangján, mint előbb:

— Sven, akarsz még egyszer életedben együtt enni az anyáddal?

Holmberg nagy szemeket meresztett. Az ő háztartása szegényes volt, minden garast a fogáshoz kellett vernie s nagyritkán jutott csak hozzá az olyan falatokhoz, amilyenekkel anyja megvendégelte; finom, hófehér pékkenyér, pompás sütemények, izletes sajtok, jó, piros beafsteakkek és sör kínálkozott a tisztán terített asztalon. A varrónő ugyan vagy két órát szaladgált ki és be, de a pénzt... Honnan vette anyja a pénzt ehhez?

Valahogy úgy érezte, hogy a falatok meg-nőnek a szájában és a vacsora sokáig húzódik. Mikor vége volt, az öreg asszony felkelt és összekulcsolta a kezeit és Holmberg nem állhatta meg, hogy el ne mondja vele az asztali imát, mint abban az időben, mikor a nagy tál gőzölgött a kovácsműhely asztalán és bejött az apja és szurtos kötényét fáradtan akasztotta a falra. Azután az öreg asszony vontatott, félfő hangon szólt hozzá:

— Sven, talán illetlenség, amit tőled ké-

De La Roche bárónő szerencsétlensége.

A nálunk is népszerű De La Roche bárónő a rheimsi versenytéren lezuhant és súlyosan megebesült. Gépe teljesen összetört.

A francia délsarki expedíció visszatérte.

A «Pourquoi Pas» nevű hajó a francia délsarki expedíció tagjaival július hó 5-én tért vissza Rouenben. Dr. Charcot, az expedíció vezetője és Fournier tengerész együtt kocsiztak a városházára.

A délnémet áradás.

Lechhausen viz alatt. Képzőnkön német hídászkatonák láthatók, amint hidakat vernek az utcákon.

A délnémet áradás.

Augsburg viz alatt. Járó-kelők a külváros előntött utcáin.

A francia délsarki expedíció visszatérte.

A «Pourquoi Pas» hajó a roueni kikötőben, ahol az emberek száza csodálják a déli sarkról visszatért járművet.

rek, de látod, oly igen szeretnék tőled valami igazán nagyot és szépet kérni...

Holmberg érezte, mint csap a vér az arcába. Az oly sokáig nélkülözött fiu közelsége bizonytal feltepte az elnyomott vágy gátjait, anyja bizonytal arra akarja kérni, vigye el innen, az idegenek házából, el oda, ahol mindig együtt lehet azokkal, akiket legjobban szeret. Arra gondolt, hogy a felesége szegény leány volt, az otthona szűkös és még egyre sok az adóssága szegény tanuló korából. De a szíve mámoros örömmel dobogott, hogy az ő házában lesz egy sarok, az ő asztalánál lesz egy szék, a szegény öreg özvegyasszony számára és ha csak ezt akarja...

— Mit kívánsz, mama? mondta szelíden és karjait oltalmazón, felemelően öltötte anyja csontos vállai köré.

— Látod, Sven, hiszen van itt két borzasztó előkelő szálló is a vasút mellett, de Olsson odaadhatná a helyét Lottának. Olsson ma éjszaka kint van a pályaudvaron, az éjjeli vonatot kenegeti és a varrónők nem finnyások és van két csipkés takaróm és egy új paplanom és ha te nem ellenkeznél, Sven...

— Ellenkezném? ... Mivel? hebegte Holmberg.

— Igen, ha te beérnéd a varrónő kanapéjával, amely ott benn van nálam! Mert az volt nekem mindig a legnehezebb gondom ezekben az években, amióta a házat eladtam, hogy nem fogsz többé nálam aludhatni, mert nincs többé saját hajlékom.

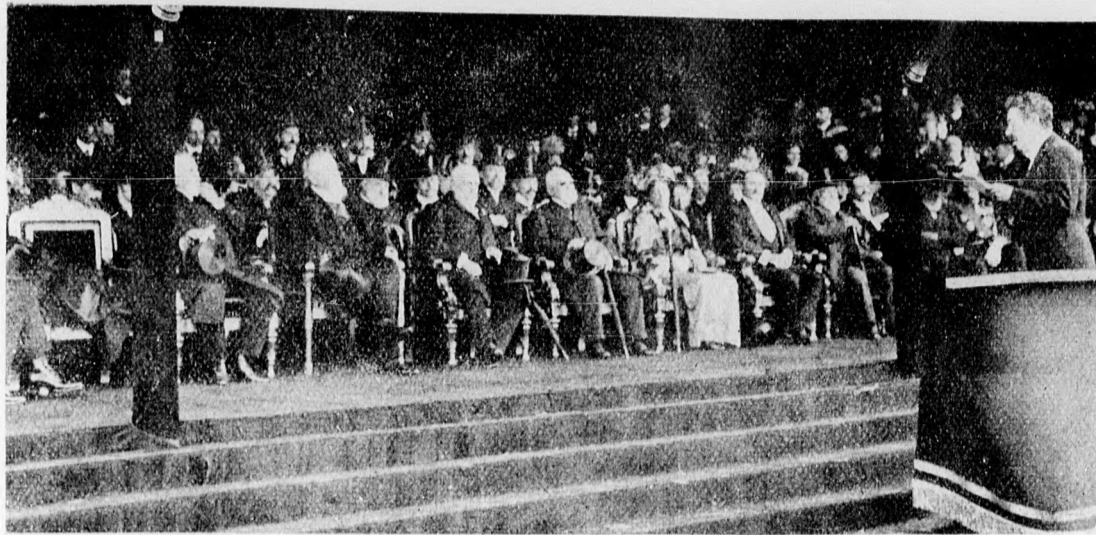
Holmbergnek összeszorult a szíve. Nézte a kitűnő vacsora maradékait, a fehér abroszt és a porcellántányért, melyből evett, a reá rajzolt kék ivekkel — a többi három tányér sima fehér volt — és látta a kamrában a varrónő kanapéját és azon a vakítóan fehér ágyneműt, melyen fehér csipkék csillogtak. Elfordította arcát, hogy senki se lássa, mi történik a szemeiben és suttogva szólt:

— De mama, az ördögbe is, honnét telt neked erre a nagyszerű fogadtatásra?

— Itt nem is olyan drága és rossz a piac, meg aztán tegnap le is vágta néhány állatot és a vasutiék Minája, mikor elmondtam neki az én nagy ujságomat, átengedte a saját peccsenyét.

— És honnan van a pénz? És a porcellán és az abrosz és a kések és a finom ágynemű honnan van, mama?

— Hogy kérdezheted ezt, Sven? Hisz' te reád vártam az egész idő alatt.

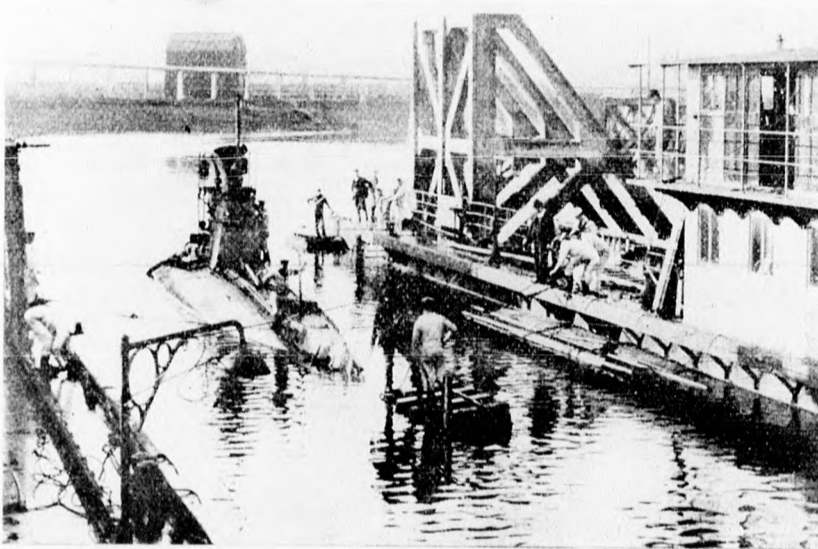

A Waldeck-Rousseau emlék leleplezése.

Párisban, a Tuillériák kertjében a napokban leplezték le Fallières elnök és Loubet ex-elnök jelenlétében Waldeck-Rousseau emlékművét. Képünk azt a pillanatot rögzíti meg, amelyben Briand miniszterelnök az ünnepi beszédet fölolvassa.

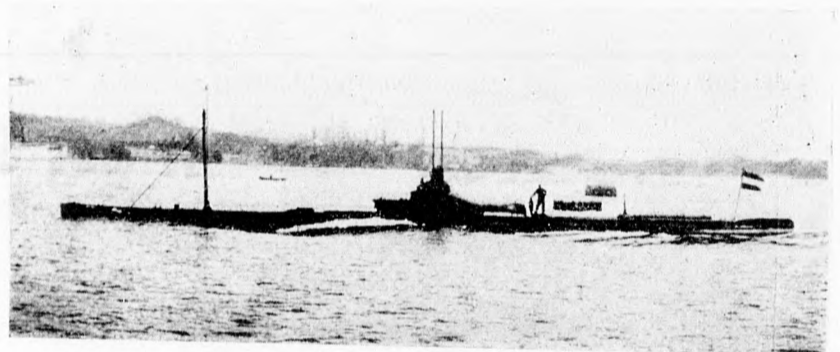

A Waldeck-Rousseau emlék leleplezése.
Az emlékmű a Tuillériák kertjében.

Angol tenger alatt járó hajó.

Egy angol tenger alatt járó megsérült hajó a kikötő felé uszik, hogy a javító műhelybe menjen.

Német tenger alatt járó hajó.

Németországnak egyetlen tenger alatt járó hajó-típusa van, amelyet képünkön bemutatunk.

Nagy árvíz Svájcban.

Az ezidei természetellenes esőzés viz alá helyezte Svájcot is. Bemutatjuk Luzern fő közlekedési vonalát, amely teljesen víz alatt áll.

Bohémiából.

Írta: Barát László.

... A fiuk pompásan mulattak. Táncoltak, ettek, ittak és gyönyöröket meséltek Páris éjszakájáról. A pezsgőtől kipirult az arcuk, a szemük csillogott, lázasan, fojtott hangon sutogták el egymásnak élményeiket, dévaj kalandjaikat.

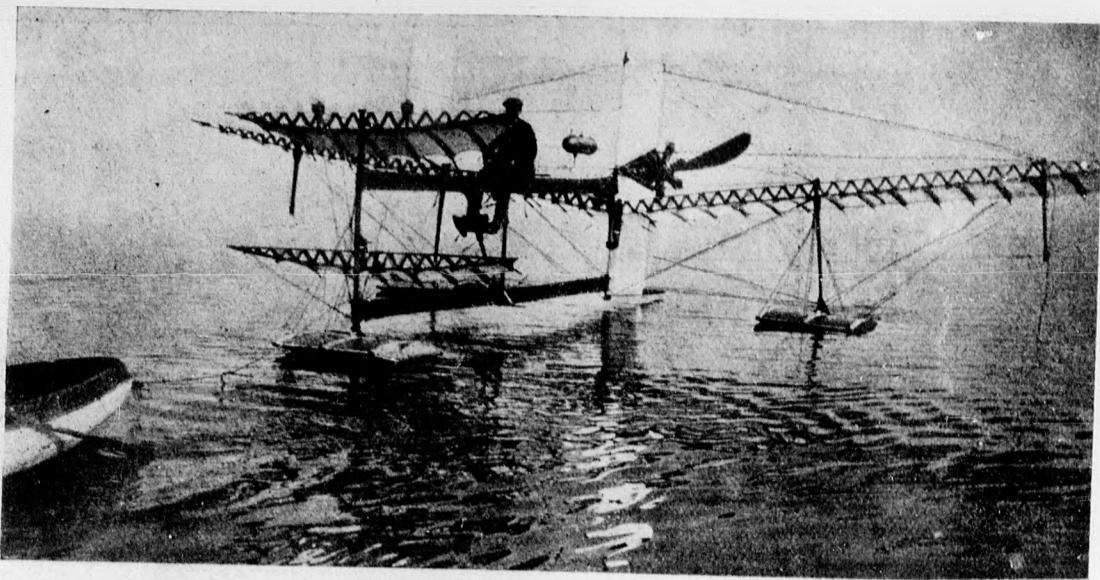
— Páris! Csodás, szép Páris! Isteni Páris! és üdvösségére nagyot koczintottak...

*

Gazdag, pénzes magyar fiuk voltak. Jókendvü, mulatni vágyó, könnyed felfogású, kissé léha fiuk voltak. Nem bohémek. Nem író- vagy költőemberek. Egyszerű polgárvadékok, akik csak annyiban tűntek ki a többiek közül, hogy a vagyonuk és gazdagságuk révén kiemelkedtek a köz szürkeségéből, egyformaságából és láthattak, tanulhattak, tapasztalhattak. Azok közé a vagyonos fiuk közé tartoztak, akik élvezettel keresik a bohém: író-, poéta- és színésztársaságokat és velük züllenek, mulatoznak. Kicsiszolódnak, kifinomulnak a körükben és ott forgolódva, körülöttük kéjes örömmel mázolja be magukat a léha bohémélet festékével. Teljesen átvedleni azonban nem képesek. A szívük, a lelkük megmarad a réginek, csak a fejük mámoros és ittas kissé. A bohém ember szive, lelke, agya — egy. Összeforrott. Széjjelválasztani nem tudja őket. És a szive, lelke óhaja szerint dolgozik az agy. A szív parancsol, a szív uralja az érzéseket. A szívvel cselekednek. És minden léhaságuk, minden könnyelműségük mellett is a szívük, a lelkük tiszta, üde és szűz marad. Könnyedségük, finomságuk is a lelkük naiv gyermekségét tükrözik vissza. És ha az élet viharos, ádáz küzdelmeiben a testük össze is török és összeomlad, megvénül és megöregszik, a lelkük, a szívük örökké ifju marad...

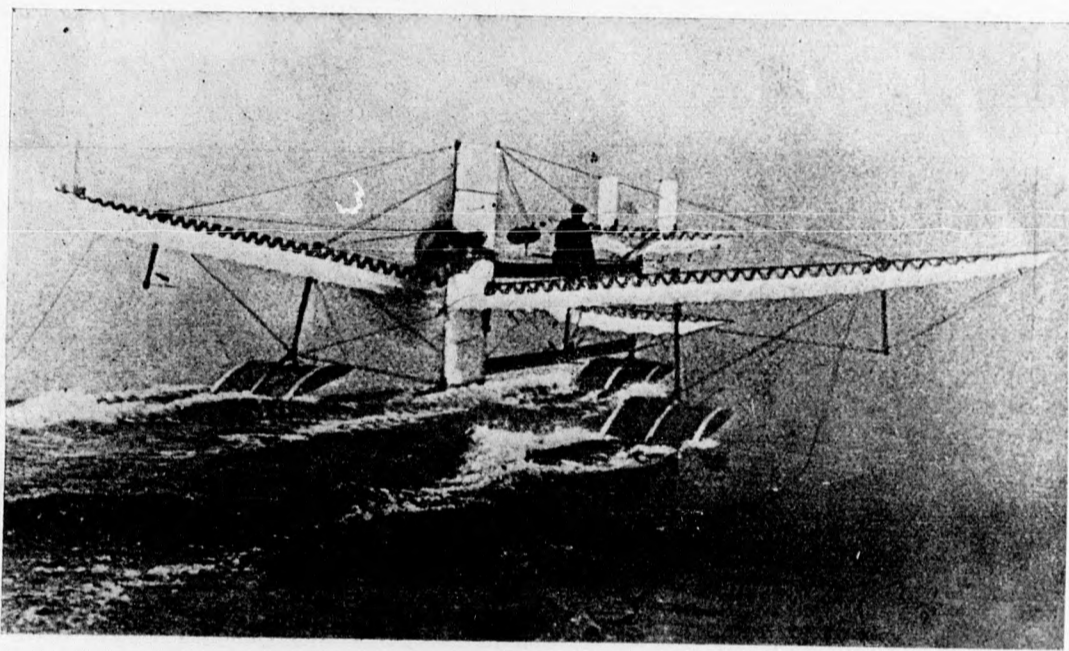
Ez az, amit a gazdag polgárvadékok nem bírnak magukévá tenni. Igen, léhák, könnyelműek ők is. De a léhaságuk, a könnyelműségük csupán a pénzarcájukban nyilvánul meg. Nem hatolnak be a léhaságnak és könnyedségnek igazi, bohém mélyébe. A poéták, színészek bohémisége valóságos művészet. Olyan művészet, amit megvásárolni, megfizetni nem lehet. Az álbohémek művészete fellengős lepel, mely alól groteszkül, visszatetszően világít ki az — önámítás. És ez az önámítás nem állandósul meg soha. Az alszínészek kifáradnak, kimerülnek és csakhamar lemosják magukról a festéket, levetik a gunyát.

A szülők jól számítanak. A jó pénzeszások szívesen áldoznak és költekeznek, mert

Vizi aeroplan.

Egy Fabre nevű mérnök repülőgépet talált föl, amely a vizről indul és oda ereszkedik le. Az új szerkezetet a francia haditengerészetnél akarják alkalmazni. Bemutatjuk a repülőgépet nyugvó állapotában.

Vizi aeroplan.

A vizi aeroplan az indulás pillanatában.

Kinet lezuhant.

Kinet, a nálunk is közismert aviatikus Rheimsban lezuhant és összetörte magát. Halálhíre érkezett, de azt azóta megzáfolták.

Bismarck-torony Betrichben.

A kies fürdőben Bismarck emlékére toronyt emeltek, amelyet most fognak fölavatni.

jól tudják, hogy a festék nem tartós. Eltart egy-két esztendeig, addig bírja, de azután előtör a régi vér és színtelenné lesz a festék. A máz leköpik, az ifju, akiben a nyárspolgáriás vér csörgedezik, a fiatalos, lázas évek letelte után visszatér őseihez. Megtér, mihelyst fenéig ürítette a bohémélet mézes poharát. Megkomolyodik, dolgozik, számító életet él és — megházasodik...

...Ilyen tipikus fajtájú magyar fiukból összeverődött társaság taszigált el íróasztalomtól egy kábitó levegőjű májusi éjszakán a Boulevard-Sebastopol egyik éjjeli mulatóhelyére.

...Kedvetlenül néztem a fojtott, részeges köd-levegőn keresztül a divák ócska táncprodukcióit. Gondolataim messze kalandoztak, tulnan a Lajtán, szép Magyarországra. S amíg szememmel élmétegen néztem a dévaj mulatózókat ölekezését, az érzéki vágyak az arczokon, a testek mozdulatában, tekintetem valahol a távolság elmosódó kékében megmepihent az otthoni bérceken...

Valahol egy kis faluban...

A vad kurjantások összeolvadtak és én hallani véltem az estéli harangszót:

Hetet ütött a toronyóra...

Hallottam egy-két cigány muzsikus mélabus, halk hegedű-szólását, dallamos magyar dalát...

Mennyi érzés, mennyi lyra, mennyi hangulat, bánat és keserűség szól abból az ócska, kopott —

...régi hegedűből...

Hallottam a szerelmes párok csöndes sutogását, naiv vallomását:

...Szeretsz-é...

A csillagok mosolyogtak a szerelmesek bugásán, a kis patak tempós csobogásán, a virágok, a levelek, a sudarfák néma, hangtalan szerethetésén...

...Május...

...Valami édes meleg ébresztett fel álmodásaimból. Körülnéztem, szinte szédültem. A fiúk nagyot nevettek, tele töltötték poharamat:

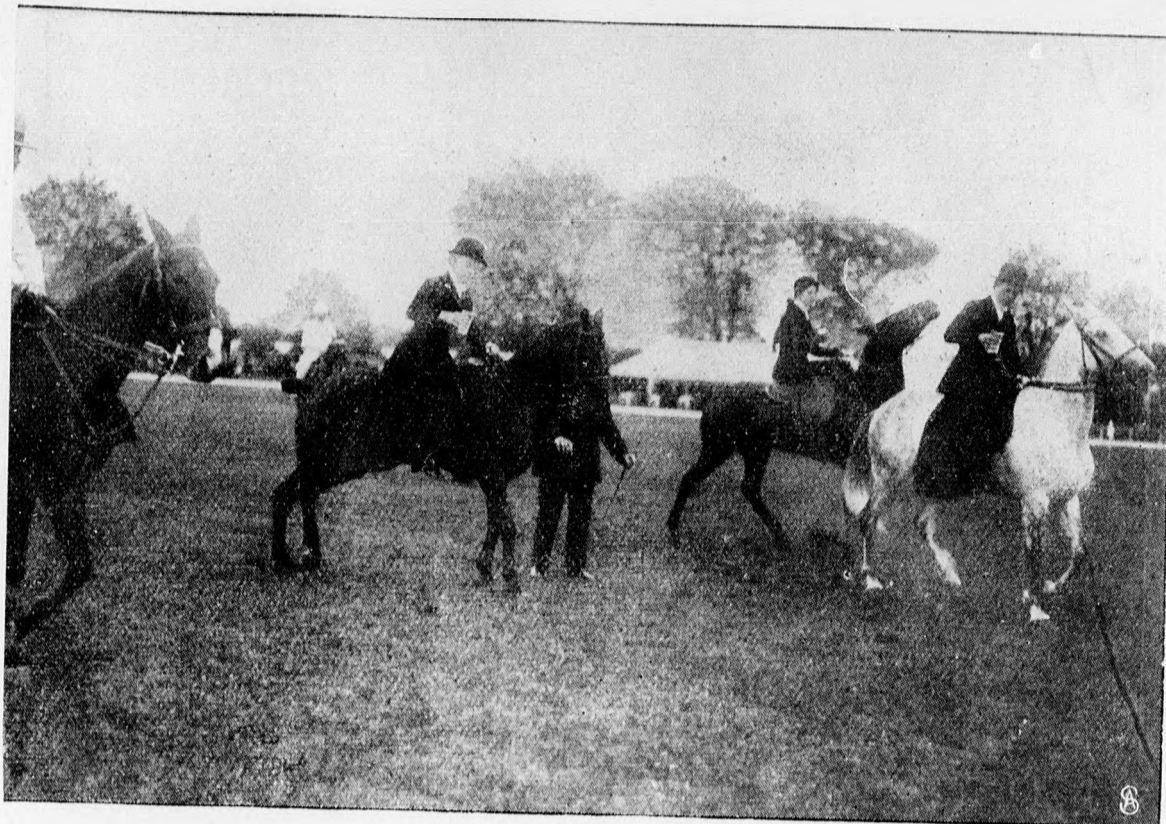
— Igyál fiu!... Egyszer élünk!... Nézz hátra, milyen csinos kis nő mosolyog rád!... Igyál!...

Felnéztem. Szemeim két, fekete, csillogó szempárral találkozta. Kedves, szép arczu leány szeméibe néztem.

Leült hozzám és halkán a fülembé sugta: — Én is magyar vagyok!...

Csinos, egyszerűen öltözött szép leány volt. Egyszerű bájával, őszinte közvetlenségével mint egy fejedelembő, úgy tündökölt a zagyva, cifra tömegben.

Beszélggettünk. Halkan, csendesen, mint régi, jó ismerősök. És képzeletünk szárnyán hazaszállottunk a falujába, egyszerű, szüzi multjába. És el-elbarangolva a régi mezőkön,

Eredeti lóverseny.

A hamburgi polóklub lóversenyt rendezett, amelyen hölgyek lovagoltak vízzel telt pohárral a kezükben. Győztes az volt, aki telt pohárral ért a célhoz.

Eredeti kerek korcsolya-verseny.

Párisban kerek korcsolya-versenyt rendeztek, amelynek résztvevői frakkban, nyitott esernyővel és pórázon vezetett kutyával szaladtak végig a pályán.

Boxverseny Amerikában.

A renói boxverseny két szereplője: Jeffries fehér és Johnson néger boxoló boxállásban.

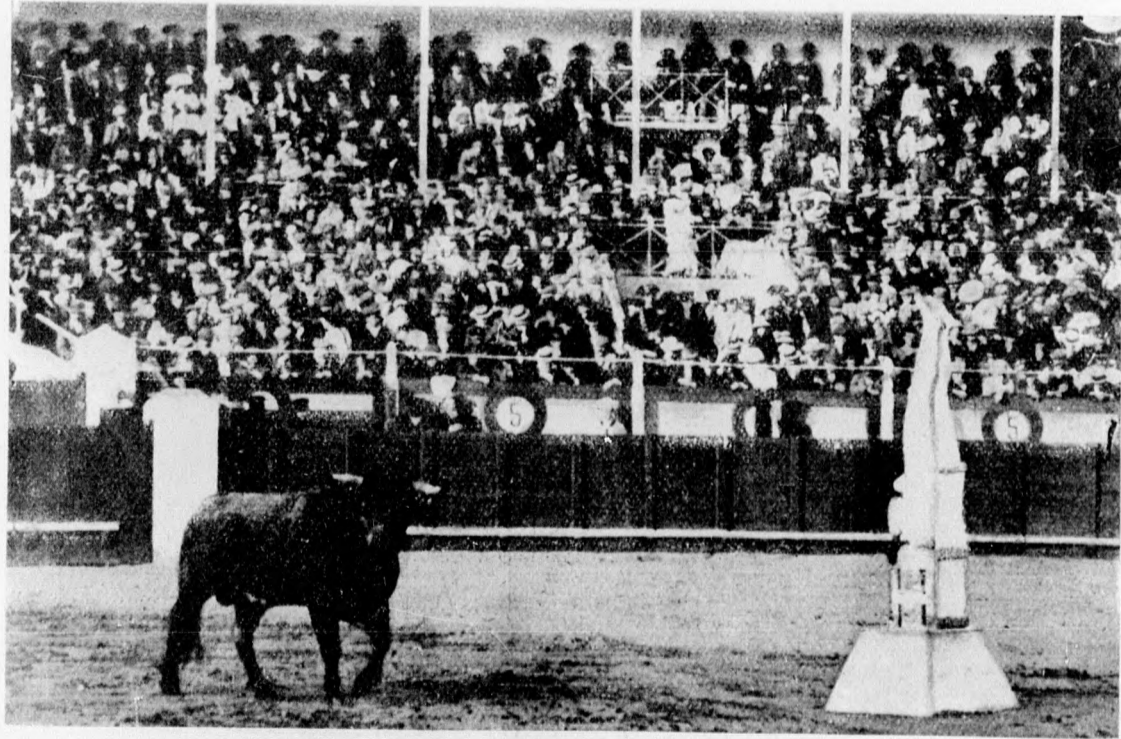
Bikaviadal Madridban.

A Madridban nemrégiben lezajlott bikaviadal az emberek ezreit vonzotta az aréna. Bemutatjuk a legveszedelmesebb jeleneteket. A bika megtámadja a lovas toreadort.

Bikaviadal Madridban.

Machaquito, a legkiválóbb bikaviadorok egyike, leszúrja a bikát.

Bikaviadal Madridban.

Czirkuszi mutatvány a porondon.

feledni kezdte a jelen sivárságát, utálatos pénz-hajhászát.

Szeretem ezeket a nőket. Szeretem, mert ők az igazi bohémek. Keserves életet élnek, talán nem is élnek, de a lelkük mélyén ott szunnyad a jó érzés, a tisztaság, a naivitás. És szeretem ezt a szunnyadó csodálatos szép valamit felébreszteni, felkelteni, kitárni...

A fiuknak is tetszett a szép leány. Már nem voltak józanok. Csipkedték, ölelték, bankókkal akarták magukhoz hódítani és rekedten kiáltották:

— Annak a poétának nincs egy garasa se...

A leány undorral nézte a részégeket. Elfordult tőlük, kivonta magát ölelkező karjaikból és odaült mellém, szomorúan, némán, vágyakozóan. És amikor ránéztem, melegen, őszintén, szép fekete szeméből nehéz könnyecsek hulltak a kezemre...

Magamhoz vontam, fejét omlatagon hajtotta le vállamra és halkán susogta:

— Beszéljen valami szépet... hazulról...

Lehajoltam hozzá, éreztem a szive erős verését, a teste remegését, átkaroltam gyengén és csendesen beszéltem hozzá...

...Mégértett... A lelke mélyén felszakadt a szunnyadó emlék, ébredezett...

...A fiuk már leányokkal elszállingóztak, ki erre, ki arra. A terem nagy része kiürült, a nagy láрма lecsendesült. A ventilátorok berregve hajtották ki a gőzös, levegőt, üde, májusi, éjszakai lehelet suhintott végig a termen.

Az asztalokon ételmaradékok, kiömlött pezsgő, feldöntött poharak, törött üvegek maradtak meg a zajos, dévaj mulatozásból...

A zenészek halkán, csendesen játszottak tovább. És mintha megértették volna gondolatainkat, dallamukat egy melancholikus akkordba fojtva, magyar dalba csaptak át...

...Sirt, ritt, zokogott a prim hegedűje és sirva, zokogva dalolta fülembe Páris közepén, egy forró, májusi éjszakában a szép magyar «Marianne»:

«...Ott, ahol a Maros vize messze földön kanyarog...»

Megyek.

Ha nem hívsz, akkor is megyek.

Érteid?

Ha nem hívsz, akkor is megyek.

Nem bánom: ne hirtessé tele

Virággal a szobáid.

Ne tűzz hajadba kekvéméret

Felérj kaméliát.

Ne ült magadra díszruhát,

Sem ilággaköveket.

Ne veild fel arany karakütid

S gyémánt nyakékeidet.

Ne légy kekvés, ne mmsulyogj.

Ne járj szilaj táncot.

Ne énekelj, ne szóljlanak

A hódító ilatod.

Nem bánom: ne várj rám remegve,

Idégenül fogadj.

Ne várj rám ülelé karakékal.

Még csak kezdet se aijd.

Nem bánom: ne láss szívesen.

Ne nézz rám, ha jövök.

Ne ültvüzd, egy szót se szólj.

Hallgass, ha küszünök.

Nem bánom: ne hagyj, hogy átérjek

A szobád ajtaján.

Nem bánom: ne harsáss magadhoz

S ne jöjj közel hozzám.

És nem bánom: itózzál tőlem.

Menekülj retteggve előlem.

Csak hallgass rám, míg minifent elmesélek:

Aztán, ha engedsz — magamtól elmegyek.

Janovitz István.

len erről a kérdéstről néhány szót csevegni. Zálogjog előjegyzését kereskedelmi könyvből készített könyvkivonat alapján csak bejegyzett kereskedő kérheti és csak oly lejárt követelése erejéig, amely követelése tekintetében kereskedelmi könyve különleges bizonyító erővel bír. A különleges bizonyító erő pedig megilleti a bejegyzett kereskedő szabályszerűen vezetett könyvét, ha a bejegyzés kereskedelmi ügyletre vonatkozik, legyen bár az ügylet csak a könyvet vezető kereskedőre nézve kereskedelmi ügylet s pedig kereskedővel szemben 10 évig, nem kereskedővel szemben 2 évig a bejegyzés keltétől számítva.

A bejegyzett kereskedő könyvkivonata ehhez képest akkor lesz szabályos és zálogjog előjegyzésre alkalmas, ha abból kitűnik, hogy kereskedelmi ügyletből ered a követelés, pl. hitelezett árukért, bizományi díjért, bizományba vett árukért, értékpapírok vételért, biztosítási díjért, stb. De ily bejegyzés: kölcsönért, ha csak nem folyó számlában van bejegyezve, nem lesz alkalmas cím az előjegyzésre, mert a kölcsön magában véve nem kereskedelmi ügylet; azaz csak akkor válik, ha a kereskedő kereskedelmi üzlete körében kötötte, azt pedig ez a bejegyzés kölcsön vagy kölcsönért, nem igazolja. Athozat, kamat, egyezés címén bejegyzett követelésre sem lehet zálogjogot előjegyezteni. Ha a bejegyzés azt is feltünteti, hogy a követelés még nem esedékes, akkor szintén nem lehet előjegyzést nyerni. Ellenben azt a gyakorlat nem követeli meg, hogy a bejegyzés a követelés lejárta is feltüntesse.

A könyvkivonatnak hitelesítettnek kell lenni és a hitelesítésnek azt is tartalmaznia kell, hogy az illető kereskedelmi könyv, melyből a kivonat készült, bejegyzett kereskedőé, s hogy az könyvet szabályszerűen vezeti. Enélkül, ha a bejegyzés szabályos is, felső bíróságaink nem adnak zálogjogi előjegyzést.

Megemlítjük még, hogy Ausztriában s általában külföldön kiállított könyvkivonatok alapján nincs helye nálunk zálogjogi előjegyzésnek, mert külfölddel szemben nincs meg a viszonyosság, vagyis külföldön a kereskedelmi könyvkivonat nem alkalmas okirat zálogjog előjegyzésére.

Amikor a boltos váltani küld. Gyakran megessék, hogy kisebb üzletben nagyobb pénzzel fizetünk és a boltos nem tud visszaadni; nincs megfelelő mennyiségű aprópénze. Ilyenkor a boltos szegélyt, inasát, szoláját vagy hasonló valakit váltani küld a szomszédba és rendszerint azt a nagyobb pénzdarabot adja át váltás végett, melyet már a vevőtől elfogadott abból a czélből, hogy a vásárolt áru vételárát abból levonja. Ha most utközből a váltani küldött egyén ezt a pénzt elveszti, kinek lesz az kára? Erre a kérdésre felelt legközelebb a lyoni törvényszék egy perben, amelyet a vevő fél indított, aki 1000 frankos papírpénzből kért vissza, s akinek 1000 frankos pénzjeggyel a boltos inasát váltani küldte, az inasnak azonban a szél a pénzjegyet kifújta kezéből. A törvényszék ítélete szerint a boltos tartozott 1000 frankot a vételár levonásával a vevő félnek kifizetni, mert amikor az 1000 frankot kikötés nélkül átvette és abból visszadni akart, de nem tudott, mert nem volt elég váltani való pénze, akkor már arra vállalkozott, hogy az 1000 frankot, mint a magát meg tartja és amikor azt felváltani küldte, úgy rendelkezett vele, mint a magáéval.

Megirt és elküldött levelek közzététele. A nagy német író, Nietzsche hosszú éveken át levelezett O. tanárral, aki végrendeletében e leveleket a herni egyetemnek hagyta azzal a meghagyással, hogy közzétételével B. író bizassék meg. B. egy kiadással meg is szerződött a sajtó alá adás dolgában, ekkor azonban az elhalt Nietzsche örökösöké pert indított e levelek közzétételenek joga iránt s a közzététel ideiglenesen bírői végzéssel megakadályozta. A keresetet az alsó bíróságok elutasították, a lipsei bírói bíróság azonban úgy döntött, hogy a levelek közzétételenek joga Nietzsche örökösét illeti meg a szerzői jog védelmi ideje alatt. A bírói bíróság nem ismerte ideje alatt, hogy a levelek tulajdona az író örökösét illetné, mert a levél a címzett tulajdona lesz, ha annak kezébe eljut; azonban a levél sokszorosításának joga a levél szerzőjét nemcsak akkor illeti meg, ha a levelet oly czélből vagy azzal a tudattal írta, hogy az közre adassék, hanem megilleti minden körülmények közt, mint ahogy más írói munkának közzététele is nem azért illeti őt, mert azt a közzététel szándékával írta, hanem mert ő írta.

KÖZIGAZGATÁS

Lapunk és a jegyzői kar.

Budapest, július 16.

Az „Egyetértés“ fontos, eminens jelentőségű dolognak vallja helyes községi politika gyakorlását. A magyar nemzetnek milliói, a dolgozó, a nemzetfenntartó elemek, a nemzettest gerinceze él a nagy- és kisközségek községi keretében. Nemcsak hogy nem lehet tehát közömbös, azokra, akik a magyarság boldogulásán munkálnak, akik a magyar nemzet állami kiépítésén lankadhatatlan szorgalommal fáradoznak, akik a nemzet millióit az anyagi jólét, a kultúra ama niveaujára akarják emelni, amelynek elérésére erkölcsi, szellemi tulajdonságai, anyagi erőforrásai képessé teszik, hogy azok a milliók mily közigazgatási berendezések keretei között élnek, mennyire elégitik ki a jólétre való törekvés eszközeinek megszerzése tekintetében igényeiket és szükségüket e keretek szervei, mennyire képesek e szervek ön- és céltudatos együttműködéssel a jelentkező igények és szükségek mértékéhez képest, hogy ugy mondjuk, automatikusan és harmonikusan éppen megfelelő tevékenységet kiváltani: sőt inkább elsőrendű feladatnak kell tekinteniök, hogy a községi közigazgatást, szervei működését a legéberebb figyelemmel kísérjék és ennek a változott viszonyokhoz való alkalmazását akként eszközözzék, hogy a községi lakók szükségéi és igényei a közigazgatás funkciói által egy pillanatra kielégítetlenül ne maradjanak, szóval: a községi igazgatás mindenkor feladata magaslatán álljon és képes legyen az élet, a haladás, a fejlődés által előbe állított problémák megoldására.

Mi kezdettől fogva úgy fogtuk fel a községi közigazgatást, hogy ez elválaszthatatlan a községi jegyzőtől. A község jegyzője nem egy mesterkelt szerv, nem valamely doktrinair-elme szülőlte, hanem történelmi multja van és a történelmi evolúció állította oda, amely hivatást ma betölti, be bír tölteni anélkül, hogy kezében a legközelebb hatalom is lenne, amelyre támaszkodva intézkedési végrehajtását saját hatalmi körében kényszerítő eszközökkel biztosíthatná. A jegyzőt maga az élet emelte ki a községi előjárók szürke működésüknek nyomát sem láttató tömegéből; hivatását, vezető szerepre való jogosultságát, sőt ama szükségét, hogy a vezetési joga és kötelessége kifejezetten a jegyzőre ruháztassék, ő bizassék meg a községi közélet irányításával, maga az élet jelölte ki, a történelmi fejlődés ellenállhatatlan ereje szabta meg, mert hiszen a jegyző vezető a községi közigazgatást, irányítja annak mind a mozzanatát, éltető elme a községi funkcióknak, lelke, mozgatója a községi életműködés legkisebb megnyilvánulásának, jóllehet törvényeink a község élére a bírót állítják.

Mi, akiknek talán nem kell bizonyosságot tennünk a mellett, hogy minden erőnkkel és igyekeztünkkel, főre téve oly melléktekineteket, amelyek talán mérsékeltebb altruizmus mellett más irányu utakat szabtak volna élénk, egy erős és boldog, fejlődött kultúrájú, szilárd nemzeti alapokon nyugvó Magyarország kiépítésén munkálkodunk, mert e bizonyosságot olvasó és közkeletű frázisok helyett közel öt évtizedes multunk megrögzöttségével szolgálhatjuk: a jegyzők törekvéseinek támogatására szegődöttünk; ama törekvések eléréséért való, végtelenségig megrögzöttség is készen állván megvívni, amely törekvések czélhoz jutása jelenti a községi közigazgatás tökéletességének oly fokát, amelyen képes lesz a község polgárai részéről támasztott igényeket kellően kielégíteni, képes lesz ama fontos feladatnak megfelelni, amelyre hivatása praedestinálja, tettük azt, hogy a jegyzők törekvéseinek valószínűsítését program-

mul zászlónkra, erre a tisztességre, sok harcban megtépett, de soha el nem árult lobogóra irtuk, amely mindig az első között lengett, ha a nemzet erkölcsi és anyagi javaiért annak jobbait harcba szólította a nemzet igazi érdeke, azért, mert mi a jegyzők törekvéseinek valószínűsítését egyértelműen tekintjük a községi közigazgatás oly mérvű intenzívitásával, amely azt képessé teszi feladatai pontos teljesítésére. A jegyzők, amidőn akcióba léptek, amidőn helyzetük javítását, községi viszonyaik rendezését követelik, amidőn fel akarnak szabadulni a vármegyék omnipotenciája alul, amidőn emancipálni akarják magukat a szolgabírói önkény fojtó rabbi-lincseitől, amidőn adóvégrehajtási, zálogolási jegyzőkönnyvek rubrikáinak kitöltése helyett, midőn tudásukat, munkaképességüket, lelkiüknek legjavát községeik felvirágoztatására akarják fordítani: méltóknak mutatkoznak ama történelmi hivatáshoz, amelyet a sors, mely jó kedvében adta őket Magyarországnak, részükre kijelölte, mert ez irányu törekvéseik valószínűsítése a milliókat magukban foglaló községeknél legvitálisabb érdeke.

Ez, egyedül ez, hogy e vitális érdekek végre valahára betöltsenek, állította lapunkat ama kevesekkel egy sorompóba, akik a jegyzői érdekekért való küzdelmet, a küzdelemben a tántoríthatatlan, akadályoktól vissza nem riadó kitartást magasabb nemzeti szempontokból nemes és magasabb feladatnak tekintik.

Ez irányu működésünk igazán önzetlen alapokon keletkezett; mi a harcban vittük hosszú évek nehéz munkájával megszilárdított közéleti súlyunkat, jelentőségünket s ezért nem vártunk semmit, mert vállalt feladatunk magasabbossága önmagában hordja küzdelmünk jutalmát.

Mégis nem tudunk, nem lehet keresztül-siklanunk két momentum felett s nem lehet tagadnunk, hogy ezek észlelése jóleső érzéssel töltött el bennünket.

Hont vármegye jegyzői kara lapunkat megtisztelte azzal, hogy megkereste az ország összes jegyzői egyesületeit lapunk pártolása iránt. Ez átiratot Sopron vármegye községi és körjegyzőinek egyesülete e hó 14-én Sopronban tartott közgyűlésében tárgyalta s annak megállapítása után, hogy az „Egyetértés“ a községek és a jegyzők érdekeit a napi sajtó orgánumai közül egyedül és helyesen képviseli, elhatározta, hogy lapunkat pártolja s pártolás végett mindazoknak ajánlja, akik a községi közigazgatás reformjának szükségét, kiváló fontosságát átérzik.

Nekünk, akik harcban mentünk a községi közigazgatás és a jegyzők elválaszthatatlan érdekeiért s nem számítottunk semmi elismerésre, csak az lebegett szemünk előtt, hogy a zászlónkra írt program mellett rendíthetetlenül megálljunk s addig vivjük a küzdelmet, amíg a győzelmi zászlót ki nem tűzzük a valószínű reformok legmagasabb ormára: a hontmegyei jegyzői egyület kijelentése után Sopron vármegye jegyzői együletének elhatározásában megnyilvánult rokonszenv, mely egyuttal elismerése működésünknek, igazán jól esett.

Rokonszenvükre azzal felelünk, hogy újból ígéretet teszünk, hogy a jegyzői érdeket soha nem lankadó erővel védelmezzük s lapunk mindenkor jelentős feladatának fogja tekinteni kellő súlylyal követelni a községi közigazgatás modern reformját s e reformok keretében a községi jegyző jogviszonyának, helyzetének olyan rendezését, amely harmóniában áll feladata fontosságával.

Mi nem álmodunk álmokat, sem magunkat, sem másokat nem ringatunk káprázatos ábrándok ringó karjain; mi csak a lehetőségek politikáját hirdetjük. Mi nem követjük

az Országos Jegyzői Egyesület vezetőjét az utópiák birodalmába, amelybe reformjavaslata a jegyzőket vonzani akarja; mi nem tárjuk a jegyzők elébe Tündérország csodás szépségű tájait, mi nem akarjuk soha el nem érhető, meddő küzdelemben erejét szétforgácsolni, felemészteni; mi megmutattuk azt az utat, amelyen haladva el lehet érni az elérhető, ami programunk a lehetőségek programja és emellett kitartunk rendíthetetlenül s erős, meg nem tántorodó bizalmunk, hitünk, hogy ha a jegyzői kar bennünket kellő erkölcsi támogatásban részesít: ezúttal, mely az övé is, közel belátható időn belül elérjük. Elérjük a községi közigazgatás oly radikális reformját, amely úgy a községet, mint jegyzőik elválaszthatatlan érdekeit teljes mértékben kielégítve, nemzeti fejlődésünk szilárd alapját képezendi.

Himfy Géza.

Községi közigazgatás.

Alapítvány jegyzői gyermekeknek. A „Magyar gazdasszonyok országos egyesületének czinkotai leánynevelő intézeténél a községi és körjegyzők árvái és leánygyermekai számára létesített állami alapítványi helyek közül a folyó iskolai év végén két féldíjas és egy ingyenes helyi üresedik meg. Pályázni csak oly gyermekek érdekében lehet, akik legalább négy elemi osztályt sikeresen elvégeztek. Eltérésnek csak teljesen árva gyermekeknek, egészen kivételes körülmények fenforgása esetén lehet helye. A kérvényhez csatolandó a gyermeknek: a) születési anyakönyvi kivonata, b) utolsó iskolai bizonyítványa, c) himnlőltási bizonyítványa és az arról szóló hatósági orvosi bizonyítvány, hogy a gyermek egészséges, d) az apa közszolgálatát, gyermekeinek számát és nemét, az apa illetőségét, árváknál az anya és gyermekek vagyoni viszonyait igazoló s a járási főszolgabíró által láttamozott községi bizonyítvány. A pályázati kérvény folyó évi július hó 15-ig bezárólag a belügyminiszteriumhoz adandó be.

Élelmiszervizsgálat a községekben. A községi piacokon teljesítendő élelmiszer-vizsgálatot a belügyminiszter 1910. évi 88.928 sz. kiadványával rendelte el. A rendelet így szól: Az ideiglenes törvény folytán az ország jelentékeny részében nem volt lehetséges a gyógyvitási czélra és a könnyen romló élelmiszerek eltartására szükséges természetes jogot beszerezni. Bár e hiányon az országban nagy számban létesült jéggyárak lényegesen enyhíteni fognak, a mesterséges jég drágasága miatt mégis tartani lehet attól, hogy a melegebb évszak beálltával sok, egészségre ártalmas mértékben romlásnak indult élelmiszer, különösen a hús és halfélék, tej és tejtermékek, gyümölcs stb. fog a piacokra kerülni. Szükséges, hogy az ebből származható, gyakran igen súlyos természetű egészségi ártalmak elhárítására az illetékes hatóságok minden intézkedést idején megtegyenek. Felhívom ennélfogva a törvényhatóságot, utasítsa a *községek előljáróságait*, hogy az 1908. évi XXXVIII. t.-cz. 2. szakaszának a) pontjában foglalt rendelkezések fokozott őberséggel és szigorral való végrehajtása iránt haladéktalanul intézkedjenek és hogy nem csupán az elárúsításra kerülő élelmiszereket és italokat, hanem az *élelmiszer-piacok tisztaságát* is gyakori vizsgálatok által rendszeresen és szigorúan ellenőriztessék és egyuttal alkalmas módon hívják fel a lakosság figyelmét a fenforgó körülmények között indokolt óvatosságra és mértékletességre.

Járási számvevőnek tilos a pénzkezelés. A belügyminiszttert figyelmeztette a pénzügyminisztérium, hogy egyes főszolgabírák az átmeneti és pénzes naplók vezetésével és az ily pénzkezelésével a mellékük beosztott járási számvevőt bízzák meg. A járási számvevő azonban erre nem illetékes, mert neki csak a szóbanforgó pénzesnaplónak a hivatalvizsgálatok alkalmával, valamint az év végén való lezárás és felülvizsgálatra való előkészítés a kötelessége. De ezenkívül a pénzesnaplók és a nyilvántartások vezetésének a járási számvevő kezében való egyesítése következtében a

számvitel kellő ellenőrzése is meghiúsul, miért is a belügyminiszter 45.750-910. sz. körrendeletében felhívta az alispánokat, hogy a járási főszolgabírákat szigorúan utasítsa, hogy a mellékük beosztott járási számvevőknek a szóban forgó pénzesnaplók vezetésével, valamint ezen pénzesnaplók vezetését és a szóban forgó pénzesnaplók vezetését és a szóban forgó pénzesnaplók vezetését maguk, illetőleg helyetteseik eszközöljék.

Jegyzői tanfolyam Pécsen. A tanfolyam f. évi szeptember 1-én nyílik meg. A tanfolyamra felvételtnek azok, kik: 1. a főgimnázium vagy főreáliskola 8 osztályát vagy ezen középiskolákkal egyenrangú más közép fokú iskolát s az iskolai tanulmányok befejezése után valamely községjegyzői hivatalban mint aljegyzők (segédjegyző, jegyzősegéd), jegyzői irnokok vagy jegyzőgyakornokok legalább egy évi gyakorlatot töltöttek; 2. az állam hivatalos nyelvét szóval és írásban bírják. 3. feddhetlen előéletűek. Az évi tandíj 40 K, mely összeget fél-évenként 20-20 K-ás részletekben előre kell fizetni. Felvételre jelentkezni kell szóval vagy írásban f. évi augusztus 26-tól 31-ig a tanfolyam igazgatójánál (Vármegyeház).

Megüresedett jegyzői állások: Békéssámszon jegyzői a. 2000 K összajavaldalm., szabad lakás, júl. 25-ig. Főszolgab. Orosháza.

Királyhegyalja jegyzői a. 1600 K fiz., 280 K iroda-, napidíj- és fuvarát., szabad lakás. Tót nyelv szükséges. Főszolgab. Nándorvölgy.

Nyirgyulaj jegyzői a. 1600 K fiz. Fűtésre 200 K. Irodaát. 120 K. Utazásra 100 K, 32 hold szántóhaszna, szabad lakás, 200 K községi irnok fizetéséhez a jegyző 200 K-t ad. Aug. 1-ig. Főszolgab. Nyirbátor.

Tarvas jegyzői a. 1000 K fiz., 160 K utiát., 13 hold szántó haszna adómentesen, szabad lakás, júl. 25-ig. Főszolgab. Törökbecse.

Istvánfi jegyzői a. 1007 K fiz. kétnegyed telek haszna (272 K-ban), fizetésiek. 160 K, fűtés stb. 80 K, szabad lakás kerttel. Főszolgab. Bars.

Ilosva köri. a. 2430 K összfűvöd., 40 m. tűzifa, 4 szobás lakás, vetem. kert, aug. 15-ig.

Magyardiószeg segédj. a. 1100 K, júl. 25-ig. Főszolgab. Galánta.

Bácsfeketehegy irnok végreh. a. 800 K. Főszolgab. Topolya.

Illicsova segédj. és anyakönyvez. a. 1000 K fiz., 200 K lakp. Főszolgab. Bálincz.

Évra segédj. 1000 K fiz., 100 K lakp., júl. 30. Főszolgab. Bálincz.

Rétság alj. a. 1000 K fiz., 100 K lakp., júl. 25 d. u. 5-ig. Főszolgab. Rétság.

Kékkő alj. a. 1000 K fiz. egyszobás lakás, fűtés és világítás, júl. 25. Főszolgab. Balassa-Gyarmat

Beregszó segédj. a. 1000 K fiz., júl. 20. d. 12-ig. Főszolgab. Temesvár.

Nagyfőta segédj. a. 1000 K fiz., júl. 20-ig. Főszolgab. Székelyhid.

Megüresedett orvosi állás: Nyirbátor közs. állatorv. a. 800 K fiz. Huszemléért 1800 K át. Különböző díjak. Aug. 7 d. 12-ig. Főszolgab. Nyirbátor

Közigazgatási döntvények és rendeletek.

A járási számvevők s a főszolgabírói pénzesnaplók vezetése. A m. kir. belügyminiszter 45.750/910. sz. rendeletével elrendelte, hogy a főszolgabírák által vezetendő átmeneti és kihágási pénzesnaplót a főszolgabírák, illetőleg helyetteseik vezessék, eltüntetvén ezeket azon eddigi gyakorlattól, hogy e naplók vezetésével a járási számvevőket bízták meg.

Tejhamisítás. Aki tejet hamisít, más által hamisított tejet elad, lefőlözött tejet ezen minőség megjelölése nélkül forgalomba hoz, három rendbeli kihágást követ el s az összbüntetés szabályai szerint egy tételben kiszabott főbüntetéssel és minden kihágásra külön-külön kiszabott pénzbüntetéssel — mint mellékbüntetéssel — büntetendő. (M. kir. földmiv. miniszter 1909. évi 95.918. sz. itélete.)

A víz által valamely telekhez sodort főveny oly szaporulatot képez, amely által a földtulajdonosnak vagyona növekszik, mihez képest ha valaki a természeti erő — a víz — által teremtett helyzetet zavarja meg, ha a főveny azon helyről veszi el, ahová azt a víz letelepítette, az 1894.XII. t.-cz. 93. §-ának a) pontjába ütköző kihágást követi el. (A m. k. földmiv. miniszter 1909. évi 109.130. sz.)

Lőhere elvitele miatt a panaszlott megbüntetésének kivánása nélkül indított ügyben az eljárás az összeg szerint illetékes bíróság (községi bíróság, kir. járásbíróság) elé tartozik. (Hatásk. bír. 85/909. sz.)

IRODALOM.

* A „Nyugat“, Ignótus, Osvát Ernő és Fenyő Miksa egyetlen modern magyar szépirodalmi és kritikai szemléjének július 15-én megjelent száma felűnést keltő kiállításban és igen érdekes tartalommal jelent meg. A Nyugat főmunkatársai: Ady Endre, Ambrus Zoltán, Babits Mihály és Móricz Zsigmond. A Nyugat július 15-én megjelent számának tartalma: Babits Mihály: Bergson filozófiája. T. Józsi Jenő: Csöndes emberek (Novella). Ady Endre: Versek. Nagy Lajos: A jólelkű, szelíd öreg (Novella). Cholnoky Viktor: Haldokló betegségek. Laczkó Géza: William Blackbirth lelke (Elbeszélés II.). Pásztor Árpád: Vers. Ignótus: Jegyzetek (A pártfogoltak czéhe). Figyelő: Pinsky (Lengyel Menyhért). — Le Chateau de la Belle-aubois-Dormant (Ady Endre). — A művész iskolája (Lengyel Géza). — Kosztolányi Dezső: A szegény kis gyermek panasza (Lengyel Menyhért, Karinthy Frigyes). — Ki lesz Mikszáth (Ady Endre). — Fülep Lajos Nietzsche-ről (Lukács György). — Ifj. Dengl János: Kemény és Balzac (Laczkó Géza). A Nyugat előfizetési ára: Egész évre 20 K, félévre 10 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: V. Mérleg-utca 9.

* „Uj Idők.“ Horkayné, a szellemes csevegő asszony ezen a héten ismét leadja megjegyzéseit az Uj Idők-ben. Finom és csipős kritikájában sorra kerülnek a mult hét eseményei. Novellát az új számba Heltai Jenő, Pintér László írta, cikket Farkas Pál, Junius, verset Farkas Imre és az „Egy önkéntes naplóje“ című rovat kedves humorával is találkozunk. Lovik Károly és Balázsházy Péter regénye, apróbb cikkek, Mühlbeck ötleletes fejléczei aktuális és művészi képek tarkítják meg az amugy is gazdag szám tartalmát. Előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 10. szám.

* A „Vasárnapi Ujság“ július 17-iki száma nem kevesebb, mint 53 képpel, páratlanul dusan illusztrálva jelent meg. Zsoldos László eredeti regényének és a fordított regénynek folytatásán kívül Lampérth Gézáról közöl novellát, Kiss Menyhértől és Majthényi Györgytől költeményeket, Junius-tól történelmi rajzot Szobieszki János lengyel király ösvégéről, Siklóssy László a modern érem és plakett-művészetéről ír cikket sok illusztrációval kísérve. Egész sorozat kép van e számban a magyarországi várakról, s az időszerű illusztrációk közt találjuk a spanyol miniszterelnök és királyi tanácskozását, a síófoki löversenyeket, az amerikai fehér és fekete boxolókat stb. Tárca-cikkek a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy kor., a „Világkrónika“-val együtt négy korona 80 fill. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* Az „Ország-Világ“ e heti (29.) száma ismét azt bizonyítja, hogy e közkezdelt képes hetilap nem ismeri az ugynevezett „holt saison“-t, mert minden egyes száma gazdag tartalommal tünik ki. Berczik Árpád pompás humorral megírt történetet, Neera olasz novellája Balla Ignác fordításában, Szigeti József regénye, a könyvalaku melékleten folyó angol regény, Borbély Sándor, Csibe Károly, Jámbor Ernő és Romis novellái, Heltai H. István sakkcikke, Jacques Normand verse (Berki Miklós fordításában) és F. Lányi Irma verse mind kimagasló részei a gondosan összeállított szövegrésznek. A képek változatos sokaságából kiemeljük az angol trónörökös konfirmációját ábrázoló képet, több illusztrációt a westminsteri templomról, a brüsszeli kiállításról, a külföldi irodalmi és tudományos hírességek arcképeit, Mousset Alfréd szobrát, stb. A rovatok élénk és változatos tartalmuak.

* A repülőgép szerkezete és elmélete. (Irta dr. Fross Károly Budapest, 1910. Lampel Róbert VI., Andrássy-ut 21. Ára 1 korona 70 fillér.) Zsélyi Aladár Repülőgép technika című munkájának beszámításával ez a könyv második, mely nálunk az aviatika tudományos irodalmának megalapításához hozzájárul. Irányánál és a tárgyalás módjánál fogva az alkalmazott matematika körébe tartozik, mely világos, könnyen érthető és áttekinthető számítások alapján főképp a sárkányrepülő két alaptípusát ismerteti. Szerző, miután a dinamikus repülés feltételeit tudományos alapon kifejtette, oda törekszik, hogy a sárkányrepülő bármilyen speciális alakjának az elmélet szempontjából való helyes megítéléséhez elegendő anyagot nyújtson. A munka végén egy tartócsavaros, tehát helyből felemelkedni képes sárkányrepülő lehetőségével is foglalkozik. A szöveg köz ényomott számos, a tárgy lényegének feltüntetésére szorító ábra nagy mértékben megkönnyíti a könyv olvasását.

A. THIERRY BALZSANA
gyógyszerész

Törvényileg védve.

Egyedül csak az APÁCZA védjegyvel valódi. Biztos hatású minden légzőszervi megbetegedésnél, köhögés, valadékok, rekedtség, gégehurut, tüdőbaj, gyomorgörcs és más gyomorbetegségeknél minden belső szervi gyulladás, étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedésnél stb. Külsőleg minden szájbetegségnek, fogfájás, sebek, végtagszaggatás, kiütéseknek, különösen influenza stb. — 12 kis vagy 6 dupla-üveg vagy egy nagy családi uti-üveg K. 6.—

A. THIERRY egyedül valódi
GENTIFOLIEN KENŐCSE

megelőző, feltétlenül biztos és utóérhető gyógyhatású, bármily idült, rákszerű sebeknél, dagadtok, sebesedések, gyulladások, fagyos lábak, kelések, eltávolít minden rosszindulatú képződést, gennyese-
dést, feleslegesen tesz minden fájdalmas operációt. A tégely K. 3.60

Czim Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pragana bei Rohitsch.
Főraktár Török József gyógyszerésznél Budapest.

1900. Páris világtalálkozás Grand Prix
Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész Korneuburg. Bécs mellett. Cs. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár királyi udvari szállító.

KWIZDA-féle szabadalmazott Szorító szárvédő-szalag rugalmas szorító szárvédő légvánkossal ellátva szürke, fekete, barna és fehér színben. Gummiból, csak fekete színben.

4 nagyságban készülnek és pedig bal és jobb lábúak. A szorító a-b-nél megmérve,

20-23 cm.	átmérű megf. az 1-ső sz. nagyság
23-24 "	" " " a 2-ik "
25-27 "	" " " a 3-ik "
28-30 "	" " " a 4-ik "

Egy darab ára:
Szürke színben darabonként 1. sz. 6 K 05 f. 2. sz. 6 K 50 f., 3. sz. 7 K 05 f., 4. sz. 8 K 05 f.
Fekete, barna, vagy fehér színben: 1. sz. 6 K 50 f. 2. sz. 7 K 05 f., 3. sz. 8 K 50 f., 4. sz. 9 K 50 f.

Kaphatók: Duloz A. utóda IV., Egyetem-utca 2. Freund és Fila V., Koronaherezeg-utca 3. Jass József IV., Koronaherezeg-utca 9., Héjli és Szilassy VIII., Múzeum-körút 10., Huzella M. IV., Váci-utca. Keleti J. IV., Koronaherezeg-utca 17., Kutschera S. VII., Kerepesi-ut 32., Oibrich L. VI., Teréz-körút 6., Wessely István IV., Váci-utca.

DIESEL-motorral
a tényleges lóerő
óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készségesen szolgál a **Fegyver- és Gépgyár R.-t.** BUDAPESTEN.

35.000 bor- és gyümölcs-sajtó
20.000 gyümölcs- és szőlőzúzó
300 hydraulikus sajtó
bor, gyümölcs és ipari célokra stb.

került ki a Mayfarth-féle gyárakból.
Az 1909-iki évben készült

2500 sajtó. 1200 zúzó.

Osztottan bizonyítékú ezen gyártmányok fűtőhő jóságának. Tessék bizalommal fordulni

MAYFARTH PH. és TÁRSA
mezőgazdasági és ipari gépgyárakhoz
Bécs, II., Taborstrasse 71.

Külföldre több mint 650 arany és ezüst stb. éremmel. Képviselek és viszontelárusítók kerestetnek. Kimerítő képes árjegyzékek ingyen. Tessék mindig a Mayfarth cég nevére ügyelni.

FOGAK
3 koronától szájpárlás nélkül, gyökéreltávolítás, fülösítés, aranykoronák és tartós fogtömések, foghúzások arzenoltelenítés sel. — Vidékiek 12 óra alatt kielégíttet-
nek. Régi hasznavehető fog-
sort hasznavehetővé alakítok.

Dr. Hegedűs Jakab fogorvos.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44.
Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések s korona.

Rekedtség
biztos és kellemes orvos-
sága a Réthy-féle czu-
korka. 60 fillért min-
denütt kapható.

Neustein Fülöp
székszorulás
hashajtó labdacsal

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)
E pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben többre becsülendők; mert minden ártalmas anyagot, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngédn hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pilulák, a

székszorulás
legjobb betegségek forrása ellen. Cukrozott kül-
sejük miatt még gyermekek is szívesen veszik.
Egy 15 pillulát tartalmazó doboz 30 fillér, egy te-
keres, mely 8 dobozt, tehát 120 pillulát tartalmaz,
csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előleges beküldése mel-
lett egy tekeres bérmentve küldeték.

Óvás! Utazásoktól különösen óvakodjunk. Kérjünk határozottan NEUSTEIN FÜLÖP hashajtó-labdacsot. Valódi csak ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyűnkkel, pros-fekete nyomtatásban „SZENT LIPÓT” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” alá-
írással van ellátva. A keresk. törvényszéki leg-
védelem alatt álló alártszámukkal vannak ellátva
NEUSTEIN FÜLÖP, Szent Lipót-hoz
szintzett gyógyszerára, Bécs, I., Plankeng. 6.
Kapható: Budapest, Török J. gyög-
szertára, Király-utca 12. és Andrássy-ut 23.

Biztos siker: **NÖK FIGYELMEBE!** Biztos siker!
Ártalmatlan! Ártalmatlan!
Antiszeptikus és hygienikus „Jano-óvszor” megakadályozza a
bő gyermekeládat. Számos orvos által ajánlv. Használati
utasítás mellékelve. Ára 3 korona. Postai megrendelés
titoktartás mellett esz. szolgtatnak. Kapható az egyedüli készí-
tőnél, **BRAUN BRNO** „Szent Hároság” gyógyszerárában
Temesvár, Józsefváros 7.

Rézágy 32 frt

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítéssel bármely színre emaillezve 16 frt. Mindennemű vas- és rézbutort legolesőbban szállít **NÉMETH** fémbutorgyára, V., Koháry-u. 19a.

Elsőrendű Zongorák
Kovács Gyula
zongoratermeiben,
Brest, V., Cresham-palota.
Ferencz József-ter 7.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG
LEGÚJABB KIADVÁNYAI:

A fordítás művészete.
Irta **RADÓ ANTAL.**
Ára fűzve 2 K 40 f., vászonkötésben 3 K 50 f.

Művészeti dolgozatok.
Irta **KELETI GUSZTÁV.**
Ára fűzve 8 K., vászonkötésben 9 K 60 f.

Jones Tamás, a talált gyerek.
Regény három kötetben.
Irta **FIELDING HENRIK.**
Angolból fordította
SZÜRY DÉNES.
Ára a három kötetnek fűzve 17 K.,
vászonkötésben 21 K 60 f.

Kaphatók:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

ÁGY és ÁGYBETÉTEK
Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asz-
talok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők,
kárpított butor, paplan, matracoz etb. nagy
választékban készpénzért, valamint

részletfizetésre
is kapható.

Pfeffermann Imre utóda
GYÁRÁBÓL
Budapest, VII., Dohány-utca 58. sz.
Arjegyzéket bárkinek kívánságra ingyen és bérmentve küld.

Réz- és vaságyak minden kivitelben.
Betegágyak.
Sodronnyos kocsi minden méretben.
Összevethető vaságyak legjobb minőségben.
Sodronny-ágybetétek minden méretben.
Esetlátk, Janlousinok és nádroletták minden méretben kaphatók.

